ΑΡ: 11735
ΚΟΕ: 11606

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
04 ΜΑΙ. 2000

ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Β΄

ΧΡΥΣΑΝΘΗ Κ. ΜΠΑΛΩΜΕΝΟΥ

ΤΟ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
ΚΑΙ
ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΑΘΗΝΑ 1999

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ 2

***ΜΕΡΟΣ Α* 13**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ον 14

1.1.Διαχρονική εξέλιξη των Ελληνικών Αναπτυξιακών Νόμων, κατά την δεκαετία 1980 -1990 15

1.2 Έννοια Παραγωγικής Επένδυσης 16

1.2.α Ελάχιστα όρια ύψους παραγωγικής επένδυσης για την υπαγωγή στον Αναπτυξιακό Νόμο όσον αφορά την επιχορήγηση και επιδότηση του επιτοκίου 18

1.3 Υπαγόμενες στον Αναπτυξιακό Νόμο Επιχειρήσεις 22

1.4 Υπαγόμενες στον Αναπτυξιακό Νόμο Περιοχές της Επικράτειας 25

1.5 Βιομηχανικές Περιοχές και Ζώνες οριζόμενες από τον Αναπτυξιακό Νόμο 29

1.6 Επιχορήγηση Επενδύσεων - Ειδικές Επενδύσεις 34

1.6.α Περιεχόμενο της επιχορήγησης (άρθρο 4) 34

1.6.β Προϋποθέσεις και περιορισμοί για την επιχορήγηση επενδύσεων (αρθ. 5) 36

1.6.γ Διαδικασία παροχής των επιχορηγήσεων επενδύσεων (αρθ. 6) 43

1.6.δ Ύψος επιχορήγησης - Διαδικασία έγκρισης (αρθρο 7) 46

1.6.ε Γνωμοδοτικές Επιτροπές και Όργανα Ελέγχου (άρθρο 8) 52

1.6.στ Ειδικές Επενδύσεις (άρθρο 9) 52

1.6.ζ Συμμετοχή του Δημοσίου στις επιχορηγούμνες επενδύσεις. Μεταβίβαση των δικαιωμάτων του (άρθρο 10) 54

1.6.η Επιδότηση Επιτοκίου (άρθρο 11) 54

1.6.θ Αφορολόγητες εκπτώσεις (άρθρο 12 - 14) 57

1.6.ι Αυξημένες αποσβέσεις (άρθρα 15 - 18) 57

1.6.ια Παροχή κινήτρων για χρήση εξοπλισμού με χρηματοδοτική μίσθωση (leasing) (αρθ. 19) 58

1.6.ιβ Τα άρθρα 20, 21, 22 και 23, αναφέρονται: 60

1.6.ιγ Επιχειρηματικά Σχέδια (αρθ.23Α) 60

1.6.ιδ Ειδικές επενδύσεις βιομηχανικών μεταποιητικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών ποιότητας (αρθ. 23β) 75

1.6.ιε Επενδύσεις του Ν.289/76, επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες σε παραμεθόριες περιοχές (αρθ.23δ) ή (αρθ.58 παρ. 42 Ν.2324/95) 78

1.7 Ισχυρά και ασθενή σημεία του Αναπτυξιακού Νόμου 1892/90 και των τροποποιήσεων αυτού 80

1.7.α Ισχυρά σημεία 80

1.7.β Ασθενή σημεία 83

1.8 Στατιστικά στοιχεία Επενδύσεων υπαχθεισών στον Αναπτυξιακό Νόμο 1892/90 98

1.9. Διαφοροποιήσεις του Νέου Αναπτυξιακού Νόμου 2601/1998 από τον προγενέστερό του 1892/90 και συμβολή του στην τόνωση των επενδύσεων και κατ΄επέκταση της περιφερειακής ανάπτυξης της Ελλάδας 110

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ον 127
2.1 Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα - Ιστορική Αναδρομή 128
2.2 Χρηματοδοτική πολιτική του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος και συμβολή της στην Περιφερειακή Ανάπτυξη 142
2.2.α. Εμπορικές Τράπεζες 142
2.2.α.1. Όροι και προϋποθέσεις χρηματοδοτήσεων 154
2.2.α.2. Κριτήρια χρηματοδοτήσεων 154
2.2.α.3. Μελέτες αξιολόγησης βιωσιμότητας επενδυτικών προγραμμάτων, για τη χρηματοδότηση των οποίων έχουν υποβληθεί αιτήματα στις Εμπορικές Τράπεζες 163
2.2.α.4. Αναπτυξιακοί Νόμοι και Τραπεζικός Δανεισμός 170
2.2.α.5. Κριτήρια Αξιολόγησης χρηματοδοτικών αιτημάτων σχεδίων επένδυσης των επιχειρήσεων από τις Εμπορικές Τράπεζες 229
2.2.α.6. S.W.O.T. ANALYSIS και Αξιολόγηση των προς χρηματοδότηση επιχειρήσεων καθώς και των χρηματοδοτικών αιτημάτων αυτών 296
2.2.α.7. Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και Τραπεζικός Δανεισμός 304
2.2.β Ο Θεσμός των Εταιρειών Αμοιβαίων Εγγυήσεων και η συμβολή του στη χρηματοδότηση των ΜΜΕ από το Τραπεζικό Σύστημα 364
2.2.β.1 Διαχρονική εξέλιξη του Θεσμού 364
2.2.β.2 Ο Θεσμός των Εταιρειών Αμοιβαίων Εγγυήσεων στην Ελλάδα 364
2.2.β.3 Ίδρυση και λειτουργία των Ελληνικών Εταιρειών Αμοιβαίων Εγγυήσεων 366
2.2.β.4 Ο Θεσμός του Ταμείου Αντεγγύησης και η συμβολή του στην απρόσκοπτη λειτουργία των Εταιρειών Αμοιβαίων Εγγυήσεων 375
2.2.β.5 Συμβολή του Θεσμού των Εταιρειών Αμοιβαίων Εγγυήσεων στη στήριξη των ΜΜΕ - Προτάσεις για την καλλίτερη και αποδοτικότερη εφαρμογή του 382
2.2.β.6 Η Διεθνής Εμπειρία - Το παράδειγμα της Ιαπωνίας 386
 Οι ΜΜΕ και το Συμπληρωματικό - Επικουρικό Σύστημα Πίστωσεων <<Credit Supplementation System>> 387
2.2.γ. ΕΥΡΩ και Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) 403
2.2.γ.1. Μεγάλες (Βιομηχανικές) Επιχειρήσεις και Ενιαίο Νόμισμα <<ΕΥΡΩ>> 405
2.2.γ.2. Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (Εμπορικές κυρίως) και Ενιαίο Νόμισμα <<Ευρώ>> 411
2.2.γ.3. Επιπτώσεις της εισαγωγής του Ενιαίου Νομίσματος <<Ευρώ>>, στις σχέσεις Ελληνικών Επιχειρήσεων με τον Τραπεζικό Τομέα 420
2.2.δ.Συνεταιριστικές Τράπεζες 432
2.2.δ.1 Ιστορική - διαχρονική εξέλιξη του Θεσμού των Συνεταιριστικών Τραπεζών 432
2.2.δ.2 Θεσμικό Πλαίσιο λειτουργίας των Συνεταιριστικών Τραπεζών στην Ελλάδα - Διαχρονική Εξέλιξη 441
2.2.δ.3 Γεωγραφική διάρθρωση των υφισταμένων Μονάδων του Δικτύου των Συνεταιριστικών Τραπεζών στην Ελλάδα και δυνατότητες ανάπτυξής του 449

2.2.δ.4 Εργασίες που διενεργούν οι Συνεταιριστικές Τράπεζες στην Ελλάδα 461
2.2.δ.5. Χορηγήσεις και Καταθέσεις Συνεταιριστικών Τραπεζών, ανά περιοχή δράσης τους, στον Ελλαδικό και Ευρωπαϊκό χώρο - Παράθεση στατιστικών στοιχείων. 465
2.2.δ.6. Δυνατότητες - περιορισμοί περαιτέρω αναπτύξεως των εργασιών των Ελληνικών Συνεταιριστικών Τραπεζών 487
2.2.δ.7. Αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων των Συνεταιριστικών Τραπεζών στην Ελλάδα 495
2.2.δ.8. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των Συνεταιριστικών Τραπεζών έναντι των Εμπορικών Τραπεζών 498
2.2.δ.9. Ο ρόλος και η συμβολή των Συνεταιριστικών Τραπεζών στην τοπική οικονομία και περιφερειακή ανάπτυξη των περιοχών όπου αυτές δραστηριοποιούνται. 504
2.2.δ.10. Προοπτικές εξέλιξης και εδραίωσης των Συνεταιριστικών Τραπεζών στο ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα. 506
2.2.ε.Ειδικά Πιστωτικά Ιδρύματα 513
2.2.ε.1. Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο 513
2.2.ε.2 Κτηματικές - ΣτεγαστικέςΤράπεζες 535
2.2.ε.3. Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων 551
ΕΤΟΣ 561
2.2.ε.4. Τράπεζες Επενδύσεων - Το παράδειγμα της Ελληνικής Τράπεζας Βιομηχανικής Αναπτύξεως Α.Ε. (Ε.Τ.Β.Α.) 573

ΜΕΡΟΣ Β ***618***

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 **619**
3.1. Διαχείριση Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης και Εφαρμογή Κοινοτικής Πολιτικής - Ο Ρόλος του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχειρίσεως 620
3.2 Διαχείριση Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης και Εφαρμογή Κοινοτικής Πολιτικής από τις Εμπορικές Τράπεζες, σε αντιδιαστολή με εκείνη των Ειδικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων 634
3.3 Αναπτυξιακά Ευρωπαϊκά Προγράμματα - ο ρόλος των Εμπορικών Τραπεζών, στην καλλίτερη αξιοποίησή τους, από πλευράς επιχειρηματικού κόσμου και δη ΜΜΕ 639

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 **643**
4.1 Χρηματοδότηση Επενδυτικών Σχεδίων και Προγραμμάτων των ΜΜΕ, στην Γαλλία - Το παράδειγμα της Τράπεζας Αναπτύξεως των ΜΜΕ (Banque Du Developpment des P.M.E.) 644
4.1.α. Χρηματοδοτικά προβλήματα των ΜΜΕ στην Γαλλία 644
4.1.β. Η Τράπεζα Αναπτυξεως των ΜΜΕ (Banque du Dveloppment des R.M.E) - Ο ρόλος που αυτή διαδραματίζει στη χρηματοδοτική ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων των ΜΜΕ στη Γαλλία 649
4.2. Χρηματοδότηση Επενδυτικών Σχεδίων και Προγραμμάτων των ΜΜΕ, στη Γερμανία - Το παράδειγμα των χρηματοδοτικών Οργανισμών Kreditanstait fur Wiederautbau (KFW) και Deutsche Ausgleichbank (DtA) 656

4.2.α. Ο Οργανισμός Kreditanstait fur Wiederautbau (KFW) - Ο ρόλος που αυτός διαδραματίζει στη χρηματοδοτική ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων των ΜΜΕ στη Γερμανία 657
4.2.β. Ο Οργανισμός Deutsche Ausgleichbank (DtA) - Ο ρόλος που αυτός διαδραματίζει στη χρηματοδοτική ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων των ΜΜΕ στη Γερμανία 658
4.3. Χρηματοδότηση Επενδυτικών Σχεδίων και Προγραμμάτων των ΜΜΕ, στην Ιταλία - Το παράδειγμα του χρηματοδοτικού Οργανισμού Mediocredito Centrale 667
4.3.α. Ιταλικός Αναπτυξιακός Νόμος - Ο ρόλος του στην ενίσχυση των επενδύσεων και της περιφερειακής ανάπτυξης στην Ιταλία 671
4.4.Συμπεράσματα 674

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 675
5.1. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), ως μέρος του Κοινοτικού Θεσμικού Πλαισίου 676
5.1.α. Η αποστολή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων - Λόγοι που επέβαλαν την ίδρυσή της 677
5.1.β. Η αυτονομία της ΕΤΕπ και η ικανότητα ανταπόκρισής της στις πολιτικές της Ε.Ε. 678
5.2.Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και Χρηματοδοτήσεις Επενδυτικών Σχεδίων 683
5.2.α Συνεργασία της ΕΤΕπ με τον Τραπεζικό Τομέα, στα πλαίσια της συμπληρωματικότητας 683
5.2.β. Κατηγορίες χορηγουμένων, από την ΕΤΕπ, δανείων 686
5.2.β.1. Ατομικά δάνεια 687
5.2.β.2. Συνολικά Δάνεια (Global Loans) 688
5.2.γ. Νέα χρηματοδοτικά μέτρα της ΕΤΕπ, προς ενίσχυση των ΜΜΕ 693
5.2.δ. Χρηματοδοτήσεις της ΕΤΕπ, προς την Ελλάδα 700
5.3 Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και διαδικασίες αξιολόγησης και έγκρισης επενδυτικών σχεδίων 707
5.3.α. Διαδικασία αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων 707
5.3.β. Τύποι επιλέξιμων σχεδίων και κριτήρια που πρέπει να πληρούν για την έκριση και χρηματοδότησή τους 708
5.4.Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και πολιτική της έναντι του ΕΥΡΩ 711
5.4.α. Στρατηγική υποστήριξης της ΕΤΕπ, για την εισαγωγή του Ευρώ 711
5.4.β. Χορηγήσεις της ΕΤΕπ και Ευρώ 712
5.4.β.1 Στρατηγική της ΕΤΕπ, υπέρ της ανάπτυξης της κεφαλαιαγοράς και της καθιέρωσης του Ευρώ στην Ελλάδα 712
5.5. Η συμβολή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων στην Περιφερειακή Ανάπτυξη 715
5.5.1. Η συμβολή της ΕΤΕπ στην Περιφερειακή Ανάπτυξη της Ελλάδος 719
5.6. Αξιολόγηση της χρηματοδοτικής δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων - Προτάσεις περαιτέρω βελτίωσής της 721

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 731
6.1. Συμπεράσματα 732
6.2 Προτάσεις 747

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 767
7.1. Προοπτικές 768
7.2. Συμβολή στην Περιφερειακή Ανάπτυξη 777
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 787
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 796

ΠΙΝΑΚΕΣ

α. Κεφαλαίων

1. Πίνακας 1.1 19
2. Πίνακας 1.2 25
3. Πίνακας 1.3 27
4. Πίνακας 1.4 30
5. Πίνακας 1.5 35
6. Πίνακας 1.6 37
7. Πίνακας 1.7 48
8. Πίνακας 1.8 55
9. Πίνακας 1.9 61
10. Πίνακας 1.10 67
11. Πίνακας 1.11 69
12. Πίνακας 1.12 73
13. Πίνακας 1.13 98
14. Πίνακας 1.14 107
15. Πίνακας 1.15 108
16. Πίνακας 2.1 129
17. Πίνακας 2.2 155
18. Πίνακας 2.3 200
19. Πίνακας 2.4 201
20. Πίνακας 2.5 201
21. Πίνακας 2.6 202
22. Πίνακας 2.7 202
23. Πίνακας 2.8 203
24. Πίνακας 2.9 203
25. Πίνακας 2.10 204
26. Πίνακας 2.11 204
27. Πίνακας 2.12 205
28. Πίνακας 2.13 206
29. Πίνακας 2.14 206
30. Πίνακας 2.15 207
31. Πίνακας 2.16 208
32. Πίνακας 2.17 209
33. Πίνακας 2.18 210
34. Πίνακας 2.19 211
35. Πίνακας 2.20 212
36. Πίνακας 2.21 213
37. Πίνακας 2.22 214
38. Πίνακας 2.23 215
39. Πίνακας 2.24 216
40. Πίνακας 2.25 217
41. Πίνακας 2.26 218

42. Πίνακας 2.27 219
43. Πίνακας 2.28 220
44. Πίνακας 2.29 222
45. Πίνακας 2.30 222
46. Πίνακας 2.31 223
47. Πίνακας 2.32 307
48. Πίνακας 2.33 308
49. Πίνακας 2.34 309
50. Πίνακας 2.35 344
51. Πίνακας 2.36 450
52. Πίνακας 2.37 455
53. Πίνακας 2.38 466
54. Πίνακας 2.39 470
55. Πίνακας 2.40 474
56. Πίνακας 2.41 482
57. Πίνακας 2.42 515
58. Πίνακας 2.43 519
59. Πίνακας 2.44 522
60. Πίνακας 2.45 546
61. Πίνακας 2.46 548
62. Πίνακας 2.47 556
63. Πίνακας 2.48 561
64. Πίνακας 2.49 565
65. Πίνακας 2.50 566
66. Πίνακας 2.51 567
67. Πίνακας 2.52 568
68. Πίνακας 2.53 598
69. Πίνακας 2.54 613
70. Πίνακας 5.1 691
71. Πίνακας 5.2 702
72. Πίνακας 5.3 704
73. Πίνακας 5.4 716

β. Παραρτήματος

74. Πίνακας 1.α 788
75. Πίνακας 1.β 789
76. Πίνακας 2... 790
77. Πίνακας 3... 791
78. Πίνακας 4... 792
79. Πίνακας 5... 793

ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ-ΧΑΡΤΕΣ

α. Κεφαλαίων

1. Χάρτης 1.1 _____ 32
2. Γράφημα 5.1 _____ 692
3. Γράφημα 5.2 _____ 703
4. Γράφημα 5.3 _____ 703
5. Γράφημα 5.4 _____ 705
6. Γράφημα 5.5 _____ 717

β. Παραρτήματος

7. Γράφημα 1 _____ 794
8. Γράφημα 2 _____ 795

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

BIC	→	BUSINESS AND INNOVATION CENTER
BIS	→	BANK OF INTERNATIONAL SETTLEMENT
CGCs	→	CREDIT GUARANTEE CORPORATIONS
CGS	→	CREDIT GUARANTEE SYSTEM
CIS	→	CREDIT INSURANCE SYSTEM
Ε.Σ.Τ.Ε.	→	ΕΝΩΣΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
ECIP	→	EUROPEAN COMMUNITY INVESTMENT PARTNERS
EDI	→	ELECTRONIC DATA INTERCHANGE
ΕΤΒΑ	→	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ
SME	→	SMALL MEDIUM ENTERPRISES
ΑΝΕ	→	ΑΠΟΦΑΣΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΒΙ.ΠΕ	→	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
ΒΙΟ.ΠΑ	→	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΑΡΚΑ
ΔΕΚΟ	→	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ
Ε.Α.Ε.	→	ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ
Ε.Ε	→	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
Ε.Ν.Π.Θ.	→	ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Ε.Φ.Δ.	→	ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΕΚΕΣ	→	ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ
ΕΠΒ	→	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΙΟΜ/ΝΙΑΣ
ΕΠΔΑ	→	ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ
ΕΤΑΕ	→	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΕΤΕπ	→	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΚΠΣ	→	ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΗΞΗΣ
ΜΕ.ΠΕ.Α.	→	ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ
ΜΜΕ	→	ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
Ο.Ε.Κ.	→	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ
ΟΝΕ	→	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
Τ.Τ.	→	ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ

ΜΕΡΟΣ Β

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Διαχείριση Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης και Εφαρμογή Κοινοτικής Πολιτικής, για τη χρηματοδότηση Επιχειρήσεων, ΜΜΕ κατά κανόνα, από το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα

3.1. Διαχείριση Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης και Εφαρμογή Κοινοτικής Πολιτικής - Ο Ρόλος του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχειρίσεως

Τα Υπουργεία Ανάπτυξης και Εθνικής Οικονομίας, βάσει του Π.Δ.98/96, καθώς και των διατάξεων της Κοινής Απόφασης Α/ΕΠΒ Οικ. 17956/623/ΦΙ.3/27.6.96 (ΦΕΚ 599Α/19.7.96) των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, που αφορούν στον Θεσμό του Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης, ανέθεσαν τη διαχείριση και υλοποίηση των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και Πρωτοβουλιών, του Β΄Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, που στοχεύουν στην ενίσχυση των Ελληνικών ΜΜΕ, σε <<Ενδιαμέσους Φορείς Διαχειρίσεως>> (Ε.Φ.Δ), για κάθε ένα από τα επτά γεωγραφικά διαμερίσματα της Χώρας.

Δικαίωμα υποβολής υποψηφιότητος, ως <<Ενδιαμέσου Φορέα Διαχειρίσεως>>, από πλευράς ιδιωτικού τομέα, έχουν τα νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή ενώσεις αυτών.

Ο ιδιωτικός μη κερδοσκοπικός φορέας, αφού πρώτα εγκριθεί η υποψηφιότητά του, υπογράφει σύμβάσεις << Ανάθεσης της Εφαρμογής των Κοινοτικών Μέτρων που αφορούν στις ΜΜΕ >> και << Συμβάσεις Ανάθεσης, της Εφαρμογής των Κοινοτικών Μέτρων, που αφορούν στις ΜΜΕ και της Διαχείρισης των αντιστοίχων πόρων >>, με τα Υπουργεία Ανάπτυξης και Εθνικής Οικονομίας αντιστοίχως.

Στα πλαίσια των προαναφερθεισών συμβάσεων, οι <<Αναθέτουσες Αρχές>>, είναι τα δύο ανωτέρω Υπουργεία και ο <<Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης>>, ο μη κερδοσκοπικού χαρακτήραν ιδιωτικός φορέας.

Τα κυριότερα Κεφάλαια τέτοιας μορφής συμβάσεων, αναλύονται, ανά άρθρο τους, στα ακόλουθα:

Κεφάλαιο Α΄: Σε αυτό, περιγράφεται το αντικείμενο της Σύμβασης και το γενικό πλαίσιο αυτής. Συγκεκριμένα:

➔Στο άρθρο 1, περιγράφονται:

✓το αντικείμενο της Σύμβασης, που είναι η ανάθεση στον <<Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης >> της εφαρμογής των εκάστοτε προγραμμάτων και μέτρων της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας για την ενίσχυση των ΜΜΕ και των μέτρων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Βιομηχανίας (π.χ. Υποπρόγραμμα 1, Μέτρο 1.4, που αφορά Επιχειρησιακά Σχέδια, για ΜΜΕ, σε Φθίνουσες Περιοχές). Πέραν της ανάθέσεως, στο εν λόγω άρθρο αναφέρεται και στη διαχείριση των αντιστοίχων πόρων.

✓το συνολικό κόστος των μέτρων των προγραμμάτων, που θα διαχειρίζεται ο <<Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης>>. Η Διαχείριση θα πραγαμτοποιείται, μέσω συμβάσεων που θα υπογράφει ο <<Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης>> με τους αντισυμβαλλομένους τελικούς δικαιούχους, των οποπιων οι προτάσεις θα επιλεγούν, θα εγκριθούν από τον Υπουργό Ανάπτυξης και θα ενταχθούν στα αντίστοιχα Προγράμματα, με αποφάσεις των Επιτροπών Παρακολούθησης των Προγραμμάτων, των οποίων ο ρόλος αναλύεται στο άρθρο 2, της εξεταζομένης Συμβάσεως.

✓Η << Αναθέτουσα Αρχή>>, διατηρεί το δικαίωμα αναμόρφωσης της εξειδίκευσης των μέτρων. Επιπλέον δε διατηρεί το δικαίωμα τροποποίησης των προγραμμάτων που διαχειρίζεται ο <<Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης>>.

➔ Στο άρθρο 2, καθορίζεται, το Δύστημα Διοίκησης των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, κατά τον ακόλουθο τρόπο:

✓Αρμόδιος φορέας για το συντονισμό της εφαρμογής, της παρακολούθησης και της υλοποίησης των Προγραμμάτων, είναι το Υπουργείο Ανάπτυξης.

✓Στη διοίκηση και διαχείριση του κάθε προγράμματος συμμετέχουν, τα ακόλουθα όργανα:

❶ Η Επιτροπή Παρακολούθησής του , που είναι αρμόδια για κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή του προγράμματος, συμφωνως προς τον κανονισμό και τις διατάξεις, του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και τους κανονισμούς των Διαρθρωτικών Ταμείων.

❷ Η Γραμματεία της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος, η οποία είναι αρμοδία για κάθε υποστηρικτική ενέργεια της λειτουργίας της Επιτροπής Παρακολούθησης, καθώς και για την παρακολούθηση της πορείας του προγράμματος.

❸ Η Τεχνική Γραμματεία των ΜΜΕ, η οποία είναι αρμόδια για τη ,γενική παρακολούθηση της πορείας και της συντονισμένης υλοποίησης των προγραμμάτων των ΜΜΕ, καθώς και για κάθε θέμα σχετικό με την λειτουργία των Ενδιαμέσων Φορέων Διαχείρισης.

❹ Ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης, ο οποίος ορίζεται με την εν λόγω Σύμβαση και είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση των μέτρων της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας ΜΜΕ, που αφορούν στις ΜΜΕ, τα οποία προβλέπουν πραγματοποίηση έργων και δράσεων, με τη συμμετοχή και του ιδιωτικού τομέα.

❺ Ο Σύμβουλος Αξιολόγησης του Προγράμματος , ο οποίος είναι υπεύθυνος για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων του Προγράμματος, τόσο στην ανάπτυξη της επιχείρησης η οποία εντάσσεται σ΄αυτό, όσο και στην γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής όπου η εν λόγω επιχείριση δραστηριοποιείται.

❻ Ο Σύμβουλος Διαχείρισης του Προγράμματος, ο οποίος υποστηρίζει τη λειτουργία της Επιτροπής Παρακολούθησης και της Γραμματείας, παρακολουθεί την πρόοδο των μέτρων και εισηγείται συγκεκριμένες προτάσεις για την επίλυση των εκκρεμοτήτων ή προβλημάτων.

❼ Η Κεντρική Επιτροπή Παρακολούθησης του Β΄ΚΠΣ, η οποία λειτουργεί στα πλαίσια παρακολούθησης της υλοποίησης του εν λόγω Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης

➔ Το άρθρο 3 αναφέρεται στη διάρκεια της Σύμβασης και συγκεκριμένα:

✓Στην ημερομηνία έναρξης του έργου. Ως τέτοια ημερομηνία ορίζεται η ημερομηνία υπογραφής της Σύμβασης.

✓Στην ημερομηνία περάτωσης της σύμβασης. Η οποία ποικίλλει, αναλόγως προς τη φύση του έργου.

✓ Στην ημερομηνία εκκαθάρισης των λογαριασμών.

✓Η Αναθέτουσα Αρχή, όσον αφορά στη διάρκεια της σύμβασης δικαιούται:

❶ Να τροποποιεί την παρούσα σύμβαση, συμφώνως προς τις ανάγκες υλοποίησης των προγραμμάτων - πρωτοβουλιών, αφού ειδοποιήσει εγγράφως τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης, τουλάχιστον ένα μήνα πριν. Εξυπακούεται ότι στην έγγραφο ειδοποίηση θα περιλαμβάνονται οι όροι τροποποίησης.

❷ Να επεκτείνει το συμβατικό αντικείμενο του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης, εφόσον προκύψουν ανάγκες που θα σχετίζονται με την προσθήκη προγραμμάτων ή μέτρων ή τμημάτων αυτών, που αφορούν στη συγκεκριμένη γεωγραφική ενότητα ευθύνης του.

❸ Να θεωρεί ότι έληξε αζημίως η σύμβαση, για την Αναθέτουσα Αρχή, σε χρόνο προγενέστερο της λήξης των προγραμμάτων, εφόσον ολοκληρωθεί το έργο του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης.

❹ Να καταγγείλει τη σύμβαση, πριν από τις ημερομηνίες λήξεως και εκκαθάρισης των λογαριασμών, εφόσον διαπιστώσει ότι ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης, δεν ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις του.

➔ <u>Στο άρθρο 4, ορίζεται ο τόπος εκτέλεσης της Σύμβασης</u>, που είναι η εκάστοτε γεωγραφική ενότητα, εκτέλεσης των Κοινοτικών μέτρων και πρωτοβουλιών.

✓Ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης, έχει ως έδρα την Πόλη στην οποία λειτουργεί η κεντρική του μονάδα και είναι υποχρεωμένος να δημιουργήσει καταλλήλως στελεχωμένα παραρτήματα στις πρωτεύουσες των Νομών, της εκάστοτε γεωγραφικής ενότητας εκτέλεσης των έργων.

✓Το προσωπικό του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης, είναι δυνατόν να μετακινείται και εκτός έδρας και να επισκέπτεται ή να εργάζεται σε άλλες τοποθεσίες στην Ελλάδα ή στο Εξωτερικό (π.χ.Βρυξέλλες για συνεννοήσεις με τις

αρμόδιες υπηρεσίες της Ε.Ε., όταν απαιτείται από το έργο του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης, τις ευρύτερες αυτού υποχρεώσεις, τις .

Κεφάλαιο Β΄: Αυτό αναφέρεται στις υποχρεώσεις του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης και συγκεκριμένα:

➔Το άρθρο 5, αναφέρεται στις Γενικές του Υποχρεώσεις

✓Ο ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης, αναλαμβάνει να εκπληρώσει, με την υπογραφή της εξεταζομένης Σύμβασης, τα κατωτέρω καθήκοντα:

❶ Την εφαρμογή των μέτρων της εκάστοτε κοινοτικής πρωτοβουλίας και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, που αφορούν τις ΜΜΕ και τη διαχείρηση των αντίστοιχων πόρων.

❷ Τη δημοσιοποπίηση του αντιικειμένου των μέτρων που διαχειρίζεται, τηην ενημέρωση του επενδυτικού κοινού για τα προκηρυχθέντα έργα ή για αυτά που πρόκειται να προκηρυχθούν, καθώς επίσης και για τις δυνατότητες επιχιρήγησης από τα εν λόγω κοινοτικά προγράμματα

❸ Την παροχή διευκρινίσεων, πληροφοριών και εν γένει συμβουλευτικών υπηρεσιών, που αφορούν στην καλλίτερη ενημέρωση των υποψηφιων επενδυτών.

❹Την εισήγηση προτάσεων για ενέργειες, που κρίνει αναγκαίες, για την ορθολογικότερη αξιοποίηση των κοινοτικών κονδυλίων, καθώς και για την υλοποίηση των έργων.

❺Την γραμματειακή στήριξη του έργου της αξιολόγησης των προτάσεων, των ιδιωτών που θα υποβληθούν.

❻Την ευθύνη, έναντι όλων των δικαιούχων, για κάσθε ενέργεια ή πράξη που τυχόν γίνεται σε βάρος τους, κατά παράβαση των όρων της αντιστοίχου συμβάσεως

❼Την υπογραφή των Συμβάσεων με τους δικαιούχους

❽Την παρακολούθηση και τον έλεγχο, της καλής εκτέλεσης, των έργων (φυσική και οικονομική πρόοδος), (λαμβάνει χώρα δηλ. μια on going και ex - post evaluation).. Τα εν λόγω λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο των Μέτρων των

διαφόρων προγραμμάτων, που διαχειρίζεται ο Ενδιάμεσος Φορέας., καθώς και την καταβολή της δημοσίας επιχορήγησης, στους δικαιούχους.

✓Όλες οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις διατάξεις του ήδη αναφερθέντων Π.Δ. 98/96, καθώς και από τις διατάξεις της Κοινής Απόφασης Α/ΕΠΒ Οικ. 17956/623/ΦΙ.3/27.6.96 (ΦΕΚ 599Α/19.7.96) των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, που αφορούν στον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης.

➔Το άρθρο 7, αναφέρεται στην καταβολή επιχορηγήσεων, από τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης στους Δικαιούχους, κατά τον ακόλουθο τρόπο:

✓Ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης, προβαίνει στην καταβολή του τμήματος των επιχορηγήσεων, που δικαιούται να εισπράξει ο Δικαιούχος, συμφώνως προς τα οριζόμενα στους εγκεκριμένους Οδηγούς Επενδύσεων, στο άρθρο 11, παρ.1., του Π.Δ.98/96, στη σχετική απόφαση No. 17956/623/ΦΙ.3 (ΦΕΚ), του Υπουργείου Ανάπτυξης και Οικονομικών, στην εγκριθείσα πρόταση, τη σύμβαση και τη διαδικασία που περιγράφεται στο εξεταζόμενο άρθρο. Συγκεκριμένα, η επιχορήγηση αυτή καταβάλλεται ως εξής:

❶ <u>Προκαταβολή της Δημοόσιας Επιχορήγησης:</u> Η εν λόγω Προκαταβολή, καταβάλλεται από τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης, με την υπογραφή της Σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι του έχουν μεταβιβασθεί οι πόροι από την Αναθέτουσα Αρχή. Το ποσοστό βάσει του οποίου προκύπτει το ύψος της προκαταβολής ορίζεται στην προκήρυξη του μέτρου ή του προγράμματος και αποδίδεται με την κατάθεση από το Δικαιούχο ισόποσης εγγυητικής επιστολής προκαταβολής (αναλυτικότερη μνεία του σημείου αυτού γίνεται στο επόμενο Τμήμα του παρόντος Κεφαλαίου).

❷ <u>Το υπόλοιπο της Δημόσιας Επιχορήγησης</u>: Αυτό καταβάλλεται απολογιστικά, μετά την πιστοποποίηση και έγκριση από τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης, του υλοποιηθέντος φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου. Η δε αποπληρωμή πραγματοποιείται, μετά την υποβολή της έκθεσης παραλαβής του έργου και την έκθεση οριστικής παραλαβής αυτού, συμφώνως προς το άρθρο 8, παρ. 1ζ , της παρούσας Συμβάσεως, που ακολουθεί. Ο τρόπος καταβολής της επιχορήγησης, ακολουθεί τους όρους εκάστης προκήρυξης.

✓Πέραν των προαναφερθεισών προϋποθέσεων καταβολής της Δημόσιας Επιχορήγησης, πρέπει απαραιτήτως να πληρούνται και οι ακόλουθες:

❶Η υποβολή συγκεντγρωτικών καταστάσεων δαπανών, προς τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης, οι οποίες θα πρέπει πάντοτε να τεκμηριώνονται, μέσα από τις αντίστοιχες οικονομικές καταστάσεις (π.χ. ισολογισμούς) ή από τους αναλυτικούς λογαριασμούς ή με αντίγραφα παραστατικών, κατά την κρίση του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης, καθώς και την έκθεση προόδου των εργασιών. Κατόπιν ο εν λόγω Φορέας, συγκεντρώνει όλες τις συγκεντρωτικές καταστάσεις δαπανών των επενδύσεων που θα του αποσταλούν, τις ελέγχει ως προς την επιλεξιμότητα των δαπανών τους και τις φυλάσσει. Οι καταστάσεις αυτές είναι πάντοτε στη διάθεση της Αναθέτουσας Αρχής, η οποία έχει τη δυνατότητα, οποιαδήποτε στιγμή να προβεί σε έλεγχο.

❷Τα αποτελέσματα του ελέγχου των συγκεντρωτικών καταστάσεων, καταχωρούνται υποχρεωτικά, από τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης, στο ενιαίο μηχανογραφικό σύστημα, στην ηλεκτρονική μερίδα του Δικαιούχου.

❸Κατά την επί τόπου πιστοποίηση, ελέγχονται τα ανωτέρω, ως προς την ορθότητα, εγκυρότητα, νομομότητα, κανονικότητα και γίνεται παραλλήλως η επαλήθευση της επιλεξιμότητας. Στη συνέχεια δε σφραγίζονται και μονογράφονται, από τον ελέγχοντα Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης, τα πρωτότυπα παραστατικά όλων των δαπανών που χρεώνονται στο έργο.

❹Η αποπληρωμή του έργου γίνεται αφού πραγματοποιηθεί η οριστική παραλαβή του έργου, όπως περιγράφεται στο προαναφερθέν άρθρο 8 της παρούσας Συμβάσεως.

✓Τα ανώτατα όρια των επιλέξιμων δαπανών, περιγράφονται αναλυτικώς και δεσμευτικώς, στους Οδηγούς Επανδύσεων, των επιμέρους Προγραμμάτων της Ε.Ε.

✓Για την καταβολή της χρηματοδότησης, τόσο των επιχορηγήσεων όσο και των λειτουργικών δαπανών, του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης, η Αναθέτουσα Αρχή, προβλέπει τις ανάλογες πιστώσεις στον προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων, στις οποίες περιλαμβάνονται τόσο η Εθνική Δημόσια Χρηματοδότηση όσο και η χρηματοδότηση από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία

συμμετέχουν, ανά Πρόγραμμα και Μέτρο. Οι αντίστοιχες ειροές, από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, αποτελούν έσοδο του Δημοσίου.

➔Στο αρθρο 8, περιγράφονται οι διαδικασίες παρακολούθησης και ελέγχου της φυσικής και οικονομικής προόδου, των ενταγμένων έργων, από τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης. Συγκεκριμένα:

✓Ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης, παρακολουθεί και πιστοποιεί την πρόοδο της φυσικής και οικονομικής υλοποίησης των έργων και ελέγχει την καλή εκτέλεση αυτών, συμφώνως προς τις σχετικές συμβάσεις. Αναλυτικότερα, ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης, έχει τις εξής ειδικότερες υποχρεώσεις:

❶Προβαίνει στον οικονομικό και τεχνικό έλεγχο των έργων, ο οποίος έλεγχος συνίσταται σε επιμέρους έλεγχο των πρωτότυπων παραστατικών και τη σφράγισή τους, όπου θα εμφανίζεται το πρόγραμμα που βαρύνει η αντίστοιχη δαπάνη. Ο εν λόγω έλεγχος πραγματοποιείται επιτοπίως.

❷Προβαίνει στον τεχνικό έλεγχο του εγκεκριμένου έργου.

❸Παρέχει κάθε πληροφορία σχετική με την εκτέλεση των έργων από τους Δικαιούχους, όποτε του ζητηθεί από τον Πρόεδρο ή την αρμοδία υπηρεσία της Αναθέτουσας Αρχής ή τα ελεγκτικά όργανα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

❹Συγκεντρώνει και συμπληρώνει, μηνιαία, τριμηνιαία Δελτία Προόδου, καθώς και εξαμηνιαίες και ετήσιες εκθέσεις που παρέχουν αναλυτικές πληροφορίες για την πορεία του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των έργων, συμφώνως προς τις απαιτήσεις της Αναθέτουσας Αρχής, των Επιτροπών Παρακολούθησης των Προγραμμάτων και του Ενιαίου Συστήματος Αξιολόγησης και Παρακολούθησης των Προγραμμάτων ΜΜΕ. Τα Δελτία Προόδου υποβάλλονται εντός του πρώτου 20ημέρου, του επομένου της περάτωσης της εν λόγω διαδικασίας μηνός. Οι δε εκθέσεις υποβάλλονται εντός του επομένου της περατώσεως της διαδικασίας μηνός. Οι προθεσμίες αυτές δύνανται να παραταθούν στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- μετά από αιτιολογημένη αίτηση του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχειρίσεως, προς την Αναθέτουσα Αρχή.

-εάν συντρέξουν γεγονότα ανωτέρας βίας.

-εάν η καθυστέρηση οφείλεται σε πράξεις ή παραλείψεις της Αναθέτουσας Αρχής.

Η μη εμπρόθεσμη ή μη προσήκουσα υποβολή των ανωτέρω, αποτελεί λόγο καταγγελίας της Σύμβασης, από την Αναθέτουσα Αρχή.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του έργου του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης, υποχρεούται όπως, εντός είκοσι ημερών από την υποβολή κάθε παραδοτέου, υποβάλλει τις παρατηρήσεις της στον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης και τις κοινοποιήσει στον Πρόεδρο και τη Γραμματεία της Επιτροπής Παρακολούθησης του αντιστοίχου Προγράμματος.

❺Τηρεί πλήρως ενημερωμένο αρχείο, με τις εκθέσεις των ελεγκτών του, αλλά και με τις περιοδικές εκθέσεις των Δικαιούχων, που αναφέρονται στην πρόοδο κάθε έργου. Τα στοιχεία αυτά θα είναι στη διάθεση των αρμοδίων για έλεγχο υπηρεσιών της Αναθέτουσας Αρχής ή άλλων αρμοδίων οργάνων του Δημοσίου ή των αρμοδίων οργάνων της Ε.Ε.

❻Παραλαμβάνει τους τελικούς απολογισμούς των έργων των Δικαιούχων και πιστοποιεί την καλή εκτέλεση και ολοκλήρωσή τους, βάσει των αντιστοίχων επιμέρους συμβάσεων.

❼Συντάσσει, για κάθε έργο Δικαιούχου, σχετική Έκθεση Παραλαβής Έργου, την οποία κοινοποιεί στην αρμοδία υπηρεσία της Αναθέτουσας Αρχής. Η αποπληρωμή του Δικαιούχου πραγματοποιείται, βάσει της Έκθεσης Οριστικής Παραλαβής, στην οποία προβαίνει ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης, αν, μετά την πάροδο δέκα ημερών από την ημέρα που θα περιέλθει σε γνώση της Αναθέτουσας Αρχής η Έκθεση Παραλαβής, αυτή δεν εκφράσει βούληση ελέγχου του συγκεκριμένου έργου.

✓Οι εκάστοτε ισχύουσες δεσμεύσεις, για τα προγράμματα της Αναθέτουσας Αρχής, έναντι της Ε.Ε., τις οποίες δεσμεύσεις, θα πληροφορείται ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης, εγκαίρως, με μέριμνά της, αποτελούν ουσιώδες στοιχείο, για το χρονικό προσδιορισμό των υποχρεώσεων αυτού.

✓Προ δε της καταβολής επιχορηγήσεων, από τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης στους Δικαιούχους, καταβάλλονται επιχορηγήσεις στον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης υπέρ των ΜΜΕ, που κατά κανόνα είναι οι επιχειρήσεις στις οποίες αναφέρεται το παρόν κεφάλαιο, ως ακολούθως:

❶Στον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης, καταβάλλεται ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό έως 50% της επιχορήγησης των διαχειριζομένων μέτρων, με κατάθεση ισοπόσου εγγυητικής επιστολής.

❷Το υπόλοιπο των επιχορηγήσεων του καταβάλλεται απολογιστικώς, μετά από την αποδοχή, από την Επιτροπή Παρακολούθησης, του έργου του, ειδικών εκθέσεων στις οποίες περιγράφεται το εκτελεσθέν έργο και βεβαιούται ότι για το έργο υπάρχουν και τηρούνται τα αντίστοιχα , νόμιμα δικαιολογητικά.

❸Ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης, για κάθε Μέτρο για το οποίο έχει αναλάβει την εφαρμογή και διαχείριση των πόρων του υποχρεούται να τηρεί, χωριστό λογιστικό και ταμειακό λογαριασμό των επιχορηγήσεων που καταβάλλει.

❹Οι καταβαλλόμενες επιχορηγήσεις, στον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης, τηρούνται σε ιδιαίτερο έντοκο τραπεζικό λογαριασμό, μέχρι την εκροή τους προς τους τελικούς δικαιούχους. Οι τόκοι που πιθανόν να δημιουργηθούν από την παραμονή των χρηματοδοτήσεων στον παραπάνω λογαριασμό, αποτελούν πιστώσεις, από τις οποίες καλύπτεται, το κόστος των τραπεζικών εξόδων για την έκδοση των εγγυητικών επιστολών, που οφείλει να προσκομίσει ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης, για την εφαρμογή της Σύμβασης, καθώς και το κόστος αξιολόγησης των προτάσεων (ex ante evaluation), που θα υποβληθούν από τους υποψηφίους δικαιούχους και θα αξιολογηθούν συμφώνως προς τις διατάξεις της ΥΑ 7010/ Κ.Π.363/28.2.97. Η δε διαδικασία υποβολής των προτάσεων, από τους υποψηφίους επενδυτές, καθορίζεται από την Αναθέτουσα Αρχή. Ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης, υποχρεούται να υποστηρίζει την εφαρμογή της διαδικασίας αυτής, κατά το μέτρο που θα του ζητηθεί. Οι προτάσεις τώρα των υποψηφίων επενδυτών υποβάλλονται σφραγισμένες στον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης, εκτός αν άλλως ορίζει η προκήρυξη, λαμβάνουν αριθμό πρωτοκόλλου και φυλάσσονται μέχρι την έναρξη της διαδικασίας αξιολόγησης, την οποία ο Ενδιάμεσος Φορέας Αξιολόγησης, στηρίζει πλήρως γραμματειακώς και καλύπτει όλες της δαπάνες της εν λόγω διαδικασίας. Εντός δύο μηνών, από την παραλαβή της απόφασης υπαγωγής των έργων στα προγράμματα, από τον Υφυπουργό Εθνικής Οικονομίας, υπογράφεται σύμβαση, εγκεκριμένη από την

Αναθέτουσα Αρχή, μεταξύ του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης και του δικαιούχου.

❺Η μεταφορά της επιχορήγησης στον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης, συμφώνως προς τη διάταξη του άρθρου 21, του Κανονισμού (ΕΟΚ), ΑΡΙΘΜ.2082/93, διενεργείται χωρίς καμμία έκπτωση ή κράτηση, που ενδέχεται να μειώσει το ύψος της χρηματοδότησης.

❻Το σύνολο των προκαταβολών και των τμηματικών πληρωμών δεν δύναται να υπερβεί το 80%, του συνολικού ποσού της επιχορήγησης των έργων του εκάστοτε προγράμματος

❼ Τέλος, η αποπληρωμή του υπολοίπου 20% της επιχορήγησης πραγματοποιείται τμηματικώς, μετά την οριστική παραλαβή κάθε ενταγμένου έργου.

➔Το άρθρο 9, προσδιορίζει τα των Εγγυήσεων, κατά τον ακόλουθο τρόπο:

✓Ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρησης, υποχρεούται να παραδώσει στην Αναθέτουσα Αρχή:

❶<u>Εγγυητική επιστολή, καλής εκτέλεσης,</u> ύψους ίσου προς το 5%, 7%, 10%, 20% , κλπ, αναλόγως του προϋπολογισμού των λειτουργικών δαπανών του προγράμματος, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, το αργότερο, κατά την υπογραφή της Σύμβασης. Η εγγυητική δε αυτή επιστολή επιστρέφεται, με την οριστική αξιολόγηση (ex post evaluation) και παραλαβή του έργου του, από την Αναθέτουσα Αρχή.

❷<u>Εγγυητική Επιστολή προκαταβολής επιχορηγήσεων.</u> Για την είσπραξη της προκαταβολής των επιχορηγήσεων, ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης, καταθέτει ισόποση εγγυητική επιστολή προκαταβολής. Η εν λόγω εγγυητική επιστολή, δεόντως προσαρμοσμένη, σε περίπτωση που συντρέχει λόγος και αυτό συμβαίνει σε πολυετή έργα, συμψηφίζεται με το τελευταίο ισόποσο τμήμα των επιχορηγήσεων.

✓Οι εγγυητικές επιστολές του παρόντος άρθρου, εκδίδονται από πιστωτικά Ιδρύματα ή άλλα νομικά πρόσωπα, που λειτουργούν νομίμως, σε Κράτος - Μέλος της Ε.Ε. και που έχουν συμφώνως προς τη νομοθεσία των Κρατών - Μελών, το

δικαίωμα αυτό, εκτός άν ο ίδιος ο Φορέας είναι Πιστωτικό Ίδρυμα (αυτό συμβαίνει στις περιπτώσεις των ειδικών πιστωτικών Ιδρυμάτων), όπότε δεν χρειάζεται να καταφύγει στις εμπορικές τράπεζες. Το ίδιο φυσικά συμβαίνει και στην περίπτωση των εγγυητικών επιστολών καλής εκτελέσης.

➔Στο άρθρο 10, επισημαίνονται οι Φορολογικές και Ασφαλιστικές υποχρεώσεις του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρησης, ο οποίος υποχρεούται να εκπληρώνει :

✓ τις απορρέουσες, από την ισχύουσα νομοθεσία, υποχρεώσεις του για τη φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων.

✓ τις απορρέουσες, από τη σχετική νομοθεσία, για την ασφάλιση του προσωπικού του, που θα απασχοληθεί, για την εκτέλεση του έργου και των υποχρεώσεων της Σύμβασης.

Το Κεφάλαιο Ε΄, που αφορά στην Εποπτεία και στον Έλεγχο του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης.

➔ Τα ανωτέρω ρυθμίζονται από το άρθρο 24, κατά τον ακόλουθο τρόπο:

✓Η εποπτεία, ο έλεγχος, η παρακολούθηση, η πιστοποίηση των λειτουργικών δαπανών, του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης, οι καταβολές των λειτουργικών δαπανών και των διατιθεμένων προς διαχείριση πόρων, καθώς και κάθε άλλη ενέργεια της Αναθέτουσας Αρχής, σχετική με τον έλεγχο, την παρακολούθηση και την εκτέλεση της Σύμβασης, διενεργούνται από την Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής του έργου, του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης. Εποπτεία και Έλεγχος του έργου του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης, διενεργείται επίσης και από την Τεχνική Γραμματεία των ΜΜΕ.

✓Εκτός από τον προαναφερθέντα έλεγχο, ασκείται έλεγχος και από τα συναρμόδια, συμφώνως προς τις κείμενες διατάξεις, όργανα, του Δημοσίου και της Ε.Ε., κατά τη διάρκεια εφαρμογής προγραμμάτων ή τμημάτων τους, από τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης.

Στο Κεφάλαιο ΣΤ΄,τέλος, καθορίζονται τα αφορόντα την Αξιολόγηση του έργου και την Ολοκλήρωση της Σύμβασης.

➔Συγκεκριμένα, στο άρθρο 25, αναλύονται, κατά τον ακόλουθο τρόπο, τα της Αξιολόγησης του έργου του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης:

✓Η αξιολόγηση του έργου του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης (ex post evaluation), πραγματοποιείται από την Αναθέτουσα Αρχή, ένα έτος μετά την υπογραφή της Σύμβασης.

✓Το έργο του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης, αξιολογείται, βάσει των εξής κριτηρίων:

❶Της έγκαιρης και προσήκουσας εκτέλεσης των υποχρεώσεων και καθηκόντων του, όπως αυτές περιγράφονται στη Σύμβαση.

❷Της πληρότητας των περιοδικών εκθέσεων προόδου.

❸Της καθημερινής συνεργασίας του, με τους Προέδρους των Επιτροπών Παρακολούθησης των αντιστοίχων Προγραμμάτων, την Τεχνική Γραμματεία ΜΜΕ, καθώς και με την Αναθέτουσα Αρχή.

❹Του συσχετισμού των απολογιστικών λειτουργικών δαπανών του, με το ύψος των παραληφθέντων έργων.

❺Της μη ύπαρξης αποκλίσεων, μεταξύ προϋπολογισμού και απολογισμού των έργων.

✓Οι εκθέσεις αξιολόγησης που συντάσσονται από την Αναθέτουσα Αρχή, κοινοποιούνται υποχρεωτικά και στον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης.

➔ Το άρθρο 26, αναφέρεται στα της ολοκλήρωσης της Σύμβασης, που αναλύονται στα ακόλουθα:

✓Εντός προθεσμίας 6 μηνών από της ολοκλήρωσης εκάστου προγράμματος, Ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης, υποβάλλει στην Αναθέτουσα Αρχή, έκθεση απολογισμού διαχείρισης των διατεθέντων πόρων, προκειμένου να διαβιβασθεί από το ΥΠ.ΕΘ.Ο, στο Ελεγκτικό Συνέδριο, για την άσκηση επιτοπίου κατασταλτικού ελέγχου, συμφώνως προς τις διέπουσες τον έλεγχο διατάξεις.

✓Η Σύμβαση θεωρείται ως εκτελεσθείσα, εφόσον συντρέξουν σωρευτικά, οι εξής προϋποθέσεις:

❶Υποβολή των απολογιστικών εκθέσεων, για όλα τα διαχειριζόμενα προγράμματα και παραλαβή, από την Επιτροπή Παρακολούθησης, του έργου του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης.

❷Αποπληρωμή των Δικαιούχων και των λειτουργικών δαπανών.

❷Απογραφή των μη αναλωσίμων υλικών.

➔Στο άρθρο 37, με το οποίο ολοκληρώνεται το παρόν τμήμα, αναφέρονται οι διαφορές μεταξύ Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης και Δικαιούχου.

✓Σε περίπτωση, κατά την οποία προκύψει οποιαδήποτε διαφωνία μεταξύ Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης και Δικαιούχου, για οποιοδήποτε θέμα ή περίπτωση που δεν προβλέπεται στους όρους της αντιστοίχου συμβάσεως, τότε ο Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης αποστέλλει λεπτομερή έκθεση της διαφοράς, στην αρμοδία υπηρεσία της Αναθέτουσας Αρχής, διαβιβάζοντας τον πλήρη φάκελλο του έργου, καθώς και την άποψη του Δικαιούχου, προκειμένου, η Αναθέτουσα Αρχή, να παράσχει οδηγίες στον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης, για την επίλυση της διαφωνίας.

✓Η απόφαση για τυχόν διακοπή του έργου του Δικαιούχου, σε περίπτωση που ο τελευταίος έχει παραβεί όρο της σύμβασης, που έχει συνάψει με τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης, λαμβάνεται από την Αναθέτουσα Αρχή, αφού της τεθούν υπόψη, αφού προηγουμένως της τεθούν υπόψη, από αυτόν (Ε.Φ.Δ), τα απαραίτητα στοιχεία, καθώς και σχετική εισήγηση.

✓Ο οικονομικός και τεχνικός έλεγχος των εκτελουμένων έργων, από τους Δικαιούχους, διεξάγεται από τον Ε.Φ.Δ.. Σε έλεγχο δικαιούται να προβαίνει επίσης και η Αναθέτουσα Αρχή. Αν από τον έλεγχο του Ε.Φ.Δ. ή της Αναθέτουσας Αρχής ή των οργάνων της Ε.Ε., προκύψει ότι ορισμένες δαπάνες, που πραγματοποίησε ο Δικαιούχος και για τις οποίες του έχει καταβληθεί το ποσό δημόσιας επιχορήγησης, από τον Ε.Φ.Δ., δεν είναι σύμφωνες με τη σύμβαση και την απόφαση υπαγωγής, ο Ε.Φ.Δ., ενημερώνει την Αναθέτουσα Αρχή , η οποία με επιστολή της βεβαιώνει την οφειλή, ως δημόσιο έξοδο και την παραπέμπει για είσπραξη, μέσω των αρμοδίων ΔΟΥ.

3.2 Διαχείριση Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης και Εφαρμογή Κοινοτικής Πολιτικής από τις Εμπορικές Τράπεζες, σε αντιδιαστολή με εκείνη των Ειδικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων

Συμφώνως προς τις διατάξεις του Π.Δ. 98/96 καθώς και της Κοινής Απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης με αιθμ. Α/ΕΠΒ Οικ. 17956/623/ΦΙ.3/27.6.96 (ΦΕΚ.599Α/19.7.96), που αφορούν το Θεσμό του <<Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης>>, δικαίωμα υποβολής υποψηφιότητος, ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης, έχουν τα Νομικά Πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή οι Ενώσεις αυτών.

Ως εκ τούτου, οι Εμπορικές Τράπεζες, ως κερδοσκοπικοί Οργανισμοί, δεν μπορούν να υποβάλλουν υποψηφιότητα και κατ΄επέκταση να αναλάβουν το ρόλο του Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης των Κοινοτικών Προγραμμάτων και Πρωτοβουλιών, παρά μόνον μέσω των Θυγατρικών τους Εταιρειών. Βεβαίως η μέχρι σήμερα εμπειρία, έχει δείξει, ότι ότι αρκετές θυγατρικές εταιρείες Εμπορικών Τραπεζών, ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διχείρισης, ενείχαν περισσότερο ρόλο μελετητικό - συμβουλευτικό, παρά ουσιαστικό διαχειριστικό. Και τούτο, γιατί οι περισσότερες εξ΄αυτών εξαντλούν το ρόλο τους στην εκπόνηση μελετών, απαραιτήτων όμως για την ένταξη επιχειρηματικών σχεδίων και επενδυτικών προγραμμάτων, στα διάφορα ευρωπαϊκά επιχειρησιακά προγράμματα, καθώς και στο καθεστώς των Αναπτυξιακών Νόμων, καθώς και στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών. Υπηρεσίες βεβαίως πολύ σημαντικές για τις επιχειρήσεις και δη τις ΜΜΕ, αλλά και για τις ίδιες τις εμπορικές τράπεζες, όπως αναφέρεται στο τμήμα που ακολουθεί.

Στα πλαίσια των προαναφερθέντων, λοιπόν, ο ρόλος των Εμπορικών Τραπεζών, συνίσταται στα εξής:

- **Έκδοση εγκυκλίων**, από τις κατά περίπτωση, αρμόδιες Διευθύνσεις, με τις οποίες επιχειρείται:

  ➔ Συνοπτική κατά το δυνατόν περιγραφή των εκάστοτε Προγραμμάτων και Πρωτοβουλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (π.χ Ευρωπαϊκά Επιχειρησιακά Προγράμματα, όπως INTEREG II - Πρωτοβουλία ΜΜΕ - Ευρωπαϊκά Προγράμματα ενίσχυσης ΜΜΕ - RETEX - Προγράμματα του Δ΄Πλαισίου για την Έρευνα και Τεχνολογία - JOULE / THERMIE - BRITE / EURAM - Προγράμματα που αφορούν τις Ανατολικές Χώρες - PHARE - RHARE / JOPP - TACIS κλπ, Ευρωπαϊκά Προγράμματα Ενίσχυσης ΜΜΕ, όπως Πρωτοβουλία ΜΜΕ, Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), Αν συγκρότηση Φθινουσών Βιομηχανικών Περιοχών, Τουρισμός - Δράσεις για ΜΜΕ, URBAN, Προγράμματα για την Ανάπτυξη της Βιομηχανικής Έρευνας (ΠΑΒΕ 1999 κλπ.), καθώς και των αρμοδίων φορέων, των υπευθύνων για την κατάρτιση, διαχείριση και παρακολούθησή τους. Στην εν λόγω περιγραφή, αναφέρονται, ανά πρόγραμμα, τα ακόλουθα:

  ✓ Ο αρμόδιος Εθνικός Φορέας
  ✓ Ο προϋπολογισμός του προγράμματος
  ✓ Τα γενικά του χαρακτηριστικά
  ✓ Οι στόχοι του
  ✓ Οι δικαιούχοι - προϋποθέσεις συμμετοχής
  ✓ Ο γεωγραφικός χώρος εφαρμογής του
  ✓ Οι μορφές παρέμβασης
  ✓ Οι επιχορηγούμενες ενέργειες
  ✓ Οι ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισής του

  ➔ Σχετική ενημέρωση :

✓ Των μονάδων του Δικτύου των εμπορικών τραπεζών, προκειμένου να ενημερώσουν την ενδιαφερομένη πελατεία, δοθέντος του ιδιαιτέρου ενδιαφέροντος που παρουσιάζει το θέμα της ένταξης και των ευεργετημάτων που απορρέουν από αυτή, στα προαναφεδρθέντα Προγράμματα και Πρωτοβουλίες της Ε.Ε., για την επιχειρηματική (Corporate) (βιοτεχνικές ΜΜΕ κυρίως, αλλά και βιομηχανικές) , κατά κύριο λόγο και δευτερευόντως, για την (retail) (εμπορικές επιχειρήσεις) πελατεία, των επιμέρους εμπορικών τραπεζών.

✓ Των μονάδων της Διοικήσεως των εν λόγω τραπεζών, που είναι αρμόδιες για την προώθηση επενδυτικών σχεδίων, συναφούς προς τα κοινοτικά προγράμματα αντικειμένου, των ίδιων αυτών των τραπεζών ή των θυγατρικών τους εταιρειών.

- **Έκδοση Εγγυητικών Επιστολών,** των ακολούθων κατηγοριών, υπέρ της ενδιαφερομένης επιχείρησης, οι οποίες παραδίδονται από τους εκάστοτε Ενδιαμέσους Φορείς Διαχείρισης, στην Αναθέτουσα Αρχή:

→Καλής Εκτέλεσης, ύψους αναλόγου του προϋπολογισμού του έργου του προγράμματος, της Ε.Ε και διαρκείας αναλόγου της φύσεως αυτού. Για τούτο και τις περισσότερες φορές είναι αορίστου χρόνου. Η εν λόγω Εγγυητική Επιστολή είναι απαραίτητος για την είσπραξη της α΄δόσης της επιχορήγησης. Κατατίθεται, δε από την ενδιαφερομένη επιχείρηση, αμέσως μετά την έγκριση της αίτησης υπαγωγής του επιχειρηματικού σχεδίου, στο αντίστοιχο πρόγραμμα και πριν την υπογραφή της σύμβασης για την υλοποίηση των σχετικών επιχειρηματικών προτάσεων. Η εν λόγω εγγυητική επιστολή, επιστρέφεται συνήθως μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου - αξιολόγησης του έργου (ex post evaluation).

→Ανάληψης/Είσπραξης Προκαταβολής, ισοπόσου αξίας, που είναι απαραίτητη για την είσπραξη της προκαταβολής της επιχορήγησης (ποσού ίσου προς ποσοστό, το οποίο κυμαίνεται αναλόγως προς το ύψος της συνολικής επιχορήγησης, της προβλεπομένης επιχορήγησης του πρώτου

έτους υλοποίησης του εκάστοτε προγράμματος κλπ). Η εν λόγω Εγγυητική Επιστολή είναι άμεσα καταβλητέα, μετά την υπογραφή της σχετικής σύμβασης υλοποίησης του έργου, η οποία επιστρέφεται συνήθως, μετά την πρώτη φυσική και οικονομική πιστοποίηση του έργου.

- Για την υλοποίηση των επιχειρηματικών σχεδίων και έργων, απαιτείται σε πολλές περιπτώσεις και ιδιωτική συμμετοχή των ενδιαφερομένων εταιρειών, μέρος της οποίας, μπορεί να καλυφθεί από τραπεζικό δανεισμό.
- Για την υλοποίηση της ανωτέρω παραγράφου, απαιτείτο δυνάμει του Αναπτυξιακού Νόμου, 1892/90, όπως ίσχυε μέχρι την τελευταία του τροποποίηση από τον Αναπτυξιακό Νόμο 2324/95, στον αρχικό φάκελο συμμετοχής, στα επιμέρους Προγράμματα ή Πρωτοβουλίες της Ε.Ε., υποβολή και τραπεζικής επιστολής, στην οποία βεβαιώνετο το << κατ΄αρχήν θετικό ενδιαφέρον >>, των τραπεζών, στην περίπτωση που τμήμα του κόστους της επένδυσης, θα καλύπτετο με τραπεζικό δανεισμό. Συμφώνως όμως προς τον Νέο Αναπτυξιακό Νόμο 2601/98 (άρθ.6, παρ.9), τα προαναφερθέντα αλλάζουν και ο ρόλος των τραπεζών γίνεται ουσιαστικότερος. Και τούτο γιατί, ανατίθεται πλέον στις τράπεζες, η διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής εκείνων των επενδύσεων, που θα εντάσσονται, τόσο στον νέο Αναπτυξιακό Νόμο όσο και στα Ευρωπαϊκά Προγράμματα και Πρωτοβουλίες και που για την υλοποίησή τους απαιτείται τραπεζικός δανεισμός. Δυνάμει της προαναφερθείσας ρυθμίσεως, τα τραπεζικά Ιδρύματα θα έχουν την κύρια ευθύνη αξιολόγησης των φακέλων, που θα κατατίθενται, από τους ενδιαφερομένους, για να ενταχθούν στο ευνοϊκό καθεστώς των επιχορηγήσεων. Βάσει δε των προτεινομένων σχεδίων, θα εγκρίνουν ή θα απορρίπτουν την υπαγωγή της κάθε επιχείρησης στα κίνητρα του Αναπτυξιακού Νόμου και στα προγράμματα και πρωτοβουλίες της Ε.Ε. Κατ΄αυτό τον τρόπο, εκτιμάται ότι θα επέλθει σημαντική βελτίωση στην ανταποδοτικότητα των επιχορηγήσεων και θα επιτευχθεί αυστηρότερη παρακολούθηση στην υλοποίηση των επενδυτικών προγραμμάτων.

- Εκ των προαναφερθεισών δύο τελευταίων παραγράφων, εκτιμάται ότι θα επέλθει αύξηση της ζήτησης τραπεζικών δανείων, για κάλυψη μέρους των αναγκαίων πόρων των προς ένταξη στα ευρωπαϊκά προγράμματα και πρωτοβουλίες επενδύσεων. Γενικότερα δε διαφαίνεται ότι η προσφυγή - ένταξη των επιχειρήσεων και δη των ΜΜΕ, στα προκηρυσσόμενα προγράμματα, αναμένεται ότι θα έχει ως επακόλουθο, την αύξηση της ζήτησης τραπεζικών προϊόντων, στον τομέα των πιστοδοτήσεων και των άλλων συναφών μεσολαβητικών εργασιών.

  Τέλος επισημαίνεται ότι η υλοποίηση των προαναφερθέντων προγραμμάτων και πρωτοβουλιών, λόγω της κατά κανόνα μακράς χρονικής διαρκείας των διαφόρων επενδύτικών σχεδίων και δράσεων που θα ενταχθούν σε αυτά, μπορεί να διευκολύνει τη διαμόρφωση ισχυρών δεσμών συνεργασίας των Τραπεζών, με δυναμικές επιχειρηματικές μονάδες, γεγονός το οποίο εκτιμάται ότι θα επιφέρει θετικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη των συναφών τραπεζικών εργασιών.

Σε αντιδιαστολή προς τα αφορώντα τις Εμπορικές Τράπεζες, τα Ειδικά Πιστωτικά Ιδρύματα, ως μη κερδοσκοπικοί Οργανισμοί και δη ως μέλη του F.I. (Financial Intermediaries), μπορούν τα ίδια να αναλαμβάνουν τον ρόλο των Ενδιαμέσων Φορέων Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και Πρωτοβουλιών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Ε.Τ.Β.Α., αναλυτική μνεία του ρόλου της οποίας ως Ενδιαμέσου Φορέα Διαχείρισης τέτοιας μορφής προγραμμάτων, έχει ήδη γίνει στο σχετικό κεφάλαιο.

3.3 Αναπτυξιακά Ευρωπαϊκά Προγράμματα - ο ρόλος των Εμπορικών Τραπεζών, στην καλλίτερη αξιοποίησή τους, από πλευράς επιχειρηματικού κόσμου και δη ΜΜΕ

Όπως είναι γνωστό, καθοριστικό ρόλο για την ομαλή και αποτελεσματική ένταξη και κατόπιν υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων στα ευρωπαϊκά προγράμματα, παίζει η σωστή και έγκυρη πληροφόρηση των επιχειρηματικών φορέων. Ως εκ τούτου, η επιλογή ενός έμπειρου και εξειδικευμένου Συμβούλου, που θα συνοδεύει και θα συμβουλεύει τον εμπλεκόμενο στην εν λόγω διαδικασία επιχειρηματία, μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης και ίσως και κατά την έναρξη λειτουργίας του έργου, αποτελεί θεμέλιο λίθο της όλης προσπάθειας. Ο εν λόγω Σύμβουλος, είναι αυτός που θα αξιολογήσει πρώτα - πρώτα τη σκοπιμότητα της επένδυσης, θα διερευνήσει την Αγορά και θα αναλάβει τη σύνταξη της σχετικής οικονομοτεχνικής μελέτης, φροντίζοντας για την άρτια συμπλήρωση των δικαιολογητικών του φακέλου, τγην αξιοπιστία και τη σοβαρότητα της πρότασης, καθώς και για την ενημέρωση του επιχειρηματία για τις διαδικασίες που θα ακολουθήσουν. Δυστυχώς όμως, ο αριθμός των εν λόγω αξιοπίστων Συμβούλων είναι περιορισμένος και όσο κανείς απομακρύνεται από τα μεγάλα αστικά κέντρα, μειώνεται επικινδύνως, με αποτέλεσμα, στην Ελληνική Περιφέρεια να σπανίζει το είδος.

Στην πράξη, πολλοί επιχειρηματίες αμφισβητούν τη χρησιμότητα του Οικονομικού Συμβούλου, δυσανασχετούν με το ύψος της αμοιβής του και γενικότερα διακατέχονται από μια μίζερη νοοτροπία, που τους οδηγεί τελικώς στη σύνταξη ακόμη και της οικονομοτεχνικής μελέτης, από τους ίδιους, με αποτέλεσμα να στηρίζουν την έγκριση υπαγωγής της πρότασής τους, σε ανορθόδοξα μέσα.

Επιπλέον η έλλειψη εμπείρων και εξειδικευμένων στελεχών, για τις χρονοβόρες διαδικασίες, αξιολόγησης των προτάσεων, καθώς και η εμπλοκή πολλών δημοσίων υπηρεσιών, ως επί το πλείστον, αργοκινήτων, δύσκαμπτων και ασυντόνιστων μεταξύ τους, απαιτούν ατσάλινα νεύρα και ιώβεια υπομονή.

Τα ανωτέρω, μαζί με την ανυπαρξία μηχανισμών διασφάλισης των καινοτομιών ή πρωτοτυπιών των προτάσεων και, πάνω απ΄όλα, το μίζερο ανατολίτικο τεμπεραμέντο μας, πολλές φορές ευνοούν τη μεροληψία και τη χρήση πλαγίων μέσων, για την έγκριση μιας πρότασης, αλλά και τη διαρροή και υποκλοπή καινοτομιών, πρωτοτυπιών ή και ολοκλήρων προτάσεων ακόμη, προωθώντας τη μια πρόταση σε βάρος της άλλης. Μετά δε την έγκριση της υπαγωγής μιας πρότασης, ,στις διατάξεις των προαναφερθέντων προγραμμάτων, αρχίζει η τελευταία φάση της προσπάθειας, η φάση της υλοποίησης. Είναι η ώρα που ο επιχειρηματίας πρέπει να αποδείξει, ότι τηρεί τα προβλεπόμενα στην εγκριθείσα μελέτη - πρόταση, που υπέβαλε ο ίδιος και, το σημαντικότερο εξ΄όλων, ότι διαθέτει την Ίδια Συμμετοχή, Τις περισσότερες δε φορές, οι επενδυτές, δεν διαθέτουν το μεγαλύτερο μέρος της προβλεφθείσας Ίδιας Συμμετοχής, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται σημαντικά προβλήματα στην εξέλιξη της επένδυσής τους. Είναι η στιγμή που δοκιμάζονται οι αργοκίνητες και ασυντόνιστες μεταξύ τους, δημόσιες υπηρεσίες, που χάρις και στη δημολσιουπαλληλική τους αδιαφορία και νοοτροπία, αναγκάζουν πολλές φορές τις επιχειρήσεις, να στραφούν σε υπέρμετρο τραπεζικό ή εξωτραπεζικό δανεισμό, για να καλύψουν υποχρεώσεις που επρόκειτο να καλυφθούν από επιδοτήσεις που δεν κατεβλήθησαν εγκαίρως, ευνοώντας έτσι τη χρήση πλαγίων μέσων, τορπιλίζοντας κατ΄αυτό τον τρόπο τον υγιή ανταγωνισμό, την αξιοπιστία τους και την ίδια την ανάπτυξη και αξιοπιστία της Χώρας.

Μέσα στο προαναφερθέν κλίμα, το τόσο αντίξοο για τους επιχειρηματίες και δη για τους μικρομεσαίους, οι Εμπορικές Τράπεζες, ως βασικός μοχλός ανάπτυξης της Εθνικής Οικονομίας, μπορούν και πρέπει να παίξουν πρωταγωνιστικό ρόλο και στην υπποθεση της ένταξης επνδυτικών σχεδίων στα Ευρωπαϊκά

Προγράμματα και Πρωτοβουλίες. Ήδη στο προηγούμενο κεφάλαιο έγινε αναλυτική αναφορά στον εν λόγω ρόλο τους.

Πέραν όμως του ρόλου αυτού, μπορούν να παίξουν αδιαμφισβήτητα, με επιτυχία και το ρόλο του επιχειρηματικού Συμβούλου, δοθέντος ότι όλοι θα εμπιστευθούν το κύρος τους, την αξιοπιστία τους και την αποτελεσματικότητά, μιας δικής τους πληροφόρησης, για τον επιπρόσθετο λόγο της εύκολης πρόσβασης σε αυτές, μέσω του κατά κανόνα, ευρέως Δικτύου των Μονάδων τους, του οποίου η γεωγραφική διάρθρωση, όπως απεικονίζεται σε σχετικό Πίνακα του Παραρτήματος της παρούσας Διατριβής, καλύπτει σχεδον όλη τη Χώρα, δοθέντος ότι έχουν ιδρυθεί μονάδες των Εμπορικών Τραπεζών σε όλες τις Περιφέρειες και τους Νομούς της Ελλάδας.

Είναι γεγονός ότι όλοι προτιμούν να έχουν, ως εξειδικευμένο και έμπειρο σύμβουλο, ένα πεπειραμένο στέλεχος μιας καταξιωμένης εμπορικής τράπεζας, ή ενδεχομένως της θυγατρικής αυτής μελετητικής και συμβουλευτικής εταιρείας, η οποία μάλιστα, όπως έχει ήδη αναφερθεί, μπορεί να είναι και Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης, κάποιου πρωγράμματος ή πρωτοβουλίας της Ε.Ε.

Πρέπει επίσης να τονισθεί, ότι οι Εμπορικές Τράπεζες, διαθέτουν το μεγαλύτερο - διερευνημένο αρχείο - μητρώο επιχειρήσεων, και μάλιστα μέσω της εκπόνησης Σχεδίων Μάρκετινγκ των επιμέρους Καταστημάτων του Δικτύου τους, είναι σε θέση να έχουν τέτοιας μορφής αρχεία σε επίπεδο Μονάδας (υφισταμένη και δυνητική <<potential>> πελατεία της περιοχής δράσης της). Επόμένως τα εν λόγω αρχεία μπορούν να στηρίξουν μια επιθετική πολιτική για εξυγίανση και διεύρυνση του πελατολογίου τους.

Το εντόνως ανταγωνιστικό κλίμα και οι ανακατατάξεις στο διεθνή τραπεζικό χώρο, ενόψει και της εισόδου μας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ), δεν επιτρέπουν την πολυτέλεια καθυστερήσεων.

Οι Εμπορικές Τράπεζες, είναι βέβαιο ότι έχουν όλα τα προσόντα να ανταποκριθούν στις διεθνείς προκλήσεις. Μένει να συντονιστούν καταλλήλως και να τα αξιοποιήσουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Χρηματοδότηση Επενδυτικών Σχεδίων και Προγραμμάτων των ΜΜΕ, στην Γαλλία, Γερμανία και Ιταλία

4.1 Χρηματοδότηση Επενδυτικών Σχεδίων και Προγραμμάτων των ΜΜΕ, στην Γαλλία - Το παράδειγμα της Τράπεζας Αναπτύξεως των ΜΜΕ (Banque Du Developpment des P.M.E.)

4.1.α. Χρηματοδοτικά προβλήματα των ΜΜΕ στην Γαλλία

Οι ΜΜΕ, διαδραματίζουν, σημαντικότατο ρόλο στη γαλλική οικονομία. Αριθμούν 2.300.000 επιχειρήσεις και απασχολούν τα 2/3 των εργαζομένων στον παραγωγικό τομέα, ήτοι 8.600.000 εργαζομένους, σε σύνολο 13 εκατομμυρίων. Η παραγωγή τους υπερβαίνει το ήμισυ της παραγωγής σε εθνικό επίπεδο (εξαιρουμένων, της γεωργίας και των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών) και υλοποιούν σχεδόν το ήμισυ των παραγωγικών επενδύσεων. Συγκεκριμένα, οι επενδύσεις των ΜΜΕ, ανέρχονται σε 400 δις. γαλλικά φράγκα περίπου, σε ετήσια βάση. Συνιστούν δε, κατά κύριο λόγο, το φυτώριο για τις θέσεις εργασίας του αύριο, δοθέντος ότι από το 1983 έως το 1993, το εργατικό δυναμικό στη Γαλλία αύξήθηκε κατά 13% στις επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 500 εργαζομένους, ενώ μειώθηκε κατά 30% και πλέον, στις επιχειρήσεις που απασχολούν περισσότερους από 500 εργαζομένπους. Επειδή η εν λόγω κατάσταση συνεχίζεται και αναμένεται ότι θα συνεχισθεί και στο μέλλον, για να επιωιώσουν πλέον σε αυτό το ανταγωνιστικό κλίμα που επικρατεί στη Γαλλία οι μεγάλες επιχειρήσεις, θα πρέπει να υιοθετήσουν στρατηγικές παγκόσμιας εμβέλειας.

Εκ των ανωτέρω συνάγεται λοιπόν, ότι οι ΜΜΕ, είναι αυτές που προσφέρουν και θα προσφέρουν στους Γάλλους πολίτες, τις θέσεις εργασίας του αύριο. Αυτές, προς τις οποίες θα γείρει η πλάστιγγα της οικονομικής και κοινωνικής ισορροπίας της χώρας. Παρ΄όλα ταύτα, οι ΜΜΕ της Γαλλίας είναι ευαίσθητες, λόγω των χρηματοοικονομικών, κατά κύριο λόγο δομών τους. Η ευαισθησίο δε αυτή η οποία καθιστά τις ΜΜΕ, ιδιαιτέρως ευαίσθητες στα σκαμπανεβάσματα των αγορών στις οποίες αυτές δραστηριοποιούνται, στις συγκυριακές αλλαγές, καθώς επίσης και στα διαχειριστικά λάθη, μπορεί να αποδοθεί, στους ακόλουθους παράγοντες:

✓ Στο χαμηλό ύψος, των ιδίων κεφαλαίων τους.

✓ Στην έντονη εξάρτησή τους, από τις επιχειρηματικές πιστώσεις,

✓ Στον δείκτη χρέους τους, που εν γένει είναι υψηλότερος, αυτού των μεγάλων επιχειρήσεων.

Τα προαναφερθέντα αδύνατα σημεία, καθώς και τους κινδύνους των ΜΜΕ, αναλαμβάνουν να καλύψουν σήμερα, οι εμπορικές τράπεζες, με περιθώριο της τάξεως της 1 έως 1,5 ποσοστιαίας μονάδας. Βεβαίως, ο κίνδυνος για τις ΜΜΕ, είναι σαφώς υψηλότερος, ευρισκόμενος περίπου στις 3 ποσοστιαίες μονάδες, κατά μέσο όρο. Ιδιαιτέρως δε, για την κάλυψη των ειδικοτέρων κινδύνων της ίδρυσης και μεταβίβασης επιχειρήσεων ή ακόμη και για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων των ΜΜΕ, με στόχο την καινοτομία ή την αναζήτηση νέων αγορών εξαγωγών, θα πρέπει, λαμβανομένων υπ΄όψιη των ζημιών που έχουν παρατηρηθεί , να προστεθούν 5 έως 7 ποσοστιαίες μονάδες περιθωρίου, στα βασικά επιτόκια τραπεζικής πίστης, κάτι που θα ανέβαζε τα επιτόκια δανεισμού, σε δυσβάστακτα, για τις εξεταζόμενες επιχειρήσεις επίπεδα, λόγω των προκυπτουσών χρηματοοικονομικών επιβαρύνσεων.

Στην πραγματικότητα όμως, τόσο η ίδρυση επιχειρήσεων όσο και η αναδιάρθρωση, μεταβίβαση και ταχεία ανάπτυξή τους, θα πρέπει να χρηματοδοτούνται εν μέρει, με ανάληψη κινδύνου. Δυστυχώς όμως, σε αντίθεση με κράτη όπως, οι ΗΠΑ και η Μεγάλη Βρετανία, στη Γαλλία, υπάρχει ένα είδος

ελλείμματος << κουλτούρας κινδύνων >>, ενώ οι χρηματοδοτήσεις, με ανάληψη του κινδύνου, δεν έχουν τύχει της δέουσας ανάπτυξης. Σε αυτό το λόγο οφείλεται άλλωστε και το γεγονός ότι οι ΜΜΕ, ακόμη και οι πλέον δυναμικές εξ΄αυτών, δύσκολα καταφέρνουν να χρηματοδοτήσουν τα προγράμματά τους.

Επιπροσθέτως, οι ακραίες συνθήκες του ανταγωνισμού που αναπτύχθηκαν τα τελευταία χρόνια, στην αγορά των ΜΜΕ, οδήγησαν σταδιακά τις τράπεζες στην παριστολή των πιστώσεών τους, σε τέτοια επίπεδα, που δεν επιτρέπουν πλέον τον συνυπολογισμό των ιδιαιτεροτήτων ορισμένων κινδύνων. Τα μηνιαία στατιστικά δελτία που δημοσιεύονται, από την Τράπεζα της Γαλλίας, σχετικά με την εξέλιξη των επιτοκίων, σε σχέση με το μέγεθος των μεσοπροθέσμων και μακροπροθέσμων πιστώσεων, δείχνουν ότι το τελευταίο διάστημα, οι διαφορές στο ύψος των επιτοκίων, μεταξύ των πιστοδοτήσεων μικρού και των πιστοδοτήσεων μεγάλου μεγέθους, που κατά το παρελθόν, έφθαναν μέχρι και τις 4 ποσοστιαίες μονάδες, έχουν μειωθεί σημαντικά, τείνοντας να εξαλειφθούν. Το γεγονός βεβαίως αυτό εκ πρώτης όψεως, είναι ευχάριστο, δοθέντος ότι οι ΜΜΕ, επωφελήθησαν από αυτή την εξέλιξη και μπόρεσαν να βελτιώσουν, τις συνθήκες χρηματοδότησής τους, αλλά εμβαθύνοντας και αναλύοντας περισσότερο την εν λόγω συγκυρία, αντιλαμβάνεται κανείς ότι, για να αποφύγουν την ανάγκη περαιτέρω επιβάρυνσης των πιστώσεων, προς τις επιχειρήσεις αυτού του τύπου, ιδιαιτέρως δε των χορηγηθέντων, μεταξύ των ετών 1992 και 1995, οι τράπεζες υιοθέτησαν μια ιδιαιτέρως επιλεκτική στρατηγική και δεν δέχθηκαν να προβούν σε χρηματοδοτήσεις με χαμηλό επιτόκιο, δηλαδή με χαμηλό περιθώριο κέρδους, σε άλλες επιχειρήσεις πλην αυτών που εμφανίζουν λίγους κινδύνους.

Αυτός άλλωστε είναι και ο λόγος για τον οποίο, μπορεί σήμερα να θεωρηθεί ότι η ανταπόκριση της αγοράς στις ανάγκες χρηματοδότησης αναπτυξιακών προγραμμάτων των ΜΜΕ, υπήρξε ανεπαρκής και ότι το Γαλλικό Κράτος, θα πρέπει, για την εξυπηρέτηση του γενικότερου συμφέροντος, να αναζητήσει τρόπους αναίρεσης, αυτής της κατάστασης. Αυτό φυσικά δεν σημαίνει, ότι θα χρηματοδοτούνται αδιακρίτως όλα τα προγράμματα. Απλώς, θα πρέπει να

παρακινηθούν οι τράπεζες, να αποδεχθούν την ανάγκη συμμετοχής τους, σε προγράμματα με σχετικά υψηλότερο κίνδυνο από αυτόν που αναλάμβαναν μέχρι σήμερα.

Πέραν των ανωτέρω, πρέπει να σημειωθεί και το γεγονός, ότι, συμφώνως προς ανακοίνωση του Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής και Οικονομικών Μελετών (INSEE) (Φεβρουάριος 1998), ανεμένετο υψηλή αύξηση, άνω του 10%, του ύψους των επενδύσεων στη Γαλλία, για το έτος 1998, αν και ταυτοχρόνως, οι 65 μεγαλύτερες επιχειρήσεις της Γαλλίας, όπως προκύπτει από σχετική έρευνα του Nateris, επέδειξαν πρόθεση μείωσης κατά 15% των επενδύσεών τους, εντός της γαλλικής επικράτειας.

Όπως ήταν αναμενόμενο, η απόκλιση των στοιχείων των δύο αυτών ερευνών, ήταν τέτοια, ούτως ώτε να προβάλλει άμεσο το ερώτημα, για το που βρίσκεται η πραγματικότητα. Η απάντηση είναι ότι βρίσκεται και στα δύο στοιχεία, ταυτοχρόνως. Και τούτο γιατί άν πράγματι αναμένεται ανάκαμψη των επενδύσεων στη Γαλλία, αυτή δεν θα προέλθει από τον κύριο όγκο των μεγάλων επιχειρήσεων της Χώρας αυτής. Για πολλούς λόγους, οι οποίοι δεν κρίνεται σκόπιμο να γίνει αναφορά σε αυτούς, στην παρούσα διατριβή, οι μεγάλοι όμιλοι γαλλικών εταιρειών, βρίσκονται αντιμέτωποι με μια παγκόσμια αγορά. Είναι γεγονός ότι με την παγκοσμιοποίηση, είναι αναγκασμένες να επενδύουν να επενδύουν στο εξωτερικό, γιατί οι προτεραιότητές τους είναι διεθνείς. Και αυτή είναι μια αδιαμφισβήτητη πραγματικότητα, που περιβάλλει την κερδοφορία τους.

Δεν ισχύουν όμως τα ίδια για τις μικρομεσαίες γαλλικές επιχειρήσεις και βιοτεχνίες - βιομηχανίες ειδικότερα, η ανάπτυξη των οποίων εστιάζεται, στη συντριπτική πλειονότητα των περιπτώσεων, στο εσωτερικό της γαλλικής επικράτειας. Στνιστούν λοιπόν, την κατηγορία αυτή των επιχειρήσεων, που φέρουν το μέγιστο επενδυτικό δυναμικό στη Γαλλία. Η δε πρόβλεψη για την ανάπτυξή τους, είναι αυτή που θα επιφέρει την αναμενόμενη αύξηση των επενδύσεων στη Χώρα αυτή.

Μια πρόσφατη έρευνα, σχετικά με την οικονομική συγκυρία, επιβεβαιώνει ακριβώς, την προαναφερθείσα πρόβλεψη.

Εξ΄όλων των ανωτέρω συνάγεται ότι, το επενδυτικό πνεύμα, μ΄άλλα λόγια η ομορφιά του επιχειρείν, πρέπει να παραμείνουν ζωντανά στοιχεία. Πρέπει επίσης, οι επιχειρηματίες να είναι σε θέση να δοκιμάσουν τους κινδύνους. Με αφετηρία την παρατήρηση, ότι η νέα ώθηση στις επενδύσεις στη Γαλλία, θα πρέπει να βασισθεί κυρίως στις ΜΜΕ, διερωτάται κανείς τι θα πρέπει να γίνει, ούτως ώστε αυτή να καλύψει την πρώτη και βασική απαίτηση των Γάλλων πολιτών, να βρίσκουν, να ανακαλύπτουν και να διατηρούν τις θέσεις εργασίας τους.

Φυσικά είναι πολύ δύσκολο, με μια μαγική κίνηση, να δημιουργηθούν νέες γενιές επιχειρηματιών, έτοιμων να αναλάβουν περισσότερους κινδύνους, απ΄ό,τι κατά το παρελθόν, δεδομένου ότι το επιχειρηματικό πνεύμα, περιορίσθηκε για δεκαετίες, στο διαρκώς αυξανόμενο, ασφυκτικό περιβάλλον του κεντρικού, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, οικονομικού σχεδιασμού. Μολονότι, όπως δήλωσε σχετικώς πρόσφατα, στις Βρυξέλλες ο Dominique Strauss Kohn, <<οι Ευρωπαίοι έχουν απωλέσει τη συνήθεια να αναλαμβάνουν κινδύνους>>, θα πρέπει παρ΄όλα ταύτα να δοθεί εκ νέου, η ώθηση στους γάλλους επιχειρηματίες να καινοτομούν, να επενδύουν και να αναπτύσσουν τις επιχειρήσεις τους.

Για την άρση όμως των προαναφερθέντων εμποδίων, κρίθηκε σκόπιμη και άκρως απαραίτητη, η δημιουργία << Συνθηκών αμοιβαίας ανάληψης των κινδύνων>>, οι οποίες θα εγγυώνται τόσο στις τράπεζες όσο και στους ίδιους τους επιχειρηματίες, ότι θέτοντας τις προσπάθειές τους στην προοπτική της καινοτομίας ή της ανάπτυξης, θα μπορέσουν να αποσβέσουν, τουλάχιστον εν μέρει, τις συνέπειες μιας πιθανής αποτυχίας. Μια τέτοια προοπτική, είναι βέβαιον ότι θα συμβάλλει ουσιαστικά προς την κατεύθυνση της υποβοήθησης των επενδυτικών προγραμμάτων των γαλλικών ΜΜΕ και κατ΄επέκταση της ανάκαμψης στον τομέα των επενδύσεων.

Βάσει των ανωτέρω, η λύση δεν μπορεί να εστιάζεται στην από κοινού ανάληψη του συνόλου του τεχνικού ή χρηματοοικονομικού κινδύνου των επενδύσεων αυτών, αλλά στην αμοιβαία ανάληψή τους, κατά τρόπον ώστε, τόσο οι τράπεζες όσο και οι επιχειρηματίες, να παραμένουν σε εγρήγορση και να ενεργούν με υπευθυνότητα.

Αυτός άλλωστε είναι και ο ρόλος που έχει προβλεφθεί για την νεοιδρυθείσα Τράπεζα Αναπτύξεως των ΜΜΕ, στη Γαλλία, της οποίας η αποστολή αναλύεται στο τμήμα που ακολουθεί.

4.1.β. Η Τράπεζα Αναπτυξεως των ΜΜΕ (Banque du Dveloppment des R.M.E) - Ο ρόλος που αυτή διαδραματίζει στη χρηματοδοτική ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων των ΜΜΕ στη Γαλλία

Η Τράπεζα Αναπτύξεως των Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων έχει ως αποστολή τη συνδρομή των ΜΜΕ, σε καθένα από τα ευαίσθητα στάδια της ύπαρξής τους, από την ίδρυση ως τη μεταβίβαση, ιδιαιτέρως μάλιστα, όταν οι επιχειρήσεις αυτές αντιμετωπίζουν αναπτυξιακά προβλήματα, ενισχύοντας την εκ μέρους τους πρόσβαση σε χρηματοδοτικούς πόρους.

Ως εξειδικευμένος Οργανισμός, η εν λόγω Τράπεζα συμμετέχει στα κεφάλαια εταιρειών, σε συνεργασία με την τραπεζική και χρηματοοικονομική κοινότητα.

Δεδομένου, ότι το κεφάλαιό της ελέγχεται κατά κύριο λόγο από το κράτος, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και τον Όμιλο Λαϊκών Τραπεζών, η Τράπεζα Αναπτύξεως των ΜΜΕ, ελέγχει, αμέσως ή εμμέσως, την πλειονότητα των εγγυητικών κεφαλαίων των CEPME (Κέντρο Μελετών Χρηματοδότησης Υποδομών ΜΜΕ), SOFARIS (κρατικής Εταιρείας Ασφάλισης κατά Κινδύνων

(Societe Francaise de Garantie de Financements des PME), η οποία παρέχει εγγυήσεις, εντός ορισμένων ορίων, για κεφάλαια που επενδύονται, από γαλλικές εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών και Avenir Enterprises, που συνθέτουν τα μέσα και τις δυνατότητές τους για να αξιοποίήσουν πλήρως τις συνεργίες που δημιουργούνται από τη μεταξύ τους προσέγγιση.

Όντας παρούσα σε περίπου σαράντα πόλεις, μέσω του δικτύου της, που αποτελείται από 14 περιφερειακές διευθύνσεις και 40 περιφερειακές αντιπροσωπείες, με 230 επιτετραμένους, η Τράπεζα Αναπτύξεως των Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων, προτείνει τον ακόλουθο διευρυμένο τομέα συμμετοχής:

1. Την εγγύηση

   Η εν λόγω τεχνική ασφάλισης των κινδύνων, που αποτελεί παραδοσιακό τομέα εξειδίκευσης της SOFARIS, αφορά τις χρηματοδοτήσεις με ανάληψη συγκεκριμένων κινδύνων, όπως η ίδιρυση, η εκχώρηση, η ενίσχυση των χρηματοοικονομικών δομών, η τεχνολογική και η διεθνής ανάπτυξη, καθώς και τα ίδια κεφάλαια.

   Η Τράπεζα Αναπτύξεως των ΜΜΕ, ασφαλίζει το 50% του κινδύνου της πίστωσης ή το 70% σε περιπτώσεις ίδρυσης ΜΜΕ.

2. Τη συγχρηματοδότηση

   Η Τράπεζα Αναπτύξεως των ΜΜΕ, συμμετέχει, παραλλήλως με τις τράπεζες, με μακροπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα δάνεια, καθώς και με χρηματοδοτικές μισθώσεις επί ακινήτων ή κινητών αξιών.

Οι δύο αυτοί προαναφερθέντες τύποι συμμετοχής, δηλαδή η εγγύηση και η συγχρηματοδότηση, μπορούν κάλλιστα να συσχετισθούν, από την εξεταζομένη τράπεζα, μέχρι την ανάληψη μέρους του κινδύνου, έως και 70%.

Μέσω των προαναφερθέντων τρόπων, καλύπτεται ένα μέρος του κινδύνου της πίστωσης, που ο τραπεζίτης χορηγεί στον πελάτη του, προκειμένου να δοθούν κίνητρα, τόσο για τον τραπεζίτη όσο και για τον πελάτη, να αναλάβουν περισσότερους κινδύνους και περισσότερες πρωτοβουλίες.

Βάσει των ανωτέρω, η Τράπεζα Ανάπτυξης των ΜΜΕ, αναλαμβάνει ένα μέρος του χρηματοοικονομικού κινδύνου, από κοινού με τον επικεφαλής της επιχείρησης και τους τραπεζίτες, είτε συμμετέχοντας στο κόστος μιας νέας θέσης εργασίας είτε εγγυούμενη, εν μέρει την αποπληρωμή μιας χρηματοδότησης είτε ακόμη ενισχύοντας τη χρηματοοικονομική δομή των ΜΜΕ. Με τον τρόπο δε αυτό αναλαμβάνει, μέσω των δημοσίων εγγυητικών κεφαλαίων(αναλυτικότερη αναφορά τους, γίνεται στην παράγραφο που ακολουθεί), των οποίων έχει τη διαχείριση, μέρος του χρηματοοικονομικού κινδύνου των υλοποιουμένων επενδύσεων. Κατά την έννοια αυτή, η BDPME, διασφαλίζει τον επιμερισμό των κινδύνων, που απαιτείται από το Γαλλικό Υπουργείο Εθν. Οικονομίας και Οικονομικών.

Οι εγγυήσεις και οι συγχρηματοδοτήσεις αυτές αποτελούν μέσα παρότρυνσης, που περισσότερο εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον, παρά επιβαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό. Πράγματι, τους τρεις πρώτους μήνες του 1997, για δύο μόνον περιπτώσεις, το δημοσιονομικό κόστος των δημοσίων εγγυητικών κεφαλαίων, που επενδύθηκαν μέσω της SOFARIS, προκειμένου να υποβοηθηθεί η ίδρυση και μεταβίβαση επιχειρήσεων έναντι του αριθμού των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν ή περισώθησαν, από τις ως άνω ιδρύσεις ή μεταβιβάσεις, ανήλθε μόνον σε 5.000 έως 10.000 φράγκα, ανά δημιουργηθείσα ή περισωθείσα θέση εργασίας. Το κόστος αυτό είναι μικρό συγκρινόμενο με το κόστος μιας ίδιας θέσης εργασίας που εμπίπτει στο πλαίσιο εφαρμογής του Νόμου Robien (60.000 φράγκα) ή με αυτό του συμβολαίου << πρωτοβουλία - εργασία >> (40.000 φράγκα) και βεβαίως είναι ελάχιστο, σε σχέση με το κόστος πρόωρης συνταξιοδότησης ή επιδότησης της ανεργίας. Μολονότι τα εν λόγω στοιχεία μπορεί να προξενούν έκπληξη, παρ΄όλα ταύτα εξηγούνται απολύτως.

Συγκεκριμένα, μέσω του συστήματος των εγγυήσεων, όπως και μέσω των συγχρηματοδοτήσεων, ο κρατικός προϋπολογισμός, επιβαρύνεται κατ΄ελάχιστο μέρος (δηλ.τις λίγες ποσοστιαίες μονάδες του επιτοκίου, που δεν καλύπτονται από τις εμπορικές τράπεζες) του κινδύνου ενός επενδυτικού προγράμματος. Το επίτευγμα αυτό, είναι εξαιρετικής σημασίας για την κρατική παρέμβαση. Ο δε τύπος αυτός δημόσιας αρωγής, έχει εξάλλου, ένα ακόμη πλεονέκτημα, το ό,τι δεν αλλοιώνει τους νόμους της αγοράς, αφήνει την κύρια ευθύνη των πρωτοβουλιών και αποφάσεων στους επαγγελματίες και τους ειδικούς, τις επιχειρήσεις και τις τράπεζες Με άλλα λόγια, συνίσταται στη συνδρομή, στην παροχή κινήτρων και σε καμμία περίπτωση, στην υποκατάσταση της πρωτοβουλίας των επιχειρηματιών και αποτελεί αναμφιβόλως, τη βέλτιστη απόδειξη της αποτελεσματικότητας της δημοσίας δράσης. .

Μέσω των εγγυήσεων και συγχρηματοδοτήσεων, χάρη και στην από το δημόσιο στήριξή της, η εξεταζομένη τράπεζα, αποσκοπεί στο να καταστήσει χρηματοδοτήσιμα προγράμματα, που δεν θα μπορούσαν να υπάρξουν, χωρίς την παρέμβασή της.

3. Τα ειδικά προϊόντα

Ο διευρυμένος τομέας συμμετοχής, της τράπεζας, αφορά και στα ειδικά προϊόντα. Συγκεκριμένα:

✓ το συμβόλαιο ανάπτυξης, ένα καινοτόμο προϊόν, που αποτελεί δάνειο χωρίς εγγύηση, που ζητείται από τον επικεφαλής της επιχείρησης, αποσκοπεί στη βελτίωση της χρηματοοικονομικής δομής των ΜΜΕ, σε περιπτώσεις σημαντικών επενδυτικών προγραμμάτων. Κατ΄αυτό τον τρόπο, η BDPME, εισφέρει ένα είδος <<οιωνεί κεφαλαίου με ανάληψη κινδύνου>>, σε υγιείς ΜΜΕ, που επιδεικνύουν φιλόδοξα, αλλά ρεαλιστικά αναπτυξιακά προγράμματα, για την υλοποίηση των οποίων όμως, δεν μπορούν ή δεν επιθυμούν να ανοίξουν την κεφαλαιακή τους δομή σε τρίτους. Μ΄άλλα λόγια, η εν λόγω Τράπεζα, μέσω του συγκεκριμένου της

προϊόντος, βρίσκει λύση σε μια από τις απολύτως γνωστές αδυναμίες των γαλλικών ΜΜΕ, εκείνη της ανεπάρκειας ιδίων κεφαλαίων.

Ο ανωτέρω τύπος χρηματοδότησης ωφέλησε, κατά το 1997, κατά κύριο λόγο, τις επιχειρήσεις που απασχολούσαν, κατά μέσο όρο, 40 εργαζομένους, των οποίων η προβλεπόμενη ανάπτυξη προέβλεπε τη δημιουργία 7 νέων θέσεων εργασίας, ανά επιχείρηση. Η συμβολή της υπήρξε σημαντική, λαμβανομένου υπ΄όψιν του αριθμού των ΜΜΕ, που μπορούν να κάνουν χρήση του τύπου αυτού της χρηματοδότησης. Σε ό,τι αφορά δε στο κόστος, αυτό εξεταζόμενο βάσει του συνολικού κινδύνου που αναλήφθηκε μέσω των χορηγηθεισών εγγυήσεων, είναι της τάξεως των 10.000 φράγκων ανά νέα θέση εργασίας. Εξαιρετικά χαμηλό, σε σχέση με αυτό των πολλών προγραμμάτων άμεσης συνδρομής στην απασχόληση, τα οποία υιοθετήθηκαν από τις εκάστοτε γαλλίκές κυβερνήσεις, εδώ και αρκετά χρόνια.

✓ Η χρηματοδότηση δημοσίων προμηθειών, που αποτελεί βραχυπρόθεσμο τύπο χρηματοδότησης, παρέχεται σε συνεργασία με τις τράπεζες και απευθύνεται σε επιχειρήσεις-αναδόχους δημοσίων προμηθειών, που συγχνότατα υφίστανται τις κρίσιμες συνέπειες της καθυστέρησης του διακανονισμού των χρεών κρατικών οργανισμών, δημοσίων υπηρεσιών, επιχειρήσεων του δημοσίου τομέα, καθώς και οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

Στα πλαίσια αυτα, η εξεταζομένη Τράπεζα, εισφέρει τη συνδρομή της στην ταμειακή ρευστότητα 6.500 επιχειρήσεων, παρέχοντας συνολικώς 24 δις. γαλλικά φράγκα προκαταβολών κατ΄έτος, ποσό που αντιστοιχεί σε μέση ετήσια επιβάρυνση 3,5 δις.γαλλικών φράγκων.

Εξ΄όλων των προαναφερθέντων συνάγονται οι ακόλουθες παρατηρήσεις - συμπεράσματα:

→<u>Επίδραση στον Ιδιωτικό Τομέα</u>

Η όλη δομή - λειτουργία και αποστολή της Τράπεζας Αναπτύξεως των ΜΜΕ στη Γαλλία, στηρίζεται στις αρχές λειτουργίας των Εταιρειών Αμοιβαίων Εγγυήσεων. Ο εν λόγω θεσμός, ο οποίος εδώ και πολλά χρόνια απαντάται, στις περισσότερες βιομηχανικές χώρες (όπως ΗΠΑ, Ιαπωνία, Γερμανία) και που πολύ σύντομα θα αρχίσει να εφαρμόζεται και στην Ελλάδα (έχει ήδη ψηφισθεί το σχετικό θεσμικό / νομικό πλαίσιο, στο οποίο έχει ήδη γίνει λεπτομερής αναφορά και σύγκριση με το αντίστοιχό του της Ιαπωνίας, στο ομόνυμο κεφάλαιο της παρούσας Διατριβής), βασίζεται σε μια ιδέα απλή ως προς την αρχή της και εύκολη ως προς την υλοποίησή της, που συνίσταται, όπως επισημάνθηκε ήδη, στην αρχική ώθηση προς τους επικεφαλής των επιχειρήσεων και τους τραπεζίτες τους, ούτως ώστε να επιδεικνύουν περισσότερο θάρρος και ψυχραιμία κατά τον σχεδιασμό και υλοποίηση των αναπτυξιακών τους προγραμμάτων.

→Επίδραση στο Δημόσιο Τομέα

Σε ό,τι αφορά στο Δημόσιο, που έχει ως μέλημά του την αναθέρμανση της απασχόλησης, μέσω αυτού του Οργανισμού (BDPME), επιτυγχάνει υψηλή απόδοση με χαμηλό κόστος. Υψηλή απόδοση γιατί, ως εργαλείο, υποστηρίζει τις πρωτοβουλίες της αγοράς, τις οποίες λαμβάνουν οι επικεφαλής των επιχειρήσεων και οι τραπεζίτες. Χαμηλό κόστος, γιατί οι χορηγούμενες επιδοτήσεις στα εγγυητικά κεφάλαια, για την μερική κάλυψη των κινδύνων που αναλαμβάνουν οι τράπεζες, δεν μπορούν να συγκριθούν με τα κοινωνικά οφέλη (εξωτερικές οικονομίες), που προκύπτουν από την ανάπτυξη των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων.

Εν κατακλείδι, ανακεφαλαιώνοντας, μπορούμε να πούμε, ότι τόσο το Δημόσιο όσο και οι επιχειρήσεις και το Γαλλικό Τραπεζικό Σύστημα, έχουν να ωφεληθούν τα μέγιστα από τον επιμερισμό των κινδύνων. Και τούτο γιατί κάθε πλευρά ξεχωριστά, μπορεί να επωφεληθεί από την εφαρμογή του εξεταζομένου Θεσμού, μέσω της λειτουργίας της BDPME. Ο επικεφαλής της κάθε ΜΜΕ που θα μπορέσει να αναπτύξει την επιχείρησή του, ο τραπεζίτης που θα μπορέσει να αναλάβει περισσότερους κινδύνους χρηματοδοτήσεων, το κράτος, λόγω της

αφύπνισης του επιχειρηματικού πνεύματος προς την κατεύθυνση των παραγωγικών επενδύσεων και πάνω απ΄όλα η γαλλίκή κοινωνία που, στο σύνολό της, θα ωφεληθεί από τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, μέσω αυτής της νέας ώθησης της επιχειρηματικής - επενδυτικής δραστηριότητας.

4.2. Χρηματοδότηση Επενδυτικών Σχεδίων και Προγραμμάτων των ΜΜΕ, στη Γερμανία - Το παράδειγμα των χρηματοδοτικών Οργανισμών Kreditanstait fur Wiederautbau (KFW) και Deutsche Ausgleichbank (DtA)

Το Ομοσπονδιακό Κράτος της Γερμανίας και τα Ομόσπονδα Κράτη, δρούν σε διαφορετικό πλαίσιο και χρηματοοικονομικό σύστημα (εκείνο των Ομοσπόνδων Κρατών) από εκείνο της Γαλλίας, το οποίο όμως χαρακτηρίζεται, από μια ισχυρή και σταθερή σχέση, μεταξύ των επιχειρήσεων και των τραπεζιτών τους.

Στην βάση αυτή δρώντας, παρεμβαίνουν, υπέρ των ΜΜΕ, μεριμνώντας ώστε να εξασφαλίζεται η ανανέωση του οικονομικού ιστού της Χώρας, να ευνοούνται ορισμένες επενδύσεις που θεωρούνται πρώτης προτεραιότητας και να προσφέρεται πρόσβαση σε πιστώσεις, στις ΜΜΕ, με επιτόκια συγκρίσιμα προς αυτά που ισχύουν για τις μεγάλες επιχειρήσεις.

Οι διαδικασίες παρέμβασης, εφαρμόζονται από δύο Οργανισμούς, τον Kreditanstait fur Wiederautbau (KFW) και Deutsche Ausgleichbank (DtA), των οποίων ο ρόλος αναλύεται στα αμέσως επόμενα τμήματα του παρόντος κεφαλαίου.

4.2.α. Ο Οργανισμός Kreditanstait fur Wiederautbau (KFW) - Ο ρόλος που αυτός διαδραματίζει στη χρηματοδοτική ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων των ΜΜΕ στη Γερμανία

Ο Οργανισμός Kreditanstait fur Wiederautbau (KFW), κατέχει μια μοναδική και ιδιότυπη θέση, μεταξύ του ιδιωτικού τομέα και των υπευθύνων λήψης πολιτικών αποφάσεων. Και τούτο γιατί τα κεφάλαιά του ανήκουν, κατά 80% στην Ομοσπονδιακή Κυβάρνηση και κατά 20% στα Ομόσπονδα Κράτη. Το δε διοικητικό του Συμβούλιο, του οποίου προεδρεύει ο εκάστοτε ομοσπονδιακός Υπουργός Οικονομικών, περιλαμβάνει πολιτικές προσωπικότητες, από το ομοσπονδιακό και περιφερειακό επίπεδο, εκπροσώπους από τον κόσμο των τραπεζών και των επιχειρήσεων, καθώς και εκπροσώπους από συνδικάτα εργοδοτών και εργαζομένων.

Ο ρόλος του εν λόγω Οργανισμού, του οποίου τα ίδια κεφάλαια υπερβαίνουν τα 10 δις γερμανικά μάρκα, διαδραματίζει ένα πολύ σημαντικό ρόλο στη χρηματοδότηση της γερμανικής οικονομίας. Μεταξύ των πολλαπλών τομένων παρέμβασης, ο KFW, προωθεί και διαχειρίζεται κυρίως ένα πρόγραμμα, μεσομακροπρόθεσμης χρηματοδότησης των ΜΜΕ, το οποίο χρηματοδοτείται εν μέρει από πόρους προερχόμενους από αγορές ομολογιών υψηλής φερεγγυότητας (22 δις γερμανικά μάρκα το 1996, ήτοι τα δύο τρίτα των συνολικών πόρων) και το υπόλοιπο, από τα κονδύλια του προϋπολογισμού και την επανεπένδυση των πιστώσεων του ευρωπαϊκού Προγράμματος Ανασυγκρότησης, του Σχεδίου Μάρσαλ (ERP).

Ο KFW παρεμβαίνει, κατά κύριο λόγο,αναχρηματοδοτώντας τις εμπορικές τράπεζες, για πολύ σημαντικά ποσά, συνολικού ύψους 16,5 δις. γερμανικών μάρκων (στοιχεία 1996). Εαν δε ληφθούν υπόψη οι ευνοϊκές συνθήκες, υπό τις οποίες ο εξεταζόμενος Οργανισμός συγκεντρώνει τους πόρους του, τότε αιτιολογούνται απολύτως, τα ιδιαιτέρως ευνοϊκά επιτόκια των δανείων τα οποία

κατανέμονται στις τράπεζες, στα πλαίσια τεσσάρων προγραμμάτων χρηματοδότησης, ως εξής:

✓ Το Πρόγραμμα <<Χρηματοδότηση των ΜΜΕ στη Γερμανία>>, που είναι και το σημαντικότερο εκ των τεσσάρων, απορροφά 12 δις γερμ. φράγκα.

✓ Τα άλλα τρία Προγράμματα, ήτοι <<Πιστώσεις υπέρ του Περιβάλλοντος>>, <<Η χρηματοδότηση των επενδύσεων των ΜΜΕ, εκτός Γερμανίας>> και <<Χρηματοδοτήσεις διασυνοριακών κοινοπρακτικών επενδύσεων>>, απορροφούν, αναλογικώς, το υπόλοιπο του ποσού.

Οι αιτήσεις χρηματοδότησης, ανωτάτου ύψους 10 εκατομμυρίων γερμ. μάρκων (εξ΄αυτών 1 εκατ. γερμ. μάρκων, για πιστώσεις υπέρ του περιβάλλοντος), υποβάλλονται ξεχωριστά, στον KFW, από την Τράπεζα με την οποία συνεργάζεται η εκάστοτε, προς δανειοδότηση επιχείρηση. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι το σύνολο του κινδύνου, επιβαρύνει την τράπεζα της δανειοδοτουμένης επιχείρησης. Προκειμένου δε, να είναι περιορισμένο για την ΜΜΕ, τελικό αποδέκτη της χρηματοδότησης, το κόστος της πίστωσης, το περιθώριο κέρδους της χρηματοδοτούσας τράπεζας, περιορίζεται, από τον KFW, σε 1 ή 1,5 μονάδα.

4.2.β. Ο Οργανισμός Deutsche Ausgleichbank (DtA) - Ο ρόλος που αυτός διαδραματίζει στη χρηματοδοτική ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων των ΜΜΕ στη Γερμανία

Ο Deutsche Ausgleichbank (DtA), είναι ένας χρηματοδοτικός Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου, στη Γερμανία, ελεγχόμενος από το Ομοσπονδιακό Κράτος. Συγκεκριμένα, τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Οικονομικών, έχει την έδρα του στη Βόννη και γραφεία στο Βερολίνο.

Από το 1950, έτος της ιδρύσεώς του, οι προτεραιότητές του, ως προς την παραγωγή της οικονομικής δραστηριότητας, έχουν αλλάξει, κάτι που

αντικατοπτρίζει την ιστορική εξέλιξη της ομοσπονδιακής δημοκρατίας μέχρι σήμερα. Αν και στα πρώτα βήματα του Οργανισμού, η δραστηριότητά του χαρακτηρίζετο από την πρόσδεση στην τραπεζική συνδρομή του χαρακτήρα της ισοκατανομής των βαρών, που δημιουργήθηκαν μετά τον Πόλεμο και από την ένταξη των προσώπων που υπέστησαν τις ζημιές και τις συνέπειες του Πολέμου, εδώ και αρκετά χρόνια, δίδεται όλο και περισσότερη βαρύτητα, στην ευρείας κλίμακας γενική συνδρομή, προς όφελος της δημιουργίας επιχειρήσεων. Ήδη πριν από την ενοποίηση του Γερμανικού Κράτους, η Τράπεζα είχε αρχίσει να κινητοποιεί, το έδαφος των ομοσπόνδων κρατών, το οπλοστάσιό της, τα όργανα ενίσχυσης της οικονομικής δραστηριότητας και την πολυετή πείρα της. Συνολικώς, ενισχύθηκαν περισσότερες από 160.000 επιχειρήσεις, με συνολική απασχόλιση 1,8 εκατ. εργαζομένων περίπου. Υπό αυτό το πρίσμα, μπορεί να ειπωθεί, ότι το κέντρο βάρους της δραστηριότητας, του εν λόγω εν είδει τραπέζης, Οργανισμού, έχει μετατοπισθεί τα τελευταία χρόνια. Συγκεκριμένα, έχει δοθεί περισσότερη προσοχή στις χρηματοδοτικές δραστηριότητες στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς και στον κοινωνικό τομέα, ενώ η σπουδαιότητά τους αυξάνει συνεχώς. Υπό το πρίσμα αυτό, μπορεί να ειπωθεί, ότι το κέντρο βάρους της δραστηριότητας της Τράπεζας, έχει μετατοπισθεί κατά τα τελευταία χρόνια. Παραλλήλως δε παρατηρείται, μια αναπροσαρμογή των σημείων ενδιαφέροντός της.

Ο, της 23ης Σεπτεμβρίου 1986, Νόμος που διέπει σήμερα τη λειτουργία της (DtA), καθορίζει το νομικό πλαίσιο της δραστηριότητάς της. Οι, βάσει αυτού του Νόμου εκχωρούμενες αρμοδιότητες, στην εξεταζόμενη Τράπεζα, αφορούν στους κατωτέρω τομείς:

→Στην τόνωση της οικονομίας, ιδιαιτέρως προς όφελος της δημιουργίας μέσου μεγέθους βιομηχανικών εταιρειών, εταιρειών βιοτεχνίας και ελευθέρων επαγγελμάτων.

→Στην προστασία του περιβάλλοντος.

→Στον κοινωνικό τομέα.

→Στην οικονομική ένταξη, προσώπων που έχουν υποστεί ζημιές, από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και τις επιπτώσεις του, καθώς και των απάτριδων αλλοδαπών και ξένων προσφύγων, στην περίπτωση που υπάρχουν περαιτέρω στόχοι, για την ίση κατανομή των επιβαρύνσεων.
→Επιπροσθέτως, ο προαναφερθείς Νόμος, δίνει τη δυνατότητα στην Τράπεζα, να έρχεται σε συμφωνία, με προϊστάμενες ομοσπονδιακές αρχές, διακυβερνητικούς οργανισμούς και οργανισμούς της περιφερειακής αυτοδιοίκησης, για την κάλυψη προσθέτων στόχων.

Για την επίτευξη της αποστολής της, με την οποία την έχει επιφορτίσει ο νόμος, η DtA, ως όργανο άσκησης οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής πολιτικής, λειτουργεί με κανονιστικό τρόπο, στους τομείς εκείνους, όπου υφίσταται ανάγκη κρατικής συνδρομής, για την αποκατάσταση ζημιών.

Επιτυγχάνει δε στην αποστολή της αυτή, διαθέτοντας πλεονεκτικά μέσα χρηματοοικονομικής συνδρομής, στο πλαίσιο της αρχής, που αποκαλείται <<αρχή της συνήθους τράπεζας>>. Με άλλα λόγια, τα δάνεια εκταμιεύονται, από την DtA προς τους δικαιούχους τους, μέσω τοπικών πιστωτικών ιδρυμάτων, τις αποκαλούμενες συνήθεις τράπεζες. Η μέθοδος αυτή, αποδεικνύει ότι η συνδρομή που παρέχεται από την τράπεζα, δεν έχει, κατ΄αρχήν, επίπτωση στις συνθήκες του ανταγωνισμού και ότι, κατά τη χορήγηση των δανείων, αξιοποιούνται οι δυνατότητες και η πείρα των τοπικών τραπεζών.

Τα ανθηρά οικονομικά στοιχεία της εξεταζομένης Τράπεζας, είναι επίσης ένας αποφασιστικός παράγων για την επίτευξη της αποστολής της. Δοθέντος ότι λόγω αυτών παρουσιάζει πολύ αυξημένες δυνατότητες παρέμβασης. Συγκεκριμένα, ο ισολογισμός της ανέρχεται σε 87 δις.γερμ. μάρκα περίπου, ενώ ο όγκος των συναλλαγών της σε 91 δις.γερμ. μάρκα, περίπου. Ενώ τα ίδια κεφάλαια και το αποθεματικό, ανέρχονται στο σύνολό τους, σε 2,5 δις. γερμ. μάρκα. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία, ελέγχει το 100%, του κεφαλαίου της DtA.

Για να επανέλθουμε στο θέμα των αρμοδιοτήτων και της αποστολής της, πέραν των προαναφερθέντων σημείων, πρέπει επίσης να επισημανθεί, ότι εδώ και αρκετό καιρό, η παραγωγή νέων πιστώσεων, αποσκοπεί στην ισορροπία της έκθεσης, μεταξύ της Δυτικής Γερμανίας και των νέων ομοσπόνδων κρατών. Ενδεικτώς, αναφέρω, ότι, κατά το 1997, περίπου το 60% των νέων πιστώσεων, στράφηκαν προς τα ομόσπονδα κράτη, ενώ μόλις το 30%, προς τα παλαιά.

Γενικότερα, το 1997, το συνολικό ποσό των παρεμβάσεων της DtA, στις ΜΜΕ, την πρώτη δηλαδή. από τις αρμοδιότητές της, ανήλθε σε 14,5 δις γερμ. μάρκα, προς όφελος 70.000 ΜΜΕ. Μέσω των κονδυλίων αυτών, ικανοποιήθηκε σε μεγάλο βαθμό, ο βασικός στόχος της αρχικής συνδρομής, που παρέχεται στις νέες επιχειρήσεις και που συνίσταται ακριβώς στην πραγμάτωση των πρωτοβουλιών, για τη δημιουργία των βάσεών τους, οι αρχές των οποίων, όσο και αν προβάλλουν τις πιθανότητες επιτυχίας, συμβαδίζουν με συγκεκριμένες δυσχέρειες χρηματοδοτικής φύσης. Με τον τρόπο αυτό, οι νέοι, ταλαντούχοι επιχειρηματίες, των οποίων ο δυναμισμός και το καινοτομικό πνεύμα, μπορούν να επιδράσουν θετικά στον ανταγωνισμό και στην απασχόληση και μπορούν να τύχουν της συνδρομής, την οποία χρειάζονται, για να ξεκινήσουν τη δραστηριότητά τους. Ως εκ τούτου, μπορούμε να πούμε ότι, εκπληρώνεται, κατά ένα μεγάλο μέρος τουλάχιστον, η αποστολή της εξεταζομένης τράπεζας, να ευνοήσει τη δημιουργία επιχειρήσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας, συμπεριλαμβανομένων, της βιοτεχνίας και των ελευθέρων επαγγελμάτων, υπό τη μορφή δανείων ή παρεμβάσεων σε ίδια κεφάλαια. Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί επίσης, ότι η Τράπεζα αυτή, μπορεί να χρηματοδοτεί την ανάπτυξή τους, κατά τα 8 πρώτα χρόνια της δημιουργίας τους. Χαρακτηριστικό, είναι το γεγονός, ότι κατά το 1997, για τις νέες και μόνον επιχειρήξεις, η DtA, μπόρεσε να εκταμιεύσει 65.000 πιστώσεις, ανερχόμενες σε 9,3 δις γερμ. μάρκα.

Πέραν των παρεμβάσεων της ανωτέρω παραγράφου, η DtA, χρηματοδοτεί επίσης, τις καινοτόμες επιχειρήσεις, τις επενδύσεις που επιτυγχάνουν

εξοικονόμηση ενέργειας, καθώς και εκείνες που προστατεύουν το περιβάλλον. Αναλυτικότερα:

Η DtA, θέτει στη διάθεση των δημιουργούμενων, στον τομέα της τεχνολογίας επιχειρήσεων κεφάλαια με ανάληψη κινδύνων, μέσω του θυγατρικού της Οργανισμού, του Technologie - Beteiligungs - Gesellschaft mBh (TBG). Από τη δημιουργία του και εντεύθεν, ο TBG, αναπτύχθηκε, ως κύριος συντελεστής προώθησης του τομέα αυτού, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, έχοντας διαθέσει συνολικώς, 800 εκατ.γερμ. μάρκα, σε συμμετοχές σε ίδια κεφάλαια. Η εν λόγω παρέμβαση της εξεταζομένης Τράπεζας, μπορεί να παραλληλισθεί με το <<The Machinery Credit Insurance System>>, που εφαρμόζεται στην Ιαπωνία και ααποτελεί ένα μηχανισμό - σύστημα ασφάλισης - εγγύησης, τεχνολογικών καινοτομιών, στα πλαίσια της εκεί εφαρμογής του Συστήματος Αμοιβαίων Εγγυήσεων (αναλυτική αναφορά στον εν λόγω μηχανισμό, έχει γίνει στο σχετικό κεφάλαιο).

Στον τομέα του περιβάλλοντος, η DtA, έχοντας αναλάβει, τις αντίστοιχες εξουσιοδοτήσεις, από το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών, αποτελεί τη μοναδική πηγή επιχορήγησης, για την προστασία του, στο πλαίσιο του Σχεδίου Μάρσαλ, στοιχείο που την αναγορεύει σε Τράπεζα του Ομοσπονδιακού Κράτους, επιφορτισμένη με την προστασία του περιβάλλοντος. Στα πλαίσια της εν λόγω δράσης της, το 1997, 6.200 προγράμματα έτυχαν της συνδρομής της, συνολικής αξίας 5,7 δις. γερμ. μάρκων.

Επιπροσθέτως, στον κοινωνικό τομέα, στον οποίο η εξεταζομένη Τράπεζα προσέδιδε πάντοτε ιδιαίτερη σημασία, πρέπει, μεταξύ άλλων να τονισθούν οι δραστηριότητές της, για την προώθηση της επαγγελματικής κατάρτισης και της χρηματοδότησης των κοινωνικών επενδύσεων. Με άλλα λόγια, παρατηρούμε ότι η εν λόγω Τράπεζα, δρά και με καθαρώς κοινονικοοικονομικά κριτήρια, προτάσσοντας το κριτήριο της διαπεριφερειακής και ενδοδιαπεριφερειακής ισότητας και δικαιοσύνης (equity), εκείνου της αποτελεσματικότητας (efficiency).

Βεβαίως, αυτό αιτιολογείται από το γεγονός ότι η οικονομία της Γερμανίας, είναι ανθηρή και ως εκ τούτου ευνοεί ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων, μέσω των οποίων επιχειρείται η επενατοποθέτηση της έννοιας της ισόρροπης ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτής της δραστηριότητας, η DtA, χορηγεί δάνεια για ηλικιωμένους, άτομα με ειδικές ανάγκες κλπ., τα οποία έχουν αυξηθεί σημαντικά, κατά τα τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα να φθάσουν, το 1997, τα 3 δις γερμ. μάρκα, έναντι 340 εκατ. γερμ. μάρκων του 1996.

Τα τελευταία χρόνια, η DtA, συμπλήρωσε τη γκάμα των προσφερομένων υπηρεσιών του, σε μια << έξω - χρηματοοικονομική >> υπηρεσία, εκείνη της παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών, σε νέους επιχειρηματίες. Η νέα αυτή δραστηριότητά της, υλοποιείται μέσω Ειδικών Χρηματοοικονομικών Συμβούλων, οι οποίοι πληροφορούν την πελατεία, σχετικά με τα προσφερόμενα, από την Τράπεζα προϊόντα και παρέχουν υπηρεσίες, στις περιπτώσεις, που η επιχείρηση έχει ανάγκη συμβουλών, αφορουσών σε θέματα διαχείρισής της, κλπ. Προς το σκοπό αυτό, η DtA, έχει δημιουργήσει ένα δίκτυο πληροφόρησης και παροχής υπηρεσιών σε 32 γερμανικές πόλεις. Παρεμφερής θεσμός, με την επωνυμία <<Σύμβουλος Πωλήσεων>> έχει αρχίσει να εφαρμόζεται και από τις ελληνικές εμπορικές τράπεζες (π.χ Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, ALFA Τράπεζα Πίστεως κ.ά).

Γενικώς η δράση της DtA, είναι παρεμφερής εκείνης του KFW, με τις εξής δύο διαφορές:

✓ Μεταξύ της DtA και του KFW, φαίνεται ότι υπάρχει καταμερισμός της αγοράς των ΜΜΕ, δοθέντος ότι ο DtA, χρηματοδοτεί, κατά κανόνα, νεοιδρυόμενες επιχειρήσεις και επιχειρήσεις μικροτέρου μεγέθους, σε σχέση με τον KFW.

✓ Η DtA, παρεμβαίνει μεν αναχρηματοδοτώντας, τις εμπορικές τράπεζες, αλλά αντιθέτως προς τον KFW, επιβαρύνεται με ένα μέρος του κινδύνου σε περίπου 20% των πράξεων.

Στον τομέα της άντλησης πόρων, όπως και στην περίπτωση του KFW, οι πόροι του DtA, προέρχονται από χρηματαγορές (στις οποίες αξιοποιεί επίσης τις ομολογίες υψηλής φερεγγυότητας), από κονδύλια του προϋπολογισμού και του σχεδίου Μάρσαλ. Συγκεκριμένα, η DtA, ως πιστωτικός Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου, επωφελείται, από τις ομολογίες ΑΑΑ (υψηλής φερεγγυότητας) Mondy¨s και Standard & Poor, που του επιτρέπεουν να δημιουργήσει, τις καλύτερες δυνατές συνθήκες, στις χρηματαγορές. Οι άλλοι θετικοί παράγοντες, που συνδράμουν στο έργο της DtA, είναι ο σημαντικός ρόλος που διαδραματίζει, στο δημόσιο και κοινωνικό τομέα, τα καλά αποτελέσματα που επιτυγχάνει και η σταθερότητα της χρηματοοικονομικής της απόδοσης. Και τούτο γιατί, αν και αυτή δεν έχει ως στόχο τη μεγιστοποίηση των κερδών της, παρ΄όλα ταύτα, η απόδοσή της, υπήρξε πάντοτε καλή, με δείκτη κερδών προς ίδια κεφάλαια, αντίστοιχο των πλέον αποδοτικών γερμανικών τραπεζών. Βασιζομένη δε σε αυτό της το συγκριτικό πλεονέκτημα, η DtA, έχει ανά πάσα στιγμή, πρόσβαση, σε ποσοστό 50% περίπου, σε κεφάλαια δανεισμού, από τις εθνικές και διεθνείς χρηματαγορές. Εν συνεχεία, χορηγεί τα κεφάλαια αυτά, εντός των απαιτουμένων, για τη λήψη επιχορηγήσεων, συνθηκών, σε έργα που πρέπει να τύχουν ενθάρρυνσης, υπό μορφή προγραμματικών δανείων, αφού έχει αυξήσει την αξία τους, με επιχορήγηση των τόκων ή και με παράλληλη μείωση του ίδιου της του κέρδους. Το δε υπόλοιπο 50%, που συνίσταται σε κεφάλαια προερχόμενα, από τη χρηματοδότηση του Σχεδίου Μάρσαλ, όπως έχει ήδη αναφερθεί, διατίθεται, στο πλαίσιο συνθηκών, που αντιστοιχούν στις αναχρηματοδοτούμενες προγραμματικές πιστώσεις.

Πέραν των ανωτέρω, για τη χρηματοδότηση, κάποιων προγραμμάτων, η DtA, λαμβάνει προδιαγραφές, από τα αρμόδια υπουργεία, καθώς και από ορισμένα Ομόσπονδα Κράτη. Στόχος της DtA, είναι η τελική δανειολήπτρια ΜΜΕ, να επωφεληθεί των καλυτέρων συνθηκών της χρηματαγοράς. Συγκεκριμένα, το επιτόκιο δανεισμού, για τις ΜΜΕ, ισούται προς το κόστος της DtA, για το αντίστοιχο χρηματοδοτικό πόρο, από τις χρηματαγορές. Το εν λόγω επιτόκιο, περιλαμβάνει, περιθώριο 1 ποσοστιαίας μονάδας, για την εμπορική τράπεζα. Για

την Τράπεζα, αυτό ισοδυναμεί, με κέρδος αναχρηματοδότησης, μιας μονάδας, κάτω από τα καλύτερα αξιόγραφα της χρηματαγοράς. Κατά μέσο όρο, το Φεβρουάριο του 1998, το κόστος αναχρηματοδότησης των τραπεζών, από την DtA, ανήρχοντο, σε 4,38%. Η δε διαφορά μεταξύ του πραγματικού κόστους των πόρων του και της τιμής πώλησης στις τράπεζες, αντισταθμίζεται από τις ροές του προϋπολογισμού.

Όσον αφορά δε στις αιτήσεις πίστωσης, αυτές υποβάλλονται από τις τράπεζες και περιέχουν γνωμοδότηση του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου ή του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου. Οι δε φάκελοι εξετάζονται μόνον ως προς τη δυνατότητα έγκρισής τους, όταν η DtA, παρεμβαίνει μόνο στα ταμειακά αποθέματα. Σε περιπτώσεις όμως που αυτή αναλαμβάνει και μέρος του κινδύνου, η μελέτη του φακάλου είναι βαθύτερη.

Ο προαναφερθείς μηχανισμός, τυγχάνει της εκτίμησης των τραπεζών, καθώς αυτές επιτυγχάνουν, μέσω αυτού:
- την μερική χρηματοδότηση, για προγράμματα που εμπεριέχουν κινδύνους (όπως ιδρύσεις, επενδύσεις σε άυλα στοιχεία, εκσυγχρονισμοί κλπ),
- την αναχρηματοδότηση, με πλεονεκτικό επιτόκιο, διαρκείας μέχρι και 20 ή και 30 έτη, καθώς και
- ανάληψη μέρους του κινδύνου από την DtA, σε ορισμένες βέβαιως περιπτώσεις.

Εξ΄όλων των ανωτέρω προκύπτει ότι, ως εκ της φύσεώς της, αυτής της ανεξάρτητης, υπόλογης μόνον στην Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση, η DtA, καταλαμβάνει ξεχωριστή θέση, μεταξύ των τραπεζών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Η δε κοινού ενδιαφέροντος αποστολή, που επιτελείται από την εν λόγω Τράπεζα, βασίζεται:
✓ Στην άριστη εκ μέρους της γνώση της αγοράς των ΜΜΕ στη Γερμανία.
✓ Στη δυνατότητά του, να αναλαμβάνει, μέρος του κινδύνου, εντός λογικών συνθηκών έκθεσης και

✓Στη δυνατότητα παρέμβασης που έχει, η οποία καθοδηγείται από μια κλαδική και κοινωνική πολιτική, ανάλογη αυτής του Δημοσίου, σε ένα πλαίσιο, στο οποίο πιθανόν, οι εμπορικές τράπεζες να δίσταζαν να χορηγήσουν πιστώσεις.

Για όλους δε αυτούς τους λόγους, η DtA, θα συνεχίσει να υφίσταται ως κρατικός τραπεζικός οργανισμός, ακόμη και στην υποθετική εκείνη ημέρα, που η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση, θα προβεί στον εκσυγχρονισμό του μέσου παροχής συνδρομής προς τις ΜΜΕ.

4.3. Χρηματοδότηση Επενδυτικών Σχεδίων και Προγραμμάτων των ΜΜΕ, στην Ιταλία - Το παράδειγμα του χρηματοδοτικού Οργανισμού Mediocredito Centrale

Η Ιταλία, επέλεξε, για μια σφαιρικκή προσέγγιση υπέρ των ΜΜΕ και για την χρηματοδότησσή τους, τον Mediocredito Centrale, Οργανισμό που διαδραματίζει κεντρικό ρόλο, στην εφαρμογή των κυβερνητικών προγραμμάτων.

Ο Mediocredito Centrale, του οποίου το κεφάλαιο ανέρχεται σε 8,2 δις γαλλίκά φράγκα, ανήκει εξ΄ολοκλήρου στο γαλλικό κράτος, τυγχάνει της παροχής και διαχειρίζεται το κύριο μέρος των δημοσίων επενδύσεων, που προορίζονται για τις ΜΜΕ, από το 1993 και για μια περίοδο δέκα ετών. Οι παρεμβάσεις του Mediocredito Centrale, χρηματοδοτούνται επίσης από τις εθνικές και διεθνείς χρηματαγορές, με μια πίστωση Moody΄s ίση με Aa3 (27 δις γαλλικά φράγκα, που τραβήχτηκε το 1996, μέσω της έκδοσης ομολογιών και δανείων), καθώς και από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και την ΕΚΑΧ (1,4 δις το 1996).

Μια από τις κύριες αποστολές του Οργανισμού, αλλά επίσης και μια από τις παλαιότερες, είναι η αναχρηματοδότηση των δανείων που χορηγούνται στις ΜΜΕ, από τα χρηματοοικονομικά ιδρύματα. Οι εν λόγω πιστώσεις δεν μπορούν να υπερβούν το 70% του συνολικού κόστους του έργου, για τις επιχειρήσεις της Κεντρικής και Βόρειας Ιταλίας ή το συνολικό ύψος των 7 εκατ. γαλλ. φράγκων. Υπάρχει βεβαίως, μία ευνοϊκότερη ρύθμιση για τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας Mezzogiorno,που είναι η ασθενέστερη οικονομικώς στην Ιταλία, όπου το ποσοστό της χρηματοδότησης, μπορεί να φθάσει το 80%, ενώ το μέγιστο ύψος της πίστωσης, το ποσό των 10,5 δις γαλλ. φράγκων. Ο Mediocredito Centrale,

αναχρηματοδοτεί, τα δάνεια, στο συνολικό τους ύψος, με ιδιαιτέρως ανταγωνιστικά επιτόκια. Η διάρκεια αποπληρωμής των δανείων αυτών, είναι 7 έτη. Στις 31 Δεκεμβρίου 1996, το ύψος των αναχρηματοδοτήσεων προς όφελος των ΜΜΕ, ανήλθε σε 12,2 δις γαλλ. φράγκα.

Πέραν των ανωτέρω, ο Mediocredito Centrale, αξιοποιεί ευρωπαϊκές πιστώσεις, για την αναχρηματοδότηση δανείων σε ΜΜΕ, που στοχεύουν, στη χρηματοδότηση πρωτοβουλιών βιομηχανικού χαρακτήρα ή απτομένων του αντικειμένου του τομέα ενέργειας και της προστασίας του περιβάλλοντος. Το ύψος της αναχρηματοδότησης, δεν μπορεί να υπερβεί τα 10 εκατ. ECU ή το 50% του δανείου. Το επιτόκιο επιβαρύνει τον δανειοδοτικό Οργανισμό και είναι ίσο με αυτό που επιβαρύνεται ο Mediocredito Centrale, από την ΕΤΕπ. Η διάρκεια αποπληρωμής είναι 7 ή 8 χρόνια, αναλόγως προς την γεωγραφική θέση της ΜΜΕ στην Ιταλία. Η χρηματοδότηση του Προγράμματος αυτού, στις 31 Δεκεμβρίου 1996, ανήρχετο, στο ποσό των 7.500 δις γαλλ. φράγκων.

Οι ΜΜΕ, που επιδώκουν την επέκτασή τους, εκτός των εθνικών συνόρων, επωφελούνται ιδιαιτέρως από τη δυνατότητα παροχής χρηματοοικονομικών διευκολύνσεων. Ο Mediocredito Centrale, κατανέμει προς τούτο τους φόρους επί των τόκων, των μεσοπροθέσμων και μακροπροθέσμων πιστώσεων, στην εξαγωγική δραστηριότητα, ούτως ώστε να δίνει τη δυνατότητα, στους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς, να επιβάλλουν, τα ελάχιστα επιτόκια που προβλέπονται, από τις διεθνείς συμβάσεις.

Επιπροσθέτως, για να βοηθήσει ακόμη περισσότερο, την εκτός εθνικών συνόρων επέκταση των ΜΜΕ, ο Mediocredito Centrale, χορηγεί, δάνεια, που ανέρχονται σε ποσοστό 85% των απορρεόντων, από την υλοποίηση των προγραμμάτων εμπορικής διείσδυσης σε ξένες αγορές, εξόδων ή σε ποσοστό 70%, για τη συμμετοχή σε κοινοπραξίες, σε κράτη της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Το συνολικό ύψος των δανείων που χορηγούνται, από τον εξεταζόμενο Οργανισμό,

στα πλαίσια των Προγραμμάτων αυτών, ανήρχετο, στις 31 Δεκεμβρίου 1996, στο ποσό των 8,4 δις γαλλ. φράγκων.

Η καινοτομία, όμως του ρόλου του Mediocredito Centrale, έγκειται στη δημιουργία, το 1993, ενός ταμείου για τη χορήγηση προκαταβολών, σε χρηματοοικονομικούς και πιστωτικούς οργανισμούς, που συμμετέχουν σε κεφάλαια ΜΜΕ, με ανάληψη κινδύνων. Τα επιτόκια, αυτής της δράσης, ισούνται με το ύψος του πληθωρισμού. Η διάρκεια αποπληρωμής είναι 7 χρόνια. Η δε χρηματοδότηση από το εν λόγω ταμείο, αναμένεται να φθάσει τα 8,5 δις γαλλ. φράγκα, σε πέντε χρόνια.

Ο Mediocredito Centrale, τέλος, διαχειρίζεται πολλά κεφάλαια εγγύησης πιστώσεων, για επενδύσεις, για λογαριασμό του κράτους. Ο επιδιωκόμενος στόχος, είναι η ενδυνάμωση, μέσα στα επόμενα χρόνια, των προγραμμάτων αυτών, βάσει κυρίως μιας σειράς συμφωνιών συνεργασίας και συνδρομής, με τις ονομαζόμενες ενώσεις << Confindi >>, ήτοι Συνεταιρισμούς Αμοιβαίας Εγγύησης (παρεμφερείς των γνωστών μας Εταιρειών Αμοιβαίας Εγγυήσεως) και εθελοντικού χαρακτήρα, των ΜΜΕ. Στα πλαίσια αυτά, ο Mediocredito Centrale, δύναται να επιβαρυνθεί, μέχρι το 80% του κινδύνου, ενώ το ύψος της χρηματοδότησης, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 7 εκατ. γαλλ. φράγκα. Το κόστος της εγγύησης, κυμαίνεται μεταξύ 0,75% και 1,25%. Το 1996, οι συμφωνίες εγγύησης ανήλθαν, στο ποσό των 700 εκατ. γαλλ.φράγκων περίπου.

Στο β΄μέρος του παρόντος Τμήματος, που ακολουθεί, παρατίθενται περιληπτικά, ορισμένα βασικά στοιχεία, του Ιταλικού Αναπτυξιακού Νόμου, του οποίου οι διατάξεις, ευνοούν την ομαλή λειτουργία οργανισμών, όπως ο Mediocredito Centrale και κατ΄επέκταση την προώθηση επενδυτικών σχεδίων των ΜΜΕ, που συντελούν στην ενίσχυσή τους.

Πέραν των ανωτέρω, η Ιταλία ως Χώρα, παρουσιάζει περιφερειακά προβλήματα - ανισότητες, μεταξύ Βορείου - Κεντρικής και Νοτίου Ιταλίας (Mezzogiorno),

συναφή, κατά κάποιο τρόπο, προς εκείνα της Ελλάδος, όπου βεβαίως τα προβλήματα ανάπτυξης των περιφερειών είναι εκτενέστερα, δοθέντος ότι στη Χώρα μας, ανεπτυγμένα, είναι κατά κανόνα τα μεγάλα αστικά κέντρα. Η πλειονότητς δε των οικονομικών κλπ δραστηριοτήτων απορροφάται, σε ένα μεγάλο της ποσοστό τουλάχιστον, από τα δύο μητροπολητικά κέντρα των Αθηνών και της Θεσσαλονίκης, με αποτέλεσμα οι υπόλοιπες περιφέρειες και δη οι απομονωμένες (παραμεθόριες περιοχές και νησιά της άγονης γραμμής) να παρουσιάζουν έντονα περιφεριακά προβλήματα. Βεβαίως γίνονται προσπάθειες, τόσο από το Ελληνικό Κράτος, μέσω των Αναπτυξιακών Νόμων (αναλυτική αναφορά στους οποίους έχει γίνει στο ομώνυμο κεφάλαιο), αλλά και του ελληνικού τραπεζικού Συστήματος (Συνεταιριστικές Τράπεζες κλπ), όπως έχει ήδη αναφερθεί και όπως θα δούμε και στα Συμπεράσματα της εν λόγω Διατριβής, καθώς και μέσω της Ε.Ε. (Κοινοτικά Προγράμματα, Διαρθρωτικά Ταμεία κλπ), οικονομικής ανάκαμψης των εν λόγω περιοχών, οι οποίες έχουν αρχίσει να αποδίδουν καρπούς, σε πολλές εξ΄αυτών. Ενδεικτικώς αναφέρω, στο σημείο αυτό, ότι στο άρθρο 10 του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περ/κής Ανάπτυξης, δίδεται έμφαση στις λειτουργίες των Αστικών Κέντρων (αποτελεί έναν από τους τέσσερις στόχους του), καθώς επίσης και στο Γ΄ΚΠΣ, όπου στα ΣΠΑ της Ελλάδος, γίνεται ιδιαίτερη μνεία, τόσο στο ρόλο των μητροπολιτικών κέντρων Αθηνών - Θεσσαλονίκης και στη συμβολή τους στην ανάπτυξη της Χώρας όσο και στην εισαγωγή Προγράμματος, για τους ορεινούς όγκους (συγκέντρωσης σημείων και οργάνωσης νέων δραστηριοτήτων, για να εξετασθεί η δυνατότητα συγκράτησης των τοπικών πληθυσμών και να αποφευχθεί η εσωτερική μετανάστευση προς τα αστικά κέντρα, που θα είχε ως αποτέλεσμα την ερήμωση των απομεμεκρυσμένων αυτών περιοχών).

Βάσει των ανωτέρω, θεωρώ χρήσιμη την παράθεση των στοιχείων του Ιταλικού Νόμου, τα οποία αποτυπώνουν το πως το Ιταλικό Κράτος αντιμετωπίζει και προσπαθεί να θεραπεύσει τα οικονομικά - περιφερειακά προβλήματα της Χώρας.

4.3.α. Ιταλικός Αναπτυξιακός Νόμος - Ο ρόλος του στην ενίσχυση των επενδύσεων και της περιφεριακής ανάπτυξης στην Ιταλία

→ Διαδικαστικά θέματα (αρμόδια όργανα συντονισμού και ελέγχου): Μετά την παύση της παρέμβασης στο Mezzogiorno (N.64/86) και καθιέρωσης ενός Συστήματος Κανονικών Παρεμβάσεων στις προβληματικές περιοχές στο σύνολο του Εθνικού εδάφους (N.415/22.10.92&488/92), τα καθήκοντα του αρμοδίου Υπουργού για τις ειδικές παρεμβάσεις στο Mezzogiorno, ανέλαβε ο Υπουργός Προϋπολογισμού και Οικονομικού Προγραμματισμού (αρθ.1. του Ν/τικού Διατάγματος 96/3.4.1993). Οι δε αρμοδιότητες που είχαν απονεμηθεί στο Dipartimento για τις Ειδικές Παρεμβάσεις στο Mezzogiorno και στην Agenzia (Οργανισμό για την Προώθηση της Ανάπτυξης του Mezzogiorno), σύμφωνα με τις διατάξεις του προαναφερθέντος Προεδρικού Διατάγματος, μεταφέρονται στις 2 διυπουργικές Επιτροπές (C.I.P.E.) και (C.I.P.I.) δηλ. διυπουργικές Επιτροπές για τον Οικονομικό Προγραμματισμό και Βιομηχανικό Προγραμματισμό αντίστοιχα, οι οποίες κατόπιν γνωμοδότησης του Συμβουλίου των Υπουργών καθορίζουν τις προϋποθέσεις και τους όρους βάσει των οποίων κατανέμονται οι επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις στις Περιοχές που παρουσιάζουν αναπτυξιακή υστέρηση. Προς το σκοπό αυτό άλλωστε έχει συσταθεί Παρατηρητήριο στο ΥΠ.Π.Ο.Π. για να παρακολουθεί την πρόοδο των παρεμβάσεων. Επίσης από τις 15/4/1993 συστάθηκε με Διάταγμα του Προέδρου του Συμβουλίου των Υπουργών, κατόπιν εισηγήσεως του Υπουργού Προϋπολογισμού και Οικονομικού Προγραμματισμού, θέση Επιτρόπου Ρευστοποίησης της Agenzia, ο οποίος συνέταξε τον Απολογισμό της για το έτος 1992 και το α΄ τεράμηνο του 1993.

→Χωρικές κατανομές, ως προς τις Περιοχές εφαρμογής των παρεμβάσεων του Νόμου: Στις 22/4/93 το C.I.P.E., προεδρευόμενο από τον Υπουργό Προϋπολογισμού, απεφάσισε την εισαγωγή νέου συστήματος κινήτρων για ενίσχυση παραγωγικών δραστηριοτήτων που κατευθύνονται σε προβληματικές

περιοχές, που διαιρούνται σε 3 κατηγορίες σύμφωνα με τους στόχους Περιφερειακού Χαρακτήρα της; Ε.Ε. 1, 2 και 5β. Δεν δηλ. υπάρχει πλέον ένα ειδικό σύστημα για το Νότο και ένα κανονικό για το Βορρά, αλλά υπάρχουν διευκολύνσεις για τις Περιοχές με αναπτυξιακή υστέρηση (Στόχος 1), Περιοχές σε βιομηχανική παρακμή (Στόχος 2) και υπό ανάπτυξη αγροτικές Περιοχές (Στόχος 5β).

→Διαβάθμιση των επιπέδων επιχορήγησης:

Η κατανομή σ΄αυτές τις 3 Περιοχές, επιφέρει και μία προοδευτική διαβάθμιση των κινήτρων από 10% - 60% σύμφωνα με τις αποφάσεις και τις προϋποθέσεις που θα τεθούν από την Ε.Ε. Έτσι, δεν ομιλούμε πλέον για βοηθήματα, αλλά για καθαρές ισότιμες επιχορηγήσεις. Μ΄άλλα λόγια η συνολική ποσόστωση επιχορήγησης / επιδότησης που δίδεται σε κάθε επιχείρηση, εξαρτάται από το είδος της επένδυσης της επιχείρησης στην προβληματική Περιοχή. Η ενλόγω βοήθεια χορηγείται, κατά ένα μεγάλο ποσοστό, με τη μορφή φορολογικών ελαφρύνσεων πενταετούς διάρκειας και θα χρησιμοποϊείται για την πληρωμή φόρων και κοινωνικών δαπανών για νέες προσλήψεις προσωπικού καθώς και για αγορά επενδυτικού εξοπλισμού.

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι ο Ισχύων Ιταλικός Αναπτυξιακός Νόμος στοχεύει:

- Σε ένα σύστημα στο οποίο το ετήσιο κόστος για το Κράτος να είναι ακριβώς προδιαγεγραμμένο και προκαθορισμένο.
- Στη διαφανή διαδικασία χωρικών κατανομών των επιδοτήσεων και επιχορηγήσεων και στην ταχεία διεκπεραίωση αυτών.
- Στην παροχή του δικαιώματος των φοροαπαλλαγών εντός του έτους για το οποίο έχει προγραμματισθεί η επιδότηση.
- Στον καθορισμό του χρονικού ορίζοντα / προθεσμίας για την υποβολή των αιτημάτων προς παροχή κινήτρων που οπωσδήποτε θα πρέπει να εξετάζονται κατά σειρά προτεραιότητας. Η ενλόγω διαβάθμιση των αιτημάτων για κάθε Περιφέρεια ξεχωριστά θα πρέπει να γίνεται με δημόσια διαδικασία. Κατ΄αυτόν τον τρόπο, αποφεύγονται

καταστρατηγήσεις της σειράς χρονολογικής υποβολής της αίτησης και πάνω απ΄όλα, η δημοσίευση αυτή θα επιτρέψει στους ίδιους τους επενδυτές να αξιολογήσουν τη συγκέντρωση ή μη αναλόγων αιτημάτων σε κάθε μία Περιοχή ξεχωριστά, ούτως ώστε να μπορέσουν να προβλέψουν που υπάρχει παρθένο έδαφος ή οξύς ανταγωνισμός.

Από τα προαναφερθέντα συνάγεται ότι, με την όλη αλλαγή του συστήματος επιδοτήσεων και την κατάργηση της ειδικής παρέμβασης για το Mezzogiorno, η Ιταλική Κυβέρνηση με την εισαγωγή του Νέου Αναπτυξιακού Νόμου εμπιστεύθηκε την οικονομική ανάπτυξη των Προβληματικών Περιφερειών της Χώρας στους Κανόνες της Ελεύθερης Αγοράς με την ενμέρει υποστήριξη του Δημοσίου Τομέα.

Εν κατακλείδι μπορούμε να πούμε ότι ο μηχανισμός που εισάγεται μέσω του νέου Ιταλικού Αναπτυξιακού Νόμου, θα αποβεί καλλίτερος του προηγουμένου εφόσον θα λάβει τη μορφή μιας πραγματικά κανονικής και όχι απλώς ονομαστικής παρέμβασης, γιατί κατ΄αυτό τον τρόπο, αφ΄ενός θα επιτρέψει στις επιχειρήσεις να έχουν δικαίωμα επιλογής και αφ΄ετέρου λόγω των συντόμων διαφανών διαδικασιών οι οποίες εισάγονται μέσω αυτού, θα εμποδίσει το άσκοπο χάσιμο πραγματικής αξίας των επιδοτήσεων μέσα από χρονοβόρες διαδικασίες.

4.4.Συμπεράσματα

Από την αναλυτική - κριτική εξέταση των συστημάτων χρηματοδότησης επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων των ΜΜΕ, στην Γαλλία, Γερμανία και Ιταλία, διαπιστώνονται τα ακόλουθα:

- Και στις τρείς προαναφερθείσες βιομηχανικές χώρες, οι κρατικές αρχές, σχεδίασαν και ανέπτυξαν πολιτικές που στοχεύουν στη διευκόλυνση της δημιουργίας επιχειρήσεων και στην ενδυνάμωση του ιστού των ΜΜΕ.
- Οι ανωτέρω πολιτικές, βασίζονται στη γενική διαπίστωση των αδυναμιών που πλήττουν τις ΜΜΕ και που συνοψίζονται σε:
  ✓ Ανεπάρκεια και δυσκολίες, στην αύξηση των ιδίων κεφαλαίων.
  ✓ Δυσκολίες πιστοδότησης, λόγω του αυξημένου επιπέδου των κινδύνων.
  ✓ Υψηλότερο κόστος πίστωσης.
- Στα ανωτέρω πλαίσια, οι μηχανισμοί υποστήριξης των ΜΜΕ, που σε μεγάλο βαθμό είναι εθελοντικοί, οργανώνονται, κυρίως, γύρω από δύο μεγάλες τεχνικές παρέμβασης, εκείνες της εγγύησης των τραπεζικών δανείων και της χρηματοδότησης ή ακόμη και με παράλληλη χρήση των δύο αυτών τεχνικών. Η δε διαχείριση των διαδικασιών αυτών, πραγματοποιείται, ως επί το πλείστον, μέσω ειδικών κρατικών ή μη κρατικών δομών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ως Χρηματοπιστωτικό Όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι διαδικασίες αξιολόγησης και έγκρισης Επενδυτικών Σχεδίων

5.1. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), ως μέρος του Κοινοτικού Θεσμικού Πλαισίου

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), αποτελεί χρηματοπιστωτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ιδρύθηκε το 1958, από τη Συνθήκη της Ρώμης. Το δε πλαίσιο των δραστηριοτήτων της καθορίζεται, από τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, από τις λοιπές κοινοτικές Συνθήκες και από το Καταστατικό της. Η εν λόγω Τράπεζα, προάγει τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χορηγώντας πόρους, τους οποίους αντλεί από τις κεφαλαιαγορές όλου του κόσμου, για τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων, αρχικώς, στο εσωτερικό της Ένωσης. Από δε τις αρχές της δεκαετίας του 1960, και σε τρίτες χώρες (όπως στις Μεσογειακές χώρες, στα Κράτη της Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού - ΑΚΕ και στα Κράτη των Υπερπόντιων Χωρών και Εδαφών - ΥΧΕ, δυνάμει των Συμβάσεων της Λομέ 1 και 2, που υπεγράφησαν το 1976 και 1979, αντιστοίχως, κ.ά) στο πλαίσιο της κοινοτικής πολιτικής, για συνεργασία υπέρ της ανάπτυξης. Εξάλλου, τέτοιου είδους χρηματοδοτήσεις, προεβλέποντο και από το ιδρυτικό της καταστατικό (άρθρο 18, παρ.1, δεύτερο εδάφιο).

Το Νομοθετικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν περιορίζει τις δραστηριότητες της ΕΤΕπ. Αντιθέτως, της επιτρέπει να τις εξελίσσε, συμφώνως προς τις εκάστοτε προτεραιότητες, της κοινοτικής πολιτικής. Κάτω από αυτή την οπτική γωνία, η εξεταζομένη Τράπεζα, όποτε χρειάσθηκε, επέκτεινε και διαφοροποίησε τις δραστηριότητές της, προκειμένου να εκπληρώσει την αποστολή της, ως χρηματοπιστωτικού οργάνου της Ε.Ε., σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον.

5.1.α. Η αποστολή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων - Λόγοι που επέβαλαν την ίδρυσή της

Όπως ήδη αναφέρθηκε, η απόφαση δημιουργίας της ΕΤΕπ, ήταν αναπόσπαστο τμήμα της απόφασης ίδρυσης της Ε.Ο.Κ., Ε.Ε. σήμερα. Μια από τις προϋποθέσεις επέκτασης της τομεακής συνεργασίας, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, σε μια ευρύτερη κοινή αγορά, ήταν η διαθεσιμότητα κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση, μιας εκτεταμένης υλικής υποδομής, που θα συνέδεε μεταξύ τους, τις εθνικές οικονομίες των συμμετεχουσών χωρών. Σημαντικοί χρηματοδοτικοί πόροι απαιτούντο επίσης για τη χρηματοδότηση επενδύσεων στις λιγότερο προηγμένες περιοχές και στο βιομηχανικό τομέα, ούτως ώστε να υποβοηθηθεί η ολοκλήρωσή τους, σε ένα ανοικτό, ανταγωνιστικό, οικονομικό χώρο.

Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω επιτακτικών αναγκών,κατά τη Διάσκεψη της Μεσσήνης, που πραγματοποιήθηκε το 1955, με σκοπό την προετοιμασία της Συνθήκης για την ίδρυση της ΕΟΚ, ο προβληματισμός αυτός, οδήγησε στην ιδέα ενός ευρωπαϊκού δημοσίου οργανισμού, που θα διευκόλυνε την κινητοποίηση και μεταφοράκεφαλαίων, από τις πλουσιότερες, στις φτωχότερες περιοχές στο εσωτερικό της Κοινότητας και θα εισήγαγε κεφάλαια στην Κοινότητα, από το εξωτερικό. Κατ΄αυτό τον τρόπο, δημιουργήθηκε η ΕΤΕπ, μια Τράπεζα, για τη χρηματοδότηση επενδύσεων, ικανή να χρηματοδοτεί το μεγαλύτερο μέρος των χορηγήσεών της από το προϊόν του δανεισμού της στις κεφαλαιαγορές και εργαζόμενη σε μη κερδοσκοπική βάση, σε στενή συνεργασία με τον τραπεζικό τομέα.

Εκ των προαναφερθέντων συνάγεται, ότι οι προτέραιότητες της χρηματοδοτικής της δραστηριότητας, έπρεπε να είναι:

✓ Η περιφερειακή ανάπτυξη.

✓ Ο εκσυγχρονισμός και ο αναπροσανατολισμός της βιομηχανίας και

✓Οι εκπλήρωση των οικονομικών στόχων της, όπως η πραγματοποίηση διευρωπαϊκών έργων υποδομής, στους τομείς των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών, που παρουσίαζαν κοινό ενδιαφέρον για τα Κράτη - Μέλη της Ένωσης.

Αυτοί εξακολουθούν να είναι και σήμερα, οι κύριοι χρηματοδοτικοί στόχοι της ΕΤΕπ. Βεβαίως, με την πάροδο των χρόνων, προστέθησαν και άλλοι, ένεκα της επενδυτικής ζήτησης, που δημιουργήθηκε από τις μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες, όπως:

✓Ενίσχυση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού.

✓Προστασία του περιβάλλοντος.

✓Καινοτομία στη βιομηχανία. Και

✓Ανάπτυξη και απασχόληση, που αποτελεί και τον πιό πρόσφατο στόχο.

Μα πάνω απ΄όλα, ο μοναδικός λόγος ύπαρξης της Τράπεζας ήταν και παραμένει, η προαγωγή της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.

5.1.β. Η αυτονομία της ΕΤΕπ και η ικανότητα ανταπόκρισής της στις πολιτικές της Ε.Ε.

Λόγω του γεγονότος, ότι η απόφαση δημιουργίας της ΕΤΕπ, ήταν αναπόσπαστο μέρος της απόφασης ίδρυσης της ΕΟΚ, το Καταστατικό της Τράπεζας, είναι ένα πρωτόκολλο, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Συνθήκης της Ρώμης. Μεσω της εν λόγω Συνθήκης παρέχεται στην Τράπεζα, νομική προσωπικότητα και οικονομική και διοικητική αυτονομία, αναγνωρίζοντας τη μοναδικότητά της, ως του μόνου κοινοτικού οργάνου, που λειτουργεί στο πλαίσιο της αγοράς, σε συνεργασία με εμπορικές τράπεζες και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η εξεταζομένη Τράπεζα, δεσμεύεται μόνον από τα διοικητικά όργανά της, τα οποία και της διασφαλίζουν την άσκηση ανεξάρτητης επαγγελματικής κρίσης και πολιτικής, στις χρηματοδοτικές και δανειοληπτικές δραστηριότητές της.

Επίσης, η χρηματοικονομική της διάρθρωση, σχεδιάστηκε βάσει της έννοιας της αυτονομίας. Το κεφάλαιό της, αναλαμβάνεται από τα Κράτη - Μέλη της Ε,Ε, που είναι και οι μέτοχοί της. Το Συμβούλιο των Διοικητών που είναι το ανώτατο όργανο της ΕΤΕπ και αντιπροσωπεύει τους μετόχους της, μπορεί να αποφασίζει την αύξηση του αναληφθέντος κεφαλαίου και να καθορίζει το ποσοστό που πρέπει να καταβληθεί.. Επιπλέον, η διοικητική δομή της Τράπεζας, είναι σχεδιασμένη κατά τέτοιο τρόπο ώστε να της παρέχει, επιχειρησιακή αυτονομία, εντός των ορίων της γενικής αποστολής, που της αναθέτουν, η Συνθήκη και το Καταστατικό της, συμπληρώνοντας κατ΄αυτό τον τρόπο, τους όρους, για τη λειτουργία ενός οργανισμού, που είναι ταυτοχρόνως, όργανο της Ε.Ε. και Τράπεζα.

Στα ανωτέρω πλαίσια κινούμενη η Τράπεζα, στην καθημερινή της πρακτική, προσπαθεί διαρκώς να επιτυγχάνει ισορροπία, μεταξύ αυτονομίας και ανταπόκρισης, στις κοινοτικές πολιτικές. Οι δραστηριότητές της, όχι μόνο συνάδουν προς τις εν λόγω πολιτικές, αλλά και τις υποστηρίζουν ενεργά. Με άλλα λόγια, η ΕΤΕπ, συντονίζει στενά τις δραστηριότητές της, προς την οικονομική πολιτική της Ε.Ε., διατηρώντας στενή επαφή ταυτοχρόνως στενή επαφή και με τα άλλα κοινοτικά όργανα. Προς τούτο, για τον καθορισμό των γενικών προσανατολισμών της πολιτικής της εξεταζομένης τράπεζας, το Συμβούλιο των Διοικητών της, λαμβάνει ύπόψη τους νέους στόχους που καθορίζουν τα άλλα κοινοτικά όργανα και ιδίως εκείνους του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, βάσει προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Υπό αυτές τις προοπτικές, η ΕΤΕπ, έχει αναπτύξει, ενεργητική στάση, όχι μόνον όσον αφορά την υλοποίηση των νέων κοινοτικών στόχων, αλλά επίσης και την σύλληψη και επεξεργασία τους, συμβάλλοντας έτσι, μέσω των προπαρασκευαστικών εργασιών της, στην προετοιμασία του εδάφους, για την υλοποίηση των πρωτοβουλιών που θεσπίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στο οποίο συμμετέχουν, Αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων των Μελών της Ε.Ε.

Η ΕΤΕπ, συμμετέχει επίσης, σε ομάδες εργασίας, της Ε.Ε., υψηλού επιπέδου, οι οποίες προετοιμάζουν νέες πολιτικές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιας συμμετοχής, αποτελούν οι ομάδες που καθόρισαν τα διευρωπαϊκά δίκτυα προτεραιότητας, στους τομείς, των μεταφορών, της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών, στα μέσα της δεκαετίας του 1990. Πρόσφατο δε παράδειγμα καινοτόμων δραστηριοτήτων της Τράπεζας, που προωθούν, κατά τρόπο ενεργό, την υλοποίηση νέων πρωτοβουλιών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, είναι οι χρηματοδοτικές παρεμβάσεις της, με σκοπό την υποστήριξη της πολιτικής της Ε.Ε., υπέρ της ανάπτυξης και της απασχόλησης, που καθορίστηκε, στά μέσα του 1997. Οι εν λόγω παρεμβάσεις, αποτελούν αποτέλεσμα μιας εξελικτικής πορείας, που άρχισε με το << Χρηματοδοτικό μηχανισμό του Εσιμβούργου >>, τον οποίο δημιούργησε η ΕΤΕπ, για να επιταχύνει τη χρηματοδότηση των επενδύσεων, στους τομείς των διευρωπαϊκών δικτύων και της προστασίας του περιβάλλοντος, όπως της είχε ζητηθεί, κατά τη διάρκεια της Συνόδου Κορυφής του Εδιμβούργου, το Δεκέμβριο του 1992. Εν συνεχεία, κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Κοπεγχάγης (Ιούνιος 1993), το πεδίο εφαρμογής του προαναφερθέντος Μηχανισμού, επεκτάθηκε και στις επενδύσεις ΜΜΕ (θα γίνει αναλυτικότερη αναφορά σε επόμενο τμήμα). Ακολούθησε μια σειρά άλλων πρωτοβουλιών, όσον αφορά τη χρηματοδοτική πολιτική, μεταξύ των οποίων, ένας προσωρινός μηχανισμός, που δημιουργήθηκε το 1994, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για τη χορήγηση επιδοτούμενων δανείων σε ΜΜΕ, μέσω των οποίων δημιουργούνται νέες θέσεις απασχόλησης. Τον Ιούνιο του ιδίου έτους, η Τράπεζα, δημιούργησε, από κοινού με την Επιτροπή και τον τραπεζικό τομέα, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΑΕ), με σκοπό τη στήριξη των επενδύσεων, μέσω της παροχής εγγυήσεων υπέρ των διευρωπαϊκών δικτύων και των ΜΜΕ. Τον Ιούνιο του 1995, το Συμβούλιο των Διοικητών της, αποφασίζει να επεκτείνει το πεδίο των χρηματοδοτήσεων της Τράπεζας, στους τομείς της έρευνας και ανάπτυξης, καθώς και του λιανικού εμπορίου, προκειμένου να ανταποκριθεί, στις χρηματοδοτικές ανάγκες των καινοτόμων επιχειρήσεων, στους εν λόγω τομείς. Τον Αύγουστο του 1997, η

ΕΤΕπ θέσπισε το << Ειδικό Πρόγραμμα Δράσης του Άμστερνταμ >> (ΕΠΔΑ), υπέρ της απασχόλησης, συμβάλλοντας κατ΄αυτό τον τρόπο στην υλοποίηση του << Ψηφίσματος για την ανάπτυξη και την απασχόληση >>, που εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ.

Επιπροσθέτως, πρέπει να αναφερθεί, ότι η ΕΤΕπ χαίρει μεν της αυτονομίας που της παρέχεται μέσω της Συνθήκης της Ρώμης, παραλλήλως δε συνεργάζεται και με τα άλλα κοινοτικά όργανα, ούτως ώστε να μεγιστοποιούνται τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων τους, που παράγουν τους ίδιους κοινοτικούς στόχους. Συγκεκριμένα, η συνεργασία της ΕΤΕπ, με καθένα από τα υπόλοιπα κοινοτικά όργανα, είναι, εν συντομία, η ακόλουθη, ανά Όργανο:

1. Με το Συμβούλιο της Ευρώπαϊκής Ένωσης: Το εν λόγω Συμβούλιο, από το οποίο πηγάζει η κοινοτική νομοθεσία, μπορεί να καλεί την ΕΤΕπ, να συμμετάσχει, στην εφαρμογή των νέων κοινοτικών πολιτικών.
2. Με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων: Οι Αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων, ζητούν διαρκώς από την ΕΤΕπ, να συμβάλλειστην επίτευξη των νέων στόχων της κοινοτικής πολιτικής.
3. Με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Οι σχέσεις της ΕΤΕπ, με το εν λόγω όργανο, το οποίο αποτελεί, μαζί με το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη νομοθετική εξουσία της Ε.Ε., έχουν θεσμοθετηθεί και περιλαμβάνουν τακτικές επαφές, τόσο σε ανώτατο επίπεδο όσο και σε επίπεδο υπαλλήλων.
4. Με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Η Επιτροπή, σε επίπεδο καθημερινής δραστηριότητας, αποτελεί τον κύριο εταίρο της ΕΤΕπ, σε κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο. Η συνεργασία τους έχει ποικίλες μορφές και περιλαμβάνει, τόσο επίσημες επαφές, σε θεσμικό επίπεδο όσο και συνεργασία μεταξύ των υπαλλήλων, δεδομένου ότι αμφότερα τα Όργανα, είναι πλήρως στρατευμένα, στην προσπάθεια ολοκλήρωσης της Ενιαίας Αγοράς και προαγωγής της οικονομικής ενοποίησης.
5. Με το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων: Αναφορά στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,το οποίο εξασφαλίζει την τήρηση του κοινοτικού δικαίου, γίνεται σε διάφορες διατάξεις των Συνθηκών και του Κατραστατικού

της ΕΤΕπ. Και τούτο γιατί, το εν λόγω Δικαστήριο, έχει δικαιοδοσία σε θέματα που αφορούν στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων των Κρατών - Μελών, έναντι της εξεταζομένης Τράπεζας, καθώς και στη νομιμότητα των μέτρων που λαμβάνονται, από το Συμβούλιο των Διοικητών και το Διοικητικό της Συμβούλιο.

6. Με το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο: Το Όργανο αυτό, είναι αρμόδιο για τον εξωτερικό έλεγχο, των δημοσίων οικονομικών της Ε.Ε. Συγκεκριμένα ελέγχει την την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, δοθέντως ότι αυτή είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή του κοινοτικού προϋπολογισμού, συμπεριλαμβανομένων και των δραστηριοτήτων στις οποίες συμμετέχει η ΕΤΕπ , ως διαχειριστής κοινοτικών πόρων, κατ΄εντολή της Ε.Ε. Ο εν λόγω έλεγχος διενεργείται, βάσει των εγγράφων που παρέχει η Τράπεζα

Για τη διευκόλυνση της συνεργασίας της, με τα ανωτέρω Όργανα της Ε.Ε., η ΕΤΕπ έχει, από το 1968, ανοίξει ένα Γραφείο Εκπροσώπησης, στις Βρυξέλλες.

5.2.Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και Χρηματοδοτήσεις Επενδυτικών Σχεδίων

5.2.α Συνεργασία της ΕΤΕπ με τον Τραπεζικό Τομέα, στα πλαίσια της συμπληρωματικότητας

Η συνεργασία με τον τραπεζικό τομέα και τους λοιπούς ενδιαμέσους χρηματοπιστωτικούς φορείς, που δραστηριοποιούνται στις κεφαλαιαγορές, είναι η μία από τις κατευθυντήριες αρχές, για την εφαρμογή της στρατηγικής της Τράπεζας. Πράγματι, η ανάπτυξη και η διαφοροποίηση της συνεργασίας αυτής, θα εξακολουθήσεις να αποτελεί προτεραιότητα κυρίως κατά τα ερχόμενα έτη. Αυτό άλλωστε απορρέει, τόσο από το στόχο της συμπληρωματικότητας όσο και από καθαρά πρακτικούς λόγους.

Η ΕΤΕπ, προκειμένου, να μεγιστοποιήσει το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα των παρεμβάσεών της, πρέπει να ενεργεί πάντοτε, σύμφωνως προς την αρχή της συμπληρωματικότητας και να χρηματοδοτεί μόνον το μήμα εκείνο κάθε επενδυτικού σχεδίου, που κρίνεται απαραίτητο, για την επίτευξη των συμφωνηθέντων στόχων της πολιτικής της.

Στο ανωτέρω πλαίσιο η εν λόγω Τράπεζα, συνεργάζεται, ακόμη στενότερα, με άλλες τράπεζες, εφαρμόζοντας ένα είδος εταιρικής σχέσης, αναλόγου εκείνης, του άρθρου 4, του Κανονισμού Πλαισίου, που διέπει τη λειτουργία των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ε.Ε. και η οποία δρούσα, παραλλήλως προς τον προγραμματισμό και την προσθετικότητα, αποτελεί μία από τις καινοτόμες αρχές

τόσο της παλαιάς (1989-1993) όσο και της αναθεωρημένης ρύθμισης (1994-1999). Συνεπάγεται δε στενή συνεργασία, σε όλα τα στάδια του προγραμματισμού, μεταξύ της Επιτροπής, όλων των αρμοδίων εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών αρχών, οι οποίες ορίζονται, από κάθε Κράτος - Μέλος, επεκτείνεται και στους αρμοδίους οργανισμούς, που συμπεριλαμβάνονται στο πλαίσιο διαδικασιών που καθορίζονται από τους θεσμικούς κανόνες και των πρακτικών που υφίστανται σε κάθε Κράτος - Μέλος, καθώς και των κοινωνικών εταίρων που ορίζονται από κάθε ένα εξ΄αυτών. Πέραν αυτών, η αναθεωρημένη ρύθμιση προβλέπει ότι η εταιρική σχέση, οργανώνεται με πλήρη τήρηση των αντίστοιχων θεσμικών, νομικών και δημοσιονομικών αρμοδιοτήτων καθενός των εταίρων. Προς το σκοπό αυτό η ΕΤΕπ λειτουργεί πάντοτε, ως συμπληρωματική πηγή χρηματοδότησης, ενθαρρύνοντας την πρόσβαση των δανειοληπτών της στις κεφαλαιαγορές και συνεργαζομένη με εμπορικούς χρηματοδότες, για την υλοποίηση των σχεδίων χρηματοδότησης. Ως εκ τούτου, οι εμπορικές τράπεζες, συμμετέχουν συχνά στο συνολικό χρηματοδοτικό πακέτο. Σε αυτή τη βάση η ΕΤΕπ, δρα όλο και περισσότερο, ως καταλύτης, προωθώντας συγχρηματοδοτήσεις που επιτρέπουν τη συγκρότηση εξατομικευμένων και αποτελεσματικών χρηματοδοτικών πακέτων, για επενδύσεις μεγάλης κλίμακας.

Η ΕΤΕπ διεξάγει τις εργασίες της, σε διαρκώς στενότερη συνεργασία με τον τραπεζικό τομέα. Συγκεκριμένα, από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, το μερίδιο των δραστηριοτήτων της, στο οποίο συμμετέχουν χρηματοπιστωτικά ιδρύματα από τα Κράτη - Μέλη, έχει διπλασιασθεί. Το δε μερίδιο των δανείων της που έχουν χορηγηθεί σε ή εγγυοδοτηθεί από εμπορικές τράπεζες, έχει αυξηθεί, από 26% το 1990, σε 50% το 1996.

Η στενή συνεργασία της ΕΤΕπ με τον Τραπεζικό Τομέα, λαμβάνει τη μορφή, συνολικών δανείων, χρηματοδοτήσεων με διαμεσολάβηση ή συγχρηματοδοτήσεων, καθώς και πράξεων εγγυοδοσίας. Επιπλέον, ως δανειολήπτης που προσφέρει στις κεφαλαιαγορές και στις αγορές παραγώγων προϊόντων μια περιζήτητη υπογραφή, η ΕΤΕπ διατηρεί σημαντικές σχέσεις με την

τραπεζική κοινότητα της Ε.Ε., για την έκδοση των δανείων της και τη διαχείριση των διαθεσίμων της.

Τα δάνεια που χορηγεί η εξεταζομένη Τράπεζα, σε συνεργασία με τον Τραπεζικό Τομέα, είναι κατά κύριο λόγο, τα συνολικά δάνεια. Πρόκειται για μηχανισμό που δημιουργήθηκε εδώ και μια τριακονταετία, με σκοπό την έμμεση και αποκεντρωμένη χρηματοδότηση των επενδύσεων μικρού και μεσαίου μεγέθους, τις οποίες, για λόγους αποτελεσματικότητας και διαχείρισης, η ΕΤΕπ δεν χρηματοδοτεί απευθείας, με ατομικά δάνεια. Μέσω των δανείων αυτών, η εξεταζομένης Τράπεζα, διαθέτει κεφάλαια σε τοπικούς χρηματοδοτικούς οργανισμούς και περιφερειακές τράπεζες, που τα επαναχορηγούν σε ΜΜΕ και οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.

Εκ των ανωτέρω, συνάγεται ότι, τα συνολικά δάνεια είναι σχεδιασμένα κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να στοχεύουν στην εξυπηρέτηση των αναγκών των επενδυτών - ΜΜΕ ή οργσνισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Για δε την εφαρμογή του μηχανισμού των δανείων της κατηγορίας αυτής, η ΕΤΕπ συνεργάζεται με 130 (στοιχεία 1997) τράπεζες εταίρους της και με άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, που βρίσκονται σε στενή επαφή με τις κατά τόπους επιχειρήσεις και γνωρίζουν καλά τις ανάγκες τους.

Τα συνολικά δάνεια, έχουν γνωρίσει σταθερή ανάπτυξη, δοθέντος ότι με πιστώσεις δανείων τέτοιας κατηγορίας της ΕΤΕπ, έχουν χρηματοδοτηθεί μέχρι σήμερα, δεκάδες χιλιάδων μικρομεσαίες επενδυτικές πρωτοβουλίες (αντιπροσωπεύουν το 1/4 της χρηματοδοτικής δραστηριότητας της Τράπεζας περίπου, στο εσωτερικό της Ε.Ε.), του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, που ενέπτυξαν καινοτομίες και δημιούργησαν νέες θέσεις απασχόλησης (αναλυτική αναφορά,στις εν λόγω δράσεις, γίνεται κατωτέρω).

5.2.β. Κατηγορίες χορηγουμένων, από την ΕΤΕπ, δανείων

Η ΕΤΕπ, χρηματοδοτεί τις επενδύσεις, με δύο τύπους δανείων, κατά τον ακόλουθο τρόπο:

→ Τις μεγάλου μεγέθους επενδύσεις, **με ατομικά δάνεια**, τα οποία συνομολογούνται, είτε απευθείας με τους επενδυτές είτε με τη μεσολάβηση άλλων τραπεζών.
→ Τις μικρού ή μεσαίου μεγέθους επενδύσεις, συνήθως, μέσω άλλων τραπεζών εταίρων της, μέσω του μηχανισμού **των συνολικών δανείων,** δηλαδή, μέσω ενός είδους προσωρινών ορίων πιστώσεων, τα οποία ανοίγει η ΕΤΕπ σε άλλες τράπεζες ή άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, που λειτουργούν σε πανευρωπαϊκή, εθνική ή περιφερειακή κλίμακα. Οι μεσολαβούντες αυτοί φορείς χρησιμοποιούν το προϊόν των συνολικών δανείων, συμφώνως προς τα κριτήρια αξιολόγησης της ΕΤΕπ, για τη χρηματοδότηση παραγωγικών επενδύσεων, ΜΜΕ κατά κανόνα ή έργων υποδομής που πραγματοποιούνται, από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Στα προαναφερθέντα κριτήρια αξιολόγησης, αναφέρομαι διεξοδικώς, σε επόμενο τμήμα του εξεταζομένου κεφαλαίου.

Τα συνολικά δάνεια επιτρέπουν να συνδυαστούν οι χρηματοδοτικές δυνατότητες της ΕΤΕπ, με τις επιχειρησιακές επαφές και τη γνώση των τοπικών συνθηκών που διαθέτουν οι τοπικοί χρηματοδοτικοί φορείς.

Στα αμέσως επόμενα δυο υποτμήματα, αναλύονται οι ανωτέρω κατηγορίες δανείων, με εκτενέστερη αναφορά και έμφαση, σε εκείνη των συνολικών, λόγω της μεγάλης της συμβολής στην χρηματοδότηση των ΜΜΕ και κατ΄επέκταση στην Περιφερειακή ανάπτυξη.

5.2.β.1. Ατομικά δάνεια

Τα ανωτέρω δάνεια, είναι δάνεια, τα οποία η ΕΤΕπ χορηγεί απ΄ευθείας, για επενδυτικά σχεδια με κόστος άνω των 25 εκατομμυρίων Ευρώ.

Οι δανειολήπτες των εν λόγω δανείων είναι ιδιωτικοί και δημόσιοι φορείς. Για δε επενδύσεις του δημοσίου τομέα, εκτός από το κράτος, μπορούν να είναι δημόσιες ή άλλες επιχειρήσεις με επαρκή πιστοληπτική ικανότητα.

Οι προς χρηματοδότηση, αυτού του τύπου δανεισμού, επενδύσεις, καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα. Συγκεκριμένα, είναι έτργα υποδομής, βιομηχανικές επενδύσεις (παραγωγή, μεταποίηση, συσκευασία, ορυχεία, λατομεία κλπ) και έργα αξιοποίησης πετρελαίου και φυσικού αερίου, αλλά και επενδύσεις, στους τομείς της παιδείας, της υγείας, του τουρισμού και των συναφών με τη βιομηχανία και τον τουρισμό υπηρεσιών.

Τα ατομικά δάνεια καλύπτουν, έως το 50% του κόστους των παγίων επενδύσεων του έργου. Ο δανειολήπτης πρέπει να καλύψει το υπόλοιπο ποσό και το κεφάλαιο κινήσεως από άλλες πηγές. Σε απόλυτες τιμές, δεν υπάρχει ανώτατο όριο. Αν και δεν έχει καθορισθεί επισήμως, ούτε κατώτατο όριο, η ΕΤΕπ προτιμά, γενικώς, να χορηγεί ατομικά δάνεια όταν το ύψος τους υπερβαίνει το ισότιμο των 12,5 εκατομμμυρίων ευρώ. Οι μικροτέρου ύψους πιστώσεις, διατίθενται μέσω των συνολικών δανείων, με τη μεσολάβηση άλλων τραπεζών, όπως εξηγείται στο β.2. τμήμα του παρόντος κεφαλαίου.

Τα προαναφερθέντα δάνεια, διαρκούν συνήθως, από 5 έως 12 χρόνια, για βιομηχανικές επενδύσεις και έως 15 ή και περισσότερα για έργα υποδομής. Εκταμιεύονται δε συνήθως, στο άρτιο, είτε σε ένα νόμισμα είτε σε δέσμη νομισμάτων. Η Τράπεζα, χορηγεί δάνεια σε ευρώ, στα νομίσματα των Κρατών - Μελών σε παρέκκλιση, της Ε.Ε. που δεν συμμετέχουν στο ευρώ, καθώς και σε

ορισμένα άλλα νομίσματα που χρησιμοποιούνται στις διεθνείς συναλλαγές (όπως USD, JPY κλπ).

Τα επιτόκια των δανείων αυτής της κατηγορίας, μπορούν να καθορισθούν είτε κατά την υπογραφή της χρηματοδοτικής σύμβασης είτε κατά τις ημερομηνίες εκταμίευσης (σύμβαση ανοικτού επιτοκίου). Τα δάνεια χορηγούνται με σταθερό επιτόκιο ή με επιτόκιο αναθεωρήσιμο, στο τέλος μιας προκαθορισμένης χρονικής περιόδου (συνήθως 4 έως 10 χρόνια) ή και με κυμαινόμενο επιτόκιο, ενδεχομένως μετατρέψιμο σε σταθερό επιτόκιο.

Η εξόφληση τέλος, πραγματοποιείται σε ισόποσες εξαμηνιαίες ή ετήσιες τοκοχρεωλυτικές δόσεις, στα νομίσματα και τις αναλογίες νομισμάτων, στις οποίες έχει εκταμιευθεί το δάνειο. Υπάρχει βεβαίως και η δυνατότητα αποπληρωμής του κεφαλαίου, σε μια δόση, στη λήξη του δανείου. Επίσης παρέχεται περίοδος χάριτος, για την αποπληρωμή του κεφαλαίου, η διάρκεια της οποίας εξαρτάται, μεταξύ άλλων και από τον χρόνο αποπερατώσεως του έργου.

Απαραίτητος προϋπόθεση για τη χορήγηση των συνολικών δανείων, από την ΕΤΕπ , είναι η ύπαρξη ικανοποιητικής, για αυτήν ασφάλειας, τραπεζικής ενδεχομένως εγγυήσεως. Όσον αφορά δε την κατάρτιση της χρηματοδοτικής συμβάσεως, αυτή δεν βαρύνεται από προμήθειες ή άλλα έξοδα για την κατάρτισή της. Πέραν της σύμβασης χρηματοδότησης, η ΕΤΕπ, μπορεί να χορηγεί τα δάνειά της και βάσει σύμβασης χρφηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), που καταρτίζει σε στενή συνεργασία, με άλλες τράπεζες. Γενικώς, είναι σε θέση να προσαρμόζει, κατά τρόπο ευέλισκτο τις χορηγήσεις της, ώστε να συνδυάζονται καταλλήλως με άλλους χρηματοδοτικούς πόρους.

5.2.β.2. Συνολικά Δάνεια (Global Loans)

Τα ανωτέρω δάνεια, αποτελούν χρηματοδοτήσεις που διενεργούνται για επενδυτικές πρωτοβουλίες μικρού και μεσαίου μεγέθους, με κόστος μέχρι 25 εκατομμύρια Ευρώ, μέσω ενδιαμέσων φορέων που τα διαχειρίζονται.

Οι δανειολήπτες, τέτοιας μορφής δανείων, είναι μόνον επιχειρήσεις, που απασχολούν λιγότερους από 500 εργαζομένους (ΜΜΕ) και των οποίων οι πάγιες εγκαταστάσεις δεν ξεπερνούν τα 75 εκατομμύρια Ευρώ. Κατ΄εξαίρεση, μπορούν να ληφθούν υπόψη και επενδύσεις μεγαλυτέρων επιχειρήσεων, αλλά συνήθως οι επενδύσεις αυτές χρηματοδοτούνται απ΄ευθείας από την ΕΤΕπ.

Τα επενδυτικά έργα τα οποία χρηματοδοτούνται, μέσω της εν λόγω κατηγορίας δανείων, είναι έργα υποδομής, παραγωγής, μεταποίησης, συσκευασίας, ορυχείων, λατομείων, υγείας, παιδείας, ξενοδοχείων, τουριστικών εγκαταστάσεων, καθώς και υπηρεσιών συναφών προς τη βιομηχανία και τον τουρισμό.

Το κόστος των παγίων επενδύσεων των χρηματοδοτουμένων έργων, δεν πρέπει να ξεπερνά τα 25 εκατομμύρια Ευρώ. Τα δε δάνεια μπορούν να καλύπτου έως το 50% του κόστους των παγίων επενδύσεων του έργου και δεν μπορούν να είναι μικρότερα από 20.000 Ευρώ.

Τα αφορώντα στη διάρκεια, εξόφληση, επιτόκια και ασφάλειες, καθορίζονται σε συνεργασία με τη μεσολαβούσα τράπεζα και συμφώνως προς τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς.

Τα συνολικά δάνεια χορηγούνται σε συνάλλαγμα ή στο νόμισμα της εκάστοτε δανειοληπτρίας Χώρας. Οι δε αιτήσεις δανείων, υποβάλλονται, από τους ενδιαφερομένους, στις μεσολαβούσες τράπεζες και οργανισμούς, που διαχειρίζονται τα συνολικά δάνεια της ΕΤΕπ.

Εν κατακλείδι, μπορούμε να πούμε ότιμ η εξεταζομένη Τράπεζα, μέσω του παραδοσιακού μηχανισμού των συνολικών δανείων της, ανοίγει μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα όρια πιστώσεων σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, με τα οποία συνεργάζεται. Από αυτά δε τα πιστωτικά όρια, τα εν λόγω ιδρύματα, χορηγούν πιστώσεις (εξασφαλισμένες, με εγγυήσεις πρώτης τάξεως), σε ΜΜΕ. Τα ιδρύματα χορηγούν τις χρηματοδοτήσεις αυτές, με δική τους ευθύνη, δικό τους κίνδυνο και, ως εκ τούτου, με δικούς τους όρους. Η εμπειρία βεβαίως καταδεικνύει ότι ο ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζών, εξασφαλίζει την εφαρμογή των ευνοϊκών όρων της ΕΤΕπ, στις χρηματοδοτήσεις των ΜΜΕ, από τα μεσολαβούντα ιδρύματα. Στο εσωτερικό της Ε.Ε., η Τράπεζα χορήγησε (στοιχεία της 31/12/1998), συνολικά δάνεια για τη χρηματοδότηση ΜΜΕ, σε 100 περίπου ιδρύματα, με τα οποία συνεργάζεται. Ενώ, κατά την περίοδο 1993 - 1997, χρηματοδοτήθηκαν 56.000 περίπου επενδύσεις μικρού και μεσαίου μεγέθους, συνολικού ποσού 18 δις περίπου (βλ.σχετικό διάγραμμα της επομένης σελίδος). Από το ποσό αυτό 7,4 δις, αφορούσαν έργα υποδομής τοπικής κλίμακας, περιβάλλον, ενεργειακό εξοπλισμό, μεταφορές, πολεοδομικά έργα. Παραλλήλως, 200 περίπου βιομηχανικές επιχειρήσεις χρηματοδοτήθηκαν για την εγκατάσταση εξοπλισμού για την προστασία του περιβάλλοντος και την ορθολογική χρήση της ενέργειας. Εκείνο όμως που πρέπει να τονισθεί είναι ότι οι κύριοι αποδέκτες ήταν οι ΜΜΕ. Και τούτο γιατί, όπως εμφανίζεται και στον Πίνακα 5.1, που ακολουθεί, 11 δις περίπου χορηγήθηκαν για επενδύσεις περισσοτέρων από 47.000 επιχειρήσεων, εκ των οποίων το, 85% απασχολεί λιγότερα από 50 άτομα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1

Χρηματοδοτήσεις των ΜΜΕ, των Κρατών - Μελών της Ε.Ε., μέσω των Συνολικών Δανείων της ΕΤΕπ, κατά την πενταετία 1993 - 1997

(τα ποσά σε εκατ. ECU)

	Σύνολο Συνολικών Δανείων		**Δάνεια προς ΜΜΕ, που απασχολούν λιγότερα, από 50 άτομα**	
Κράτη - Μέλη	**Αριθμός**	**Ποσόν**	**Αριθμός**	**Ποσόν**
Αυστρία	188	100	104	40
Βέλγιο	2.004	969	1.755	735
Γαλλία	27.222	2.039	23.684	1.556
Γερμανία	2.823	1.673	1.861	692
Δανία	1.208	237	902	118
Ελλάς	92	122	48	53
Ηνωμένο Βασίλειο	4.169	1.020	4.062	934
Ιρλανδία	567	153	525	110
Ισπανία	3.072	589	2.838	485
Ιταλία	4.857	3.413	3.503	1.380
Κάτω Χώρες	564	284	378	110
Λουξεμβούργο	3	2	1	1
Πορτογαλία	375	107	239	57
Σουηδία	50	17	40	11
Φινλανδία	68	22	50	13
Σύνολο	**47.242**	**10.748**	**39.990**	**6.295**

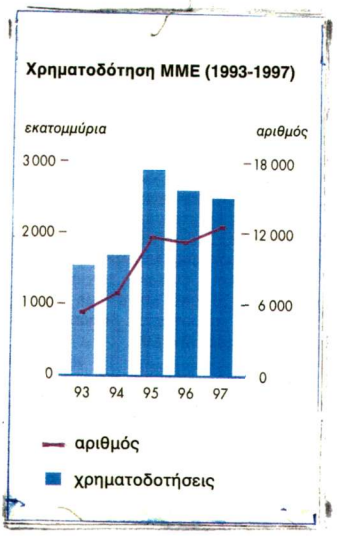
Πηγή: ΕΤΕπ

Από τον ανωτέρω Πίνακα, καταδεικνύεται ότι:

- Η Γαλλία απέσπασε τα περισσότερα συνολικά δάνεια, εκ των οποίων το 87%, αφορούσαν δάνεια προς ΜΜΕ.

- Στην Ελλάδα χορηγήθηκαν 92 συνολικά δάνεια, εκ των οποίων τα 48, ήτοι ποσοστό 52,2%, αφορούσαν δάνεια προς ΜΜΕ.

Οι χρηματοδοτήσεις των ΜΜΕ κατα την προαναφερθείσα χρονική περίοδο 1993 - 1997, απεικονίζονται και στο Γράφημα 5.1, που ακολουθεί:

Από το ανωτέρω γράφημα συνάγονται οι ακόλουθες παρατηρήσεις:

- Ενώ στις αρχές της δεκαετίας του 90, τα συνολικά δάνεια της ΕΤΕπ, ανήρχοντο ετησίως μόλις στο ποσό των 500 εκατ. ECU, επιτρέποντας τη χρηματοδότηση 1.000 περίπου ΜΜΕ, το 1997 ανήλθαν σε 2,5 δις ECU και αφορούσαν 13.000 περίπου ΜΜΕ. Γενικότερα, μπορούμε να πούμε ότι τα συνολικά δάνεια, αντιπροσωπεύουν, κατά μέσο όρο, το 12% των συνολικών χορηγήσεων της ΕΤΕπ, στο εσωτερικό της Ε.Ε.
- Παρά την επέκταση του πεδίου εφαρμογής των συνολικών δανείων, σε όλους τους κλάδους της βιομηχανίας και των υπηρεσιών, όπως διαπιστώνεται από το ανωτέρω Γράφημα, ότι την αύξηση που σημειώθηκε, κατά το 1995,

διαδέχθηκε μια ελαφρά, αλλά σταθερή μείωση του όγκου των χρηματοδοτήσεων των ΜΜΕ. Για τον λόγο αυτό θα πρέπει να μελετηθεί μια νέα προσέγγιση για την υποστήριξή τους, σε συνεργασία με ορισμένους παραδοσιακούς εταίρους της ΕΤΕπ. Μια καλή ιδέα θα ήταν, προς την κατεύθυνση αυτή, η χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων, όχι πλέον βάσει μεμονωμένων σχεδίων, αλλά χαρτοφυλακίων δανείων. Γεγονός που θα μπορούσε να επιτρέψει τη διοχέτευση αυξημένων χρηματοδοτικών πόρων, προς τις επενδύσεις ΜΜΕ, χάρη στο συνδυασμό των πόρων της ΕΤΕπ, με τον εκάστοτε ενδιάμεσο χρηματοδοτικό φορέα. Μια τέτοια δε στρατηγική, θα συμβάλλει στη γένεση μιας ευρύτατης αγοράς κεφαλαίων και τραπεζικών εργασιών, που θα δεί το φώς, με την υλοποίηση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ). Μια τέτοιου είδους παρέμβαση έλαβε χώρα στη Γαλλία το 1997, για τη χρηματοδότηση μικρών έργων υποδομής, που θα μπορούσαν να επεκταθούν και στον τομέα των ΜΜΕ.

Το πεδίο εφαρμογής των συνολικών δανείων, έχει σταδιακώς διευρυνθεί. Τα εν λόγω δάνεια καλύπτουν σήμερα, το σύνολο των τομέων παρέμβασης της τράπεζας, συμπεριλαμβανομένων των νέων τομέων, που καλύπτει το Ειδικό Πρόγραμμα Δράσης του Άμστερνταμ, για την παιδεία και την υγεία.

Στις νέες αυτές πρωτοβουλίες και δράσεις της ΕΤΕπ, γίνεται λεπτομερής αναφορά, στο αμέσως επόμενο Τμήμα του παρόντος κεφαλαίαου.

5.2.γ. Νέα χρηματοδοτικά μέτρα της ΕΤΕπ, προς ενίσχυση των ΜΜΕ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κατά τη σύνοδό του στο Άμστερνταμ, τον Ιούνιο του 1997, κάλεσε την ΕΤΕπ να αναπτύξει νέα μέσα για την χρηματοδότηση των καινοτόμων και ταχέως αναπτυσσομένων ΜΜΕ, προκειμένου να προωθηθεί η απασχόληση στην Ευρώπη. Η εξεταζομένη Τράπεζα ανταποκρίθηκε στο αίτημα αυτό, δημιουργώντας το << Ειδικό Πρόγραμμα Δράσης του Άμστερνταμ >>

(ΕΠΔΑ), το οποίο αναμένεται ότι θα καλύψει την περίοδο έως το τέλους του έτους 2000 και τα πρώτα αποτελέσματα του οποίου παρουσίασε το Νοέμβριο του 1997, κατά την έκτακτη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, που πραγματοποιήθηκε στο Λουξεμβούργο, με θεμα την απασχόληση.

Είναι δε γεγονός ότι οι περισσότερες θέσεις απασχόλησης, στην Ε.Ε., δημιουργούνται από τις ΜΜΕ. Συγκεκριμένα κατά το χρονικό διάστημα 1988 - 1995, οι επιχειρήσεις που απασχολούσαν λιγότερα από 100 άτομα, δημιούργησαν, κατά μέσο όρο, 260.000 θέσεις απασχόλησης ετησίως, ενώ, κατά την ίδια χρονική περίοδο, εκείνες των οποίων το προσωπικό υπερέβαινε τα 100 άτομα, δημιούργησαν, 220.000 θέσεις εργασίας, ετησίως. Οι ΜΜΕ, σε τομείς με ταχεία ανάπτυξη, συμβάλλουν, κατά πολύ σημαντικό βαθμό στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

Σε αυτή τη βάση, η συμβολή των ΜΜΕ και ιδίως των μικροτέρων εξ΄αυτών και νεοτέρων εξ΄αυτών, θα μπορούσε να είναι ακόμη μεγαλύτερη, εάν είχαν καλλίτερη πρόσβαση σε επενδυτικά κεφάλαια. Και τούτο γιατί, οι νεαρές επιχειρήσεις, ηλικίας κάτω των δέκα ετών, κατά κανόνα, δεν έχουν, όπως άλλωστε έχει ήδη αναφερθεί στο κεφάλαιο των ΜΜΕ, δυνατότητα πρόσβασης, σε μετοχικό κεφάλαιο, παρεχόμενο από εξωτερικές πηγές ή σε τραπεζικά δάνεια, διαρκείας μεγαλυτέρας του έτους. Χρηματοδοτούνται δε, μέσω εμπορικών πιστώσεων ή βραχυπροθέσμων δανείων που, στην Ιταλία, για παράδειγμα, αντιπροσωπεύουν περισσότερο, από το 100% του καθαρού λειτουργικού ενεργητικού, στη Γαλλία το 60% και στο Ηνωμένο Βασίλειο το 40%. Καθώς δε οι επιχειρήσεις προχωρούν σε ηλικία - χρόνια λειτουργίας τους, η εξέρτησή τους από βραχυπροθέσμους χρηματοδοτικούς πόρους μειώνεται, ένεκα των παρακρατημένων τους κερδών. Η πρόσβασή τους όμως, σε μακροπρόθεσμα δάνεια παραμένει περιορισμένη. Συγκεκριμένα, στις αρχές της δεκαετίας του 90, οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις, ως ποσοστό του κεφαλαίου κινήσεως, αντιπροσώπευαν, για παράδειγμα στην Ιταλία, μόλις το 6% και στο Ηνωμένο

Βασίλειο το 12%, ενώ ένα 38% των ιταλικών ΜΜΕ και ένα 26% των βρετανικών, δεν είχαν καθόλου μεκροπρόθεσμα χρέη.

Προς τούτο, οι νεαρές και καινοτόμοι επιχειρήσεις, με υψηλό δυναμικό ανάπτυξης, αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα χρηματοδότησης. Τα προβλήματα αυτά εστιάζονται στο ότι οι ΜΜΕ αυτού του τύπου, πρέπει να αναπτυχθούν ταχέως, προκειμένου να αξιοποιήσουν το ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα και ως εκ τούτου, έχουν σημαντικές χρηματοδοτικές ανάγκες. Το λειτουργικό ενεργητικό που μπορούν να προσφέρουν, ως εγγύηση, είναι συνήθως περιορισμένο και οι πιθανότητες επιτυχίας τους είναι δύσκολο να εκτιμηθούν. Για το λόγο αυτό, η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων της κατηγορίας αυτής, με μακροπρόθεσμα δάνεια, είναι εφικτή μόνον μέσα σε πολύ περιορισμένα πλαίσια - όρια. Μια εναλλακτική λύση, είναι η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της επιχείρησης, μέσω επιχειρηματικών κεφαλαίων. Ωστόσο, η αγορά των κεφαλαίων αυτών, βρίσκεται σε νηπιακή ακόμη ηλικία στην Ευρώπη, με εξαίρεση το Ηνωμένο Βασίλειο, που διαθέτει, μετά τις ΗΠΑ, τη δεύτερη μεγαλύτερη αγορά επιχειρηματικών κεφαλαίων στον κόσμο. Και ενώ στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι φορείς παροχής επιχειρηματικών κεφαλαίων, χορήγησαν σε επιχειρήσεις, μετοχικό κεφάλαιο συνολικού ύψους 3 δις. ECU για το 1996, το αντίστοιχο μέγεθος ήταν στη Γαλλία 900 εκατ., στη Γερμανία 700 εκατ., στις Κάτω Χώρες 600 εκατ. και στην Ιταλία, μόλις 500 εκατ. ECU. Στην Ευρώπη, στο σύνολό της, οι ετσαιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών (ΕΚΕΣ), ανέλαβαν νέες συμμετοχές, συνολικού ύψους 6,8 δις ECU ΤΟ 1996, ποσό παρόμοιο προς εκείνο που επενδύθηκε, κατά το ίδιο χρονικό διάστημα στις ΗΠΑ. Ωστόσο, ενώ στις ΗΠΑ, περισσότερο από 40% των επιχειρηματικών κεφαλαίων, διατέθηκε για τη στήριξη επιχειρήσεων, στο ξεκίνημά τους ή για τη σύσταση νέων επιχειρήσεων, το αντίστοιχο ποσοστό, ήταν μόλις 12%, στην Ευρώπη και το μεγαλύτερο μέρος του υπολοίπου, κατευθύνθηκε, σε αρχαιότερες επιχειρήσεις.

Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρων, καταλήγουμε στο συμπέρασμα, ότι δεν χωρεί αμφιβολία ότι, είναι πριν και πάνω από όλα ευθύνη των Κρατών - Μελών

της Ε.Ε., να φροντίσουν, μέσω αλλαγών, στα φορολογικά συστήματά τους, στους κανονισμούς των κεφαλαιαγορών τους, καθώς και στους θεσμούς τους, ώστε να διοχετεύονται, στον επιχειρηματικό τομέα, περισσότερα κεφάλαια, υψηλού κινδύνου (VENTURE CAPITAL). Παρ΄όλα ταύτα, τα χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα, όπως η ΕΤΕπ, μπορούν επίσης να δώσουν επιπρόσθετη ώθηση στη διαδικασία αυτή. Τούτο δε επιτυγχάνεται, στα πλαίσια της Θυρίδας των ΜΜΕ του ΕΠΔΑ (Ειδικού Προγράμματος Δράσης του Αμστερνταμ), που όπως έχει ήδη αναφερθεί, αποτελεί μια πρωτοβουλία για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Η εν λόγω Θυρίδα, προκειμένου να ανταποκριθεί στις ανάγκες των οικονομιών των Κρατών - Μελών και στις δυνατότητες του τραπεζικού τομέα τους, περιλαμβάνει ποικίλα χρηματοδοτικά μέσα, που έχουν, ως κοινό σκοπό, να διευκολύνουν την πρόσβαση των ΜΜΕ, που καινοτομούν ή βρίσκονται σε φάση ανάπτυξης, στις τραπεζικές χρηματοδοτήσεις. Η εν λόγω πρωτοβουλία, βασίζεται, ως εκ τούτου, στη συμπληρωματικότητα με τον τραπεζικό τομέα και με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, με τα οποία συνεργάζεται η ΕΤΕπ. Περιλαμβάνει δε μέσα για την παροχή επιχειρηματικών κεφαλαίων, βάσει συγκεκριμένων χρηματοδοτικών παρεμβάσεων, που θα προβλέπουν καταμερισμό των κινδύνων. Τα πλέον χαρακτηριστικά παραδείγματα, τέτοιων παρεμβάσεων, είναι οι κάτωθι μηχανισμοί αυτής, οι οποίοι βοηθούν στην ενίσχυση της κεφαλαιουχικής βάσης των ΜΜΕ:

1. Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για τις Τεχνολογίες: Ο εν λόγω μηχανισμός, δημιουργήθηκε, από την ΕΤΕπ και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΕΠ), ο οποίος αποτελεί την πρώτη συγκεκριμένη υλοποίηση της Θυρίδας των ΜΜΕ. Κατά, την τριετία 1997 - 2000 η ΕΤΕπ, θα διαθέσει 125 εκατ. ECU, για την απόκτηση συμμετοχών σε αξιόπιστες εταιρείες κεφαλαίου, επιχειρηματικών συμμετοχών. Οι εταιρείες αυτές αποκτούν συμμετοχές, σε ΜΜΕ, με βάση την ιδία επαγγελματική τους κρίση, εκδηλώνοντας προτίμηση για τις σχετικώς νεαρές επιχειρήσεις, που παρουσιάζουν προοπτικές ταχείας ανάπτυξης, στον τομέα της υψηλής τεχνολογίας. Κατά συνέπεια, η ΕΤΕπ, δεν σευμμετέχει, άμεσα στις εν λόγω ΜΜΕ, αλλά χρησιμοποιεί, την ειδική τεχνογνωσία και τη γνώση της αγοράς, που διαθέτουν επιτυχημένες εταιρείες

κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών. Στόχος των εταιρειών αυτών, είναι να χρηματοδοτούν ΜΜΕ, κατά τη φάση εκκίνησής τους και στη συνέχεια, να επιτυγχάνουν κέρδος πωλώντας τα μερίδιά τους.

Προς υλοποίηση του προαναφερθέντος στόχου, η ΕΤΕπ ανέθεσε στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΑΕ), την επιλογή των εταιρειών κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών, στις οποίες θα συμμετάσχει. Τα κεφάλαια του ΕΤΑΕ, έχει αναληφθεί, κατά 40%, από την ΕΤΕπ, κατά 30%, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και κατά το υπόλοιπο 30%, από 80 περίπου ιδιωτικές και δημόσιες τράπεζες. Το ίδιο το ΕΤΑΕ, διαθέτει 75 εκατ. ECU, που θα προστεθούν στο ποσό των 125 εκατ. ECU της ΕΤΕπ, για την απόκτηση συμμετοχών, σε εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών. Η Τράπεζα αναμένει, ότι η πρωτοβουλία της, που αποσκοπεί στην τόνωση της Ευρωπαϊκής Αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων, θα υποστηριχθεί και από άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τα οποία θα χρησιμοποιήσουν τους ιδίους χρηματοοικονομικούς πόρους τους, κατά τρόπο ώστε να κινητοποιηθεί τελικά συνολικό ποσό, πολλαπλάσιο των 200 εκατ. ECU, της ΕΤΕπ και του ΕΤΑΕ, για την προώθηση της παροχής μετοχικού κεφαλαίου στις ΜΜΕ. Για την υλοποίηση του εν λόγω σκοπού, Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενέκριναν την παροχή επιχειρηματικών κεφαλαίων, για την ενίσχυση του καινοτόμου δυναμικού και της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας. Στο πλαίσιο αυτό, πρόκειται να δημιουργηθεί, ένας μηχανισμός επιχειρηματικών κεφαλαίων, για την παροχή ενισχύσεων εκκίνησης <<Start - up>>, τον οποίο θα διαχειρίζεται επίσης το ΕΤΑΕ. Οι πόροι του εν λόγω Ταμείου, προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν, κατά κύριο λόγο για νέες επιχειρήσεις και για την χρηματοδότηση της φάσης εκκίνησης επιχειρήσεων, στον τομέα της υψηλής τεχνολογίας. Σε αυτή την περίπτωση και πάλι δεν προβλέπεται άμεση συμμετοχή σε μεμονωμένες επιχειρήσεις, αλλά σε εξειδικευμένες εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών, οι οποίες θα επενδύουν σε επιχειρήσεις με ιδία τους ευθύνη.

Είναι γεγονός, ότι η προαναφερθείσα επιπρόσθετη προσφορά κεφαλαίων, θα γίνει αναμφιβόλως αισθητή στην αγορά και θα συντελέσει στην ενίσχυση της κεφαλαιουχικής βάσης των ΜΜΕ.

2. Χρηματοδοτήσεων, υπό μορφή μετοχικού κεφαλαίου και οιονεί κεφαλαίου, για καινοτόμους ΜΜΕ: Για τις ΜΜΕ είναι σημαντικό, το να διαθέτουν επιπροσθέτους πόρους, που μπορούν να εμφανίζονται στον ισολογισμό τους, ως μετοχικό κεφάλαιο. Εξ΄αυτού ενισχύεται, κατά τρόπο άμεσο, η κεφαλαιουχική τους βάση, ενώ παραλλήλως αυξάνονται οι δυνατότητές τους, για άντληση περαιτέρω πόρων, από εξωτερικές πηγές. Ως αποτελεσματικό μέσο, για την υλοποίηση του εν λόγω σκοπού, θεωρούνται βεβαίως , οι άμεσες συμμετοχές σε μετοχικό κεφάλαιο. Επιπροσθέτως, μπορούν να χρησιμοποιηθούν και άλλες μορφές χρηματοδότησης, που δεν αποτελούν ακριβώς, μετοχικό κεφάλαιο, αλλά οιονεί μετοχικό κεφάλαιο (όπως τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης).

Λόγω αδυναμίας της ΕΤΕπ, να προσφέρει, κατά τρόπο άμεσο, στις ΜΜΕ, χρηματοδοτήσεις τέτοιας μορφής, μέσω δηλαδή επιχειρηματικών κεφαλαίων, χρειάζεται να χρησιμοποιεί εμπείρους και δοκιμασμένους εταίρους, οι οποίοι έχουν επαφές με τους πελάτες και γνωρίζουν τις τοπικές και περιφερειακές αγορές και οι οποίοι, επειδή βρίσκονται κοντά στους πελάτες, είναι σε θέση να εξετάζουν με χαμηλό κόστος, τα επενδυτικά σχέδια και να υπολογίζουν τα κατάλληλα ασφάλιστρα κινδύνου. Κατά συνέπεια, στις χρηματοδοτικές πράξεις αυτής της μορφής, η ΕΤΕπ εφαρμόζει την ίδια προσέγγιση, με εκείνη των συνολικών της δανείων. Με άλλα λόγια, χορηγεί πόρους σε ιδρύματα (ενδιαμέσους μεσολαβητές), με τα οποία συνεργάζεται και αυτά με τη σειρά τους, επαναχορηγούν τους πόρους, με δική τους ευθύνη, σε ΜΜΕ. Η εξεταζομένη Τράπεζα θα αναλαμβάνει, από κοινού με τα εκάστοτε ιδρύματα εταίρους της, τον κίνδυνο που εν έχουν οι χρηματοδοτικές αυτές πράξεις. Για το λόγο αυτό, κατά την τριετία 1998 - 2000, η ΕΤΕπ, θα διαθέσει, για

προβλέψεις κατά κινδύνων, 800 εκατ. ECU, ποσό αρκετό για να της επιτρέψει να κινητοποιήσει, σε συνεργασία με τους εταίρους της, κεφάλαια πολλαπλάσια του ποσού αυτού, για χρηματοδοτήσεις υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου. Με τις εν λόγω χρηματοδοτήσεις, η εξεταζομένη Τράπεζα, ανοίγει νέους δρόμους. Βεβαίως, υπάρχουν ακόμη θέματα που πρέπει να μελετηθούν και αυτό πρέπει να γίνει σε συνεργασία, με τα ιδρύματα εταίρους. Ο καταμερισμός των κινδύνων και της απόδοσης, πρέπει επίσης να διασαφηνισθεί, με κάθε επιμέρους ίδρυμα.

Στα ανωτέρω πλαίσια, η ΕΤΕπ έχει μέχρι στιγμής χορηγήσει χρηματοδότηση, στην κρατική Εταιρεία Ασφάλισης κατά Κινδύνων SOFARIS (Societe Francaise de Garantie de Financements des PME). Στη συγκεκριμένη Εταιρία, έχω ήδη αναφερθεί στο προηγούμενο Κεφάλαιο και συγκεκριμένα στο Τμήμα το αφορόν την Γαλλική Τράπεζα BDPME. Η Εταιρεία SOFARIS, παρέχει εγγυήσεις, εντός ορισμένων ορίων, για κεφάλαια που επενδύονται, από γαλλικές εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών. Στο σημείο αυτό, μπορούμε, κατά κάποιο τρόπο να παραλληλίσουμε τον όλο αυτό μηχανισμό, με ένα σύστημα Εταιρειών Αμοιβαίων Εγγυήσεων - Ταμείου Αντεγγυήσεως.

Η προαναφερθείσα Εταιρεία SOFARIS, συνέβαλε, χρηματοδοτικώς, στη σύσταση μιας κοινής επιχείρησης (joint venture), παροχής επιχειρηματικών κεφαλαίων, στην οποία συμμετέχουν:

- το IMI (Instituto Mobiliare Italiano)
- η Τράπεζα ABN Amro Bank.
-το Ισπανικό Ινστιτούτο (Instituto de Credito Oficial) και μια ομάδα ισπανικών τραπεζών
-Societe Nationale de Credit et d΄Investissement του Λουξεμβούργου
- τη Σουηδική Swedbank
- την Banco Portugues de Investimento και
- τη Landesbank Hessen - Thuringen

Στην παρούσα φάση, διεξάγονται διαπραγματεύσεις, για δέκα περίπου χρηματοδοτικά πακέτα, με άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του 1997, στα πλαίσια του Ειδικού Προγράμματος Δράσης του Άμστερνταμ, είχαν εγκριθεί, τρία δάνεια, στην Ιταλία, την Ισπανία και τη Γαλλία, συνολικού ύψους 51 εκατομμυρίων. Τα δάνεια αυτά προορίζονται, ανάλογα με την περίπτωση, για τη χρηματοδότηση εταιρειών παροχής επιχειρηματικών κεφαλαίων ή τραπεζικών εγγυήσεων, που διευκολύνουν την παροχή μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων δανείων σε ΜΜΕ.

Για την τελεσφόρηση της προαναφερθείσας Πρωτοβουλίας και των παρεμβάσεων αυτής, η ΕΤΕπ, συγκεντρώνει τεχνογνωσία και από κοινού με τους ετάιρους της, θα προσαρμόσει την προσφορά χρηματοδοτήσεων, με επιχειρηματικά κεφάλαια στις ειδικές και διαφέρουσες ανάγκες των ΜΜΕ, στα διάφορα Κράτη - Μέλη, με απώτερο σκοπό, την ανάπτυξη μιας πλήρους σειράς ελκυστικών χρηματοδοτικών προϊόντων.

5.2.δ. Χρηματοδοτήσεις της ΕΤΕπ, προς την Ελλάδα

Κατά το 1998, υπεγράφησαν συνολικώς, συμβάσεις ύψους 736 εκατομμυρίων ECU. Εξ΄αυτών, τα 377 εκατομμύρια, αφορούσαν Ατομικά δάνεια, ενώ τα υπόλοιπα 359 εκατομμύρια ECU Συνολικά Δάνεια.

Αναλυτικότερα:

1. Ατομικά δάνεια, χορηγήθηκαν, στους τομείς της ενέργειας (165 εκατ.), των μεταφορών (30 εκατομ) και των τηλεπικοινωνιών (112 εκατομ.), καθώς και της υγείας (70 εκατομ).

2. Συνολικά δάνεια, χορηγήθηκαν, για τη χρηματοδότηση, μικρών έργων υποδομής, που έχουν ενταχθεί, στο περιφερειακό σκέλος του Β΄Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Συγκεκριμένα, το Ελληνικό Κράτος χρηματοδοτήθηκε με 290 εκατ. και για τη χρηματοδότηση επενδύσεων μικρού και μεσαίου μεγέθους, χορηγήθηκαν, μέσω των ενδιαμέσων φορέων, που διαχειρίζονται τα εν λόγω συνολικά δάνεια, 45 εκατομ.ECU και 23,7 εκατομ. ECU, στις Banque Nationale de Paris και Εθνική Τράπεζα Επενδύσεων Βιομηχανικής Αναπτύξεως (ΕΤΕΒΑ), αντιστοίχως.

   Όσον αφορά τις χρηματοδοτήσεις της ΕΤΕπ, μέσω συνολικών δανείων και δη του παρεχομένου, μέσω της ΕΤΕΒΑ, αυτό χορηγήθηκε σε δύο τμήματα. Εκ΄των οποίων, το μεν πρώτο τμήμα, ισοτίμου 12 δις.δρχ. και του οποίου η αντίστοιχη σύμβαση είχε υπογραφεί το Νοέμβριο του 1995, έχει ήδη απορροφηθεί. Η δε σύμβαση για τη διάθεση, από την ΕΤΕπ, του δευτέρου μέρους του συνολικού δανείου, ύψους 8 δις. δρχ., που προορίζεται για τη χρηματοδότηση, με ευνοϊκούς όρους, ιδιωτικών επενδύσεων ΜΜΕ και Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως που δραστηριοποιούνται προς αυτή την κατεύθυνση, υπεγράφη στις 18 Δεκεμβρίου 1998, μεταξύ ΕΤΕπ και ΕΤΕΒΑ.. Το εν λόγω δάνειο, έχει ως στόχο, την τόνωση των ΜΜΕ, με χαμηλού κόστους κεφάλαια, προκειμένου αυτές να αναπτύξουν, τον κύκλο των εργασιών τους, να εκσυγχρονίσουν τον παραγωγικό τους εξοπλισμό και να αυξήσουν τις θέσεις εργασίας. Η ΕΤΕΒΑ, έχει επιλεγεί από την ΕΤΕπ, από το 1995, ως μια από τις 6 μεσολαβούσες τράπεζες, διαχείρισης των δανειακών κεφαλαίων της. Μέχρι δε τον Δεκεμβριο του 1998, είχε διαχειρισθεί, από την ΕΤΕπ, κεφάλαια συνολικού ύψους 39 δις.δρχ., αναπτύσσοντας στενή συνεργασία, με αυτήν και συμβάλλοντας κατ΄αυτό τον τρόπο στην ενίσχυση και στον εκσυγχρονισμό των ελληνικών ΜΜΕ.

Στον Πίνακα 5.2 και στα αντίστοιχά του γραφήματα 5.2 και 5.3, που ακολουθούν, παρουσιάζονται η γεωγραφική κατανομή των χρηματοδοτικών συμβάσεων, που

υπεγράφησαν, μεταξύ ΕΤΕπ, και Κρατών - Μελών της Ε.Ε., κατά το 1998 και κατά την πενταετία 1994 - 1998.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1

Γεωγραφική κατανομή των χρηματοδοτικών συμβάσεων, που υπεγράφησαν, μεταξύ ΕΤΕπ και Κρατών - Μελών, κατά τη διετία 1997-1998

(τα ποσά σε εκατ. ECU)

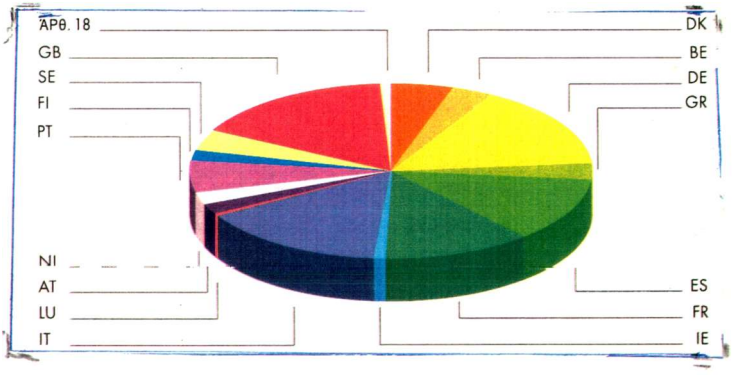
	1997		1998		
Κράτη - Μέλη	**Ποσό**	**%**	**Ποσό**	**%**	**Μεταβολή %**
Αυστρία	555	2,4	358	1,4	-35,5
Βέλγιο	1.140	5,0	858	3,4	-24,7
Γαλλία	2.721	11,9	2.837	11,3	4,3
Γερμανία	3.518	15,3	5.168	20,6	46,9
Δανία	737	3,2	745	3,0	1,1
Ελλάς	730	3,2	736	2,9	0,8
Ηνωμένο Βασίλειο	3.765	16,4	3.074	12,2	-18,3
Ιρλανδία	207	0,9	263	1,0	27,0
Ισπανία	2.716	11,8	3.152	12,6	16,0
Ιταλία	3.517	15,3	4.387	17,5	24,7
Κάτω Χώρες	398	1,7	426	1,7	7,0
Λουξεμβούργο	96	0,4	109	0,4	13,5
Πορτογαλία	1.350	5,9	1.505	6,0	11,5
Σουηδία	925	4,0	664	2,6	-28,2
Φινλανδία	401	1,7	551	2,2	37,4
Άρθρο 18*	184	0,8	282	1,1	53,3
Σύνολο	**22.960**	**100,0**	**25.115**	**100,0**	**9,4**

Πηγή: ΕΤΕπ

* Επενδυτικά σχέδια, που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την Ε.Ε., αλλά πραγματοποιούνται, εκτός εδάφους των Κρατών - Μελών της.

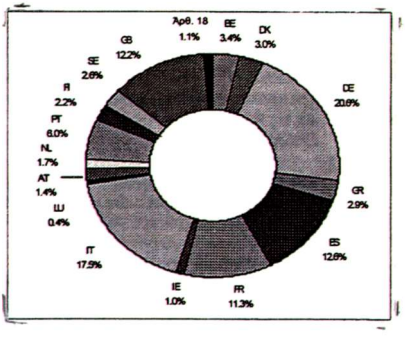
ΓΡΑΦΗΜΑ 5.2

Γεωγραφική κατανομή των χρηματοδοτικών συμβάσεων που υπεγράφησαν το 1997, μεταξύ ΕΤΕπ και Κρατών - Μελών της Ε.Ε.

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.3

Γεωγραφική κατανομή των χρηματοδοτικών συμβάσεων που υπεγράφησαν το 1998, μεταξύ ΕΤΕπ και Κρατών - Μελών της Ε.Ε.

Από τον ανωτέρω Πίνακα και τα αντίστοιχά του Γραφήματα συμπεραίνονται τα ακόλουθα:

- Παρατηρείται αύξηση του ποσού των χρηματοδοτικών συμβάσεων, κατά 9,4%, το 1998 έναντι του αντιστοίχου ποσού του 1997.
- Όσον αφορά δε τις επιμέρους χρηματοδοτήσεις της ΕΤΕπ, παρατηρείται, ένας δικαιότερος επιμερισμός αυτών, με περισσότερο κοινωνικοοικονομικά κριτήρια και γνώμονα τη διαπεριφερειακή ισότητα και δικαιοσύνη (equity), (αναλυτική αναφορά στα κριτήρια αξιολόγησης των προς χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων γίνεται στο Τμήμα που ακολουθεί), δοθέντος ότι τα ποσά των υπογραφεισών συμβάσεων με τις Χώρες οι οποίες είναι επιλέξιμες, είτε στο σύνολό τους είτε ως προς ορισμένες μόνον περιοχές αυτών, παρουσίασαν κατά το 1998, αύξηση έναντι του προηγουμένου έτους. Εξαίρεση απετέλεσαν, το Ηνωμένο Βασίλειο και το Βέλγιο, όπου παρατηρείται μείωση.
- Οι προς την Ελλάδα, χρηματοδοτήσεις, παρουσίασαν, μικρή μόνον άνοδο της τάξης του 0,8%. Στον Πίνακα που ακολουθεί, παρατίθεται η κατά περιφέρεια της Χώρας χρηματοδότηση, μέσω ΕΤΕπ, κατά το 1997 και κατά την πενταετία 1993 -1997 μόνον, λόγω ελλείψεως των αντιστοίχων στοιχείων για το 1998.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3

Χρηματοδοτήσεις ΕΤΕπ, προς την Ελλάδα, κατά το 1997 και κατά την πενταετία 1993 -1997

τα ποσά σε εκατ.ECU

	1997			1993-1997		
Περιφέρεια	**Ατομικά Δάνεια**	**Συνολικά Δάνεια**	**Συνολική Χρη/ση**	**Ατομικά Δάνεια**	**Συνολικά Δάνεια**	**Συνολική Χρη/ση**
Αττικής	402	12	414	1.129	33	1.162
Βορείου. Ελλάδος	173	7	180	446	46	492
Κεντρικής Ελλάδος	50	3	53	252	37	289

Νήσων	1	-	1	48	18	66
Πολυπερ/κές Χρημ/τήσεις	104	-	104	757	3	760
Σύνολο	**730**	**22**	**752**	**2.632**	**137**	**2.769**

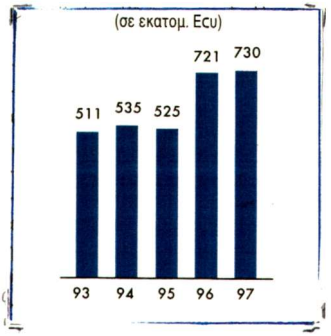
Πηγή: ΕΤΕπ

Από τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, συνάγεται, ότι οι δύο μεγάλες Περιφέρειες (Αττικής και Βορείου Ελλάδος), στις οποίες ανήκουν τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα των Αθηνών και της Θεσσαλονίκης, απορροφούν τη μερίδα του λέοντος των χρηματοδοτήσεων, τόσο κατά την πενταετία 1993 - 1997, όσο και κατά μόνο το 1997.

Στο δε Γράφημα, που ακολουθεί, παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη του ύψους των υπογραφεισών χρηματοδοτικών συμβάσεων, κατά την πενταετία 1993 - 1997.

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.4

Διαχρονική εξέλιξη υπογραφείσων χρηματοδοτικών συμβάσεων, κατά την πενταετία 1993 - 1997

Τα στοιχεία του προαναφερθέντος Γραφήματος καταδεικνύουν ότι, με εξαίρεση την μικρή κάμψη της τάξεως του 1,9%, που παρουσίασαν οι χρηματοδοτήσεις της ΕΤΕπ, κατά το 1995, έναντι του προηγουμένου έτους, υπήρξε σταδιακή άνοδος αυτών. Συγκεκριμένα, το ύψος των υπογραφεισών χρηματοδοτικών συμβάσεων, παρουσίασε άνοδο της τάξεως του 4,7%, μεταξύ των πρώτων δύο ετών της εξεταζομένης πενταετίας, ακολούθησε η προαναφερθείσα μικρή κάμψη, κατά την διετία 1994 - 1995, για να επέλθει αλματώδης άνοδος αυτών μεταξύ των ετών 1995 και 1996, της τάξεως του 37,3%, και να κλείσει η εν λόγω πενταετία , με μικρή πάλι άνοδο, της τάξεως του 0,8%. Μερικοί από τους πιθανούς λόγους, ο οποίος αναφέρεται και στην πρώτη Έκθεση για τη Συνοχή, που δημοσίευσε η Επιτροπή το 1996, για τους οποίους οι δραστηριότητες της ΕΤΕπ, περιορίσθηκαν μεταξύ των ετών 1996 και 1997, είναι η υπερβολικά μεγάλη διαθεσιμότητα επιχορηγήσεων της Ε.Ε. η υλοποίηση της ΟΝΕ και η τάση για αυστηρή επιτήρηση των δημοσίων προϋπολογισμών. Οι εν λόγω λόγοι είναι δυνατόν να περιόρισαν, κατά την εξεταζόμενη περίοδο και ενδεχομένως να περιορίσουν και στο μέλλον, τις δυνατότητες συνεργίας μεταξύ τραπεζικών δανείων και ενισχύσεων από δημοσιονομικούς πόρους, για τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων.

5.3 Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και διαδικασίες αξιολόγησης και έγκρισης επενδυτικών σχεδίων

5.3.α. Διαδικασία αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων

Η ΕΤΕπ, για να κρίνει κατ΄αρχήν αποδεκτό, προς χρηματοδότηση, ένα σχέδιο επένδυσης, εξετάζει τις ακόλουθες παραμέτρους του:

→την οικονομική

→την χρηματοπιστωτική και

→την τεχνική βιωσιμότητά του.

Η εν λόγω αξιολογική διαδικασία, ενέχει θέση εκτίμησης εκ των προτέρων (ex ante evaluation), των κοινωνικοοικονομικών ωφελειών που θα προκύψουν σε ένα μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα, για την εκπλήρωση της αποστολής της Τράπεζας.

Η ex ante αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων, διενεργείται, από διεπιστημονικές ομάδες στελεχών της εξεταζομένης Τράπεζας, που περιλαμβάνουν συνήθως, ένα οικονομικό αναλυτή, ένα μηχανικό και ένα οικονομολόγο. Η ΕΤΕπ τηρεί απόλυτη εχεμύθεια, σχετικά με τις πληροφορίες που της παρέχονται κατά τη συνεργασία με τους επενδυτές.

Η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων, περιλαμβάνει πάντοτε μια εκτίμηση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων, κατά την οποία εντοπίζονται τα ενδεχόμενα προβλήματα και διερευνώνται οι πιθανές λύσεις. Τα επενδυτικά σχέδια που τελεικώς εγκρίνονται και χρηματοδοτούνται από την ΕΤΕπ, πρέπει, απαραιτήτως,

να τηρούν τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας, στον τομέα του περιβάλλοντος και να λαμβάνουν υπόψη τις συστάσεις που έχουν διατυπωθεί σε διεθνές επίπεδο, στον τομέα αυτό.

5.3.β. Τύποι επιλέξιμων σχεδίων και κριτήρια που πρέπει να πληρούν για την έκριση και χρηματοδότησή τους

Τα δάνεια της ΕΤΕπ, χορηγούνται για συγκεκριμένα σχέδια και αφορούν τη χρηματοδότηση των παγίων στοιχείων της επένδυσης. Στα πλαίσια αυτά, ένα επενδυτικό σχέδιο μπορεί να χρηματοδοτηθεί, από την Τράπεζα, εφόσον, κριθεί επιλέξιμο, βάσει των κριτηρίων του τμήματος 6.3.α. και επιπλέον πληροί μια ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Προωθεί την οικονομική ανάπτυξη των λιγότερο ευνοημένων περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Συμβάλλει στη βελτίωση της υποδομής μεταφορών και τηλεπικοινωνιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Ενισχύει τη διεθνή ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας και προωθεί την ολοκλήρωσή της, σε επίπεδο Ε.Ε. (ιδιαιτέρα βαρύτητα δίδεται κατά την αξιολόγηση και επιλογή, στο κατά πόσο τα επενδυτικά σχέδια συμβάλλουν στην ενίσχυση των δραστηριοτήτων, των ΜΜΕ).
- Συμβάλλει στην προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος.
- Συμβάλλει στην προστασία και διατήρηση της αρχιτεκτονικής και φυσικής κληρονομιάς της Ε.Ε.
- Προωθεί τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και
- Συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της Ε.Ε., όσον αφορά τον ενεργειακό τομέα.

Της διαδικασίας της έγκρισης των προς χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων, έπονται, όσον αφορά την γενικότερη αξιολογική διαδικασία της ΕΤΕπ, εκείνες της παρακολούθησης των διαφόρων σταδίων υλοποίησης των εγκεκριμένων

επενδυτικών σχεδίων (on going evaluation), και της εκ των υστέρων αξιολόγησης (ex post evaluation), η οποία λαμβάνει χώρα μετά την ολοκλήρωση του έργου. Αναλυτικότερα:

→Η παρακολούθηση (on going evaluation), διενεργείται από Επιτροπές Παρακολούθησης, οι οποίες κατά καιρούς, διενεργούν επιτοπίους ελέγχους, κατά τα διάφορα στάδια εκτέλεσης των εγκριθέντων επενδυτικών σχεδίων.

→Οι εκ των υστέρων αξιολογήσεις (ex post evaluation), που εκπονεί η ΕΤΕπ, αποτελούν εργαλεία, για αύξηση της ευθύνης και σκοπός τους είναι η εκτίμηση του βαθμού, στον οποίο η Τράπεζα επιτυγχάνει τους συνολικούς στόχους που επιδιώκει, μέσω της χρηματοδοτικής της δραστηριότητας. Οι εν λόγω αξιολογήσεις, διενεργούνται από την αρμοδία Μονάδα Αξιολόγησης των χρηματοδοτήσεων της ΕΤΕπ.

Πέραν των προαναφερθέντων ελέγχων, διενεργούνται και έλεγχοι, από το Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο όπως έχει αρχικώς αναφερθεί, είναι αρμόδιο για τον εξωτερικό έλεγχο των δημοσίων οικονομικών της Κοινότητας. Στα πλαίσια, αυτών των αρμοδιοτήτων του, ελέγχει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία με τη σειρά της, είναι υπεύθυνη για τη νεφαρμογή του κοινοτικού προϋπολογισμού, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων στις οποίες οι ΕΤΕπ συμμετέχει, ως διαχειριστής κοινοτικών πόρων, με εντολή της Κοινότητας. Ο έλεγχος αυτός διεξάγεται βάσει εγγράφων που παρέχει η Τράπεζα. Όποτε χρειάζεται και κατόπιν κοινής συμφωνίας, το Ελεγκτικό Συνέδριο και η Ελεγκτική Επιτροπή της εξεταζομένης Τράπεζας, μπορούν να διενεργούν, από κοινού, επιτόπιο έλεγχο. Οι πρακτικές λεπτομέρειες αυτής της συνεργασίας, μεταξύ Ελεγκτικού Συνεδρίου , της Επιτροπής και της ΕΤΕπ, για τον έλεγχο των σχετικών πράξεων, επισημοποιήθηκαν το 1989, με τη σύναψη μιας συμφωνίας.

Τέλος, ελέγχονται και οι πράξεις της ιδίας της ΕΤΕπ, που χρηματοδοτούνται, από τους ιδίους πόρους της. Ο εν λόγω έλεγχος, διενεργείται, από την Ελεγκτική

Επιτροπή της Τράπεζας, η οποία αποτελείται από τρία μέλη που διορίζονται από το Συμβούλιο των Διοικητών αυτής, βάσει της εμπειρίας τους, σε θέματα ελέγχου λογαριασμών του Δημοσίου. Η Ελεγκτική Επιτροπή ελέγχει τους λογαριασμούς της ΕΤΕπ, σε συντονισμό με τους εξωτερικούς ελεγκτές της Τράπεζας, (που επί του παρόντος είναι η Εταιρεί Ernst & Young), καθώς και με την εσωτερική δομή ελέγχου της ΕΤΕπ.

5.4.Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και πολιτική της έναντι του ΕΥΡΩ

5.4.α. Στρατηγική υποστήριξης της ΕΤΕπ, για την εισαγωγή του Ευρώ

Η ΕΤΕπ προσπαθεί να συμβάλλει, με ουσιαστικό τρόπο στη γένεση μιας μεγάλης κεφαλαιαγοράς του Ευρώ. Στο πλαίσιο αυτό, εφαρμόζει στρατηγική δανεισμού που έχει σκοπό να επιτυγχάνει τη δημιουργία, ήδη και πριν από την έναρξη της Νομισματικής Ένωσης (1998), μιας βαθιάς και με υψηλή ρευστότητα αγοράς, χρηματοπιστωτικών προϊόντων, εκφρασμένων, σε Ευρώ. Στις αρχές του 1997, η Τράπεζα εξέδωσε το πρώτο παγκοσμίως ομολογιακό δάνειο, σε Ευρώ (του οποίου το ύψος ανήρχετο σε 1,5 δις. ευρώ, στα μέσα του 1998). Ενώ το Φεβρουάριο του 1998, εξέδωσε το πρώτο της παγκόσμιο ομολογιακό δάνειο (global issue), σε ευρώ, (ύψους 2 δις. ευρώ), το οποίο τοποθετήθηκε ταυτοχρόνως, στις αγορές της Ευρώπης, της Αμερικής και της Ασίας.

Πέραν των ανωτέρω, η εξεταζομένη Τράπεζα εφαρμόζει επίσης, ένα σημαντικό πρόγραμμα έκδοσης ομολογιακών δανείων που συμβάλλουν στο ευρώ (euro-tributary issues). Τα δάνεια αυτά, τα οποία είναι εκφρασμένα σε διάφορα νομίσματα των Κρατών - Μελών της Ε.Ε. και έχουν όλα τους ίδιους όρους, μετετράπησαν σε Ευρώ, από 1/1/1999, με απώτερο σκοπό τη δημιουργία εκδόσεδων αναφοράς (benchmarks), μεγάλου ύψους και ρευστότητας, που θα καλύπτουν το σύνολο της καμπύλης αποδόσεων. Μέχρι δε τα μέσα του 1998, η ΕΤΕπ, είχε εκδώσει 23 ομολογιακά δάνεια, απευθείας εκφρασμένα σε Ευρώ και συμβάλλοντα στο Ευρώ, συνολικού ύψους, περίπου 16δις. Ευρώ.

Επιπροσθέτως,η ΕΤΕπ, συνεχίζει την προαναφερθείσα στρατηγική, με προγράμματα ανταλλαγής και μετατροπής του νομίσματος παλαιοτέρων χρεογράφων της, συνολικού ύψους άνω του ισοτίμου των 51 δις. Ecu, που έχουν εκδοθεί στα νομίσματα των χωρών, που συμμετέχουν στο τρίτο στάδιο της Νομισματικής Ένωσης.

Με όλη την προαναφερθείσα στρατηγική, η ΕΤΕπ συμβάλλει, κατά πολύ σημαντικό βαθμό, στη δημιουργία μιας σημαντικής γκάμας προϊόντων, εκφρασμένων σε Ευρώ, στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

5.4.β. Χορηγήσεις της ΕΤΕπ και Ευρώ

Στο πλαίσιο της εισαγωγής του Ευρώ, η ΕΤΕπ θα εξακολουθήσει να προσαρμόζει τη χρηματοδοτική πολιτική της και τα χρηματοδοτικά της προϊόντα, στο μεταβαλλόμενο περιβάλλον, προκειμένου να εκπληρώσει την αποστολή της, που είναι ως γνωστόν η προαγωγή της ισόρροπης οικονομικής ανάπτυξης της Ε.Ε., προσφέροντας χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, συμπληρωματικές ως προς εκείνες του τραπεζικού τομέα.

Όσον αφορά δε στη δράση της υπέρ της προώθησης της ΟΝΕ και του ενιαίου νομίσματος, η ΕΤΕπ θα χρησιμοποιήσει στο μέγιστο δυνατό βαθμό το ευρώ, στις χρηματοδοτικές της δραστηριότητες, οι οποίες υπερβαίνουν τα 20 δις. ευρώ ετησίως, στα Κράτη - Μέλη της Ε.Ε. και στα νομίσματα των εν λόγω Κρατών.

5.4.β.1 Στρατηγική της ΕΤΕπ, υπέρ της ανάπτυξης της κεφαλαιαγοράς και της καθιέρωσης του Ευρώ στην Ελλάδα

Η ΕΤΕπ συνέβαλε στην ανάπτυξη της κεφαλαιαγοράς στην Ελλάδα, εγκαινιάζοντας, την ελληνική αγορά ομολογιακών δανείων μη εγχωρίων

δανειοληπτών (αγορά ΜΑΡΑΘΩΝ), το 1994 και την αγορά ομολόγων κυμαινομένου επιτοκίου το 1995. Το 1997 συνήψε την πρώτη στην Ελλάδα σύμβαση - πλαίσιο, για την έκδοση χρεογράφων, συνολικού ύψους 200 δις δρχ. (ήτοι 611 εκατ.Ecu). Η σύμβαση προβλέπει τη χρήση ευρέως φάσματος χρηματοπιστωτικών προϊόντων, στα οποία περιλαμβάνονται, ομόλογα σταθερού, κυμαινομένου και μηδενικού επιτοκίου. Αυτή η ρύθμιση προσφέρει στους επενδυτές τη δυνατότητα να επιλέξουν τα προϊόντα, που ανταποκρίνονται καλύτερα, στις ατομικές επενδυτικές τους ανάγκες. Το πρόγραμμα εκδόσεων, είναι σχεδιασμένο κατά τρόπο ώστε να επιτρέπει ευελιξία στην άντληση πόρων και ταχεία ανταπόκριση στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς και στις παρουσιαζόμενες ευκαιρίες, βάσει της ζήτησης, εκ μέρους των επενδυτών. Όσον αφορά στην ΕΤΕπ, η σύμβαση δημιούργησε, ένα βελτιωμένο νομοθετικό πλαίσιο, για τις μελλοντικές εκδόσεις τίτλων της σε δραχμές. Απλοποιεί δε σημαντικά τις διαδικασίς, για την έκδοση νέων ομολόγων και συμβάλλει στην περαιτέρω διεύρυνση των δυνατοτήτων πρόσβασης στην εγχώρια αγορά στην Ελλάδα.

Επί του παρόντος η Τράπεζα, έχει κυκλοφορήσει, έξι ομολογιακά δάνεια, στην αγορά της δραχμής, με λήξεις, από το 1999 έως το 2004. Η ΕΤΕπ, συγκαταλέγεται μεταξύ των συγχνότερων ξένων δανειοληπτών στην ελληνική κεφαλαιαγορά, όπου οι εκδόσεις της ανέρχονται σε συνολικό ύψος 564 εκατ. Ecu (185 δις δρχ.). Όλοι δε οι πόροι που μέχρι στιγμής έχει αντλήσει αυτή, έχουν χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση παραγωγικών επενδύσεων στη Χώρα.

Τον Μάϊο του 1998, η ΕΤΕπ, άνοιξε νέους δρόμους, με την έκδοση του πρώτου <<συμβάλλοντος στο Ευρώ (euro-tributary), δραχμικού ομολογιακού δανείου, ύψους 30 δις δρχ, λήξεως 15/4/2004. Οι εν λόγω εκδόσεις που συμβάλλουν στο Ευρώ,προσφέρουν στην ΕΤΕπ, τη δυνατότητα μετατροπής του νομίσματός τους σε Ευρώ, από το τρίτο στάδιο της ΟΝΕ. Επιπλέον, είναι συγχωμνεύσιμες με παλαιότερες, αλλά και με μελλοντικές εκδόσεις, ταυτοσήμων χαρακτηριστικών, που έχουν πραγματοποιηθεί σε Ευρώ ή σε άλλα νομίσματα, μετατρέψιμα σε Ευρώ.

Η σε δραχμές καινοτόμος αυτή έκδοση, αποτελεί άλλο ένα παράδειγμα της στρατηγικής που εφαρμόζει ενεργά η ΕΤΕπ, ήδη από τις αρχές του 1997 και που αποσκοπεί στην υποστήριξη της ΟΝΕ. Για να συμβάλλει δε στη δημιουργία μιας αγοράς του Ευρώ, που θα διαθέτει βάθος και ρευστότητα, έχει εκδώσει 24 ομολογιακά δάνεια (με στοιχεία 1998) που << συμβάλλουν στο Ευρώ>>, συνολικού ύψους, άνω του ισοτίμου των 17 δις Ευρώ, σε 10 διαφορετικά νομίσματα και με διάρκεια κυμαινομένη, μεταξύ 5 και 30 ετών. Η δραστηριότητα αυτή είχε ως αποτέλεσμα, η ΕΤΕπ, να συγκαταλέγεται σήμερα, μεταξύ των σημαντικοτέρων φορέων παροχής ρευστότητας, στο μελλοντικό ενιαίο νόμισμα.

5.5. Η συμβολή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων στην Περιφερειακή Ανάπτυξη

Η συμβολή της ΕΤΕπ στην ισόρροπη ανάπτυξη των περιφερειών της Ε.Ε., θα παραμείνει ακρογωνιαίος λίθος της χρηματοδοτικής δραστηριότητάς της και μετά την εγκαθίδρυση της ΟΝΕ.Το ήμισυ του πληθυσμού της Ένωσης, ζει σε περιοχές που πάσχουν από αναπτυξιακή υστέρηση ή αντιμετωπίζουν προβλήματα βιομηχανικού ή αγροτικού αναπροσανατολισμού ή βρίσκονται στην αρκτική ζώνη Οι εν λόγω περιοχές, εντάσσονται στους αντιστοίχους στόχους 1, 2, 5β και 6.

Στα πλαίσια του <<Προγράμματος Δράσης 2000, για μια ισχυρότερη και ευρύτερη Ένωση>>, προτείνεται, μεγαλύτερη συγκέντρωση της διαρθρωτικής δράσης τόσο από γεωγραφική άποψη, όσο και από απόψεως στόχων, συνιστώντας παραλλήλως τη διατήρηση της συνολικής προσπαθείας, για τη συνοχή. Εξάλλου, συμφώνως προς την επιθυμία της Επιτροπής, του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου, πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην ανάπτυξη του ανθρωπίνου δυναμικού, στο σύνολο της Ε.Ε.

Αφότου τέθηκε σε εφαρμογή η μεταρρύθμιση των Διαρθρωτικών Ταμείων, δηλαδή από το 1989, η ΕΤΕπ, έχει διαθέσει, κατά μέσο όρο τα 2/3 των χορηγήσεών της, για επενδύσεις πραγματοποιούμενες σε ζώνες περιφερειακής ανάπτυξης. Το 1997, η χρηματοδοτική αυτή δραστηριότητα συνεχίστηκε στο ίδιο επίπεδο, σε στενή συνεργασία με τα κύρια διαρθρωτικά μέσα που τροφοδοτούνται από δημοσιονομικούς πόρους και κυρίως με το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής. Κατά τη διάρκεια της οικονομικής χρήσης, το 24% των χρηματοδοτήσεων της Τράπεζας, στις επιλέξιμες περιοχές, για διαρθρωτικές ενισχύσεις, πραγματοποιήθηκε με συγχρηματοδότηση, από τα δύο αυτά Ταμεία

.Συγκεκριμένα, κατά την περίοδο 1989 - 1997, το ποσοστό συγχρηματοδότησης ανήλθε κατά μέσο όρο σε 25%. Κατά δε τις τελευταίες οικονομικές χρήσεις, η ΕΤΕπ διέθεσε 64 δις ECU, για την περιφερειακή ανάπτυξη, υποστηρίζοντας την πραγματοποίηση επενδύσεων, συνολικού ύψους 162 δις περίπου. Σημαντικό μέρος αυτών των χρηματοδοτήσεων, συνέβαλε στην ανάπτυξη της υποδομής μεταφορών, τηλεπικοινωνιών και ενέργειας, που, όπως και η ενίσχυση του βιομηχανικού τομέα , αποτελούν σημαντική προϋπόθεση για την αναβάθμιση των λιγότερο ευνοημένων περιοχών. Η επέκταση δε των χρηματοδοτήσεων της Τράπεζας, στους τομείς της υγείας και της παιδείας , στο πλαίσιο του Ειδικού Προγράμματος Δράσης του Άμστερνταμ, ενισχύει το ρόλο της, όσον αφορά την κύρια αποστολή της. Πράγματι, στους τομείς αυτούς, τα περισσότερα από τα επενδυτικά σχέδια, των οποίων η χρηματοδότηση είναι υπό έγκριση ή υπεγράφη κατά τη διάρκεια του δευτέρου εξαμήνου του 1997, πραγματοποιούνται σε ζώνες περιφερειακής ανάπτυξης.

Κατά το 1997, οι χρηματοδοτήσεις της ΕΤΕπ, στις λιγότερο ευνοημένες περιοχές της Ε.Ε., ανήλθαν σε 14.646 εκατ. ECU (βλέπε Πίνακα 6.5., που ακολουθεί), αντιπροσωπεύοντας το 67%, των χορηγήσεών της. Το εν λόγω ποσό, το οποίο αντιστοιχεί, στο μέσο ύψος των χορηγήσεων της Τράπεζας, υπέρ της περιφερειακής ανάπτυξης, από τη μεταρρύθμιση των Διαρθρωτικών Ταμείων, επιβεβαιώνει την ενεργό της δέσμευση, υπερ της ενίσχυσης της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην Ε.Ε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. 4

Χορηγήσεις της ΕΤΕπ, για την ενίσχυση της Περιφερειακής Ανάπτυξης, κατά το 1997 - Κατανομή κατά τομέα

(τα ποσά σε εκατ.ECU)

Τομέας	Ποσό	%
Ενέργεια	996	7
Μεταφορές και τηλεπικοινωνίες	6.338	43
Διαχείριση υδάτων και λοιπά	2.748	19

Πολεοδομικά έργα	290	2
Βιομηχανία, Γεωργία	3.157	22
Παιδεία, Υγεία	439	3
Λοιπές Υπηρεσίες	658	4
Σύνολο*	**14.646**	**100**

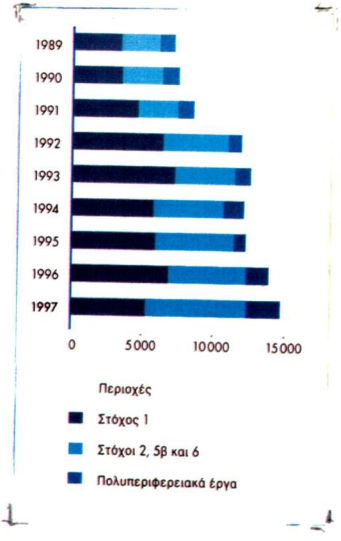
Πηγή: ΕΤΕπ

* Εκ των 14.646. εκατ. ECU, τα 3.288 εκατ. αντιπροσωπεύουν, πιστώσεις από συνολικά δάνεια.

Στις δε περιοχές με αναπτυξιακή υστέρηση (Στόχος 1), οι χρηματοδοτήσεις ανήλθαν σε 5.230 εκατομμύρια, έναντι 6.872 εκατομ. του 1996.

Η κατά στόχο διαχρονική διαρθρωση (1989 - 1997), των χρηματοδοτήσεων της ΕΤΕπ, για την ενίσχυση της Περιφερειακής Ανάπτυξης, απεικονίζεται στο Γράφημα 5.5 που ακολουθεί.

ΓΡΑΦΗΜΑ 5.5

Από τα απεικονιζόμενα στοιχεία, παρατηρείται ότι έχει επέλθει μια μείωση της τάξης του 23,9%, των χρηματοδοτήσεων των περιοχών του Στόχου 1 , δηλ. των περιοχών που παρουσιάζουν αναπτυξιακή υστέρηση. Η εν λόγω μείωση, οφείλεται κυρίως, στην κάμψη της χρηματοδοτικής δραστηριότητας, στα ανατολικά Lander της Γερμανίας (1.111 εκατ., έναντι 1.613 του 1996), όπου ορισμένα συνολικά δάνεια που υπεγράφησαν στο τέλος του έτους, δεν έχουν χρησιμοποιηθεί ακόμη, για τη χορήγηση πιστώσεων. Οι δε χρηματοδοτήσεις στις Χώρες της Συνοχής, Πορτογαλία, Ελλάδα, Ισπανία και Ιρλανδία, σημείωσαν επίσης κάμψη, σε σχέση με το 1996 (ήτοι 4.049 εκατ., έναντι 4.477 εκατ. του 1996), κυρίως γιατί οι προσπάθειες δημοσιονομικής πειθαρχίας, αποτέλεσαν τροχοπέδη, για ορισμένες επενδύσεις του δημοσίου τομέα.

Παρά τα προαναφερθέντα προβλήματα, η Τράπεζα εξακολούθησε να καταβάλλει ιδιαίτερη προσπάθεια για τον εκσυγχρονισμό της βασικής υποδομής, στις περιοχές του Στόχου 1, όπου τα σχετικά έργα απερρόφησαν το 80% των χρηματοδοτήσεδων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το Ιταλικό Μετζοτζιόρνο, όπου οι σχετικές επενδύσεις αντιπροσωπεύουν το 8% και το 4,7%, κατά μέσο όρο, στο σύνολο της Ε.Ε.

Στο πλαίσιο των χρηματοδοτικού Μηχανισμού, του Ευρωπαϊκού Οικονομικού χώρου (ΕΟΧ), 128 εκατομμύρια χορηγήθηκαν υπό τη μορφή επιχορηγήσεων, στην Ελλάδα,την Ιισπανία και την Ιρλανδία.

Στις βιομηχανικές περιοχές τέλος, που πλήττονται από μαρασμό, λόγω βιομηχανικής παρακμής (Στόχος 2), στις περιοχές αγροτικής αναπροσαρμογής (Στόχος 5β) και στις αρκτικές περιοχές (Στόχος 6), οι χρηματοδοτήσεις αυξήθηκαν σε σημαντικό βαθμό το 1997, ανερχόμενες σε 7.052 εκατ.ECU, έναντι 5.423 εκατ. του 1996.

5.5.1. Η συμβολή της ΕΤΕπ στην Περιφερειακή Ανάπτυξη της Ελλάδος

Η ΕΤΕπ έχει συνδέσει τις δανειοδοτήσεις της προς την Ελλάδα, με τα υφιστάμενα προγράμματα στήριξης. Στο πλαίσιο αυτό συμμετείχε στα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ) της τότε ΕΟΚ (1986 -1992), μέσω των οποίων διετέθησαν από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, πρόσθετοι πόροι, υπό μορφή επιχορηγήσεων, για τη βελτίωση των κοινωνικών και οικονομικών δομών, των λιγότερο ευνοημένων μεσογειακών περιοχών της ΕΟΚ.

Επιπροσθέτως, η ΕΤΕπ συμμετέχει στο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, για την Ελλάδα, το οποίο εκπονήθηκε σε στενή συνεργσία, μεταξύ Ευρωπαϊκής Επιτροπής και αρμοδίων ελληνικών Αρχών. Το εν λόγω μέτρο καθορίζει προτεραιότητες για διαρθρωτικές ρυθμίσεις, με στόχο την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης.

Πολλά δημόσια έργα που ενίσχυσε η ΕΤΕπ, τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα, εντάσσετο στο πλαίσιο των ΜΟΠ ή του ΚΠΣ. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο του ΚΠΣ, η ΕΤΕπ χρηματοδότησε έργα μεταφοράς και διανομής του φυσικού αερίου, υδροηλεκτρικούς σταθμούς, καθώς και διάφορα οδικά και σιδηροδρομικά έργα. Επίσης χορήγησε 150 εκατ.ECU (ήτοι 49 δις δρχ), για τη χρηματοδότηση πολυάριθμων δημοσίων έργων, μικρής κλίμακας σε όλη την Ελλάδα. Στα εν λόγω έργα περιλαμβάνονται, η κατασκευή και βελτίωση δρόμων, γεφυρών, λιμένων και αεροδρομίων, δίκτυα ίδρευσης και αποχέτευσης, καθώς και τουριστικές υποδομές. Όλες αυτές οι επενδύσεις, εντάσσονται στο αναπτυξιακό πρόγραμμα του ΚΠΣ, πράγμα που επιτρέπει να συνδυάζονται κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο, οι επιχορηγήσεις από πόρους των διαρθρφωτικών ταμείων, με δάνεια που χορηγούν η ΕΤΕπ και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ).

Η εξεταζομένη Τράπεζα, υποστήριξε επίσης, με δάνεια, διάφορα Προγράμματα της Ε.Ε., όπως τα ENVIREG και INTEREG. Το Πρόγραμμα ENVIREG, έχει ως

στόχο να βοηθήσει τις λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες της Κοινότητας, να αντιμετωπίσουν τα περιβαλλοντικά τους προβλήματα. Λαμβάνοντας υπόψη τη συμβολή του τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, αποδίδεται μεγάλη σημασίοα στις προσπάθειες να μειωθεί η ρύπανση των ακτών στις Χώρες που βρέχονται από τη Μεσόγειο Θάλασσα. Το δε Πρόγραμμα INTEREG, έχει ως κύριο στόχο να βοηθήσει τις λιγότερο ευνοημένες και πλέον απομακρυσμένες περιφέρειες της Ε.Ε., να αντιμετωπίσουν, κατά τρόπο αποτελεσματικό, τα ειδικά αναπτυξιακά τους προβλήματα, που πηγάζουν από τη σχετική τους απομόνωση, ένεκα της γεωγραφικής τους θέσης. Στα πλαίσια των εν λόγω προγραμμάτων, έχει χορηγήσει << δάνεια - πλαίσια >>, δηλαδή δάνεια, που διοχετεύονται, μέσω του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, σε διάφορα μικρομεσαία επενδυτικά έργα. Αυτού του τύπου τα δάνεια απεδείχθησαν ότι είναι ο καταλληλότερος μηχανισμός χρηματοδότησης έργων τέτοιας κατηγορίας. Κατά δε τα τελευταία χρόνια, έξι τέτοια δάνεια χορηγήθηκαν από την ΕΤΕπ, στο πλαίσιο των ΜΟΠ και του σήμερα ισχύοντος ΚΠΣ.

5.6. Αξιολόγηση της χρηματοδοτικής δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων - Προτάσεις περαιτέρω βελτίωσής της

Η αξιολόγηση της χρηματοδοτικής δραστηριότητας της ΕΤΕπ, γίνεται από την Μονάδα Αξιολόγησης των χρηματοδοτήσεών της, για να εκτιμηθεί εκ των υστέρων (ex--post) κατά πόσον αυτή επιτυγχάνει τους συνολικούς επιδιωκόμενους στόχους της, μέσω της χρηματοδοτικής δραστηριότητά της.

Η προαναφερθείσα Μονάδα, συντάσσει και δημοσιεύει κατά τακτά χρονικά διαστήματα, εκθέσεις, τομεακών μελετών αξιοκόγησης. Συγκεκριμένα, τους πρώτους μήνες του 1998, δημοσίευσε 3 εκθέσεις που αφορούσαν σε:

→ Χρηματοδοτήσεις, στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, στα Κράτη - Μάλη της Ε.Ε.
→Βιομηχανικές επενδύσεις, στο πλαίσιο της ενίσχυσης της Πριφερειακής Ανάπτυξης.
→Συμβολή των μεγάλων οδικών και σιδηροδρομικών έργων υποδομής, στην Περιφερειακή Ανάπτυξη.

Οι μελέτες αυτές καλύπτουν συνολικώς 56 επενδυτικά σχέδια, που χρηματοδοτήθηκαν από την ΕΤΕπ, στο εσωτερικό της Ε.Ε. και αντιπροσωπεύουν το 15% περίπου του σχετικού τμήματος, του χαρτοφυλακίου επενδυτικών σχεδίων της ΕΤΕπ. Οι εν λόγω μελέτες που εκπονίθησαν συστηματικά, περιελάμβαναν, επιτόπιες επισκέψεις και συναντήσεις, με τους φορείς των έργων. Στο έργο δε αυτό βοήθησε και βοηθάει και ο θεσμός των εξωτερικών

εμπειρογνωμόνων, ούτως ώστε να εξασφαλίζεται η ανεξαρτησία κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης, τόσο των επιμέρους επενδυτικών σχεδίων όσο και των γενικών συμπερασμάτων.

Οι ανωτέρω εκθέσεις συζητήθηκαν, διεξοδικώς, στο εσωτερικό της ΕΤΕπ, πριν από την υποβολή τους στο Διοικητικό της Συμβούλιο, είναι δε διαθέσιμες για το κοινό.

Οι προαναφερθείσες μελέτες, έχουν τον ίδιο βασικό στόχο, να δείξουν δηλαδή, σε ποιό βαθμό η ΕΤΕπ επέτυχε τους στόχους της, κυρίως όσον αφορά την ενίσχυση της Περιφερειακής Ανάπτυξης. Κάτω από αυτή την οπτική γωνία, βαρύνουσα σημασία έχει η αρχή της ευθύνης, όχι μόνον όσον αφορά στο δημόσιο διάλογο, αλλά επίσης στους πολιτικούς κύκλου, συμπεριλαμβανομένων αυτών, με τους οποίους η ΕΤΕπ έχει στενή επαφή και τα τελευταία χρόνια, τίθενται, ακόμη συγχνότερα ερωτήματα, σχετικά με τις επιδόσεις της Τράπεζας στο θέμα αυτό.

Επιπροσθέτως, οι αξιολογητικές μελέτες αποσκοπούν στο να αποτελέσουν έναυσμα για εσωτερικές συζητήσεις, σχετικά με την πολιτική της Τράπεζας. Για δε τις συζητήσεις, περί στρατηγικής και προγραμματισμού των δραστηριοτήτων της, χρειάζονται έγγραφα στοιχεία, σχετικά με τα προηγούμενα αποτελέσματα και τους δείκτες επιδόσεων, ούτως ώστε να οδηγείται η μελλοντική δραστηριότητα της ΕΤΕπ, προς την επιθυμητή κατεύθυνση.

Τέλος, οι μελέτες έχουν σκοπό να αποτελέσουν χρήσιμη πηγή πληροφόρησης για τη διοίκηση και το προσωπικό της εξεταζομένης Τράπεζας. Και τούτο γιατί, η ικανότητα προσαρμογής αυτής στο μεταβαλλόμενο περιβάλλον, εξαρτάται, μεταξύ άλλων και από την ικανότητά της να αξιολογεί σωστά τις προηγούμενες επιδόσεις της.
Τα συμπεράσματα των εν λόγω αξιολογητικών μελετών - εκθέσεων, για το έργο της ΕΤΕπ, επικεντρώνονται στα ακόλουθα σημεία, θετικά και αρνητικά:

- Επιλέγει και χρηματοδοτεί επενδύσεις υψηλής ποιότητας, όσον αφορά τα έργα υποδομής και τις επενδύσεις στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, δοθέντος ότι τα εν λόγω έχουν υλοποιηθεί σωστά, είναι εύρωστα και λειτουργούν, κατά τρόπο ικανοποιητικό.
- Καθορίζει την ένοια των προς χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων, απομονώνοντας συγκεκριμένα τμήματα αυτών, για λόγους οικονομικούς, τα οποία όμως αποτελούν μέρος μιας ευρύτερης επένδυσης ή ενός επενδυτικού προγράμματος. Σε αυτές όμως τις περιπτώσεις, είναι δύσκολο να εκτιμηθούν, η αποδοτικότητα και τα συνολικά οφέλη που απορρέουν, από το πρόγραμμα και, ως εκ τούτου, η συμβολή ή ο αντίκτυπος του επενδυτικού σχεδίου, αυτού καθαυτού, ως προς τους στόχους, είναι μερικές φορές δύσκολο να δειχθούν.
- Δεν αξιολογεί κατά τρόπο συστηματικό, τη συνολική συμβολή της στην περιφερειακή ανάπτυξη, ελλείψει καταλλήλου εργαλείου ή άλλου μέσου, που να της επιτρέπει τέτοιας μορφής αξιολογήσεις και εκτιμήσεις. Ενδεικτικό αυτού του γεγονότος, είναι το ότι, συμφώνως πάντα προς τις αξιολογητικές μελέτες, το 26% όλων των επενδυτικών σχεδίων που χρηματγοδοτήθηκαν, δεν είχαν αποφασιστικό αντίκτυπο στην περιφερειακή ανάπτυξη, ενώ στο 50% των περιπτώσεων, βρέθηκαν σαφείς ενδείξεις θετικού αντικτύπου.

Βάσει των προαναφερθεισών διαπιστώσεων και των συμπερασμάτων των αξιολογητικών μελετών, οι σχετικές εκθέσεις συνιστούν τη λήψη διαφόρων μέτρων, για την ενσωμάτωση της αποκτηθείσας εμπειρίας, στις μελλοντικές δραστηριότητες. Τα κυριότερα εκ των οποίων αφορούν στην:

→Ενίσχυση των διαδικασιών παρακολούθησης των επενδυτικών σχεδίων.

→Αναθεώρηση της προσέγγισης, όσον αφορά στον ορισμό του επενδυτικού σχεδίου, ώστε να ενσωματώνει καλλίτερα την έννοια του προγράμματος και μείωση του ποσοστού του κόστους που αυτή χρηματοδοτεί, όταν πρόκειται για επενδύσεις με λιγότερη προστιθέμενη αξία, καθώς και

→Βελτίωση των μεθόδων αξιολόγησης του αντικτύπου των προς χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων, στην περιφερειακή ανάπτυξη.

Προς την ανωτέρω κατεύθυνση κινούμενη η ΕΤΕπ, θα πρέπει, να δώσει μεγάλη σημασία, στη διαδικασία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας των προς χρηματοδότηση προγραμμάτων, μέσω της συνεχούς αξιολόγησης αυτών, ώστε να είναι σε θέση τα αρμόδια οργανά της, να εκτιμήσουν τις επιδράσεις τους σε σχέση με τους στόχους της, που αφορούν κυρίως την ενίσχυση της Περιφερειακής Ανάπτυξης και να αναλύσουν τις επιπτώσεις τους σε συγκεκριμένα διαρθρωτικά προβλήματα. Τούτο δε θα επιτευχθεί, μέσω της εκ των προτέρων αξιολόγησης (ex - ante) των προαναφερθέντων προγραμμάτων και επενδυτικών σχεδίων και κατ΄επέκταση των στόχων της περιφερειακής ανάπτυξης, που τίθενται μέσω αυτών, προσδιορίζοντας ποσοτικά, κατά το μέτρο βεβαίως που το επιτρέπει η φύση τους, την αναμενόμενη πρόοδο, κατά τη σχετική περίοδο, σε σχέση με την παρούσα κατάσταση και τους επιλεγμένους άξονες προτεραιότητας της παρέμβασής της ΕΤΕπ και της εν γένει παρέμβασης της Ε.Ε.. Για να είναι όμως αποτελεσματική η φάση αυτή της ex- ante αξιολόγησης, θα πρέπει, να εξετάζονται από την Τράπεζα:

✓ Τα αναμενόμενα Φυσικά Αποτελέσματα: Εδώ επιδιώκεται να προσδιορισθούν, για κάθε κατηγορία υποδομής που θα δημιουργηθεί, ένας ή περισσότεροι δείκτες των συγκεκριμένων αποτελεσμάτων που θα προκύψουν από την υλοποίηση του χρηματοδοτηθέντος Προγράμματος. Για την ορθή όμως εκτίμηση των διαστάσεων αυτών των στοιχείων, είναι απαραίτητος ο καθορισμός τόσο τιμών βάσης όσο και τιμών στόχων, για κάθε δείκτη. Προς διευκόλυνση δε της παρακολούθησης και αξιολόγησης, κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του Προγράμματος (on going evaluation), τα προβλεπόμενα αποτελέσματα, πρέπει να παρατίθενται σε ετήσια βάση.

✓ Η Αποτελεσματικότητα ως προς το Κόστος (cost-effectiveness): Μέσω αυτού του δείκτη, επιδιώκεται να εκτιμηθούν τα μοναδιαία κόστη που απαιτούνται για να επιτευχθούν τα επιδιωκόμενα φυσικά αποτελέσματα και να γίνουν οι συγκρίσεις, με συνήθη ή κανονικά (standard) κόστη. Για την καλλίτερη δε επίτευξη του σκοπού αυτού, είναι ιδιαιτέρως χρήσιμη η αναφορά σε τυχόν ειδικούς παράγοντες, που ενδέχεται να δημιουργήσουν αποκλίσεις του μοναδιαίου κόστους από τα κανονικά αναμενόμενα.

✓Οι Δείκτες Δυναμικότητας και Απόδοσης: Εδώ επιχειρείται να παρασχεθούν δείκτες της δυναμικότητας της υποδομής, σε σχέση με την αναμενόμενη ζήτηση, καθώς και δείκτες απόδοσης, όπως το ποσοστό χρηστών μιας υποδομής, που αντιμετωπίζουν συγκεκριμένες καθυστερήσεις.

✓Οι Δείκτες Επιπτώσεων: Οι εν λόγω δείκτες, εκφράζουν, κατά το δυνατό, τα αποτελέσματα των χρησιμοποιούμενων ενεργειών, ως προς την Περιφερειακή Ανάπτυξη. Οι επιπτώσεις δε αυτές, διακρίνονται στις ακόλουθες τρείς φάσεις:

1. Στα αποτελέσματα, κατά τη φάση της κατασκευής
2. Στις επιπτώσεις που αναμένεται να γίνουν αισθητές, με τη λήξη της περιόδου υλοποίησης, του Προγράμματος, βραχυπροθέσμως και
3. Στις τελικές μακροπρόθεσμες επιπτώσεις, που θα φανούην κατά τη διάρκεια της εκ των υστέρων (ex-post) αξιολόγησης, ούτως ώστε να διευκολυνθεί η σύγκριση μεταξύ στόχων και πραγματικών αποτελεσμάτων.

✓Οι Εξωτερικότητες (externalities) και τα Εμμεσα Αποτελέσματα: Σκοπός των δεικτών αυτών είναι να φανούν πιθανές συγκυριακές επιπτώσεις ή και ενδεχομένως παρενέργες της υποδομής, πάνω στην τοπική ή την εθνική οικονομία. Βεβαίως, η ευρύτερη σημασία τους, θεωρείται περιορισμένη, λόγω του ότι τα εντοπισμένα στο χώρο θετικά τους αποτελέσματα (σε σχέση κυρίως,με την αναβάθμιση του αστικού χώρου), αντιπροσωπεύουν μεταφορά πόρων, από άλλες περιοχές, της περιφερειακής οικονομίας.

Εκ των ανωτέρω, καθίσταται σαφής, ο σημαντικός ρόλος της ex-ante αξιολόγησης, η οποία καθορίζει και τα δύο επόμενα στάδια της on-going - in initere και της ex-post αξιολόγησης. Και τούτο γιατί διακρίνει συγκεκριμένα μέτρα, εκτός Προγράμματος, για την ενίσχυση της Περιφερειακής Ανάπτυξης, από τα οποία εξαρτάται η επιτυχής υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων, ούτως ώστε η πρόοδός τους, να μπορεί να επανεξετασθεί στα πλαίσια των μεταγενέστερων αξιολογήσεων. Κατ΄αυτό τον τρόπο μπαίνουν τα θεμέλια, για την αποτίμηση της εφικτότητας προσδιορισμού, των εκ των υστέρων επιπτώσεων του Προγράμματος, έστω και εν μέρει μέσω της σύγκρισης της πραγματικής εξέλιξης της περιφέρειας στην οποία αυτό υλοποιείται αφενός με την

αρχική της κατάσταση και αφετέρου με μια υποθετική προβολή της αναπτυξιακής πορείας που θα είχε η εν λόγω περιφέρεια, αν απουσίαζε η παρέμβαση του Προγράμματος.

Ειδικότερα τώρα, όσον αφορά την επιλογή και χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων, συμβαλλόντων στην ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης της Ελλάδας, η ex - ante αξιολόγηση, βοηθά , όσον αφορά το περιφερειακό σκέλος, στο συσχετισμό των προτεραιοτήτων, με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε περιφέρειας, καθώς και με τις ιδιαίτερες αναπτυξιακές της ανάγκες και δυνατότητες. Σε αυτό το σημείο, θεωρώ ότι θα αποτελούσε χρησιμότατο βοήθημα, της εκ των προτέρων κυρίως αξιολόγησης, η χρησιμοποίηση, από τα αρμόδια αξιολογητικά στελέχη (αξιολογητικές ομάδες) της ΕΤΕπ, της μεθόδου των << Συντελεστών Απόκλισης Συμμετοχής >> (Shift and Share Analysis), αναλυτικότερη μναία της οποίας γίνεται, στο αμέσως επόμενο κεφάλαιο, των Συμπερασμάτων και Προτάσεων της παρούσας Διδακτορικής Διατριβής. Και τούτο γιατί κατ΄αυτό τον τρόπο, θα γίνουν σημαντικά βήματα, προς την κατεύθυνση της έγκρισης εκείνων των Προγραμμάτων και επενδυτικών σχεδίων, που συμβάλλουν στην προώθηση της υποδομής, που θα βοηθήσει στην ανάπτυξη κάθε περιφέρειας, αναλόγως προς τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα.

Για την καλλίτερη δε και αποτελεσματικότερη υλοποίηση των ανωτέρω, θα έπρεπε η εκ των προτέρων αξιολόγηση << ex ante >>, να διενεργείται κυρίως από τα Κράτη - Μέλη, στα οποία πρόκειται να υλοποιηθούν τα προς χρηματοδότηση Προγράμματα, δοθέντος ότι αυτά, ως γνωρίζοντα καλλίτερα τις ιδιομορφίες και ανάγκες, συγκριτικά πλεονεκτήματα, αλλά και ενδογενείς αδυναμίες (προβλήματα υποδομής ή κλαδικής διάρθρωσης) των επιμέρους περιφερειών τους, μπορούν να εντάσσουν στα αναπτυξιακά τους σχέδια και στις αιτήσεις συνδρομής προς τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ε.Ε., ειδικούς στόχους, ποσοστικά προσδιορισμένους, κατανεμημένους για τις προτεινόμενες ενέργειες και κατ΄επέκταση μπορούν κατά τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο, να κρίνουν

ποιά είναι εκείνα τα επενδυτικά σχέδια που ανταποκρίνονται στις πραγματικές τους ανάγκες.

Όσον αφορά δε την on going αξιολόγηση, αυτή θα πρέπει να διενεργείται, στα πλαίσια της εταιρικής σχέσης, σε συνεργασία, των Κρατών-Μελών και των επιτροπών παρακολούθησης της Ε.Ε, των οποίων ο ρόλος θα ενισχυθεί, στα πλαίσια της Αρχής της Επικουρικότητας. Οι εν λόγω Επιτροπές, θα προσαρμόζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής της χρηματοδοτικής τους συνδρομής και οι προσαρμογές αυτές θα ανακοινώνονται αμέσως, τόσο στην Επιτροπή και επιπροσθέτως στα αρμόδια όργανα της ΕΤΕπ, καθώς και στο εκάστοτε ενδιαφερόμενο Κράτος - Μέλος. Πέραν των Επιτροπών Παρακολούθησης, πηγές στοιχείων αξιολόγησης, είναι επίσης και οι εκθέσεις ανεξαρτήτων αξιολογητών, που προσλαμβάνονται από την Επιτροπή της Ε.Ε.

Τέλος, η εκ των υστέρων << ex post >> αξιολόγηση, θα πρέπει να αφήνεται στα αρμόδια όργανα της Ε.Ε. και ειδικότερα της ΕΤΕπ, για την αξιοκρατικότερη εκτίμηση και εκ των υστέρων έλεγχο της ορθής υλοποίησης των στόχων, που είχαν αρχικώς ορισθεί ή να κρίνει την ενδεχόμενη απόσταση που παρατηρείται, σε σχέση με τους στόχους αυτούς. Στο έργο τους αυτό, οι αξιολογητές, διευκολύνονται κατά πολύ, από την εκ των προτέρων εκτίμηση - αξιολόγηση, δεδομένου ότι η ανάγκη εκτίμησης (εκ των προτέρων) και αξιολόγησης (εκ των υστέρων), διέπεται σαφώς από τη λογική της σχέσης κόστους/αποτελεσματικότητας - αποδοτικότητας, όπου σημαντικό ρόλο παίζει, η ανάλυση κόστους / ωφελειών (cost / benefit analysis).

Γενικότερα, μπορούμε να πούμε ότι η αξιολόγηση, σε όποιο ατάδιό της και αν τη δούμε, αποτελεί ανάλυση των αιτιατών σχέσεων, καλλίτερη δομή προγραμματισμού και υπό όρους ποσοτικοποίηση. Παρ΄όλα ταύτα, τα κοινωνικοοικονομικά και πολιτιστικά φαινόμενα, με την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, γίνονται εξαιρετικώς περίπλοκα και επομένως στη φάση αυτή, παίζει πολύ σημαντικό ρόλο και το ποιοτικό στοιχείο. Στα πλαίσια αυτά,το έργο των

αξιολογητών είναι διευροποιημένο και πρέπει να περάσει, από το έργο - πρόγραμμα, στο πρόγραμμα - έργο. Ως εκ τούτου, κατά την bottom up αξιολόγηση, κατά την οποία εξετάζεται η δυνατότητα υλοποίησης των προγραμμάτων και των αποφάσεων που έχουν ληφθεί δυνάμει της top down αξιολόγησης, όπου λαμβάνονται υπόψη τα φυσικά δεδομένα και η αποτελεσματικότητα (efficiency) των έργων, θα πρέπει να κυριαρχεί το στοιχείο της ισότητας (equity).

Όσον αφορά δε την μεθοδολογία αξιολόγησης των εν γένει ευρωπαϊκών προγραμμάτων, στα οποία θα πρέπει να εντάσσονται και τα χρηματοδοτούμενα από την ΕΤΕπ, θα πρέπει να χαράσεται με ειδικό manual από την Ε.Ε. σε συνεργασία με την επιτροπή αξιολόγησης του αρμοδίου Υπουργείου του κάθε Κράτους - Μέλους, στην περίπτωση της Ελλάδος είναι το ΥΠ.ΕΘ.Ο. Πέραν δε αυτού, θα πρέπει να θεσπισθεί και μεθοδολογία αξιολογητών, αλλά και αξιολόγησης των αξιολογητών.

Επιπροσθέτως, για την πλήρη επιτυχία της αποστολής της, τα εκάστοτε εγκρινόμενα προς χρηματοδότηση επενδυτικά προγράμματα, της ΕΤΕπ, θα πρέπει να αποτελούν μέσα ανάπτυξης και διαρφθρωτικής προσαρμογής και να συντελούν στην επίτευξη των στόχων της Ε.Ε. Κυρίως όμως θα πρέπει να συντελούν στην αύξηση της αποτελεσματικότητάς της. Για να επιτευχθεί δε αυτό, θα πρέπει η Τράπεζα να ενισχύει τη συμπληρωμάτικότητα των παρεμβάσεών της, με το να συνεργάζεται ακόμη στενότερα, με άλλες τράπεζες, ώστε αυτή η εταιρική σχέση να καταστεί αποτελεσματικότερη, μέσω της ανάπτυξης νέων προϊόντων (όπως η χρηματοδότηση χαρτοφυλακίων δανείων και όχι μεμονωμένων επενδυτικών σχεδίων, καθώς και το ΕΠΔΑ, που μέσω της << Θυρίδας των ΜΜΕ>>, επιτρέπεουν τη διοχέτευση αυξημένων χρηματοδοτικών πόρων προς τις ΜΜΕ κλπ) και να ενισχύσει τον καταλυτικό της ρόλο. Προς το σκοπό αυτό η Τράπεζα θα βοηθά τις περιφερειακές τράπεζες και τους εξειδικευμένους οργανισμούς (π.χ. αυτούς που δραστηριοποιούνται υπέρ των ΜΜΕ), να αντιμετωπίσουν την πρόκληση της προσαρμογής στην ενιαία αγορά

χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Συμφώνως δε προς την κύρια αποστολή της ΕΤΕπ, αυτό θα ήταν ιδιαιτέρως χρήσιμο, στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές. Παρόμοιο δε ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η ΕΤΕπ, στις υποψήφιες για προσχώρηση χώρες ή στις γειτονικές εκείνων των Κρατών - Μελών της Ε.Ε. χώρες. Εξυπακούεται βεβαίως, ότι, όπως και στις υπόλοιπες σφαίρες της δραστηριότητάς της, η Τράπεζα θα αναπτύξει τη συνεργασία αυτή, προσέχοντας ιδιαιτέρως να αποφύγει οποιαδήποτε στρέβλωση του ανταγωνισμού.

Γενικώς, η πρακτική ανάγκη για συνεργασία της ΕΤΕπ, με τον χρηματοπιστωτικό τομέα, είναι ιδιαιτέρως εμφανής, όταν πρόκειται για χρηματοδότηση ΜΜΕ. Πράγματι σε όρους κόστους / αποτελεσματικότητας, τα συνολικά δάνεια είναι ο μόνος βιώσιμος και οικονομικός μηχανισμός, που μπορεί να χρησιμοποιήσει η Τράπεζα, για να υποστηρίξει το μεγάλο αριθμό των ΜΜΕ. Ωστόσο το σύστημα των συνολικών δανείων θα πρέπει να επανεξετασθεί, προκειμένου να διασφαλισθεί, μεταξύ άλλων, ότι οι τελικοί αποδέκτες των χρηματοδοτήσεων υπέρ των ΜΜΕ, θα αντλούν τα μέγιστα δυνατά οφέλη. Μεσοπροθέσμως όμως, η πολιτική της, όσον αφορά την προαναφερθείσα κατεύθυνση, μπορεί να εμπλουτισθεί, από την εμπειρία που θα αποκτηθεί από την χρήση εναλλακτικών χρηματοδοτικών μέσων, στο πλαίσιο της Θυρίδας ΜΜΕ του ΕΠΔΑ.

Πέραν όμως όλων των ανωτέρω, το σπουδαιότερο μέσο, για την επιτυχία των σκοπών της ΕΤΕπ, είναι ο προγραμματισμός των σχεδίων επενδύσεων, που ενισχύονται ή χρηματοδοτούνται, από αυτή. Ένας προγραμματισμός που προϋποθέτει ποσοτικοποίηση των επιδιωκομένων σκοπών και καθιέρωση κοινών κριτηρίων αξιολόγησης των προς χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων, προκειμένου να τύχουν της τελικής εγκρίσεως της Τράπεζας.

Συνοψίζοντας, θεωρώ ότι για την επιτυχία της αποστολής της ΕΤΕπ, είναι απαραίτητος ο καθορισμός από αυτή, συγκεκριμένων εφικτών στόχων και η συστηματική διερεύνηση της συμβολής των εναλλακτικών σχεδίων επενδύσεων και προγραμμάτων, που της έχουν υποβληθεί προς χρηματοδότηση, στην

ικανοποίησή τους, εφαρμόζοντας τις αρχές του προγραμματισμού, ώστε να ενισχύονται εκείνα εξ΄αυτών, τα οποία θα εκτιμηθεί προσεκτικά ότι ικανοποιούν πέρισσότερο, τα κριτήρια αξιολόγησης της Ε.Ε, τα οποία αντανακλούν, την πολλαπλότητα, αλλά και την ιεράρχιση των στόχων της ΕΤΕπ και κατά συνέπεια της Ε.Ε.

Το σπουδαιότερο δε κριτήριο εξ΄αυτών, είναι η αποτελεσματική χρησιμοποίηση των πόρων της Ε.Ε., υπό τους ακόλουθους όρους:

✓ Της μείωσης της ανεργίας σε ορισμένο ποσοστό,

✓ Της επιτυχίας, ορισμένων ρυθμών περιφερειακής ανάπτυξης και μείωσης των περιφερειακών εισοδηματικών ανισοτήτων, καθώς και

✓ Της επίτευξης ορισμένων ποσοστών απόκλισης, μεταξύ αγροτικών και μη αγροτικών εισοδημάτων

Κατά συνέπεια, το άριστο κριτήριιο της πολιτικής της Ε.Ε. και κατ΄επέκταση και της ΕΤΕπ, πρέπει να αναχθεί σε ένα πρόβλημα μεγιστοποίησης, υπό περιορισμούς, που ουσιατικά αποτελεί ένα συνδυασμό περισσοτέρων κριτηρίων. Στο σημείο αυτό, εκτιμώ, ότι τα αξιολογητικά όργανα της Τράπεζας, μπορούν να βοηθηθούν από τη χρησιμοποίηση μοντέλλων Γραμμικού Προγραμματισμού (Linear Programming Models).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Συμπεράσματα – Προτάσεις

6.1. Συμπεράσματα

Από τα προαναφερθέντα κεφάλαια της παρούσας Διδακτορικής διατριβής προκύπτει ότι το Τραπεζικό Σύστημα καλείται να συμβάλλει με αποτελεσματικές περεμβάσεις στην στήριξη των επιχειρήσεων και δη των ΜΜΕ, κυρίως μέσω της χρηματοδότησης επενδυτικών τους σχεδίων και προγραμμάτων. Μέσω δε αυτής τους της συμβολής, οι Ελληνικές Τράπεζες πρωτίστως, στις οποίες άλλωστε επικεντρώνεται η παρούσα Μελέτη, αλλά και οι υπόλοιπες Ευρωπαϊκές Τράπεζες, με σημαντικότερη την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, το κατεξοχήν χρηματοπιστωτικό όργανο της Ε.Ε. (αναλυτική αναφορά τόσο στην εν λόγω Τράπεζα όσο και σε Τράπεζες της Γαλλίας, Γερμανίας και Ιταλίας που συμβάλλουν στην στήριξη των ΜΜΕ των επιμέρους χωρών τους, έγινε στα προηγούμενα δύο κεφάλαια) συντελούν εμμέσως, στην επίλυση βασικών προβλημάτων της Περιφέρειας. Ακόμη δε καλούνται να βοηθήσουν και στην αξιοποίηση των παρουσιαζομένων ευκαιριιών στις επιμέρους περιφέρειες, όπου υλοποιούνται τα χρηματοδοτούμενα από αυτές επενδυτικά σχέδια και προγράμματα. Ειδικότερα, με το να εμπνέουν εμπιστοσύνη οι Τράπεζες, γίνονται αποδέκτες καταθέσεων χρηματικών ποσών, ένα μεγάλο μέρος των οποίων ξαναγυρνά στην τοπική οικονομία, υπό τη μορφή των χρηματοδοτήσεων. Με τον τρόπο δε αυτό επιτυγχάνεται σωστή τοποθέτηση των χρημάτων, δημιουργώντας κλίμα εμπιστοσύνης στην τοπική αγορά. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονισθεί, η σημαντική συμβολή των Συνεταιριστικών Τραπεζών, οι οποίες λόγω της φύσεώς τους, αποτελούν ένα είδος τοπικών τραπεζών (regional and local banks), που γνωρίζουν άριστα τις ανάγκες των τοπικών αγορών στις οποίες δραστηριοποιούνται. Είναι λοιπόν με τον τρόπο αυτό φανερή η σχέση των Τραπεζών με την οικονομική ανάπτυξη της Περιφέρειας, εφόσον αυτή η

δυνατότητα της χρηματοδότησης αποτελεί καθοριστικό παράγοντα ανάπτυξης και πραγματοποίησης κάθε σχεδίου επένδυσης.

Πέραν των προαναφερθέντων, πολύ σημαντικό ρόλο στην διευκόλυνση της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων, κυρίως των ΜΜΕ, παίζουν οι Εταιρείες Αμοιβαίων Εγγυήσεων (αναλυτική αναφορά στις εν λόγω Εταιρείες έγινε στο ομώνυμο κεφάλαιο της παρούσας Διατριβής). Το Σύστημα αυτό καθορίζει πολλές φορές την πορεία των σχεδίων επένδυσης, ενθαρρύνοντας τη διεξαγωγή ιδιωτικών επενδύσεων. □πως είναι δε γνωστό, όταν αυτές οι ιδιωτικές επενδύσεις πραγματοποιούνται στην Περιφέρεια, ανοίγονται νέες προοπτικές για τους κατοίκους της, μέσω κυρίως των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται από την λειτουργία των εξ' αυτών προκυπτόντων έργων. Το γεγονός αυτό αυξάνει τη σιγουριά των κατοίκων της και κατ' αυτό τον τρόπο συμβάλλει σε σημαντικό βαθμό στη συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού στον τόπο του, στο βαθμό πάντοτε που, αναλόγως του μεγλεθους της πραγματοποιουμένης επένδυσης, μπορεί να επηρεάσει την οικονομική του ζωή.

Προς την ανωτέρω κατεύθυνση εστιάζεται επίσης και η φιλοσοφία των εκάστοτε ισχυόντων Αναπτυξιακών Νόμων, μέσω των οποίων εφαρμόζεται η κρατική πολιτική, η οποία, παρά τα όποια προβλήματα αναφύονται κάθε φορά, στοχεύει στην στήριξη των παραγωγικών επενδύσεων και δη των υλοποιουμένων σε παραμεθόριες περιοχές (Θράκη κλπ), καθώς και σε νησιά της άγονης γραμμής (Νήσοι Βορείου Αιγαίουν κλπ), όπου δίδονται ιδιαίτερα κίνητρα και φορολογικές απαλλαγές, όπως διεξοδικώς αναλύθηκε στο σχετικό κεφάλαιο. Φορείς της εν λόγω κρατικής πολιτικής είναι συνήθως και οι μεγάλες κατά κανόνα Εμπορικές Τράπεζες, οι οποίες εμπλεκόμενες στις διατάξεις των Αναπτυξιακών αυτών Νόμων, συμβάλλουν με τη σειρά τους κατά τρόπο καθοριστικό στην ανάπτυξη της Ελληνικής Περιγέρειας, μέσω της χρηματοδότησης των παραγωγικών επενδύσεων, στις περιπτώσεις φυσικά που απαιτείται και τραπεζικός δανεισμός.

Βεβαίως, παρά τα παραπάνω, οι Ελληνικές Τράπεζες (Εμπορικές, Συνεταιριστικές, Ειδικά Τραπεζικά Ιδρύματα), αντιμετωπίζουν διάφορα προβλήματα, που προέρχονται κυρίως από τον χρηματοπιστωτικό κίνδυνο που αυτές αναλαμβάνουν μέσω των χρηματοδοτήσεων των ΜΜΕ κυρίως, αλλά και περιορισμούς οι οποίοι τίθενται από την εποπτεύουσα αυτές Αρχή, δηλαδή από την Τράπεζα της Ελλάδος, που όπως είναι γνωστό, τόσο με τις Πράξεις Διοικητού της όδο και με τις Αποφάσεις της Επιτροπής Νομισματικών και Πιστωτικών Θεμάτων που προσφάτως μετετράπη σε Επιτροπή Πιστωτικών και Τραπεζικών Θεμάτων, λειτουργεί ως κέντρο λήψης αποφάσεων το οποίο εκφράζεται μέσα από το ευρύτερο Τραπεζικό Σύστημα. Δίδει δε κίνητρα, ενθαρρύνει, αποθαρρύνει, ελέγχει, ενεργοποιεί, συντονίζοντας κατ' αυτό τον τρόπο την οικονομική πολιτική του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος και κατ' επέκταση ολοκλήρου της Χώρας.

Για την υλοποίηση όμως των ανωτέρω, οι Τράπεζες προβαίνουν πριν τη χρηματοδότηση των επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων, στην συστηματική αξιολόγησή τους. Προς το σκοπό αυτό δε θεσπίζουν κανονισμούς πιστοδοτήσεων, στους οποίους ρητώς αναφέρονται τα κριτήρια αξιολόγησης και έγκρισης των κατά περίπτωση επενδυτικών σχεδίων. Στα εν λόγω πλαίσια, κρίνεται επιβεβλημένη πέραν της αξιολόγησης, από τους αρμοδίους τραπεζικούς φορείς – υπηρεσίες, αυτού καθαυτού του επενδυτικού σχεδίου και εκείνη της δανειοληπτικής ικανότητας των επιχειρήσεων που αιτούνται της χρηματοδότησης των επενδυτικών σχεδίων. Και τούτο γιατί αποτελεί πρώτης προτεραιότητας ζήτημα η επιλογή και συγκρότηση του κατάλληλου εκείνου μίγματος εταιρειών από όλες τις επιχειρησιακές κατηγορίες, έτσι ώστε να ενισχύονται και να προωθούνται κάθε φορά οι πιο υγιείς και αποδοτικές οικονομικές μονάδες.

Σε συνέχεια των ανωτέρω παρατηρήσεων, μπορούμε να πούμε ότι οι ΜΜΕ, παρά τα σοβαρά χρηματοδοτικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν, σε ότι αφορά τη λήψη δανείων από το Τραπεζικό Σύστημα και δη από τις εμπορικές τράπεζες (αναλυτική αναφορά έχει στα ομώνυμα κεφάλαια της παρούσας Διδακτορικής

διατριβής), αποτελούν, αν όχι όλες, τουλάχιστον ένας ικανοποιητικός αριθμός αυτών, αξιόλογο συνεταίρο του εγχωρίου τραπεζικού συστήματος. Η θέση δε αυτή τεκμηριώνεται από τα ακόλουθα επιχειρήματα:

→Κατά την συνεργασία των ΜΜΕ με τις τράπεζες, ελαχιστοποιούνται για τις τελευταίες ορισμένα αρνητικά στοιχεία που είναι συνυφασμένα με τις συνεργασίες μεγάλων ή ιδιαιτέρως μεγάλων επιχειρήσεων. Κατ' αυτό επομένως τον τρόπο,

✓μειούται αισθητά ο πιστωτικός κίνδυνος, καθώς το ύψος του δανείου, ανά επιχείρηση, είναι σαφώς μικρότερο,

✓διαφοροποιείται ο πιστωτικός κίνδυνος, υπό την έννοια της διασποράς του σε πολλά επιχειρηματικά σχέδια,

✓υπάρχει η δυνατότητα επίτευξης καλύτερων όρων δανειστικής σύμβασης για το πιστωτικό ίδρυμα και συνεπώς μεγαλύτερης αποδοτικότητας της συνεργασίας.

→Αρκετές από τις ΜΜΕ, είναι δυναμικά αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις.

→Εμφανίζουν συγκριτικά χαμηλό δείκτη δανειακής εξαρτήσεως (τουλάχιστον οι πολύ μικρές και οι μικρές), γεγονός που εκφράζει μια ικανοποιητική φερεγγυότητα, και

→□ταν εξαντλούν τα όρια της αυτοχρηματοδότησής τους, η επόμενη πηγή απόκτησης κεφαλαίων φαίνεται ότι πρωταρχικά είναι οι εμπορικές τράπεζες, τουλάχιστον όσον αφορά στο μεσομακροπρόθεσμο δανεισμό τους.

Αντιθέτως, τα χρηματοδοτικά χαρακτηριστικά των μεγάλων και πολύ μεγάλων επιχειρήσεων, όσον αφορά τον τραπεζικό δανεισμό, είναι τα εξής:

→Το ύψος των δανείων τους είναι συγχνά πολύ υψηλό (υψηλό δανειακό κεφάλαιο, ανά επιχείρηση).

→Ο αριθμός των δανείων είναι σχετικά μικρός ένεκα του περιορισμένου αριθμού επιχειρήσεων αυτής της κατηγορίας.

→Η διαπραγματευτική δύναμη των δανειζομένων είναι υψηλή, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε χαμηλή απόδοση του δανείου για το δανειστή.

Εκ των ανωτέρω συνάγεται, ότι υπάρχουν αξιόλογα περιθώρια συνεργασίας μεταξύ εμπορικών τραπεζών και ΜΜΕ. Το συγκεκριμένο δε συμπέρασμα ισχυροποιείται έτι περαιτέρω εάν εξετασθούν αναλυτικότερα τα ενδιαφέροντα της κάθε συνεργαζομένης πλευράς. Η οπτική γωνία των εμπορικών τραπεζών, έχει ως υπόβαθρο την ανταγωνιστική τους θέση και τις εξελίξεις στις αγορές χρηματοδοτικών προϊόντων και υπηρεσιών. Η όξυνση του ανταγωνισμού στον τραπεζικό χώρο υποχρεώνει τις τράπεζες να αναζητούν πελάτες σε όλες τις κατηγορίες επιχειρήσεων. Από την άλλη πλευρά, η οπτική γωνία των ΜΜΕ, έχει ως βάση τους περιορισμούς που αυτές αντιμετωπίζουν στην πρόσβασή τους στις πηγές άντλησης κεφαλαίων, που είναι κατά κανόνα το τραπεζικό σύστημα, δεδομένου ότι η αδυναμία πολλών εξ' αυτών να εισαχθούν σστο χρηματιστήριο ή να αξιοποιήσουν τις διεθνείς κεφαλαιαγορές, τις αναγκάζει, εκ των πραγμάτων να επιδιώκουν συνεργαδίες με το εγχώριο πιστωτικό σύστημα.

Αναλυτικότερα,

- Αν εξετασθεί το θέμα από την πλευρά των τραπεζών και δη των εμπορικών, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

  →Η όξυνση των ανταγωνιστικών συνθηκών και η συμπίεση των περιθωρίων κέρδους, στο χώρο της κλασικής τραπεζικής χρηματοδότησης επιχειρήσεων αποδίδεται, εν μέρει, στην αυξανόμενη εξάπλωση εναλλακτικών χρηματοδοτικών εργαλείων και προϊόντων, όπως:

  ✓ Τα ομολογιακά δάνεια (corporate bonds).

  ✓ Τα δάνεια που εκφράζουν απαιτήσεις στην περιουσία των εταιρειών (asset based loans).

  ✓ Οι ιδιωτικές τοποθετήσεις μετοχών (private placement).

  ✓ Τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου (venture capital).

  ✓ Η χρηματοδοτική μίσθωση (leasing).

  ✓ Η είσπραξη επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring).

  ✓ Οι πιστώσεις προμηθευτών (supplier credits).

  ✓ Τα παρακρατηθέντα κέρδη (retained business profits).

→ Η πίεση των προαναφερθέντων ανταγωνιστικών, προς τον παραδοσιακό τραπεζικό δανεισμό, χρηματοδοτικών πηγών και προϊόντων, έχει επιφέρει τη μείωση της σημασίας των τόκων, ως πηγής εσόδων των ιδρυμάτων και την αντίστοοιχη αύξηση των προμηθειών. Ενδεικτώς αναφέρω στο σημείο αυτό, ότι, συμφώνως προς τα στοιχεία του ΟΟΣΑ, τα οποία εμφάνισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά το 1997, κατά τη δεκαετία 1983 - 93, οι τράπεζες αύξησαν τα έσοδά τους από προμήθειες (non – interest income), στο συνολικό τους εισόδημα, στην Αγγλία από 35% σε 45%, στην Ολλανδία από 24% σε 33%, στη Γερμανία από 17% σε 24% και στο Βέλγιο από 16% σε 33%.

→Ταυτοχρόνως, όχι μόνον στην Ελλάδα, αλλά και σε αρκετές άλλες ευρωπαϊκές οικονομίες, κυριαρχούν οι ΜΜΕ, σε πολλούς κλάδους της βιομηχανίας και του εμπορίου. Το στοιχείο αυτό αναγκάζει μια σειρά πιστωτικών ιδρυμάτων, να προσανατολίζουν την, αφορώσα την επιχειρηματική τους πελατεία (corporate banking), πολιτική, προς τη κατεύθυνση των ΜΜΕ, ως την κύρια, αν όχι τη μοναδική αγορά – στόχο (target market), χωρίς σοβαρές εναλλακτικές επιλογές. Αλλά και στην περίπτωση που υπάρχουν τέτοιου είδους επιλογές, λόγω της ύπαρξης ορισμένων αξιολόγων μεγάλων και πολύ μεγάλων επιχειρηματικών μονάδων, οι νέες οξυμένες ανταγωνιστικές συνθήκες που εμφανίζονται στις τραπεζικές αγορές, υποχρεώνουν τα περισσότερα πιστωτικά ιδρύματα, στα πλαίσια της παραδοσιακής δανειοδότησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (traditional business financing), να αναδείξουν τις ΜΜΕ, ως τη σημαντικότερη αγορά – στόχο, έστω και ένεκα του υψηλού αριθμού δυνητικών πελατών (potential clients) που αυτή εμπεριέχει.

- Αν εξετασθεί από την οπτική γωνία των ΜΜΕ, διαπιστώνονται τα εξής:

→Κατά τα επόμενα έτη δεν αναμένονται θεαματικές αλλαγές στη διάρθρωση των πηγών χρηματοδότησης (παραδοσιακών και συγχρόνων), τουλάχιστον

στη Βόρεια Ευρώπη. Ως εκ τούτου, εκείνο που μπορεί να λεχθεί είναι ότι αν συντελεσθούν ορισμένες μεταβολές, διαρθρωτικού χαρακτήρα, αυτές θα αφορούν κυρίως νοτιοευρωπαϊκές οικονομίες. Εξάλλου, η τάση αυτή φαίνεται, όπως προανφέρθηκε, ήδη στην Ελλάδα, καθώς οι εμπορικές τράπεζες, επιδιώκουν να αναβαθμίσουν την πολιτική τους, που αναφέρεται στο corporate finance προσφέροντας, πέραν των παραδοσιακών προϊόντων, νέες εξειδικευμένες υπηρεσίες δια μέσου των ομίλων τους, όπως leasing, factoring κλπ.

→Παρά τη σταδιακή όμως ανάπτυξη των εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης, εκτιμάται ότι στην ελληνική οικονομία ο παραδοσιακός τραπεζικός δανεισμός θα συνεχίσει, έστω και με σχετική μείωση της σημασίας του, θα συνεχίσει να αποτελεί κεντρικό κανάλι παροχής χρήματος και κεφαλαίων προς τις ΜΜΕ. Και τούτο επειδή μεταξύ άλλων, το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι τραπεζοκεντρικό (bank driven), οπότε αναμένεται ότι και για ιστορικούς λόγους, οι τράπεζες, παρά τις εξελίξεις και αλλαγές που έχουν επέλθει και που επέρχονται, θα εξακολουθήσουν να παίζουν σημαίνοντα ρόλο, ως πηγή πρροσφοράς κεφαλαίων. Και η εν λόγω πραγματικότητα θα πρέπει να ληφθεί υπόψη από τις ΜΜΕ.

→Η στροφή όμως και η επαύξηση του ενδιαφέροντος του τραπεζικού συστήματος προς τις ΜΜΕ, δεν θα πρέπει να γίνει χωρίς όρους, προϋποθέσεις και κανόνες. Και τούτο γιατί η στρατηγική επικέντρωσης στο στόχο των ΜΜΕ είναι συνυφασμένη με πολλούς κινδύνους, όπως με τον κίνδυνο επιλογής μη δυναμικών επιχειρήσεων και την παραμέληση μεγάλων ή πολύ μεγάλων μονάδων και γενικότερα με το στρατηγικό αποπροσανατολισμό των πιστωτικών ιδρυμάτων, σε ένα τόσο κρίσιμο τομέα πολιτικής τους, όπως είναι αυτός της χρηματοδότησης.

Σε αυτή τη βάση, μια τέτοιου είδους πολιτική, από πλευράς τραπεζών, καθιστά αναπόφεκτη την εννοιολογική προσέγγιση των ΜΜΕ, για την

καταγραφή τους και επομένως υιοθετεί και αποδέχεται τη λογική της κατηγοριοποίησης. Η πρακτική της κατηγοριοποίησης των επιχειρήσεων όμως, είναι συνυφασμένη με δυσχέρειες για την πιστωτική πολιτική που ασκούν οι τράπεζες, διθέντος ότι μπορεί να τις οδηγήσει ακόμη και σε μη ορθολογικές επιλογές, όταν αυτή επικεντρωθεί αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο στις ΜΜΕ και αφήσει σε δεύτερη προτεραιότητα τις μεγάλες και πολύ μεγάλες επιχειρήσεις. Η έμμονη προσκόλληση στις ΜΜΕ μπορεί να σημαίνει εστίαση του μείζονος ενδιαφέροντος του Τραπεζικού Συστήματος, σε επιχειρήσεις που:

✓ είναι πάρα πολύ μικρές και μη αποδοτικές,

✓ μόλις ιδρύθηκαν και δεν έχουν εισέλθει ακόμη σε μια ομαλή φάση λειτουργίας τους,

✓ υστέρησαν και συνεχίζουν να υστερούν, σε ανταγωνιστικό επίπεδο, εμφανίζοντας χρόνια στασιμότητα πωλήσεων, παραμένοντας κατ' αυτό τον τρόπο, για μεγάλο χρονικό διάστημα στην ίδια κατάσταση, άρα και στην ίδια επιχειρησιακή ομάδα, και

✓ εμφάνισαν και εμφανλιζουν καθοδική πορεία κερδών και πωλήσεων, με συνέπεια να βρίσκονται σε χαμηλότερα επίπεδα επιχειρησιακού μεγέθους και κατ' επέκταση να έχουν υποβαθμισθεί σε μικρότερη κατηγορία, από μια υψηλότερη στην οποία ανήκαν κατά το παρελθόν.

Δοθέντων των ανωτέρω, η απορρόφηση του ενδιαφέροντος των τραπεζών και δη των εμπορικών, από τις ΜΜΕ, μπορεί ενδεχομένως, να εγκλωβίσει την πιστωτική πολιτική σε αδυναμία καταγραφής και παρακολούθησης των δυναμικών εταιρειών, δηλαδή εκείνων των επιχειρήσεων, που μετατοπίζονται διαχρονικά προς τις ανωτέρω κατηγορίες και έτσι παύουν να χαρακτηρίζονται ως ΜΜΕ.

Βάσει των προαναφερθέντων λοιπόν, ο μεγαλύτερος κίνδυνος για την ορθολογική χάραξη της πιστωτικής πολιτικής των τραπεζών, όσον αφορά την αξιολόγηση των προς χρηματοδότηση εταιρειών και κατ' επέκταση των

επενδυτικών τους σχεδίων και προγραμμάτων, εστιάζεται στο στρατηγικό της αποπροσανατολισμό. Συνφώνως προς την εν λόγω θεώρηση, ατα πλαίσια παγκοσμιοποίησης και ενοποίησης των αγορών χρήματος και κεφαλαίου, εντείνεται ο ανταγωνισμός και λαμβάνει χώρα συνήθως, μια αυξανόμενη τμηματοποίηση των εθνικών τραπεζικών αγορών, οι οποίες διαχωρίζονται σε δύο πόλους που κινούνται με διαφορετικές αναπτυξιακές ταχύτητες. Στον ένα πόλο βρίσκονται οι σύγχρονες ιδιωτικές τράπεζες, καθώς και τα υποκαταστήματα, στη Χώρα μας, των ξένων πολυεθνικών ιδρυμάτων, τα οποία δρώντας με καθαρά ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, επιλέγουν τη χρηματοδότηση μεγάλων και ισχυρών επιχειρήσεων, προκρίνοντας κατ' αυτό τον τρόπο την αποτελεσματικότητα (effficiency), έναντι της διαπεριφερειακής ισότητας και δικαιοσύνης (equity), στη χάραξη της πιστωτικής τους πολιτικής. Ενώ στον άλλο πόλο, συναντώνται εκείνες οι τράπεζες (π.χ. κρατικές ή και ιδιωτικές οριακού μεγέθους, αλλά και συνεταιριστικές, καθώς και ορισμένα ειδικά πιστωτικά ιδρύματα), οι οποίες υιοθετούν, κατά ένα μεγάλο ποσοστό και κοινωνικοοικονομικά κριτήρια και ως εκ τούτου επικεντρώνονται στην πελατεία ιδιωτών (retail banking), χαμηλής εισοδηματικής στάθμης και των ΜΜΕ, που τα αιτούμενα χρηματοδότησης επενδυτικά σχέδια και προγράμματα πολλών εξ' αυτών πραγτματοποιούνται στην περιφέρεια και δη σε παραμεθόριες περιοχές και νησιά της άγονης γραμμής. Ως εκ τούτου, μπορούμε να πούμε ότι τα εν λόγω τραπεζικά ιδρύματα προκρίνουν, κατά την χάραξη της πιστωτικής τους πολιτικής και επομένως και κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης των αιτουμένων χρηματοδότησης επίχειρήσεων, καθώς και των σχετικών επενδυτικών τους σχεδίων, το κριτήριο της διαπεριφερειακής ισότητας και δικαιοσύνης (equity), έναντι εκείνου της αποτελεσματικότητας.

Λαμβανομένων δε υπόψη των ανωτέρω, είναι προφανές, ότι αν τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα, επικεντρώσουν το ενδιαφέρον τους, αποκλειστικά και μόνον προς τις ΜΜΕ, τότε μπορεί να θεωρηθεί ότι αποδέχονται ουσιαστικά, τη μερική έστω ανταγωνιστική περιθωριοποίησή τους.

Ο ανωτέρω περιγραφόμενος κίνδυνος, επικαιροποιεί το θέματων ευρύτερων στρατηγικών προσανατολισμών των τραπεζικών ιδρυμάτων. Δεδομένου δε ότι η εθνική αγορά έχει τα όριά της, προβάλλεται επιτακτικός ο στρατηγικός στόχος της διεθνοποίησης. Είναι βεβαίως γεγονός, ότι οι ελληνικές τράπεζες έχουν ήδη προχωρήσει, ως ένα βαθμό, σε επέκταση των εργασιών τους στις αγορές των Βαλκανίων και της Ανατολικής Ευρώπης, ενώ αναμένεται να εντείνουν τις διαδικασίες αυτές στις περιοχές αυτές και στο μέλλον, σε συνάρτηση βεβαίως με την εξέλιξη των οικονομικοπολιτικών συνθηκών των συγκεκριμένων εθνικών οιικονομιών. Το καίριο όμως ερώτημα εδώ εστιάζεται στην τύχη και στις προοπτικές της διεθνοποίησης των τραπεζικών ιδρυμάτων στη Δυτική Ευρώπη, ένεκα των υψηλών προδιαγραφών των αγορών αυτών και των οξυμμένων ανταγωνιστικών συνθηκών, από τις οποίες αυτά χαρακτηρίζονται. Η δράση των τραπεζών στις ανεπτυγμένες αγορές, επιβάλλεται, μεταξύ άλλων, από τις τάσεις παγκοσμιοποίησης των οικονομικών σχέσεων και ενοποίησης των χρηματοπιστωτικών αγορών. Οι τάσεις αυτές παρέχουν αξιόλογες δυνατότητες στους πελάτες των ιδρυμάτων, πρωτίστως στις μεγάλες και πολύ μεγάλες εγχώριες επιχειρήσεις, να στρέφονται στις διεθνείς ανεπτυγμένες αγορές χρήματος και κεφαλαίου, για άντληση κεφαλαίων (π.χ. κοινοπρακτικά και ομολογιακά δάνεια). Είναι επομένως προφανές ότι το φάσμα των πηγών άντλησης κεφαλαίων διευρύνεται σε σημαντικό βαθμό, με συνέπεια το χρηματοοικονομικό management των εταιρειών να έχει πλέον στη διάθεσή του μια πληθώρα χρηματοδοτικών εργαλείων, τα οποία διαφοροποιούνται με βάση τη χρονική τους διάρκεια, το κόστος κεφαλαίου, το νόμισμα δανεισμού κλπ. Ταυτοχρόνως, στο πλαίσο ενός ορισμένου χρηματοδοτικού προϊόντος, οι επιχειρήσεις μπορούν συγχνά να πραγματοποιούν αλλαγές των συμβάσεών τους, για την καλλίτερη αντιμετώπιση των κινδύνων συναλλάγματος και επιτοκίων.

Πέραν των προαναφερθέντων, αλλά και εις συμπλήρωση αυτών, θα πρέπει να επισημανθεί για μια ακόμη φορά, η σπουδαιότητα της χάραξης, από

πλευράς τραπεζικών ιδρυμάτων, της πιστωτικής πολιτικής των επιχειρήσεων και ιδιαιτέρως των ΜΜΕ, ως πολιτικής τμηματοποίησης της αγοράς. Και τούτο γιατί ο επιτυχής προσδιορισμός της αγοράς στόχου των ΜΜΕ – πελατών, αποτελεί παράμετρο ζωτικής σημασίας για τα ιδρύματα αυτά επειδή συμβάλλει κατά τρόπο αποφασιστικό στην προσέγγιση του άριστου επιπέδου των κερδών τους. Ορισμένες τράπεζες επιλέγουν ως μέτρο τμηματοποίησης, τον κύκλο εργασιών, καθώς υποθέτουν ότι οι πωλήσεις των εταιρειών συναρτώνται θετικά με τη ζήτηση τραπεζικών υπηρεσιών διαφόρων τύπων. Υπό το εν λόγω πρίσμα ανάλυσης, ο ορισμός των ΜΜΕ, θέτει ένα ανώτατο όριο στον κύκλο εργασιών τους, αλλά όμως και ένα κατώτατο, οπότε οι πολύ μικρές εξ' αυτών (micro – enterprises), που βρίσκονται κάτω από το ελάχιστο όριο εξαιρούνται από την αγορά – στόχο της τραπεζικής επιχειρηματικής πελατείας (corporate banking) και κατατασσόμενες στην retail πελατεία, εξυπηρετούνται συνήθως από το τμήμα ιδιωτών (private customer department) των πιστωτικών ιδρυμάτων. Άλλες πάλι ευρωπαϊκές εμπορικές τράπεζες, εφαρμόζουν, ως κριτήριο, τα κέρδη ανά επιχείρηση (profit per client), δοθέντως ότι αυτά είναι συγκρίσιμα με τα αντίστοιχα των ανταγωνιστών τους. Τα συγκεκριμένα όμως δύο κριτήρια, όπως και αυτό της δυναμικής εξέλιξης των κερδών, δεν θα πρέπει αναγκαστικά να αντιδιαστέλλονται. Και αυτό επειδή ένας υψηλότερος κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων, πιθανώς να συμβάλει σε άνοδο της ζήτησής τους για τραπεζικές υπηρεσίες ποικίλου τύπου, η οποία με τη σειρά της οδηγεί τις τράπεζες σε ένα ανώτερο, ανά επιχείρηση, ύψος κερδών.

Ένα άλλο επίσης σημείο που χρήζει διερευνήσεως είναι το τι είδους σχέσεις υφίστανται μεταξύ των εμπορικών τραπεζών και των επιχειρήσεων και δη των ΜΜΕ, όσον αφορά κυρίως τις χρηματοδοτικές τους συναλλαγές. Από ότι προκύπτει από τις μέχρι σήμερα παρατηρήσεις, καθώς και από μια πρόσφατη μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (1997), εκφράζεται η άποψη ότι η σχέση αυτή είναι μάλλον μέχρι σήμερα ανταγωνιστική και πως τα συμφέροντα των δύο πλευρών, τείνουν να είναι αντιτιθέμενα. Η συγκεκριμένη θέση

τεκμηριώνεται μάλιστα από τις επιδιώξεις – οφέλη που οι δύο πλευρές αναζητούν από τη συνεργασία αυτή. Ως χαρακτηριστικό μάλιστα παράδειγμα μπορεί εδώ να αναφερθεί, πως οι ΜΜΕ, μεταξύ άλλων, επιθυμούν άμεση εξυπηρέτηση, χαμηλό κόστος συναλλαγών (transaction costs), χαμηλό κόστος χρήματος (interest costs), επαρκή ποσά δανεισμού και διαφανεείς σχέσεις (transparency). Από την δική τους πάλι σκοπιά, οι εμπορικές τράπεζες, επιζητούν εγγυήσεις για την αποπληρωμή των δανείων που παρέχουν, δεδομένου ότι είναι υποχρεωμένες να αναλαμβάνουν ορισμένους κινδύνους. Ως εκ τούτου η επιθυμία των ΜΜΕ, για αύξηση της επισφαλούς χρηματοδότησης, έρχεται σε αντίθεση με την ανάγκη των τραπεζών να μειώσουν τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται. Εκ παραλλήλου προσπαθούν, στα πλαίσια ελαχιστοποίησης του κόστους τους και αύξησης των περιθωρίων κέρδους, να πωλήσουν στους πελάτες τους μια ευρεία γκάμα χρηματοδοτικών και άλλων προϊόντων και υπηρεσιών, σε μεγαλύτερο πολλές φορές βαθμό από αυτό που οι τελευταίοι χρειάζονται πραγματικά. Αλλά όμως, το σημαντικότερο ίσως πρόβλημα που εμφανίζεται στις σχέσεις εμπορικών τραπεζών καιι ΜΜΕ, εντοπίζεται στη διαφάνεια. Από τη σκοπιά δε των ΜΜΕ, τις τράπεζες, πέραν των υψηλών τελών χρέωσης που απαιτούν για τις εργασίες τους, τις χαρακτηρίζει έλλειψη διαφάνειας στη διαδικασία χορήγησης δανείων και στα συστήματα κατάταξης των κινδύνων (risk classification) ή άλλως βαθμολόγησης των επιμέρους επιχειρήσεων. Από την πλευρά τους οι τράπεζες διαπιστώνουν αδιαφάνεια στις ΜΜΕ, ως προς την ποιότητα των πληροφοριών που τους παρέχουν αναφορικά με τον κλάδο τους, την ίδια την επιχείρηση και τον επιχειρηματία. Τούτο δε αιτιολογείται από το γεγονός ότι οι ΜΜΕ διακατέχονται από αβεβαιότητα και φόβο, σε σχέση με τον τρόπο που θα χρησιμοποιηθούν οι πληροφορίες αυτές στο μέλλον.

Πέραν όμως των προανφερθεισών αντιθέσεων και χωρίς να υποτιμάται το γεγοονός ότι η κάθε πλευρά φιλοδοξεί, με τη δική της πρακτική και στρατηγική να βελτυώσει την αποδοτικότητά της, εκτιμάται πως υπάρχουν κοινά σημεία και αμοιβαία συμφέροντα. Εξάλλου, προς το συμφέρον και των δύο πλευρών,

είναι η χρηματοδότηση οικονομικά βιώσιμων επενδυτικών προγραμμάτων, τα οποία παρέχουν, αφ' ενός μεν στις τράπεζες την εγγύηση αποπληρωμής των δανείων και αφ' ετέρου στις ΜΜΕ, αλλά και γενικότερα στις χρηματοδοτούμενες εταιρείες για την υλοποίηση τέτοιας κατηγορίας προγραμμάτων, την εξασφάλιση των αναπτυξιακών τους όρων και στόχων.

Ανακεφαλαιώνοντας λοιπόν σημειώνεται ότι η χρηματοδοτική συνεργασία εμπορικών τραπεζών και ΜΜΕ κυρίως, εστιάζεται στα εξής δύο καίρια ζητήματα:

1. Το πρώτο ζήτημα αναφέρεται στην αναπόφευκτη ταξινόμηση των επιχειρήσεων των επιχειρήσεων για την καταγραφή τους και την αποτελεσματική αξιολόγησή τους. Εξ' αυτού συνάγεται ότι η τραπεζική πολιτική για τις ΜΜΕ είναι εκ των πραγμάτων μια πολιτική τμηματοποίησης της αγοράς – στόχου (segmentation policy).
2. Το δεύτερο ζήτημα αφορά στο είδος της συνεργασίας τραπεζών και ΜΜΕ και κατ' επέκταση στη φύση της συναφούς τραπεζικής συνεργασίας. Με άλλα λόγια η τραπεζική πολιτική των ΜΜΕ, εκτός του ότι είναι μια πολιτική τμηματοποίησης της αγοράς – στόχου, είναι συνάμα μια πολιτική του τρόπου διαχείρισης των σχέσεων με τις ΜΜΕ – πελάτες (relationship management policy). Ο βαθμός επιτυχίας της εν λόγω πολιτικής κρίνεται από το κατά πόσον αυτή η διαχείριση είναι αποτελεσματική και αποδοτική. Εδώ βεβαίως απροσπέλαστο, προβάλλει και πάλι το ερώτημα, ναφορικά με το αν οι σχέσεις τραπεζών και ΜΜΕ είναι σχεσεις αρμονικές – συνεργασίας ή ανταγωνιστικές.

Εν κατακλείδι λοιπόν, καταδεικνύεται ότι το μέγεθος των επιχειρήσεων ως παραμέτρου άσκησης πιστωτικής πολιτικής, είναι κεφαλαιώδους σημασίας. Καθήκον δε της εν λόγω πολιτικής είναι κάθε φορά από όλες τις επιχειρησιακές κατηγορίες να αξιολογεί και να επιλέγει προς συνεργασία και κυρίως προς χρηματοδότηση, εκείνες τις υγιείς και δυναμικές μονάδες, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται, αφ' ενός μεν η ομαλή απόσβεση των

χορηγηθέντων δανείων και αφετέρου δε να ενισχύεται η αναπτυξιακή παραγωγική ατμομηχανή της ελληνικής οικονομίας και κατ' επέκταση η περιφερειακή ανάπτυξη αυτής. Και τούτο γιατί η σχέση που συνδέει των οικονομική ζωή μιας περιφέρειας με την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του τραπεζικού τομέα μέσα στην περιφέρεια αυτή, είναι σίγουρα μια υπόθεση που στηρίζεται στη λογική του ότι η λειτουργία μιας τραπεζικής μονάδας, δεν αποσκοπεί μόνον στην ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας και εξασφάλιση κερδών, αλλά παραλλήλως και στην ικανοποίηση των αναγκών της τοπικής αγοράς και της πελατείας στόχου (target – group), στην οποία αυτή δραστηριοποιείται και απευθύνεται.

Σε επισφράγισμα των ανωτέρω, μπορούμε να πούμε ότι οι καθαρώς εμπορικές ιδιωτικές Τράπεζες, κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης των προς χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων, καθώς και των επιχειρήσεων που αιτούνται των σχετικών δανείων για την υλοποίησή τους, θα πρέπει να χρησιμοποιούν μεν κυρίως ιδιωτικοοικοονομικά κριτήρια, ως επιχειρήσεις καθαρώς κερδοσκοπικού χαρακτήρα και επομένως να προτάσουν την αποτελεσματικότητα (efficiency) της διαπεριφερειακής ισότητας και δικαιοσύνης (equity). Οι ελεγχόμενες όμως από τον κρατικό τομέα μεγάλες εμπορικές τράπεζες, καθώς επίσης και οι τράπεζες ειδικού σκοπού (ειδικά πιστωτικά ιδρύματα), οι συνεταιριστικές τράπεζες, που αποτελούν ένα είδος περιφερειακών – τοπικών τραπεζών και φυσικά η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, αλλά και οι άλλες ευρωπαϊκές τράπεζες που στοχεύουν στην ενίσχυση των ΜΜΕ, ως έχουσες και κοινωνικό χαρακτήρα, θα πρέπει να δρούν όχι μόνον με καθαρά ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, αλλά και με κοινωνικοοικονομικά τοιαύτα και επομένως να προτάσσουν την διαπεριφερειακή ισότητα και δικαιοσύνη (equity) της αποτελεσματικότητας (efficiency), όταν το επιτρέπουν οι οικονομικές συνθήκες, της περιοχής στην οποία αυτές δραστηριοποιούνται. Και τούτο πρέπει να γίνεται σε περιόδους οικονομικής ανάπτυξης, όπου ενισχύονται οι μικρομεσαίες, αλλά

δυναμικές, υγιείς επιχειρήσεις, που πολλές φορές εδρεύουν στην περιφέρεια και υλοποιούν εκεί επενδυτικά σχέδια, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και ανάπτυξη του τοπικού βιωτικού επιπέδου, γεγονός που δημιουργεί διαδικασίες διαδόσεως – διαχύσεως της ανάπτηξης (spread effects, κατά Myrdal), από το κέντρο προς την περιφέρεια. Αντιθέτως, σε περιόδους οικονομικής κρίσης, πρέπει να προτάσσουν το κριτήριο της αποτελεσματικότητας εκείνου της διαπεριφερειακής ισότητας και δικαιοσύνης, χρηματοδοτώντας τις μεγάλες και δυναμικές επιχειρήσεις των μεγάλων αστικών κέντρων και μητροπολιτικών περιοχών (core regions) και τα εκπονούμενα από αυτές σχέδια επένδυσης, που έχουν τη δυνατότητα να εμφανίζουν οικονομίες κλίμακας και αστικής υποδομής και ως εκ τούτου να ενισχύουν τα πολλαπλασιαστικά φαινόμενα, δημιουργώντας διαδικασίες αναδράσεως (feedback effects κατά Friedman). Με άλλα λόγια δηλαδή, το Τραπεζικό Σύστημα, κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης και έγκρισης επενδυτικών σχεδίων, καλείται κάθε φορά να αναζητήσει τη βέλτιστη, υπό περιορισμούς, λύση.

6.2 Προτάσεις

Για την υλοποίηση των προαναφερθέντων, θα πρέπει το Τραπεζικό Σύστημα, κάθε φορά που καλείται να αξιολογήσει τα υποβληθέντα, σε αυτό, προς χρηματοδότηση επιχειρηματικά σχέδια και προγράμματα, να προβαίνει σε ολοκληρωμένη επιχειρηματική έρευνα και κατά προτίμηση σε μια μελέτη εφικτότητας (feasibility study), χρησιμοποιώντας συνδυασμένα κριτήρια αξιολόγησης των κινδύνων (risks), καθώς και των προσδοκωμένων αποδόσεων (expected returns), συντελώντας κατ' αυτό τον τρόπο στη δημιουργία υποδομής για τον ορθολογικότερο σχεδιασμό του ελέγχου των προς χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων, καθώς και των διαδικασιών και των φορέων υλοποίησής τους.

Στα εν λόγω πλαίσια, θα πρέπει να ελέγχεται κατά πόσο το προς χρηματοδότηση επιχειρηματικό σχέδιο είναι ενταγμένο σε ένα μακροχρόνιο σχέδιο – πλαίσιο (master plan), βάσει του οποίου προετοιμάζονται τα ειδικά προγράμματα έργων. Εκείνο που πρέπει επίσης να διερευνηθεί, είναι το κατά πόσον τα προς χρηματοδότηση προγράμματα – σχέδια επένδυσης, περιλαμβάνουν τους στόχους που εξυπηρετούν, τα απαραίτητα μέσα και την εκτίμηση των προβλεπομένων αποτελεσμάτων τους. Επίσης, κατά τη διαδικασία αξιολόγησης και έγκρισης επενδυτικών σχεδίων, πρέπει να εξετάζεται η ένταξή τους ή μη στους στόχους των επιχειρήσεων που καλούνται να τα υλοποιήσουν. Σε αυτή τη βάση κινούμνες, οι αρμόδιες για την αξιολόγηση υπηρεσίες των επιμέρους τραπεζικών ιδρυμάτων, θα πρέπει να αναλύουν τη διαδικασία της αξιολόγησης (evaluation) στα ακόλουθα στάδια:

- Επιλογή των κριτηρίων αξιολόγησης (evaluation criteria), που συνήθως διακρίνονται σε κριτήρια επιδόσεων, κόστους, χρόνου και διασφάλισης της ποιότητας του προς υλοποίηση επενδυτικού σχεδίου.
- Τα ανωτέρω κριτήρια θα πρέπει να είναι ενιαία και κοινά (single evaluation criteria) και κατά την επιλογή τους θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, η αγορά στόχος (target market) και οι ιδιαίτερες αυτής συνθήκες, υπό διττή έννοια, δηλαδή, τόσο από πλευράς τραπεζών όσο και από απλευράς υλοποίησης του προς χρηματοδότηση επενδυτικού σχεδίου. Η υιοθέτηση ενιαίων κριτηρίων αξιολόγησης, κρίνεται απαραίτητη δοθέντος ότι κάθε πρόγραμμα ή σχέδιο επένδυσης, αποτελεί συνιστώσα, ενός ευρύτερου χώρου. Με άλλα λόγια, μπορούμε να πούμε ότι εδώ βρίσκει πλήρη εφαρμογή η αρχή της χωρικής αλληλεξάρτησης, μια από τις βασικές αρχές της Περιφερειακής Ανάλυσης, (στη σπουδαιότητά της για την ορθή και εμπεριστατομένη επιλογή των προς χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων, από το Τραπεζικό Σύστημα, γίνεται αναφορά κατωτέρω), δεδομένου ότι κάθε επενδυτικό σχέδιο που υλοποιείται σε μια περιφέρεια, δημιουργεί τόσο νέες θέσεις εργασίας όσο και εισοδήματα, των οποίων μέρος θα δαπανηθεί και σε άλλες περιφέρειες, εκτός της αρχικής.
- Αξιολόγηση του εκάστοτε υποβαλλομένου επιχειρηματικού σχεδίου (business plan evaluation)
- Αξιολόγηση της διοίκησης του προς υλοποίηση έργου (project management evaluation), και
- Αξιολόγηση της διαδικασίας ελέγχου του εν λόγω έργου (process evaluation).

Προς υλοποίηση των ανωτέρω τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να προβαίνουν:

→αφ' ενός μεν σε μια συγκριτική μεταξύ των διαφόρων, προς χρηματοδότηση, σχεδίων επένδυσης αξιολόγηση

→αφ' ετέρου δε σε μια εσωτερική τοιαύτη, κατά τις διάφορες φάσεις ενός επενδυτικού προγράμματος, όπου παρουσιάζονται οι ενδοσυσχετίσεις, ανάμεσα στους στόχους, καθώς και των μεταξύ τους αντιθέσεων.

Επιπροσθέτως, θα βοηθούσε πολύ, τις αρμόδιες τραπεζικές επιτροπές αξιολόγησης, ο διαχωρισμός της σε:

→Εκ των προτέρων (ex-ante), δηλαδή κατά τη διάρκεια της εξέτασης του χρηματοδοτικού αιτήματος, μέχρι και το στάδιο της εγκρίσεώς του. Στην εν λόγω φάση πρέπει, πέραν των στοιχείων του σχεδίου επένδυσης, να εξετάζεται και η εξειδίκευση, η εμπειρία και η διοίκηση των δορέων των προς υλοποίηση έργων, τα οποία, κατά το παρόν στάδιο, βρίσκονται στην πρώτη φάση της ζωής τους, δηλαδή στη σύλληψη (conception).
→Κατά τη διάρκεια εκτελέσής του προκριθέντος επενδυτικού έργου (on going), όπου εξετάζεται η διαδικασία (process), υλοποίησής του. Στο στάδιο αυτό, περιλαμβάνεται η β' και γ' φάση της ζωής του, που είναι η γέννεση - ανάπτυξή του (birth and development) και γήρανση – αποπεράτωσή του (old age and finish), αντιστοίχως. Κατά την εν λόγω φάση, θα πρέπει να λαμβάνει χώρα, πραγματοποίηση ελέγχων (auditing), οι οποίοι αποτελούν στοιχείο διασφάλισης της ποιότητας και αποκάλυψης και πρόληψης λαθών πριν αυτά εμφανισθούν και αποβούν μοιραία, και
→Μετά την αποπεράτωσή του (completion), όπου λαμβάνει χώρα η εκ των υστέρων αξιολόγηση (ex-post). Βεβαίως, η τελευταία αυτή διαδικασία της αξιολόγησης των αποτελεσμάτων, δηλαδή του προϊόντος (output) του χρηματοδοτηθέντος έργου ενδέχεται να χρειασθεί, για να ολοκληρωθεί, μερικά επιπλέον χρόνια μετά την υλοποίησή του και πρέπει να περιλαμβάνει την σύγκριση των πραγματικών αποτελεσμάτων με αυτά που αναμένοντο κατά την έγκρισή του. Η ex – post αξιολόγηση, χαρακκτηρίζεται ως ιδιαιτέρως δύσκολη, σε περιπτώσεις, όπου δεν είναι εφικτή η ποσοστική ανάλυση κόστους/ωφελειών (cost/benefit analysis). Σε τέτοιες περιπτώσεις, όπου υπάγονται επενδυτικά σχέδια κοινωνικού ή εθνικού χαρακτήρα, σε

παραμεθόριες, σεισμόπληκτες κλπ, περιοχές, τα οποία καλούνται να χρηματοδοτήσουν κυρίως μεγάλες κρατικές τράπεζες ή ειδικά πιστωτικά ιδρύματα, όπου πρυτανεύουν καθαρώς κοινωνικά κριτήρια αξιολόγησης, η αποφυγή σημαντικών υπερβάσεων - παρεκκλίσεων από τους αρχικώς τεθέντες στόχους, προϋποθέτει ολοκληρωμένο σύστημα αξιολόγησης και ελέγχου (σαφήνεια, πληρότητα, τεκμηρίωση και διαφάνεια) πριν από την έγκριση των έργων, καθώς και ουσιαστικό ανεξάρτητο έλεγχο, μετά την αποπεράτωσή του (post – completion audit). Και στην εν λόγω φάση, όπως και κατά την εκ των προτέρων αξιολόγηση, θα πρέπει οι αρμόδιες τραπεζικές υπηρεσίες να λαμβάνουν υπόψη και να εξετάζουν και τη διοίκηση του φορέα λειτουργίας των χρηματοδοτηθέντων έργων, τα οποία πλέον βρίσκονται στη φάση της ενηλικίωσής τους (adulthood).

Βάσει των προαναφερθέντων, η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων, από το τραπεζικό σύστημα, συνιστάται να στηρίζεται, στην κατάρτιση ενός συστήματος αξιολόγησης/εκτίμησης (appraisal system), που θα αναλύεται σε:

→Επιλογή σαφών και συγκεκριμένων κριτηρίων αξιολόγησης των αποδόσεων και εξατομίκευση, καθώς και μεγίστη δυνατική ποσοτικοποίηση των εμφιλοχορούντων κινδύνων, ούτως ώστε να μην αναφύονται προβλήματα αξιοπιστίας των φορέων της εξεταζομένης επένδυσης.
→Καθορισμό της διαδικασίας αξιολόγησης, μέσω της εφαρμογής ενός μηχανισμού, μέσω του οποίου θα διασφαλίζονται:
✓επάρκεια της επεξεργασίας του πληροφοριακού υλικού που έχει συλλεγεί, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η αξιοπιστία των πορισμάτων αξιολόγησης,
✓αυτοματισμός,
✓ταχύτητα,
✓συνέχεια, καθώς και
✓η μεγαλύτερη δυνατή διαφάνεια, αξιοπιστία και αποδοχή, κατά την αξιολογητική διαδικασία. Τα εν λόγω, μπορούν επίσης να διευκολυνθούν από

ένα σχέδιο πλεύσης (baselin plan), που καλύπτει το συντονισμό, την αξιολόγηση και τον έλεγχο ενός έργου.

→Υιοθέτηση ευκάμπτων διαδικασιών, ώστε να λαμβάνεται επαρκώς υπόψη η πραγματική διαφοροποίηση των αγορών των επί μέρους φορέων των σχεδίων επένδυσης, σε όρους αποδόσεων και κινδύνων. Στο σημείο αυτό μπορούμε να πούμε ότι βρίσκει εφαρμογή, μια άλλη αρχή της Περιφερειακής Ανάλυσης, η της Χωρικής Ασυμμετρίας, δοθέντος ότι άλλη συμπεριφορά παρατηρείται στις αγορές των μεγάλων αστικών κέντρων και άλλη σε εκείνες των αγροτικών περιοχών επί παραδείγματος χάριν. Εξ' αυτού καταδεικνύεται ότι υπάρχει διαφορετική χωρική κατανομή μεταξύ των διαφόρων αγορών υλοποίησης των επιμέρους χρηματοδοτουμένων επενδυτικών προγραμμάτων, ως απόρροια της κατά το πλείστον παρατηρούμενης ασυμμετρίας στις σχέσεις χωρικής αλληλεξάρτησης.

Τα ανωτέρω συντελούν στην πληρότητα και επάρκεια της αξιολόγησης των προς χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων, η οποία συμπληρούται από την τεκμηρίωση και απόδειξη της συμβατότητάς του (compatibility), με τους αντικειμενικούς σκοπούς και στόχους (objectives), τόσο της επιχείρησης που καλείται να το υλοποιήσει όσο και αυτής της ίδιας της τράπεζας που καλείται να το χρηματοδοτήσει. Οι στόχοι και η στρατηγική που επιλέγεται για την επίτευξή τους, έχουν μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Τα δε επενδυτικά σχέδια – προγράμματα που επιλέγονται τελικά, από τις τράπεζες, προς χρηματοδότηση, πρέπει υποχρεωτικά να επιδεικνύουν αλλά και και να αποδεικνύουν συνάμα, τη συμβατότητά τους προς τη συγκεκριμένη ιεράρχιση των επιχειρηματικών στόχων, που καλό θα ήταν να απεικονίζονται, είτε κατά διαγραμματικό τρόπο είτε ως <<δένδρο επιχειρηματικών στόχων>>. Χωρίς πληρότητα και επάρκεια, ένα επιχειρηματικό σχέδιο είναι καταδικασμένο σε αποτυχία και επομένως σε απόρριψη, από το στάδιο της εκ των προτέρων αξιολόγησης.

Προς τούτο, οι αρμόδιοι αξιολογητές των επιμέρους τραπεζών, θα πρέπει κατά την εκ των προτέρων αξιολόγηση, να ξεχωρίζουν σε ποιά εκ των υποβαλλομένων προς χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων, δεν έχει δοθεί από τους επιχειρηματικούς τους φορείς, στη σχετική μελέτη εφικτότητας κλπ, η απαραίτητη προσοχή στο σχεδιασμό, το μάνατζμεντ και τον ποιοτικό έλεγχο εκτέλεσης, ή μη μόνον στη μονοδιάστατη προσφιλή σε πολλούς επιχειρηματίες πρακτική, απόσπασης χρηματοδοτικών πόρων. Και τούτο, γιατί είναι πιθανόν, σε περίπτωση που τέτοια μειονεκτήματα δεν εντοπισθούν εγκαίρως, να δημιουργηθούν αργότερα, τόσο στη χρηματοδοτούσα τράπεζα όσο και στη φέρουσα αυτά επιχείρηση, σημαντικά προβλήματα αποδοτικότητας, ρευστότητας κλπ.

Τα προαναφερθέντα βρίσκουν απόλυτη εφαρμογή, πολλές φορές, στην χρηματοδότηση έργων από τα αρμόδια χρηματοπιστωτικά όργανα της Ε.Ε. και δη των προβλεπομένων, δυνάμει των ΚΠΣ, στα Επιχειρησιακά Προγράμματα και στα ΠΕΠ. Τούτο δε συμβαίνει γιατί δεν επιτυγχάνονται επαρκώς οι απαιτήσεις ποιοτικού ελέγχου διασφάλισης των στόχων της ουσιαστικής σύγκλισης των οικονομιών όλων των Χωρών – Μελών, της Ε.Ε. Εξ' αυτού δε πηγάζει και το πρόβλημα της απορροφητικότητας, για επενδυτικά έργα που έχουν, κατ' αρχήν, εγκριθεί από την Ε.Ε., και που τα ποσά των οποίων μεταφέρονται σε άλλα Κράτη – Μελη, τα οποία προσδίδουν ιδιαίτερη βαρύτητα στους παράγοντες της ποιοτικής επιχειρηματικής έρευνας, του σχεδιασμού, των φορέων εκτέλεσης, καθώς και του συστήματος ελέγχου των επενδυτικών έργων.

Η διαδικασία της αξιολόγησης και έγκρισης επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων και στα τρία της στάδια, προετοιμασίας (ex-ante), παρακολούθησης (on going) και εκ των υστέρων έλεγχος (ex-post), γενικώς αλλά και ειδικώς, στην περίπτωσή μας, από το Τραπεζικό Σύστημα, πρέπει να υποστηρίζεται από διάφορα τεχνικά εργαλεία και μεθόδους, για την άρτια ολοκλήρωσή της. Παρά δε το γεγονός ότι στην παρούσα διδακτορική

διατριβή, όπως αναφέρω και στην εισαγωγή, δεν ασχολούμαι με ανάλυση μεθοδολογίας, θεωρώ σκόπιμη και εξαιρετικά χρήσιμη την αναφορά σε αυτήν, πράγμα που έχει ήδη γίνει. όπου εκρίθη απαραίτητο και στα επί μέρους κεφάλαια αυτής. Συγκεκριμένα, οι αξιολογητές των επιμέρους τραπεζών, θα βοηθηθούν, τα μέγιστα στο έργο τους, από τη χρήση:

- **Των Διαγραμμάτων GANTT BAR**, τα οποία βοηθούν στη χρονική ανάλυση των επιμέρους σταδίων των σχεδίων επένδυσης, δοθέντος ότι μέσω αυτών επιτυγχάνεται καλλίτερος χρονικός προγραμματισμός του προς χρηματοδότηση σχεδίου επένδυσης, κατά στάδια και της **Τεχνικής PERT (Project evaluation and Review Technique)**, που αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση του χρόνου κατασκευής των διαφόρων σχεδίων επένδυσης. Βασίζεται δε σε:
  ✓ γεγονότα (events), δηλαδή επιμέρους στοιχεία που συνθέτουν το σχέδιο επένδυσης,
  ✓ σχέσεις (activities), δηλαδή διαδοχικές φάσεις διασύνδεσης των επιμέρους έργων, και
  ✓ εκτιμήσεις (estimates) δηλαδή πληροφορίες, για τα δύο προηγούμενα τμήματα του επενδυτικού έργο.

  Οι ανωτέρω δύο τεχνικές, θεωρώ ότι αποτελούν, ένα χρησιμότατο εργαλείο στα χέρια των αξιολογητών, δοθέντος ότι το χρονοδιάγραμμα (scheduling), ενός σχεδίου επένδυσης, αποτελεί μια από τις βάσεις και τις πηγές ελέγχου του.

- Της **Ανάλυσης κόστους και ωφελειών (cost / benefit analysis)**, η οποία βοηθά τους αξιολογητές στη σύγκριση κόστους και ωφελειών που απορρέουν από τη χρηματοδότηση και κατ' επέκταση από τηνν υλοποίηση ενός σχεδίου επένδυσης. Στην εν λόγω μέθοδο χρησιμοποιούνται τα ακόλουθα κριτήρια οικονομικής αποδοτικότητας ή κριτήρια επένδυσης,

που μπορούν επίσης να χαρακτηρισθούν και ως κριτήρια προεξόφλησης χρηματικών ροών (discounted – cash – flow Models):

✓ Οικονομικής Καθαρής Παρούσας Αξίας (Net Present Value).

✓ Οικονομικού Εσωτερικού Συντελεστή – Βαθμού Απόδοσης (Internal Rate of Return), και

✓ Λόγου ωφελειών/κόστους.

Πέραν δε αυτών των κριτηρίων δέον να χρησιμοποιούνται και ορισμένα άλλα όπως:

✓ Κριτήριο Περιόδου Απόκτησης Κεφαλαίου (Payback period).

✓ Μέσης Απόδοσης Λογιστικής Αξίας (Average Return on book value), και

✓ Δείκτης Κερδοφορίας.

Όλα τα προαναφερθέντα κριτήρια, βοηθούν τους αξιολογητές στην εκτίμηση της διαφοροποίησης των στόχων και των προτιμήσεων των αιτουμένων χρηματοδότησης επενδυτών, καθιστώντας εφικτή τη συγκρισιμότητα και αξιολόγηση των αποδόσεων των εναλλακτικών επενδυτικών τους σχεδίων.

Οι προαναφερθείσες τεχνικές αξιολόγησης των προς χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων, συμβάλλουν στην ποιοτική διοίκηση των χρηματοδοτουμένων έπενδυτικών σχεδίων – προγραμμάτων (quality project management), δεδομένου όπι μέσω αυτών επιτυγχάνεται μια συνδυασμένη προσέγγιση του ελέγχου της ποιότητάς τους (σε όλα τα στάδια της αξιολόγησης), του προϋπολογισμού και κόστους (budgeting), των επιδόσεών τους (performance) και του χρόνου αποπεράτωσής τους (time), δοθέντος ότι ότι όλα τα επενδυτικά προγράμματα – έργα έχουν ένα κύκλο ζωής (life cycle), που χρησιμοποιείται ως βάση για το σχεδιασμό, τον προγραμματισμό και τον έλεγχο της υλοποίησής τους, προκειμένου αυτή να είναι αποτελεσματική και ποιοτική, τόσο για τις επιχειρήσεις που τα αναλαμβάνουν και τα τραπεζικά

ιδρύματα που τα χρηματοδοτούν, όσο και για τις περιοχές όπου αυτά εκτελούνται.

Πέραν των ανωτέρω μεθόδων, οι οποίες κατά κανόνα δρούν με γνώμονα τα καθαρώς ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια αξιολόγησης, που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας (efficiency), το Τραπεζικό Σύστημα, μέσω των αρμοδίων Υπηρεσιών του, θα πρέπει να προβαίνει, για την ορθότερη και πληρέστερη αξιολόγηση και έγκριση – επιλογή των προς χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων – προγραμμάτων, κατά περίπτωση, στην εκπόνηση **Μελετών Περιφερειακής Ανάλυσης και Τραπεζικής Κάλυψης**, που ενισχύουν εμμέσως, αλλά κατά τρόπο ουσιαστικό, τη διαδικασία αξιολόγησης και έγκρισης επενδυτικών σχεδίων, αποτελώντας, όπως καταδεικνύεται κατωτέρω, εφόσον εκπονούνται από εξειδικευμένα, κατάλληλα εκπαιδευμένα και έχοντα το ανάλογο επιστημονικό υπόβαθρο (background), τραπεζικά στελέχη – μελετητές, επικουρικά, πλην όμως χρησιμότατα εργαλεία στα χέρια των αξιολογητών.

Αναλυτικότερα:

- Οι **Μελέτες Περιφερειακής Ανάλυσης (ΜΕ.ΠΕ.Α)**, βοηθούν τα τραπεζικά ιδρύματα στη χάραξη της κατάλληλης μακροπρόθεσμης στρατηγικής ανάπτυξης – βελτίωσης των Τραπεζικών Δικτύων. Αφορούν δε τόσο περιοχές όπου υπάρχουν ήδη εγκατεστημένες Μονάδες τους όσο και περιοχές γενικότερου τραπεζικού ενδιαφέροντος. Για δε τη συγκρισιμότητα των στοιχείων, που παρέχονται μέσω των εν λόγω Μελετών, είναι απαραίτητη η δημιουργία ενιαίου μοντέλου μελετών Περιφερειακής Ανάλυσης, που θα περιλαμβάνει ομοιόμορφα κριτήρια επιλογής περιοχών τραπεζικού ενδιαφέροντος. Πρέπει δε να περιλαμβάνει μια σειρά από παράγοντες που διαμορφώνουν τη φυσιογνωμία μιας περιφέρειας, οι κυρότεροι εκ των οποίων είναι:

✓Η φυσιογνωμία της περιφέρειας (γεωμορφολογία της περιφέρειας) – γεωγραφική κατανομή (διερεύνηση της συνάφειας μεταξύ ομοιογένειας και πόλωσης των περιφερειών).

✓Τα διαθέσιμα περιφερειακά δεδομένα (όπως εξέλιξη και πυκνότητα του πληθυσμού, δημογραφική γήρανση, οικονομικά ενεργός πληθυσμός κλπ), και

✓Οι παράγοντες που προσδιορίζουν το πλαίσιο της περιφερειακής ανάπτυξης (όπως εισοδηματικές διαφορές, μεταξύ των υπό εξέταση περιφερειών, το κατά κεφαλήν εισόδημα και η τυχόν απόκλισή του από το μέσο εθνικό εισόδημα. Στους εν λόγω βεβαίως παράγοντες, υπεισέρχονται και ορισμένοι περιοριστικοί τοιαύτοι, όπως είναι η διεθνοποίηση της οικονομίας, η ανάπτυξη δικτύων και η ένταξη των μεγάλων αστικών κέντρων σε αυτά, καθώς επίσης και η ενίσχυση της τοπικότητας και της ενδογενούς αναπτυξιακής προσπάθειας. Οι παράγοντες αυτοί συντελούν αρκετές φορές στην απομόνωση των μεγάλων αστικών κέντρων από την περιφέρεια που τα περιβάλλει και στην ενσωμάτωσή τους σε νέους περιφερειακούς σχηματισμούς, μέσω τόσο της αξιοποίησης της υψηλής τεχνολογίας όσο και των δικτύων. Σε αυτή την περίπτωση παρατηρείται μια διαδικασία σταδιακής αποδυνάμωσης της περιφέρειας από το κέντρο <<backwash effects>>, κατά Myrdal).

Εκτός των ανωτέρω κριτηρίων, κατά την εκπόνηση ενός ενιαίου μοντέλου Περιφερειακής Ανάλυσης, θα πρέπει να προσεχθούν, τα ακόλουθα κριτήρια τα οποία προσδιορίζουν το περιφερειακό πρόβλημα:

✓αναπτυξιακό,

✓χωροταξικό, και

✓ειδολογικό

Εξ' αυτού συνάγεται ότι, πρέπει να διερευνώνται και αναλύονται επίσης και οι ευκαιρίες για ανάπτυξη, επενδύσεις, σταδιοδρομία, εμπορική δραστηριότητα, σπουδές, περίθαλψη κλπ, που προσφέρονται σε

διαπεριφερειακό-διακλαδικό επίπεδο και δημιουργούν σε σημαντικό βαθμό τα αίτια των περιφερειακών ανισοτήτων, αλλά παραλλήλως διαμορφώνουν τη δυναμική, καθώς και τις προοπτικές της περιφερειακής ανάπτυξης.

Καθοριστικό επίσης ρόλο στις Μελέτες Περιφερειακής Ανάλυσης, παίζουν οι ακόλουθες πέντε βασικές αρχές, (συμφώνως προς τους Baily, Guesnier, Paclinck και Saller, 1987):

1. Η Αρχή της Χωρικής Αλληλεξάρτησης (έχει ήδη γίνει, στο τελευταίο αυτό κεφάλαιο, αναλυτική αναφορά σε αυτήν).
2. Η Αρχή της Χωρικής Ασυμμετρίας, όπου οσαύτως έχει ήδη γίνει αναφορά.
3. Η Αρχή της Αλλοτοπίας. Βάσει της εν λόγω Αρχής, τα οικονομικά φαινόμενα, που είναι εγκατεστημένα σε ένα δεδομένο χώρο, ερμηνεύονται, αρκετά συγχνα, από αιτιώδεις παράγοντες εγκατεστημένους σε άλλους χώρους. Χαρακτηριστικά, στο σημείο αυτό μπορεί να αναφερθεί η εγκατάσταση μιας επιχείρησης σε μια περιοχή στην οποία δεν υπάρχουν τόσο αγορά, όσο και πρώτες ύλες.
4. Η Αρχή της διάκρισης μεταξύ Εγκατάστασης και Λειτουργίας Δραστηριοτήτων. Δυνάμει αυτής, κατά την ανάλυση μιας Περιφέρειας και δη κατά τη διερεύνηση της εγκατάστασης δραστηριοτήτων σε αυτήν, είναι απαραίτητη η διάκριση μεταξύ φαινομένων εγκατάστασης και εκείνων της λειτουργίας μιας δραστηριότητας. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονισθεί ότι πέραν του προσδιορισμού της επίπτωσης που έχει η συγκέντρωση των δραστηριοτήτων, καθώς επίσης και η κλαδική διάρθρρωση στη λήψη της απόφασης για εγκατάσταση ή μη σε μια περιοχή, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και οι επιπτώσεις που θα έχουν, τόσο οι ροές όσο και οι σχέσεις που θα δημιουργηθούν, μετά την επιλογή του τόπου εγκατάστασης.
5. Η Περιφερειακή – Γεωγραφική Αρχή, όπου παρουσιάζεται ο χώρος, ως σύνολο οικονομικοκοινωνικών δραστηριοτήτων.

Για την εφαρμογή των ανωτέρω εφαρμόζονται οι ακόλουθοι μέθοδοι:

1. Πρόγνωσης κατανομής (όπου εμφανίζονται οι σχέσεις αλληλεξάρτησης των περιφερειών).
2. Ιεράρχησης μέσω της κλίμακας Goutman, ως προς την επίδοση και τη δημοτικότητα μιας περιφέρειας.
3. Ανάλυσης συντλεστών συμμετοχής (όπου ο υψηλός δείκτης συμμετοχής, μιας περιφέρειας σε κάποια δραστηριότητα καταδεικνύει ότι η περιφέρεια αυτή είναι ελκυστική σε αυτή τη δραστηριότητα, με άλλα λόγια αυτή έχει την κατάλληλη υποδομή να δεχθεί τέτοιου είδους δραστηριότητες. Πρέπει όμως να δίδεται ιδαίτερη προσοχή στο ενδεχόμενο κορεσμού της. Αντιθέτως, ο χαμηλός δείκτης συμμετοχής μιας περιφέρειας, υποδηλοί, είτε απροθυμία είτε αδυναμία της εν λόγω περιοχής – περιφέρειας, να αναλάβει μια δραστηριότητα. Και η μεν αδυναμία συνεπάγεται αναγκαιότητα έργων υποδομής, η δε απροθυμία ανάγκη επενδυτικών έργων).
4. Περιφερειακού πολλαπλασιαστή. □ταν ο περιφερειακός/τοπικός πολλαπλασιαστής, (K= 1/[1-C] και C= Tr/Ar ➛ K = 1/1-Tr/Ar, όπου δε Tr= τοπική δραστηριότητα και Ar = συνολική δραστηριότητα), είναι > 1, τότε η εξαγωγική δραστηριότητα μιας περιφέρειας είναι σημαντική δηλαδή έχει εξειδικευτεί σε ένα ορισμένο τομέα. Γενικότερα, μπορούμε να πούμε ότι η οικονομία μιας περιφέρειας αποτελείται από βασικούς και μη βασικούς τομείς. □ταν δε αυξάνεται ο εξαγωγικός τομέας, αυξάνεται και η εισροή και επομένως και η ζήτηση του βασικού τομέα σε προϊόντα του μη βασικού.
5. Ανάλυσης Απόκλισης Συμμετοχής (Shift and Share Analysis). Η εν λόγω μέθοδος, θεωρεί ότι η μεταβολή της απασχόλησης σε ένα Νομό – Περιφέρεια, σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή, εξαρτάται από:

   ➛Το ρυθμό μεταβολής της απασχόλησης σε ολόκληρη τη χώρα ή σε μια ευρύτερη γεωγραφική ενότητα.

   ➛Την κλαδική διάρθρωση του νομού – περιφέρειας, και

→Την ύπαρξη ευνοϊκών συνθηκών στην περιφέρεια, για την ανάπτυξη συγκεκριμένων κλάδων.

Περιλαμβάνει δε τα ακόλουθα στάδια:

→Ταξινόμηση των Νομών της Χώρας, βάσει των εξής περιφερειακών τύπων του BOUDEVILLE:

1ος τύπος: ΟΣ>0, ΔΣ>0, [ΟΣ] > [ΔΣ]
2ος τύπος: ΟΣ>0, ΔΣ>0, [ΔΣ] > [ΟΣ]
3ος τύπος: ΟΣ>0, ΔΣ<0, [ΟΣ] > [ΔΣ]
4ος τύπος: ΟΣ<0, ΔΣ>0, [ΟΣ] < [ΔΣ]
5ος τύπος: ΟΣ<0, ΔΣ>0, [ΟΣ] > [ΔΣ]
6ος τύπος: ΟΣ>0, ΔΣ<0, [ΟΣ] < [ΔΣ]
7ος τύπος: ΟΣ<0, ΔΣ<0, [ΟΣ] > [ΔΣ]
8ος τύπος: ΟΣ<0, ΔΣ<0, [ΟΣ] < [ΔΣ]

Όπου ΟΣ→**Ομολογική συνιστώσα** απόκλισης, η οποία αναφέρεται στη συνολική απασχόληση κάθε Περιφέρειας – Νομού και εξαρτάται από την κλαδική διάρθρωσή της, δηλαδή από την κατανομή της περιφερειακής απασχόλησης σε κλάδους που παρουσιάζουν αύξηση ή μείωση της απασχόλησής τους σε κλαδικό επίπεδο. Η εξέλιξη δε αυτή της κλαδικής απασχόλησης προκύπτει και από τις συνιστώσες της ομολογικής απόκλισης, κατά τομέα παραγωγής. Κατά τον Ritcharson, υψηλή ΟΣ έχουν οι κλάδοι έντσης κεφαλαίου και υψηλής εισοδηματικής ελαστικότητας.

'Οπου ΔΣ→**Διαφορική συνιστώσα** απόκλισης, η οποία αναφέρεται στην επίδραση των ειδικών περιφερειακών παραγόντων στην ανάπτυξη κάθε τομέα ξεχωριστά ή και στη συνολική περιφερειακή ανάπτυξη (όπως επαρκής βιομηχανική και κοινωνική υποδομή, ειδικά κίνητρα ανάπτυξης κλπ).

→Καθορισμό του ποιοί από τους Νομούς αυτούς παρουσιάζουν ρυθμούς αύξησης μεγαλύτερους από τον Εθνικό ρυθμό, ποιοί μικρότερο και ποιοί αρνητικό.

→Σχολιασμό των τιμών των συνιστωσών συμμετοχής και απόκλισης, και τέλος,

→Προτάσεις συγκεκριμένων μέτρων περιφερειακής πολιτικής, κατά Νομό ή στην περίπτωση που περισσότεροι του ενός Νομού παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά κατά ομάδες Νομών. Τα εν λόγω μέτρα αναλύονται σε:

✓ Κίνητρα επενδύσεων, με τα οποία ενισχύονται Περιφέρειες – Νομούς, με αρνητική Ομολογική Συνιστώσα.

✓ Έργα υποδομής, με τα οποία ενισχύονται Περιφέρειες – Νομούς, που παρουσιάζουν τοπικά μειονεκτήματα (αρνητική Διαφορική Συνιστώσα), για την ανάπτυξη στη μεταποίηση κυρίως.

Μέσω των προαναφερθεισών ποσοτικών μεθόδων Περιφερειακής Ανάλυσης, οι αρμόδιοι τραπεζικοί αναλυτές και αξιολογητές, μπορούν λοιπόν να:

→Προσδιορίσουν τη φυσιογνωμία των περιφερειών και να μετρήσουν τις περιφερειακές ανισότητες.

→Διερευνήσουν τα περιφερειακά πολλαπλασιαστικά φαινόμενα και τις διαπεριφερειακές σχέσεις.

→Διατυπώσουν προβλέψεις.

→Αξιολογήσουν τις παρεμβάσεις στην περιφέρεια

→Οριοθετήσουν τις διάφορες περιφέρειες σε:

✓ Ομοιογενείς, όπου συνήθως επικρατούν διαδικασίες διαχύσεως ή διαδόσεως της ανάπτυξης (spread effects) κατά Myrdal. Εδώ κυριαρχούν κριτήρια, γεωγραφικά, κοινωνικά, οικονομικά και δημογραφικά, που εκφράζονται με την καθιέρωση περιοχών κινήτρων (π.χ. Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης).

✓Κεντρικές (core regions), οι οποίες, κατά Friedmann, σταθεροποιούν την επιβολή τους, πάνω στις υπόλοιπες περιφέρειες, μέσω των διαδικασιών αναδράσεως (feedback effects). Με άλλα λόγια έχουμε να κάνουμε με πόλους ανάπτυξης (pole de croissance, κατά Perroux, ο οποίος υποστηρίζει ότι γύρω από τους πόλους ανάπτυξης, δημιουργούνται, κατά κανόνα, προβληματικές – υπανάπτυκτες περιφέρειες. Και τέλος,

✓Προβούν στη διαρθρωτική περιφερειακή ανάλυση, των περιφερειών στις οποίες πρόκειται να υλοποιηθούν τα προς χρηματοδότηση, από τις τράπεζες τις οποίες τα προαναφερθέντα στελέχη εκπροσωπούν, επενδυτικά σχέδια και προγράμματα. Και να διαπιστώσουν κατ' αυτό τον τρόπο αν τα εν λόγω σχέδια είναι κατάλληλα για την εν λόγω περιοχή και επόμένως αν θα είναι βιώσιμα και κερδοφόρα για την επιχείρηση η οποία τα φέρει στο τραπεζικό σύστημα προς χρηματοδότηση και κατ' επέκτση αν η εν λόγω επιχείρηση θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις δανειακές της υποχρεώσεις έναντι της χρηματοδοτούσας αυτή τραπέζης.

Δυνάμει των ανωτέρω, τα τραπεζικά ιδρύματα, έχουν στη διάθεσή τους, τις ακόλουθες τρείς εναλλακτικές λύσεις, προγραμματισμού των ΜΕ.ΠΕ.Α τους, τις οποίες επιλέγουν αναλόγως προς την εκάστοτε στρατηγική, η οποία αποφασίζεται από τις επιμέρους Διοικήσεις τους, βάσει των κατά περίπτωση επικρατουσών κοινωνικοοικονομικών συνθηκών και των εξ' αυτών απορρεόντων συμφερόντων τους:

1. Να δώσουν προτεραιότητα στους Νομούς που διαθέτουν έντονη οικονομική και κοινωνικοπολιτιστική δραστηριότητα, δρώντας με καθαρώς ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια και αποβλέποντας στην αποτελεσματικότητα (efficiency). Σε αυτή την περίπτωση επικρατούν διαδικασίες <<backwash effects>>, σταδιακής αποδυνάμωσης των προβληματικών παραμθόριων περιοχών από εκείνες των αστικών κέντρων (core regions).

2. Να προκρίνουν την εκπόνηση ΜΕ.ΠΕ.Α., των προβληματικών Νομών, που παρουσιάζουν προβλήματα κλαδικής διάρθρωσης και τοπικά μειονεκτήματα, δρώντας βάσει κοινωνικοοικονομικών κριτηρίων και αποβλέποντας στην ενδοπεριφερειακή και διαπεριφερειακή ισότητα και δικαιοσύνη (equity), εφαρμόζοντας κοινωνική πολιτική, ανάλογη των κρατικών φορέων (ΥΠ.ΕΘ.Ο, Υπουργείο Ανάπτυξης, ΕΟΜΜΕΧ κλπ). Αντιθέτως προς την υπό στοιχείο 1 περίπτωση, εδώ επικρατούν διαδικασίες <<spread effects>>, διαδόσεως ή διαχύσεως της ανάπτυξης, από το κέντρο προς την περιφέρεια.
3. Να προβαίνουν σε αναλογική εξέταση των Νομών. Με άλλα λόγια να επιλέγονται Νομοί και από τις δύο προαναφερθείσες κατηγορίες, κατά τον εξής τρόπο:
   Σε περιόδους οιικονομικής ανάπτυξης να επιλέγονται οι προβληματικοί Νομοί, ενώ σε περιόδους οικονομικής κρίσης οι δυναμικοί.

Στην επιλογή των, προς εκπόνηση ΜΕ.ΠΕ.Α, Νομών, μπορούν να βοηθήσουν τους μελετητές των τραπεζών και οι εκάστοτε ισχύοντες Αναπτυξιακοί Νόμοι, δοθέντος ότι κατατάσσουν τις περιφέρειες της Χώρας, σε ζώνες αναπτυξιακών κινήτρων, επιδοτήσεων και φορολογικών ελαφρύνσεων.

- Οι **Μελέτες Τραπεζικής Κάλυψης**, βοηθούμενες από τις ΜΕ.ΠΕ.Α, ως προς την επιλογή των καταλλήλων αγορών-στόχων για ίδρυση τραπεζικών μονάδων, ή μη καταλλήλων, είτε λόγω κορεσμού από τον ανταγωνισμό είτε λόγω μη ύπαρξης τοπικών πλεονεκτημάτων και κατάλληλης κλαδικής διάρθρωσης και με τη σειρά τους βοηθούν τις Τράπεζες, στη σωστή διάρθρωση και αναδιάρθρωση του Δικτύου των Μονάδων τους. Σε αυτή δε τη βάση κινούμενες, περιλαμβάνουν και

αυτές και εξετάζουν, τους ίδιους, με τις Μελέτες Τραπεζικής Κάλυψης παράγοντες, δηλαδή:

✓ Τη φυσιογνωμία της περιφέρειας, όπου ανήκει η προς ίδρυση, συγχώνευση ή και κατάργηση μονάδα.
✓ Τη γεωγραφική της κατανομή.
✓ Τα διαθέσιμα περιφερειακά της δεδομένα, καθώς και
✓ Τους παράγοντες που προσδιορίζουν το πλαίσιο της περιφερειακής της ανάπτυξης.

□σον αφορά δε στην χρησιμοποιούμενη μεθοδολογία, αυτή κατά κανόνα δεν είναι τόσο σύνθετη και πολυδιάστατη όσο η χρησιμοποιούμενη στις μελέτες Περιφερειακής Ανάλυσης. Κατά κανόνα, χρησιμοποιείται η cost – benefit analysis καθώς και κριτήρια ιδιωτικοοικονομικά, τσ οποία βοηθούν τους αρμόδιους τραπεζικούς μελετητές, marketing κυρίως, να διατυπώσουν κατα πόσο μια επένδυση ίδρυσης μιας νέας μονάδας θα αποβεί κερδοφόρος και πότε για την τράπεζά τους. Βεβαίως υπάρχουν και περιπτώσεις, όπου ενώ μια επένδυση ίδρυσης τραπεζικής μονάδας, είναι από καθαρώς οικονομικής πλευράς, ασύμφορος για ένα τραπεζικό ίδρυμα, παρ' όλα ταύτα, μπορεί οι Τράπεζες (κυρίως μεγάλες κρατικές ή ειδικά πιστωτικά ιδρύματα), αποφασίζοντας επί τη βάσει κοινωνικοοικονομικών κριτηρίων, να την προκρίνει, ως απολύτως ανγκαία για λόγους εθνικούς ή κοινωνικούς.

Οι μελέτες τραπεζικής κάλυψης βοηθούν τους τραπεζικούς αξιολογητές των προς χρηματοδότηση σχεδίων επένδυσης, στο να διαπιστώσουν κατά πόσο η ίδρυση νέων τραπεζικών μονάδων στην περιοχή όπου αυτα απευθύνονται, θα συντελέσει στην οικονομική της άνθηση και κατ' επέκταση στην αποδοχή του από την τοπική αγορά.

Οιι σχέσεις όμως μεταξύ μελετών Τραπεζικής Κάλυψης μιας περιοχής και αξιολόγησης των προς υλοποίηση στην εν λόγω περιοχή σχεδίων επένδυσης, τα οποία αιτούνται τραπεζικής χρηματοδότησης, είναι αμφίπλευρη, δεδεομένου ότι και οι τραπεζικοί μελετητές Marketing, βοηθούνται, από τα αποτελέμστα της αξιολόγησης των αιτουμένων χρηματοδότησης επενδυτικών σχεδίων – προγραμμάτων, στο να διαπιστώσουν στο κατά πόσο αυτά μπορούν να συντελέσουν στην περαιτέρω ανάπτυξη της περιοχής, στην οποία πρόκειται να ιδρυθούν, νέες τραπεζικές μονάδες.

Γενικώς, κατά την εκπόνηση μελετών Περιφερειακής Ανάλυσης και Τραπεζικής Κάλυψης πρέπει:

→Να εξηγούνται οι βασικές αρχές βάσει των οποίων διερευνάται, τόσο η οργάνωση του χώρου όσο και η αναπτυξιακή πολιτική.

→Να προσδιορίζεται σαφώς η εκάστοτε εξεταζομένη περιοχή, δεδομένου ότι τόσο τα μοντέλα όσο και οι μέθοδοι και δείκτες – τύποι που, κατά περίπτωση, χρησιμοποιούνται, από τους μελετητές, αναπαρστούν και διερευνούν μέρος της περιφερειακής πραγματικότητας, σε περιφερειακό – κλαδικό επίπεδο και αντανακλούν, τόσο τις βασικές αρχές – ιδεολογία που επιλέγουν μεταξύ αποτελεσματικότητας ή διαπεριφερειακής και ενδοπεριφερειακής ισότητας και δικαιοσύνης <<efficiency versus equity>> όσο και τον τρόπο με τον οποίο αυτές διαμορφώνονται και εφαρμόζονται χωρικά.

→Να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη, τόσο κατά την προσέγγιση των περιφερειακών φαινομένων όσο και κατά τη χάραξη της περιφερειακής πολιτικής, οι συνθήκες αναδράσεων <<Feedback Effects>>, κατά Friedmann, που δημιουργούνται, μεταξύ αναπτυξιακής διαδικασίας (αποτελεσματικότητας <<efficiency>>) αφ' ενός και βασικών αρχών διαπεριφερειακής και ενδοπεριφερειακής ισότητας και δικαιοσύνης << equity>> αφ' ετέρου.

- Των **Μοντέλων Γραμμικού Προγραμματισμού (Linear Programming Models)**, όπου σε δεδομένο πρόβλημα γραμμικού προγραμματισμού, στο οποίο ζητείται το μέγιστο της αντικειμενικής συνάρτησης, αντιστοιχεί ένα άλλο πρόβλημα, το αποκαλούμενο δυϊκό, όπου ζητείται το ελάχιστο της αντικειμενικής συνάρτησης. Το δυϊκό πρόβλημα, έχει τόσους περιορισμούς όσος είναι και ο αριθμός των μεταβλητών του αρχικού προβλήματος και αριθμό μεταβλητών, ίσο προς τον αριθμό των περιορισμών του αρχικού προβλήματος. Σε δεδομένο δε πρόβλημα ελαχιστοποίησης, αντιστοιχεί ένα δυϊκό πρόβλημα μεγιστοποίησης.

  Η χρήση των προαναφερθέντων μοντέλων, θα μπορούσε να βοηθήσει τους τραπεζικούς αξιολογητές των προς χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων, κατά το ότι τους καθοδηγεί ως προς την ακολούθηση εκείνωνν των βημάτων (steps), που θα τους οδηγήσουν στην επιλογή των καλλιτέρων και αποδοτικοτέρων, για την τράπεζά τους, επενδυτικών σχεδίων, μέσω της πρόβλεψης ελαχιστοποίησης των κινδύνων που αυτά εγκυμονούν.

  Παρά την αναμφισβήτητη χρησιμότητά τους όλες οι ανωτέρω μέθοδοι, θα σηναντούσαν δυσκολίες εφαρμογής, σε περιπτώσεις ανταγωνιστικών και όχι συμπληρωματικών σχέσεων, ανάμεσα στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων από τις εγχώριες και από τις διεθνείς κεφαλαιαγορές. Σε αυτές όμως τις περιπτώσεις το πρόβλημα αντιμετωπίζεται, με την υιοθέτηση, από πλευράς ελληνικών τραπεζών, σε ορισμένες τουλάχιστον περιπτώσεις (κοινοπρακτικά δάνεια κ.ά), της πρακτικής των συνεργασιών με έμπειρα αλλοδαπά ιδρύματα, τα οποία διαθέτουν ήδη ένα παγκόσμιο δίκτυο και ειδικό know – how, δεδομένου ότι η αυτόνομη δράση των εγχωρίων ιδρυμάτων στις ανεπτυγμένες οικονομίες,θεωρείται ιδιαιτέρως αμφίβολη. Εκείνο όμως που θα πρέπει να προσεχθεί στο σημείο αυτό, είναι να μην χαθεί ή

αλλοιωθεί η ειδική χωρική ταυτότητα, τα πολιτιστικά στοιχεία και η τοπική κουλτούρα των εν λόγω επιχειρήσεων.

Εάν ακολουθηθούν, κατά περίπτωση, όλες οι προαναφερθείσες προτάσεις, κατά την διαδικασία αξιολόγησης και έγκρισης επενδυτικών σχεδίων – προγραμμάτων, από το Τραπεζικό Σύστημα, τότε και το αποτέλεσμα της εν λόγω διαδικασίας θα χαρακτηρίζεται από πληρότητα (integration), αυτοτέλεια και επάρκεια (sufficiency), ώστε να διασφαλίζεται η αξιοπιστία (credibility) και αποτελεσματικότητα (efficiency), των τελικώς επιλεγέντων να χρηματοδοτηθούν σχεδίων επένδυσης, σε όρους κόστους, επιδόσεων, αλλά και ποιότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Προοπτικές και Συμβολή στην Περιφερειακή Ανάπτυξη

7.1. Προοπτικές

Οι πρόσφατες οικονομικές ανακατατάξεις και εξελίξεις (όπως συνέβη στις οικονομίες των χωρών της □πω Ανατολής, οι αλυσιδωτές αντιδράσεις που αυτές προκάλεσαν σε παγκόσμιο επίπεδο κλπ), εκ των πραγμάτων ανέδειξαν για μια εισέτι φορά, τον κυρίαρχο ρόλο των Τραπεζών και των Χρηματιστηρίων, τόσο στην οικονομία των επί μέρους Χωρών, όσο και στο διεθνές οικονομικό γίγνεσθαι.

Οι Τράπεζες λοιπόν (κρατικές, συνεταιριστικές, ιδιωτικές, εξειδικευμένου κλπ. Χαρακτήρα), βασιζόμενες στη δυναμικότητά τους, καλύπτουν, πάντοτε, οιαδήποτε περιοχή οικονομικών δραστηριοτήτων, εμφανίζει επιχειρηματικό ενδιαφέρον και υπόσχεται άμεσα και πολλά κέρδη.

Υπ' αυτό το πρίσμα, το Τραπεζικό Σύστημα γενικώς και ειδικότερα το Ελληνικό Τραπεζικό Σύστημα, καλείται να προσαρμοσθεί στις απαιτήσεις του διεθνούς ανταγωνισμού, στη ζήτηση νέων αγορών, στις ραγδαίες εξελίξεις στην τεχνολογία και στο νέο τοπίο του οικονομικού, επαγγελματικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος (corporate environment), στα πλαίσια του συνθέτου ιστορικού φαινομένου της τεχνολογικής έκριξης (technological explosion) και της παγκοσμιοποίησης (globalization), των αγορών και οικονομιών.

Επιπροσθέτως, η απελευθέρωση των αγορών οδηγεί στην αποπεριφερειοποίηση των επιμέρους εθνικών τραπεζικών τομέων, γεγονός που σηματοδοτεί την ενσωμάτωση και της Ελληνικής

περιφερειακής τραπεζικής αγοράς, σε μια ευρύτερη χρηματοπιστωτική ευρωπαϊκή αγορά. Η νέα αυτή κατάσταση θα έχει ως αποτέλεσμα, την αύξηση του ανταγωνισμού και της αποδοτικότητας του ελληνικού τραπεζικού τομέα, που με τη σειρά του θα επιδράσει ευνοϊκά στο σύνολο της Ελληνικής οικονομίας, προωθώντας το όριο των παραγωγικών της δυνατοτήτων. Η Νομισματική πολιτική θα καταστεί επίσης αποτελεσματικότερη σε μια απελευθερωμένη αγορά, εφόσον θα μπορεί να χρησιμοποιεί να χρησιμοποιεί τα παραδοσιακά μέσα άσκησης πολιτικής που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε ένα θεσμικό πλαίσιο ρυθμιζόμενων επιτοκίων και κατανομής πιστώσεων.

Η απελευθέρωση των αγορών, καθώς και η Οικονομική και Νομισματική Ολοκλήρωση, επιδρά κατ' επέκταση και στο ύψος των επιτοκίων, κατά τον εξής τρόπο:

→Κατά την αρχική φάση της ολοκλήρωσης, η εθνική αγορά θα παρουσιάζει πιθανόν ανώτερα ή κατώτερα επιτόκια από εκείνα που ισχύουν στην ευρύτερη αγορά. Η δε απόκληση θα είναι τόσο μεγαλύτερη, όσο πιο απομονωμένη είναι η εθνική αγορά, από τις κινήσεις του κεφαλαίου και τη ποή των πληροφοριών. Καθώς όμως η ολοκλήρωση θα συνεχίζεται σε όλους τους τομείς της οικονομίας, η απόκλιση των επιτοκίων θα μειώνεται και τελικώς θα εξαφανισθεί, το αργότερο μέχρι της καθιέρωση ενιαίου νομίσματος σε όλη την αγορά.

→Η ζήτηση και προσφορά δανειακών κεφαλαίων στην εθνική αγορά, θα είναι ανελαστικότερη απ' ότι στο στο σύνολο της αγοράς και ακόμη περισσότερο, όσο πιο απομονωμένη είναι η εθνική αγορά.

→Τα επιτόκια, μακροπροθέσμως, θα είναι συνδεδεμένα με εκείνα που ισχύουν στην ευρύτερη αγορά, δηλαδή θα καθορίζονται εξωγενώς για την εθνική αγορά και θα παραμένουν έτσι λόγω των διακανονισμών που γίνονται, όταν ισχύει η ελεύθερη διακίνηση του κεφαλαίου. Αν δε η αύξηση της αυτόνομης δαπάνης έχει ως αποτέλεσμα την άνοδο των επιτοκίων, τότε θα εισρεύσουν πόροι στην αγορά, επαναφέροντας τα επιτόκια στο

προηγούμενό τους επίπεδο, αλλά με υψηλότερο εισοδηματικό επίπεδο. Με άλλα λόγια το επίπεδο της εθνικής προσφοράς χρήματος, καθορίζεται εξωγενώς. Τούτου δοθέντος, αν οι νομισματικές αρχές επιχειρήσουν περιοριστική πολιτική, τα επιτόκια θα ανέλθουν, προκαλώντας εισροή κεφαλαίου, που θα τα επαναμειώσει.

Βάσει των ανωτέρω (δηλαδή ανοίγματος των αγορών και των οικονομιών στον διεθνή ανταγωνισμό και των επιδράσεών τους στα επιτόκια και επομένως και στον τραπεζικό δανεισμό) και δεδομένων των περιορισμένων πόρων (resources constraint) αναβαθμίζεται και ο ρόλος των διαδικασιών αξιολόγησης και έγκρισης (evaluation and approval), από το Τραπεζικό Σύστημα, επενδυτικών σχεδίων, καθώς και των αιτουμένων χρηματοδότησης προς υλοποίηση αυτών, επιχειρήσεων που λειτουργούν σε ενδοπεριφερειακό, διαπεριφερειακό, εθνικό ή πολυεθνικό επίπεδο.

Άρρηκτα συνδεδεμένοι με τον αναβαθμισμένο ρόλο των Τραπεζών, γενικώς και ειδικώς με εκείνο του αξιολογητού των επενδυτικών σχεδίων είναι οι εξής άξονες:
→Εκσυγχρονισμού.
→Βελτίωσης λειτουργίας
→Συγχωνεύσεων – Δημιουργίας μεγάλων τραπεζών, και
→Εκπαίδευσης – Εξειδίκευσης του προσωπικού των τραπεζικών ιδρυμάτων και επαγγελματισμός των στελεχών τους.

Η μεν δημιουργία των μεγάλων τραπεζών, συνδέεται με ιδιωτικοποιήσεις, μεγάλα κεφάλαια, ανταγωνιστικότητα και μείωση του κόστους λειτουργίας τους. Καθώς επίσης και με την επιθυμία των εθνικών Κυβερνήσεων, να χρησιμοποιήσουν το Τραπεζικό Σύστημα, ως μοχλό και ως εργαλείο ανάπτυξης. Η περίπτωση της Ελλάδας, με ένα ιδιαιτέρως διευρημένο κρατικό τραπεζικό τόμέα, είναι ενδεικτική της τάσης αυτής. Τα προβλήματα βεβαίως τα οποία είναι πιθανόν να προκαλέσει η τυχόν υπέρμετρη

διόγκωση του τομέα των κρατικών τραπεζών σε μεταγενέστερα στάδια ανάπτυξης δεν είναι αμελητέα, ούτε για τον τομέα των κρατικών τραπεζών, ούτε για την συνολική εθνική οικονομία. Οι προαναφερθείσες μάλιστα, πρόσφατες ρυθμίσεις και πολιτικές επιλογές στη Χώρα μας είναι ενδεικτικές των θετικών ή και σε κάποιες περιπτώσεις αρνητικών πτυχών του θέματος,

Ο δε εκσυγχρονισμός και η βελτίωση λειτουργίας συνδέονται με την καλλίτερη εξυπηρέτηση των πελατών μέσω της παροχής σε αυτούς πολλών και αποδοτικών προϊόντων, εν γένει της επιτάχυνσης της διαδικασίας λήψεως αποφάσεων και ειδικότερα στην περίπτωσή μας της ταχύτερης και ποιοτικότερης ολοκλήρωσης της διαδικασίας αξιολόγησης και έγκρισης επενδυτικών σχεδίων, και των φερουσών αυτά επιχειρήσεων, μέσω της χρησιμοποίησης συγχρόνων και αποδοτικών μεθόδων (σχετική μνεία έγινε στο τμήμα των προτάσεων). Στην ποιοτική και ποσοστική βελτίωση της εν λόγω διαδικασίας, πρωτεύοντα ρόλο παίζει η διαρκής εκπαίδευση - μετεκπαίδευση και εξειδίκευση των αξιολογητών, αλλά και των αναλυτών επιχειρήσεων, καθώς και ο επαγγελματισμός τους.

Εκτός των προαναφερθέτων πλεονεκτημάτων όμως, ο τραπεζικός εκσυγχρονισμός ενέχει και ορισμένα μειονεκτήματα για τους πελάτες, τα οποία απορρέουν από το γεγονός ότι οι τράπεζες, αυξάνουν πολλές φορές το κόστος των συναλλαγών, μέσω της αύξησης των προμηθειών των χορηγήσεών τους. Τούτο δε μπορεί να αποδοθεί στο γεγονός ότι τα πιστωτικά αυτά ιδρύματα, δοθέντος ότι έχουν εκσυγχρονίσει σε σημαντικό βαθμό τις λειτουργίες τους, χρησιμοποιώντας πολύ περισσότερο την τεχνολογία των πληροφοριών (Η/Υ, μηχανικές τεχνικές διαβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας <<credit scoring>> κλπ, των αιτουμένων χρηματοδότησης επιχειρήσεων), καθ' όλη τη δανειοδοτική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης και εκείνης της αξιολόγησης, μετακυλίουν ένα μέρος των εξόδων τους για αγορές ηλεκτρονικού και μηχανολογικού

εξοπλισμού, στους πελάτες τους, με τους οποίους σημειωτέον έχει εξασθενήσει κατά πολύ η παραδοσιακή σχέση τραπεζίτη – δανειστή, παρά το γεγονός ότι οι τράπεζες εξοικονομούν χρόνο και χρήμα (τεκμαρτά έσοδα), από την απελευθέρωση των υπαλλήλων τους και τη δυνατότητα χρησιμοποίησής τους σε άλλες υπηρεσίες, ποιοτικότερες και αποδοτικότερες (σχετική αναφορά γίνεται κατωτέρω), λόγω της αντίκατάστασης τους από τα ηλεκτρονικά μέσα. Επιπροσθέτως, οι αποφάσεις δανειοδότησης, αρκετές φορές τόσο κατά το παρελθόν όσο και σήμερα, ανεξαρτήτως του αν αρχικώς λαμβάνονται σε περιφερειακά ή τοπικά κέντρα, από περιφερειακές Μονάδες των Τραπεζών, σε περιπτώσεις όπου οι αιτούμενες χρηματοδότησης επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στην ελληνική περιφέρεια, παίρνονται οριστικά από τις κεντρικές χρηματοδοτικές υπηρεσίες αυτών (Δ/νσεις Πίστης κλπ), κατόπιν βεβαίως σχετικών προτάσεων των αρμοσίων περιφερειακών τους μονάδων, αλλά που στην ουσία δεν έχουν καμμία σχέση και προσωπική επαφή με την δανειζόμενη επιχείρηση.

Το τελευταίο αυτό πρόβλημα, μπορεί να αντιμετωπισθεί, στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού του ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος, με τη δημιουργία, κατά τόπους, κυρίως σε μεγάλα αστικά κέντρα και μητροοπολιτικές περιφέρειες, <<Κέντρων Χρηματοδοτήσεων>>. Τα εν λόγω Κέντρα θα έχουν ως αποστολή την εξέταση πιστωδοτικών αιτημάτων της πελατείας των Καταστημάτων του Δικτύου των τραπεζών και τη λήψη συναφών αποφάσεων, στα πλαίσια των χρηματοδοτικών τους ευχερειών, οι οποίες καθορίζονται από τις επιμέρους Διοικήσεις των τραπεζών. Τα στελέχη τα οποία θα επανδρώσουν τα Κέντρα αυτά, θα πρέπει να τυγχάνουν συναφούς εξειδίκευσης και να πληρούν τα ανάλογα επιστημονικά και επαγγελματικά προσόντα. □ταν δε απαιτείται, θα έρχονται σε άμεση επικοινωνία με τους εκπροσώπους των αιτουμένων χρηματοδότησης επιχειρήσεων, θα ενημερώνονται για τα αιτήματά τους, θα ελέγχουν τα

οικονομικά τους στοιχεία και θα λαμβάνουν πιστοδοτικές αποφάσεις, βάσει των επιμέρους ισχυόντων Κανονισμών Χρηματοδοτήσεων.

Η διορατικότητα των τραπεζικών ιδρυμάτων, να ανακαλύπτουν εγκαίρως, πριν από άλλους, νέους τομείς δραστηριοτήτων, ιδίως σε εθνικό επίπεδο, να επενδύουν σε αυτούς και, ενίοτε να κατέχουν τελικώς σε αυτούς τους τομείς δεσπόζουσα θέση, ανοίγει νέους δρόμους και δημιουργεί νέο ρόλους για τις τράπεζες και τα στελέχη τους. Στα εν λόγω πλαίσια, εκσυγχρονίζεται και η διαδικασία αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων και προγραμμάτων, προσλαμβάνουσα, πέραν του τεχνοκρατικού της περιεχομένου και συμβουλευτικό χαρακτήρα. Η εν λόγω αποστολή, συνίσταται σε παροχή συμβουλών, πάνω σε θέματα πωλήσεων και επενδύσεων των επιχειρήσεων. Μπορεί δε να υλοποιηθεί, μέσω της εισαγωγής του **θεσμού του Τραπεζικού-Χρηματοοικονομικού Συμβούλου**. Ο Θεσμός αυτός ατοχεύει στη βελτίωση του επιπέδου της παρεχομένης εξυπηρέτησης, στην προσέλκυση νέας πελατείας, στην προώθηση των συνεχώς εξελισσόμενων προϊόντων και υπηρεσιών και γενικότερα, στη διεύρυνση των επιμέρους μεριδίων αγοράς των εμπορικών, κατά κανόνα τραπεζών. Μέσω του Θεσμού αυτού εισάγονται οι ακόλουθες θέσεις εργασίες:

- Συμβούλων Πωλήσεων
- Συμβούλων Επενδύσεων, και
- Συμβούλων Επιχειρήσεων.

Και οι τρείς προαναφερθείσες κατηγορίες Συμβούλων, οι οποίοι θα παρέχουν τις υπηρεσίες τους στις Μονάδες του Δικτύου των Τραπεζών, θα είναι ανεξάρτητοι και θα υπάγονται απευθείας στον Διευθυντή του Καταστήματος, έχουν ως αντικείμενο δραστηριότητας την:

→Ανάπτυξη των πωλήσεων που αφορούν προϊόντα καταθετικά, καταναλωτικά, στεγαστικά, επενδυτικά, ασφαλιστικά, χρηματοδοτικά και άλλα επιχειρηματικά.

→Προσφορά σχετικών συμβουλευτικών ή στηρικτικών υπηρεσιών.
→Προώθηση όλων των αναγκαίων διαδικασιών, γισ την υλοποίηση των πωλήσεων και την εξασφάλιση της απρόσκοπτης συνεργασίας του πελάτη με τις Τράπεζες. Και
→Προσέλκυση νέας πελατείας.

Τα καθήκοντα δε και οι αρμοδιότητές τους αναλύονται σε:

→□μεσες ενέργειες προς την πελατεία, οι οποίες περιλαμβάνουν την:
✓ υποδοχή, ενημέρωση για τα προϊόντα, συνδρομή στη λήψη απόφασης και συμμετοχή στην έναρξη της συνεργασίας και στην πραγματοποίηση της πώλησης,
✓ ενεργή υποβοήθηση της πελατείας για τη συμπλήρωση όλων των αναγκαίων εντύπων (αιτήσεις, εντολές κλπ), για την έναρξη της συνεργασίας τους με τις τράπεζες ή τη διενέργεια συγκεκριμένων εργασιών,
✓ κατάρτηση συμβάσεων και μέριμνα για τη νομότυπη υπογραφή τους από τους συμβαλλόμενους τρίτους,
✓ συνοδεία του υποψηφίου πελάτη στο Διευθυντή του Καταστήματος, σε περιπτώσεις που αυτό απαιτείται,
✓ φροντίδα για την άμεση γνωστοποίηση νέων προϊόντων και υπηρεσιών στην πελατεία.
→Δημιουργία Πελατολογείου, που αποσκοπεί στην:
✓ προσέλκυση νέας πελατείας,
✓ αναζήτηση στοιχείων από δευτερογενείς πηγές (σε αυτό το σημείο οι Σύμβουλοι θα βοηθηθούν από τις Μελέτες Σχεδίων Μάρκετινγκ Καταστήματος),
✓ επίσκεψη ή αλληλογραφία με υποψηφίους πελάτες και καταγραφή αναγκών και αιτημάτων.
✓ δημιουργία και, κατά τακτά χρονικά διαστήματα, ενημέρωση αρχείου πελατών.

→Συνδρομή στην κατάρτιση και εφαρμογή των Μελετών Σχεδίων Μάρκετινγκ Καταστημάτων, μέσω:

✓ πρωτογενούς έρευνας αγοράς περιοχής,

✓ παρακολούθησης της παρουσίας και της πολιτικής του ανταγωνισμού στην περιοχή και επαφή με τους περιφερειακούς τομείς Marketing, των Τραπεζών.

✓ επαφής με τις Κεντρικές Υπηρεσίες των Τραπεζών, για θέματα που αφορούν τη χάραξη κεντρικής στρατηγικής, την υλοποίηση γενικών πλάνων δράσης και προώθησης προϊόντων.

✓ υλοποίησης των κεντρικών σχεδιασμών, ανφορικά με την προώθηση συγκεκριμένων προγραμμάτων πωλήσεων.

✓ ενημέρωσης για το βαθμό υλοποίησης του Σχεδίου Marketing που υλοποιείται στο Κατάστημα στο οποίο εργάζεται ο Τραπεζικός Σύμβουλος.

✓ δραστηριοποίησης, με την καθοδήγηση του Διευθυντή της Μονάδας και τη συνεργασία με τα υπόλοιπα στελέχη αυτής, για την αύξηση των αποτελεσμάτων της.

→Προβολή της Τράπεζας και των Προϊόντων της, μέσω:

✓ μέριμνας για την εφαρμογή του Merchandising, στους χώρους της Μονάδας (φυλλάδια, αφίσες, διαφημιστικά stands κλπ)

✓ σχεδιασμού, προγραμματισμού και προώθησης, σε συνεργασία με τους περιφεριεκούς Τομείς Marketing και των δημοσίων σχέσεων της Μονάδας, σε τοπικό επίπεδο, δηλαδή συμμετοχή σε κοινωνικές, πολιτιστικές και κοινωφελείς εκδηλώσεις, καθώς και διοργάνωσης εκδηλώσεων για την προβολή νέων προϊόντων – υπηρεσιών σε αυτή.

✓ προβολής και διατήρησης της καλής εικόνας των Καταστημάτων.

→Στόχοι

✓ Απόσπαση μεριδίου πελατείας από τον ανταγωνισμό.

✓ Εισήγηση στη Διεύθυνση του Καταστήματος για τη διαμόρφωση των στόχων της εν λόγω Μονάδας.

✓ Παρακολούθηση της πορείας επίτευξης των στόχων και σχετική τακτική ενημέρωση του επικεφαλής της Μονάδας.

Ως Τραπεζικοί Σύμβουλοι, λειτουργούν ως σύνδεσμοι των Καταστημάτων, σε θέματα της αρμοδιότητάς τους, μεταξύ των Καταστημάτων (κεντρικών και περιφερειακών) και των Κεντρικών Υπηρεσιών των Τραπεζών τους.

Προκειμένου δε να ανταποκριθούν επιτυχώς, στα νέα τους καθήκοντα θα υφίστανται κατάλληλη προς το σκοπό αυτό εκπαίδευση.

Οι Τραπεζικοί Σύμβουλοι είναι, κατά κανόνα, στελέχη των επιμέροους Τραπεζών, που γνωρίζουν σε βάθος τα διάφορα τραπεζικά προϊόντα και διαδικασίες και πρέπει να επιδεικνύουν αυξημένο ενδιαφέρον για την ανάπτυξη των πωλήσεων, των νέων ιδίως προϊόντων, καθώς και για την άψογη εξυπηρέτηση της πελατείας τους υφισταμένης και δυνητικής.

Εξ' όλων των προαναφερθεισών προοπτικών ανάπτυξης του Τραπεζικού Συστήματος, καταδεικνύεται, ότι οι Τράπεζες έχουν την ευχέρεια, πρωτοπορούσες εν προκειμένω να διαμορφώνουν εκ των πραγμάτων και βάσει των παρεχομένων από τους κανόνες της αγοράς, ευχεριών, το σχετικό πεδίο παροχής νέων υπηρεσιών ή προϊόντων (νέοι κανόνες πιστοδοτήσεων, Θεσμοί Συμβούλων κλπ), αποκομίζοντας οι ίδιες σημαντικά οφέλη, εμπεδώνοντας τη θέση τους στην αγορά και προκαλούσες σειρά, κατά κανόνα, θετικών επιπτώσεων στην περιφερειική τοπική οικονομία (αναλύονται στο τμήμα που ακολουθεί), σε επιμέρους κλάδους δραστηριοτήτων, στην αύξηση της παραγωγικής δραστηριότητας, δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, αναβάθμιση του βιωτικού και κοινωνικοπολιτιστικού επιπέδου της περιοχής και κατ' επέκταση στήριξη της Περιφερειακής της Ανάπτυξης.

7.2. Συμβολή στην Περιφερειακή Ανάπτυξη

Από την ανωτέρω ανάλυση, καθίσταται φανερό ένα ευρύ πεδίο τραπεζικών δραστηριοτήτων και πρωτοβουλιών διανοίγεται, με συνακόλουθο όφελος, τόσο για την ανάπτυξη της Περιφέρειας και της ελληνικής οικονομίας γενικότερα όσο και για τις ίδιες τις τράπεζες.

Κατ' αρχήν, για να μπορέσουν οι Τράπεζες να συμβάλλουν, κατά τρόπο θετικό και εποικοδομητικό στην υπόθεση της Περιφερειακής Ανάπτυξης, θα πρέπει να οργανωθούν οι ίδιες σε περιφερειακό επίπεδο. Και τούτο γιατί δεν αρκεί μόνον το άνοιγμα Μονάδων τους, ακόμη και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές της ελληνικής Επικράτειας, για να δηλώνει την παρουσία της και μόνον, αλλά επιβάλλεται και η μεταφορά σε αυτές, μέσω του πλέον καταλλήλου οργανωτικού σχήματος, αποφασιστικών αρμοδιοτήτων.

Το εν λόγω οργανωτικό σχήμα, πέραν της δημιουργίας μιας Κεντρικής Μονάδας Σχεδιασμού, γενικών και ειδικών προγραμμάτων Περιφερειακής Ανάπτυξης, θα πρέπει να εκτείνεται και στην καθιέρωση αποκεντρωμένου λειτουργικού μηχανισμού και λήψης αποφάσεων, το οποίο, όπως είναι ευνόητο, θα μπορεί να συμπληρώνεται με ευέλικτο σχήμα προώθησης των σχεδιαζόμενων περιφερειακών προγραμμάτων, με θυγατρικές εταιρείες, όπως αναπτυξιακές και παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου.

Ο κατ' εξοχήν δε τομέας, στην ανάπτυξη του οποίου η συμβολή του Τραπεζικού Συστήματος, μπορεί και πρέπει να είναι η πλέον ουσιαστική, είναι ο δευτερογενής. Υπ' αυτό το πρίσμα, οι Τράπεζες έχουν τη

δυνατότητα να συμβάλλουν, μέσω της στήριξης των επενδύσεων στον εν λόγω τομέα, χρησιμοποιώντας πέραν των καθαρώς ιδιωτικοοικονομικών και κοινωνικοοικοονομικά – περιφερειακά κριτήρια, για την ενδυνάμωση τόσο των δυναμικώνν όσο και των προβληματικών, επιχειρήσεων, αλλά και περιοχών, στις οποίες αυτές δραστηριοποιούνται.

Επομένως, θα πρέπει να ενισχύονται οι επενδύσεις και κατ' επέκτση η χρηματοδότηση των συναφών επενδυτικών προγραμμάτων, εκείνων των περιφερειών οι οποίες επιδεικνύουν δυναμική ανάπτυξης, ούτως ώστε να μπορέσουν να διατηρήσουν ή και να βελτιώσουν ακόμη, την οικονομικοκοινωνικοπολιτιστική τους υποδομή – ταυτότητα και να μην υποβιβασθούν στην κατηγορία των φθινουσών περιφερειών. Αλλά και οι προβληματικές επισης περιφέρειες, η ανάπτυξη των οποίων η ανάπτυξη βρίσκεται συνήθως κάτω του εθνικού μέσου όρου, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο ειδικής πολιτικής ενισχύσεων άντλησης κεφαλαίων και προώθηση επενδύσεων. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονισθεί ότι η άσκηση και εφαρμογή τραπεζικής χρηματοδοτικής πολιτικής, μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στην ανάπτυξη των περιφερειακών επενδύσεων και κατ' επέκταση αυτής ταύτης της Περιφερειακής Ανάπτυξης της Χώρας. Συνίσταται δε σε συμβολή την:

- Αξιοποίηση του παραγωγικού δυναμικού της Περιφέρειας που έχει περιέλθει σε αδράνεια, οικονομική ύφεση – παρακμή και ανήκει σε τράπεζες ή σε ιδιώτες επιχειρηματίες. Η εν λόγω αξιοποίηση, μπορεί να περιλαμβάνει:
  - ✓ Εκπόνηση των απαιτουμένων μελετών (βιωσιμότητας κλπ).
  - ✓ Προώθηση επιχειρηματικών σχεδίων (business plans).
  - ✓ Συμμετοχή, σε οποιασδήποτε μορφής επιχείρηση, με σκοπό την επαναλειτουργία της.
- Επανένταξη, κάτω από ορισμένες συνθήκες και προϋποθέσεις, στο παραγωγικό-συναλλακτικό κύκλωμα επιχειρήσεων, που αντιμετωπίζουν προβλήματα ή έχουν ήδη καταστεί προβληματικές. Το

Τραπεζικό Σύστημα, έχει τη δυνατότητα να εκπονεί και να επεξεργάζεται σχέδια εξυγίανσής τους, μέσα από το πλέγμα των διάταξεων των εκάστοτε ισχυόντων Αναπτυξιακών Νόμων, αφού πρώτα λάβει υπόψη, κατά το στάδιο της αξιολόγησής:

→Τις προοπτικές βιωσιμότητας κάθε παραγωγικής μονάδας.

→Τον κλάδο στον οποίο αυτή δραστηριοποιείται, ως προτεραιότητα και στόχο, στα πλαίσια της οικονομικής ανάπτυξης της Χώρας.

→Το μέγεθος της μονάδας, όσον αφορά την απασχόληση εργαικού δυναμικού και τη συμβολή της στον τομέα των εξαγωγών.

→Τις επιπτώσεις από ενδεχόμενη οριστική διακοπή των εργασιών της μονάδας, καθώς επίσης και τη γενικότερη σημασία και επιπτώσεις που αυτή θα επιφέρει στο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον της περιοχής, στα πλαίσια των αντίστοιχων εθνικών στόχων.

- Συγχώνευση υφισταμένων μονάδων, ώστε να δημιουργηθούν επιχειρηματικές μονάδες (corporate), με ευοίωνες προοπτικές βιωσιμότητας και μακροπρόθεσμης ανάπτυξης, που θα μπορούν να αποτελέσουν σε ένα μεσοπρόθεσμο ορίζοντα και μελλοντική επιχειρηματική πελατεία των Τραπεζών (corporate banking).

  Η σκοπιμότητα της συγχώνευσης, θα πρέπει να συνεξετάζεται και με σχετικά αιτήματα για κάθε είδους πιστοδοτήσεις ή ακόμη και ειδικής φύσεως χρηματοδοτήσεις, όπως π.χ. κοινοπρακτικά αναπτυξιακά δάνεια.

- Δημιουργία νέων επιχειρηματικών μονάδων, σε κλάδους στους οποίους κάθε περιφέρεια διαθέτει το ανάλογο συγκριτικό πλεονέκτημα (σε αυτό το σημείο σημαντική είναι η συνδρομή, όπως έχει πλειστάκις αναφερθεί στην παρούσα Διατριβή, της μεθόδου <<Απόκλισης–Συμμετοχής, Shift and Share Analysis>>). Εδώ, η συμβολή των Τραπεζών περνά μέσα από την:

  ✓Προώθηση επενδυτικών πρωτοβουλιών, με την ανάληψη και σύνταξη οικονομοτεχνικών μελετών.

✓Υλοποίηση επενδυτικών προγραμμάτων και παροχή επικουρικών υπηρεσιών χρηματοδοτικού και συμβουλευτικού χαρακτήρα.

- Διευκόλυνση των επιχειρήσεων, με στόχο να ενταχθούν και να βελτιώσουν κατ' αυτό τον τρόπο και ενισχύσουν την ανταγωνιστική τους θέση, μέσα από τα Προγράμματα της Ε.Ε (έχει γίνει αναλυτική τους αναφορά στα επιμέρους κεφάλαια). Οι τράπεζες εδώ μπορούν να συμβάλλουν ουσιαστικά στην υλοποίηση αυτών των Προγραμμάτων, με την παροχή υπηρεσιών, ως χρηματοοικονομικοί Σύμβουλοι των εν λόγω επιχειρήσεων, ή και ως χρηματοπιστωτικοί <<Ενδιάμεσοι Φορείς>>, μεταξύ των αρμοδίων Οργάνων της Ε.Ε. και των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων. Βεβαίως, όπως έχει αναφερθεί και στο σχετικό κεφάλαιο, το κατά πόσον οι Τράπεζες αυτές οι ίδιες <<Ενδιαμέσους Φορείς>>, εξαρτάται από τον κερδοσκοπικό ή μη χαρακτήρα τους. Σε αυτά τα πλαίσια, οι εμπορικές τράπεζες, ως ιδρύματα, καθαρώς κερδοσκοπικά, δεν αποτελούν τέτοιας μορφής Φορείς, παρά μόνο μέσω των Θυγατρικών τους Εταιιρειών, αντιθέτως, Ειδικά Πιστωτικά Ιδρύματα (όπως ΕΤΒΑ, ΕΤΕΒΑ), μπορούν να αποτελούν τα ίδια, ως μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα Ιδρύματα, Ενδιαμέσους Φορείς.

  Γενικότερα, η χρηματοδότηση της Ελλάδας από την Ε.Ε. (Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης, Προγράμματα κλπ), εκτιμάται ότι θα είναι πάντοτε ικανοποιητικού επιπέδου, δεδομένου ότι η ανάπτυξή της και δη στα Βαλκάνια, σηματοδοτεί την εδραίωση της θέσης της Ε.Ε., στην εν λόγω περιοχή, έναντι εκείνης των Η.Π.Α.

- Στήριξη, των ΜΜΕ, με προσφορά τόσο των παραδοσιακών, όσο και νέων μέσων χρηματοδότησης. Η επιλογή, από πλευράς Τραπεζών, κριτηρίων, δυναμισμού ανάπτυξης, για την παροχή δανείων σε ειδικές επιχειρηματικές μονάδες, δημιουργεί τις προϋποθέσεις, για βελτίωση των προσπαθειών ισόρροπης κατανομής (equity) των χρηματοδοτικών

κεφαλαίων, για τη χρηματοδότηση επενδυτικών προγραμμάτων των ΜΜΕ, μεγάλος αριθμός εκ των οποίων δραστηριοποιείται στην Περιφέρεια. Πέραν αυτού, η συμβολή των τραπεζών προς αυτή την κατεύθυνση, μπορεί να περάσει και μέσα από τη δημμιουργία, σε συνεργασία με τοπικούς φορείς, Εταιρειών Αμοιβαίων Εγγυήσεων και σχετικού Ταμείου Αντεγγύησης, ένα Θεσμό που ανθεί εδώ και δεκαετίες σε Διεθνές Επίπεδο. Η αναγκαιότητα όμως δανειοδότησης των ΜΜΕ, μέσω της παροχής εγγυήσεων, από τις ίδιες τις επιχειρήσεις, τόσο σε κλαδικό όσο και σε περιφερειακό–τοπικό επίπεδο, κατέστησε επιτακτική την ανάγκη εγαρμογής και στη Χώρα μας, τέτοιας μορφής νομοθετικής ρύθμισης. Συγκεκριμένα, στην Ελλάδα, ο εν λόγω Θεσμός εισήχθη προσφάτως, με ρυθμίσεις που αναφέρονται εμπεριστατωμένως, στο ομώνυμο κεφάλαιο. Πέραν τούτου, για τη χρηματοδότηση των ΜΜΕ, οι Τράπεζες, έχουν τη δυνατότητα άντλησης κεφαλαίων, από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), μέσω της σύναψης <<συνολικών δανείων>> (global loans) και την εν συνεχεία χρηματοδότηση των επιμέρους επιχειρήσεων (βλ. σχετικό κεφάλαιο).

- Συμβολή στην υλοποίηση Προγραμμάτων Μεγάλων Αναπτυξιακών Έργων, περιφερειακού, κατά κανόνα, ενδιαφέροντος, όπου παιζει το ρόλο του:

  →Χρηματοδότη (έμμεση συμμετοχή σε μετοχική βάση, χρηματοδότηση, παροχή εγγυήσεων, κλπ), κυρίως όμως Μεγάλων Πελατών, προς το σκοπό άλλωστε αυτό, πολλές από τις εμμπορικές Τράπεζες, συμπεριλαμβάνουν στο Οργανώγραμμά τους, ξεχωριστές Δ/νσεις χρηματοδοτήσεων Μεγάλων Επιχειρήσεων. Γιατί το Τραπεζικό Σύστημα και δη οι καθαρώς εμπορικές Τράπεζες, δεν είναι διατεθειμένο να συνεισφέρει, από μόνο του, δηλαδή εξ' ιδίων κεφαλαίων, στον ανωτέρω σκοπό, παρά μόνον αν πρόκειται για μεγάλους Πελάτες, οι οποίοι αιτούνται χρηματοδότησης για υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων σε παραμεθόριες ή νησιωτικές περιοχές. Τούτο δε συμβαίνει γιατί οι

εμπορικές Τράπεζες, ως κερδοσκοπικοί οργανισμοί, δρώσες με καθαρώς ιδιωτικοικονομικά κριτήρια, προσβλέποντας στην αποτελεσματικότητα των πιστοδοτήσεών τους (efficiency) δεν προκρίνουν τη χρηματοδότηση, εξ' ιδίων διαθεσίμων, μεγάλων Αναπτυξιακών Έργων, παρά μόνον όταν είναι απολύτως βέβαιες ότι δεν υπάρχει κίνδυνος να χάσουν τα κεφάλαιά τους. Σε αυτή τη βάση κινούμενες οι εμπορικές Τράπεζες, δρούν ως ιδιώτες επιχειρηματίες, χρηματοδοτώντας μόνον εκείνα τα επενδυτικά σχέδια και προγράμματα, τα οποία έχουν εξασφαλίσει και ξένα κεφάλαια, από μεγάλες πολυεθνικές Εταιρείες. Εξυπακούεται φυσικά, ότι για επενδύσεις τέτοιας μορφής, υπάρχει συγκεκριμένο χρονοπρόγραμμα υλοποίησης και περάτωσης των έργων, καθώς καιι πλήρης εξασφάλιση της βιώσιμότητάς τους (για σχετικές τεχνικές, βλ. προτάσεις). Ενίοτε σε τέτοιου είδους ρυθμίσεις προβαίνει και η ΕΤΕπ.

→Συμβούλου Διαχειριστού των κονδυλίων Αναπτυξιακών Έργων-χρηματοοικονομικού Συμβούλου, μέσω κατάρτισης ειδικών μελετών, εκπόνησης ειδικών χρηματοδοτικών σχημάτων κ.ά).

- Δημιουργία καταλλήλων μηχανισμών για την προώθηση Περιφερειακών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, οι οποίοι συνβάλλουν τα μέγιστα στην ανάπτυξη της Περιφέρειας και ιδιαιτέρως των ακριτικών της Περιοχών. Ως τέτοιοι μηχανισμοί μπορεί να αναφερθούν:

→Κεντρικές Τραπεζικές Μονάδες περιφερειακής Ανάπτυξης, που εδραεύουν σε μεγάλα αστικά κέντρα, όπως Αθήνα – Θεσσαλονίκη – Πάτρα κλπ (core regions) οι οποίες έχουν την ευθύνη της μελέτης και του σχεδιασμού γενικών και ειδικών περιφεριεκών αναπτυξιακών προγραμμάτων, στα πλαίσια των γενικών κατευθύνσεων και στόχων που θέτουν οι εκάστοτε Διοικήσεις τους.

→Αναπτυξιακές Εταιρείες, που εδρεύουν στην Περιφέρεια και δη σε παραμεθορίους και ακριτικές περιοχές (χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιας Εταιρείας, αποτελεί η Αναπτυξιακή Εταιρεία Βορείου Ελλάδος της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος, που εδρεύει στην Κομοτηνή).

Στόχος των εν λόγω Εταιρειών είναι η συμπλήρωση της περιφερειακής οργάνωσης των Τραπεζών, σε νευραλγικούς χώρους, για την υλοοποίηση των αναπτυξιακών προγραμμάτων.

Για την βελτίωση του τελευταίου αυτού μηχανισμού, οι Τράπεζες προσπαθούν να απορροφήσουν όσο το δυνατόν περισσότερα κονδύλια, τόσο από το Κοινωνικό Ταμείο της Ε.Ε., για κατάλληλη εκπαίδευση του προσωπικού τους όσο και από άλλα Διαρθρωτικά Ταμεία, αλλά και Προγράμματα της Ε.Ε., για την υλικοτεχνική βελτίωση και εκσυγχρονισμό της ηλεκτρονικομηχανογραφικής τους υποδομής, ούτως ώστε να μπορούν να επενδύουν περισσότερα κεφάλαια σε Αναπτυξιακές Εταιρείες της εξεταζόμενης μορφής. Οι επενδύσεις αυτού του τύπου ενισχύουν αφ' ενός τα κέρδη των Τραπεζών και αφ' ετέρου δημιουργούν πολλαπλασιαστικά οικονομικά φαινόμενα (όπως δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, κυκλοφορία χρήματος, μέσω καταθέσεων, χορηγήσεων και άλλων παραδοσιακών και νέων τραπεζικών προϊόντων). Γεγονός που έχει ως απόρροια την οικονομική άνθηση των Περιφερειών, όπου υλοποιούνται τέτοιου είδους δραστηριότητες.

Μεταξύ των δύο προαναφερθέντων μηχανισμών, αναπτύσσσονται κατ' αρχήν διαδικασίες αναδράσεως <<Feedback effects>>, κατά Friedmann, (όπως διοχέτευση πληροφοριών, ιδεών εκσυγχρονισμού, εμφάνιση οικονομιών κλίμακας και αστικής υποδομής, ενίσχυση πολλαπλασιαστικών φαινομένων κλπ), οι οποίες εξελίσσονται σε διαδικασίες διαχύσεως και διαδόσεως της ανάπτυξης από τους κεντρικούς μηχανισμούς προς τους περιφερειακούς << Spread effects>>, κατά Myrdal.

- Ενίσχυση και συμβολή στην ανάπτυξη του κοινωνικοπολιτιστικού Τομέα των διαφόρων Περιφερειών της Χώρας. Στον εν λόγω τομέα οι

Τράπεζες και ιδιαιτέρως οι μεγάλες κρατικές τοιαύτες, οι οποίες επιτελούν και κοινωνικό έργο, δρώντας, σε αρκετές περιπτώσεις, και βάσει κοινωνικοοικονομικών κριτηρίων, επιλέγουν το κριτήριο της ενδοπεριφερειακής και διαπεριφερειακής ισότητας και δικαιοσύνης (equity) κσι ασκούν κονωνική πολιτική δημιουργώντας, κατά τόπους (όπως στη Βόρειο Ελλάδα και σε άλλες περιοχές ιδιαζούσης εθνικής σημασίας κλπ), πολιτιστικά κέντρα, μορφωτιικά ιδρύματα κλπ, ενισχύοντας σεισμοπαθείς περιοχές κ.ά. Πέραν όμως της υφισταμένης προοσφοράς τους, θεωρείται βέβαιο ότι, οι Τράπεζες μπορούν να προσφέρουν πολύ περισσότερα, μόνες τους ή και σε συνεργασία με τοπικούς φορείς, καθώς και με κρατικούς και με αρμόδια όργανα της Ε.Ε. Ενδεικτικώς αναφέρονται τα ακόλουθα:

✓ Ενίσχυση υγισταμένων και ίδρυση νέων περιφερειακών ή τοπικών βιβλιοθηκών.

✓ Οργάνωση, υπό την ιδιότητα του χορηγού, εκθέσεων και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων, σε περιφερεικό ή και τοπικό επίπεδο.

✓ Προώθηση προφραμμάτων, ιδιαιτέρως σε παραμεθόριες και ακριτικές περιοχές, για καλλίτερη εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και της ιστορίας του τόπου.

✓ Αξιοποίηση ευκαιριών και δυνατοτήτων που τους παρέχονται, από εθνικά και κοινοτικά προγράμματα, για την επιμόρφωση εργαζομένων ή ανέργων της κάθε περιοχής.

✓ Στήριξη του οικοστικού τομέα, όπου οι Τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν υπηρεσίες, σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση α' και β' βαθμού.

Τούτου δοθέντος, τα Τραπεζικά Ιδρύματα μπορούν να συνεισφέρουν έτι περαιτέρω στην ενίσχυση του ανωτέρω Τομέα, συμβάλλοντας στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση προγραμμάτων κατασκευής συγχρόνων κατοικιών, οι οποίες σε συνδυασμό με τις ευκαιρίες απασχόλησης που θα δημιουργηθούν, καθώς και την αναζωογώνηση

της πολιτιστικής και πνευματικής κίνησης, να αποτελέσουν πόλο έλξης για την παραμονή ή μετακίνηση ανθρώπινου δυναμικού και δραστηριοτήτων, από τα αστικά κέντρα, προς την Περιφέρεια. Θα δημιουργηθούν μ' αλλα λόγια διαδικασίες διάχύσεως της ανάπτυξης <<spread effects>>, που θα συντελέσουν στην πάταξη, τόσο της αστυφιλίας όσο και της εσωτερικής μετανάστευσης.

✓ Συμβολή στο σχεδιασμό και στην εκτέλεση έργων υποδομής και ανάπλασης, σε πόλεις και κωμοπόλεις, καθώς επίσης και στην οργάνωση σχημάτων χρηματοδότησης και διαχείρισης.

Εξ' όλων των προαναφερθέντων προκύπτει ότι η συμβολή του Τραπεζικού Σύστήματος στην ενεργοποίηση των μέσων της περιφερειακής πολιτικής, μπορεί να αποβεί εξαιρετικά σημαντική, υπό την προϋπόθεση ότι οι Τράπεζες μπορούν πράγματι να εντοπίσουν εγκαίρως, και να αξιολογήσουν καταλλήλως αξιόλογες επενδυτικές ευκαιρίες, προτάσσοντας, σε κατάλληλες οικονομικές συνθήκες, τις ευκαιρίες και δυνατότητες ανάπτυξης των δυναμικών επιχειρήσεων και δη των ΜΜΕ, της προστασίας των δικών τους συμφερόντων, δίδοντας προτεραιότητα στην ενδοπεριφερειαακή και διαπεριφερειακή ισότητα και δικαιοσύνη (equity), έναντι της αποτελεσματικότητας (efficiency). Τούτο δε υλοποιείται μέσω παροχής των καταλλήλων, ανά περίπτωση χρηματοδοτήσεων, εγγυήσεων, συμβουλευτικών υπηρεσιιών, καθώς και όταν θα μπορούν ανά πάσα στιγμή τους ζητηθεί, να προσφέρουν σύγχρονα προϊόντα και υπηρεσίες, κατάλλήλως προσαρμοσμένα στις ανάγκες της υφισταμένης καθώς και της πελατείας στόχου (target group) τους, στις τοπικές αγορές, όπου αυτή δραστηριοποιείται, ταχέως και σε χαμηλό κόστος, αξιοποιώντας την υψηλή τεχνολογία των ηλεκτρονικών μέσων και πληροφοριών.

Στην απρόσκοπτη υλοποίηση των ανωτέρω, και στην επίτευξη μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας των τραπεζών, στα πλαίσια του

διαρκώς αυξανομένου ανταγωνισμού στην τραπεζική αγορά, υπό συνθήκες πλήρους απελευθέρωσής της, θα συνέβαλε μια επανεκτίμηση, τόσο από πλευράς κρατικών αρχών όσο και από πλευράς Κεντρικής Τραπέζης, του τρόπου προώθησης των περιφερειακών αναπτυξιακών στόχων, με την μετατόπιση του κέντρου βάρους, από την αυστηρώς νομισματική στην οικονομική πολιτική. Πράγμα πολύ σημαντικό για τις μεγάλες εμπορικές (κρατικές) Τράπεζες, οι οποίες, όπως προαναφέρθηκε, ενισχύουν την περιφερειακή πολιτική, αναβαθμίζοντας τις προς την περιφέρεια παρεχόμενες υπηρεσίες τους, πολλές φορές και υπό μη επικερδείς για αυτές όρους και προϋποθέσεις.

Δοθέντων των ανωτέρω παρατεθέντων, συμπερασμάτων, προτάσεων, προοπτικών και συμβολής, του Τραπεζικού Συστήματος στην Περιφερειακή Ανάπτυξη, καταλήγουμε στο συμπέρασμα, χρησιμοποιώντας την ορολογία της, S.W.O.T. ANALYSIS, ότι τα Τραπεζικά Ιδρύματα, μπορεί μεν να παρουσιάζουν ορισμένα ασθενή – αδύνατα σημεία (weaknesses), κατά τον εσωτερικό τους έλεγχο (Internal Audit), καθώς επίσης και μερικές εν δυνάμει απειλές (threats), κατά τον εξωτερικό τους έλεγχο External Audit), εκείνο όμως που είναι βέβαιο είναι το ότι και κατά τους δύο αυτούς ελέγχους, υπερτερούν κατά πολύ, των αδυνάτων, τα δυνατά τους σημεία (strengths), όσον αφορά στην υφισταμένη συμβολή τους στην Περιφερειακή Ανάπτυξη της Χώρας, και οι ευκαιρίες (opportunities) των απειλών, όσον αφορά στις προοπτικές περαιτέρω βελτίωσης και εμπλουτισμού της, εν λόγω συμβολής, με νέες δραστηριότητες, κατά τον Εσωτερικό και Εξωτερικό Έλεγχο, αντιστοίχως.

Ακολουθεί Παράρτημα, στο οποίο παρατίθενται ορισμένοι Πίνακες και Γραφήματα, όπου παρουσιάζονται χρήσιμα στατιστικά στοιχεία για τις εν Ελλάδι λειτουργούσες Τράπεζες, τα οποία συμπληρώνουν την όλη εικόνα του Τραπεζικού Συστήματος, που έχει δοθεί στο κυρίως σώμα της παρούσας Διατριβής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΩΝ – ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1α

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (30/11/98)

Α/Α	ΝΟΜΟΣ	ΕΤΕ	ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΑΤΕ	ΠΙΣΤΕΩΣ	ΙΟΝΙΚΗ	ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΓΝΑΤΙΑ	ΓΕΝΙΚΗ	ΑΤΤΙΚΗΣ	ΑΘΗΝΩΝ	ΚΡΗΤΗΣ	ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ	ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	ΧΙΟΣBANK	ΔΩΡΙΚΗ	INTERBANK	ΕΥΡΩΠΕΝΔΗΤΙΚΗ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΛΑΪΚΗ	ΑΣΠΙΣ	ABN	ANZ	NATWEST	BARCLAYS	PARIBAS	SOCIETE GENERALE	CCF	BNP	MIDLAND	BAYERISCHE	ΚΥΠΡΟΥ	AMERICAN EXPRESS	BANK OF AMERIKA	CITIBANK	ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΣΥΝ/ΚΗ	ΣΥΝΟΛΑ
1	ΑΙΤΩΛΙΑΣ κ' ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	10	3	13	4	4	2			1																											37
2	ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ	7	3	6	2	3	2			1			1	1																							26
3	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	8	2	7	2	1	1			1			1																								23
4	ΑΡΤΑΣ	3	1	2	1	1	1			1																											10
5	ΑΤΤΙΚΗΣ	227	127	83	85	100	61	9	8	34	18	15	19	14	14	19	3	30	43	7	9	8	2	5	9	1	3	1	6	2	1	8	6	1	16		994
6	ΑΧΑΙΑΣ	17	8	13	5	6	2	2		2	1	2	3	1	1	1		1	1																		66
7	ΒΟΙΩΤΙΑΣ	8	5	7	3	2	2			2																											29
8	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	3	1	2	1																																7
9	ΔΡΑΜΑΣ	5	2	6	1	1	1						1	1																							18
10	ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	13	11	8	3	6	1	1		2			1												1												47
11	ΕΒΡΟΥ	8	5	8	3	2	1			1				2																							30
12	ΕΥΒΟΙΑΣ	11	6	10	3	2	2			1				1																							36
13	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	3	1	1																																	5
14	ΖΑΚΥΝΘΟΥ	2	1	1	1	1	1																														7
15	ΗΛΕΙΑΣ	11	5	15	3	1	2			1			1	1					1																		41
16	ΗΜΑΘΕΙΑΣ	4	5	6	2	3	1			1	1	1		2		1																					27
17	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	9	8	14	4	6	1	3		3	2		6	1	1	1					1																65
18	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	4	2	3	1	1				1																										4	12
19	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	48	33	27	19	17	14	2	11	5	5	2	6	23	5	4	1	8	9	2	2	1		1	1		1	1		1		2	1		3		255
20	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	6	3	6	4	2	1	1	1	2		1		1	1	1																					30
21	ΚΑΒΑΛΑΣ ΘΑΣΟΣ	7	3	9	2	2	1		1	2	1		1	2		1					1																33
22	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	6	3	7	1	1	1			1				1																							21
23	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	3	3	3	1	1								1																							13
24	ΚΕΡΚΥΡΑΣ - ΠΑΞΟΙ	3	3	4	2	4	1	1		1			1			1									1										1		21
25	ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ - ΙΘΑΚΗ	4	3	3	2	2																															14
26	ΚΙΛΚΙΣ	5	3	4	1	1				1				1																							16
27	ΚΟΖΑΝΗΣ	9	7	8	4	1	2		1	2			1	2																							37
28	ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	9	5	10	3	3	3	1		3	1		1			1																					40
29	ΚΥΚΛΑΔΩΝ	12	9	11	5	8																															45
30	ΛΑΚΩΝΙΑΣ	7	4	6	1	2	1			1			1	1																							24
31	ΛΑΡΙΣΑΣ	9	6	11	5	4	2	1	1	3	1	1		1	1	1		2	2		1																54
32	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	5	4	5	2	4				2			2	1																						1		27
33	ΛΕΣΒΟΥ	10	6	5		2	1			1																											25
34	ΛΕΥΚΑΔΑΣ	2	1	1	1	1																															6
35	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ ΣΚΙΑΘΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΣ	10	6	8	4	3	2			1	1	1		1				1	1																		39
36	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	11	8	14	5	3	2			1			1	1		1																					46
37	ΞΑΝΘΗΣ	3	1	4	1	1	1			1			1	1																							14
38	ΠΕΛΛΗΣ	7	5	5	3	1	3			1				2																							27
39	ΠΙΕΡΙΑΣ	3	2	5	2	1	1	1						1					1																		17
40	ΠΡΕΒΕΖΑΣ	6	3	5	1					1																											16
41	ΡΕΘΥΜΝΟΥ	4	2	4	1	2		1		1			1																							1	17
42	ΡΟΔΟΠΗΣ	5	1	4	1	1	1			1			1	1																								16

Α/Α	ΝΟΜΟΣ	ΕΤΕ	ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΑΤΕ	ΠΙΣΤΕΩΣ	ΙΟΝΙΚΗ	ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	ΕΓΝΑΤΙΑ	ΓΕΝΙΚΗ	ΑΤΤΙΚΗΣ	ΑΘΗΝΩΝ	ΚΡΗΤΗΣ	ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ	ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	XIOSBANK	ΔΩΡΙΚΗ	INTERBANK	ΕΥΡΩΕΠΕΝΔΗΤΙΚΗ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΛΑΪΚΗ	ΑΣΠΙΣ	ABN	ΑΝΖ	NATWEST	BARCLAYS	PARIBAS	SOCIETE GENERALE	CCF	BNP	MIDLAND	BAYERISCHE	ΚΥΠΡΟΥ	AMERICAN EXPRESS	BANK OF AMERIKA	CITIBANK	ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΣΥΝ/ΚΗ	ΣΥΝΟΛΑ
43	ΣΑΜΟΥ	4	3	3	1	1																															12
44	ΣΕΡΡΩΝ	9	5	12	1	1	1		1	1			1	1																							33
45	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	5	2	6	2	2	1			1				1																							20
46	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	17	4	14	1	1	1				1			1	1																						41
47	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	3	2	2	1					1				1																							10
48	ΦΩΚΙΔΑΣ	5	2	3	2	1																															13
49	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	8	3	8	1	1							1	1																							23
50	ΧΑΝΙΩΝ	7	3	8	2	2	1	1		2	1		2	1			1															1				1	33
51	ΧΙΟΥ	5	3	2	1	1	1			1																											14
	ΣΥΝΟΛΑ	610	347	432	207	217	123	24	24	89	33	23	54	71	24		31	4	42	58	9	14	9	2	6	12	1	4	2	6	3	1	13	7	1	21	8	2532

ΠΙΝΑΚΑΣ 1β

ΠΙΝΑΚΑΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31/12/98 ΑΝΑ ΤΗ ΧΩΡΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

	ΣΥΓΚΡ. ΑΘΗΝΑΣ-ΠΕΙΡΑΙΑ	ΣΥΓΚΡ. ΘΕΣΣΑ-ΛΟΝΙΚΗΣ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	ΗΠΕΙΡΟΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	ΘΡΑΚΗ	ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔ.	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔ.	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔ.	ΚΡΗΤΗ	ΠΕΛΟΠΟΝ-ΝΗΣΟΣ	ΝΗΣΟΙ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΝΗΣΟΙ ΙΟΝΙΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ
1.ΤΡ.ΕΛΛΑΔΟΣ	2	1	2	1	2	3	3	1	--	3	5	3	2	28
2.ΕΤΒΑ	3	1	--	1	1	1	1	1	1	2	2	--	--	14
3.ΕΤΕΒΑ	1	--	--	--	--	--	--	--	1	--	--	--	--	2
5.ΤΡ. ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	1		--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
6.ΑΣΠΙΣ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΗ	10	2	--	--	1	--	1	--		1	--	--	--	15
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	17	4	2	2	4	4	5	2	2	6	7	3	2	60

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ-ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ-ATMs ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΙΣΤ. ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

Την 31.12.1998

	ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ	ΣΥΝ/ΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ	ΞΕΝΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ	ΕΙΔΙΚΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ*
ΠΙΣΤ. ΙΔΡ.	20	13	23	5
ΥΠΗΡ. ΜΟΝΑΔΕΣ	2.478	31	113	164
ATMS	2.659	2	92	17
ΣΥΝΟΛΟ	**5.157**	**46**	**228**	**186**

*Δεν περιλαμβάνονται τα γραφεία του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου και Παρακαταθηκών και Δανείων.

Πηγή: Στατιστικά Δελτία της Τραπέζης της Ελλάδος – Επιμέρους Τράπεζες

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΕΤΙΑ 1996-1997

(τα ποσά σε ΔΙΣ.ΔΡΧ.)

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ		ΜΕΤΑΒΟΛΗ
	1996	1997	%
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ	**6.055**	**7.311**	**21**
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	1.916	2.132	11
ALFA ΤΡΑΠΕΖΑ	885	1.273	44
ΠΙΣΤΕΩΣ	1.121	1.298	16
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	453	546	21
ΙΟΝΙΚΗ & ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠ.	412	508	23
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	1.268	1.554	23
ΛΟΙΠΕΣ			
ΥΠΟΚ/ΤΑ ΞΕΝΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	**1.535**	**1.684**	**10**
CITIBANK	209	236	13
ΛΟΙΠΕΣ	1.326	1.448	9
ΣΥΝΟΛΟ	**7.590**	**8.995**	**19**

Πηγή: Οικονομικό Δελτίο ALFA Τράπεζας Πίστεως – Δημοσιευμένα Στοιχεία Τραπεζών με 31/12/97.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΕΤΙΑ 1996-1997

(τα ποσά σε ΔΙΣ.ΔΡΧ.)

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ		ΜΕΤΑΒΟΛΗ
	1996	1997	%
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ	**15.519**	**18.526**	**19**
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	7.026	8.112	15
ALFA ΤΡΑΠΕΖΑ	1.996	2.468	24
ΠΙΣΤΕΩΣ	2.182	2.402	10
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	1.313	1.771	35
ΙΟΝΙΚΗ & ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠ.	882	1.083	23
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	2.120	2.690	27
ΛΟΙΠΕΣ			
ΥΠΟΚ/ΤΑ ΞΕΝΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	**2.201**	**2.709**	**23**
CITIBANK	648	779	20
ΛΟΙΠΕΣ	1.553	1.930	24
ΣΥΝΟΛΟ	**17.720**	**21.235**	**20**

Πηγή: Οικονομικό Δελτίο ALFA Τράπεζας Πίστεως – Δημοσιευμένα Στοιχεία Τραπεζών με 31/12/97.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ-ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ-ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΕΤΙΑ 1996-1997

(Τα ποσά σε ΔΙΣ.ΔΡΧ.)

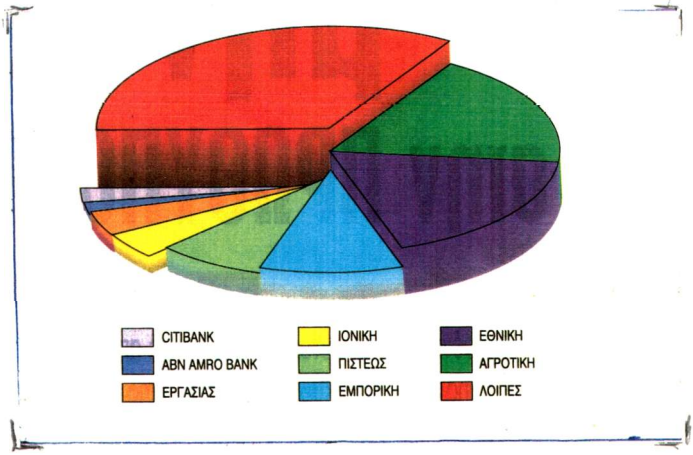
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ		ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	
	1996 %	1997 %	1996 %	1997 %	1996 %	1997 %
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ	**55,7**	**58,3**	**50,4**	**54,3**	**61,5**	**63,7**
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	23,5	24,2	15,9	15,8	27,9	27,9
ALFA ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΣΤΕΩΣ	7,7	8,5	7,4	9,5	7,9	8,5
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	8,2	8,1	9,3	9,6	8,7	8,3
ΙΟΝΙΚΗ & ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠ.	5,1	5,5	3,8	4,1	5,2	6,1
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	3,1	3,5	3,4	3,8	3,5	3,7
ΛΟΙΠΕΣ	8,1	8,6	10,6	11,5	8,4	9,2
ΥΠΟΚ/ΤΑ ΞΕΝΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	**15,1**	**13,5**	**12,8**	**12,5**	**9,3**	**9,3**
CITIBANK	2,7	2,4	1,7	1,9	2,6	2,7
ΛΟΙΠΕΣ	12,3	11,1	11,0	10,6	6,7	6,6
ΣΥΝΟΛΟ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	**70,8**	**71,9**	**63,2**	**66,8**	**70,8**	**73,0**
ΕΙΔΙΚΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ	**29,3**	**28,2**	**36,9**	**33,2**	**29,2**	**27,0**
ΑΓΡΟΤΙΚΗ	10,7	10,2	18,5	17,2	12,3	11,3
ΕΚΤΕ	6,5	6,2	8,7	7,3	6,0	4,9
ΑΣΠΙΣ	0,1	0,2	0,2	0,3	0,1	0,2
Ε.Τ.Β.Α.	2,1	1,6	4,1	2,7	0,0	0,2
Ε.Τ.Ε.Β.Α	0,3	0,5	0,3	0,5	0,4	0,0
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ΤΑΧ/ΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ*	7,4	7,4	1,9	1,9	8,5	8,6
ΤΑΜ.ΠΑΡ/ΚΩΝ & ΔΑΝΕΙΩΝ	2,2	2,1	3,2	3,3	1,8	1,8
ΣΥΝΟΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

*** Προσωρινά Στοιχεία**

Πηγή: Οικονομικό Δελτίο ALFA Τράπεζας Πίστεως – Δημοσιευμένα Στοιχεία Τραπεζών με 31/12/97.

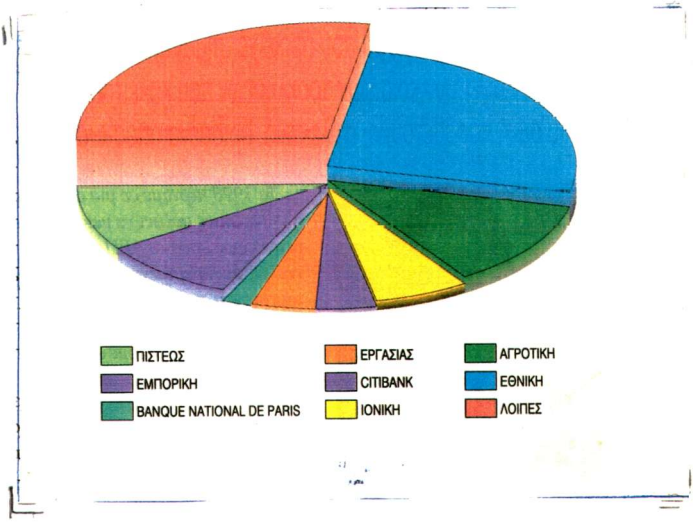
ΓΡΑΦΗΜΑ 1

ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ 1996

ΓΡΑΦΗΜΑ 2

ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ 1996

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΙΣΤΕΩΣ, Οικονομικό Δελτίο (τριμηνιαία έκδοση), Τεύχος 67, Σεπτέμβριος 1998.

AMSTRONG HARVEY & TAYLOR JIM, Regional Economics & Policy, second edition, Harvester Wheatsheaf, 1997.

BAFFIGI ALBERTO, PAGNINI MARCELLO, QUINTILIANT FABIO, Industrial Districts and Local Banks: Do the Twins ever meet? , Paper in the 37th Congress of European Regional Science Association, Rome 1997.

BALOMENOU CHR, CO-ORDINATION OF REGIONAL POLICY BETWEEN: a) Eu-Member States and b) National – Regional/Local Authorities, άρθρο δημοσιευμένο στην ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, Τεύχος No.6, Αθήνα 1996.

BARREIRO-PEREIRA FERNANDO, Spatial Effects on Economic Equilibrium. Paper in the 37th Congress of European Regional Science Association, Rome 1997.

BARREIRO-PEREIRA FERNANDO, Spatial Effects on Economic Equilibrium. Paper in the 37th Congress of European Regional Science Association, Rome 1997.

BAUM ANDREW & CROSBY NEIL, Property Investment Appraisal, Routledge, London. 1989

BAUM ANDREW & DAVID MACKMIN, The Income Approach to Property Valuation, London, RKP, 1981.

CANNARI LUIGI and SIGNOTINI L. FEDERICO, Community Links, Co-operative Rules and the Economic Efficiency of Italy' s Local Co-operative Banks, Paper in the 37th Congress of European Regional Science Association, Rome 1997.

CONTI GIUSEPPE and FERRI GIOVANNI, Local banks and Local economic Development, Paper in the 37th Congress of European Regional Science Association, Rome 1997.

DIAMOND W.and FAGAVAN,V.S.,Aspects of Development Bank Management, EDI Series in Economic Development,The Johns Hopkins University Press, Baltimore,1982.

EUROPEAN INVESTMENT BANK, 40 Years' Actiivity, 1998

GRANT THORNTON International << Doing Business in Greece>>

ISARD W., Methods of Regional Analysis. An Introduction to Regional Science. , MIT

Press, Camb., Mass, 1960.

JUD THOMAS, The Financilal System and its Significance for the Development and Growth of innovative SMEs in the regional context, Paper in the 37th Congress of European Regional Science Association, Rome 1997.

MYRDAL G., Economic Theory and Underdeveloped Regions, Duckworth, London 1957.

OMICCIOLI MASSIMO, BARETTA ENRICO, TORRINI ROBERTO, Financial Conditions, Bank Market Structure and Local Economic Growth, Paper in the 37th Congress of European Regional Science Association, Rome 1997.

OMICCIOLI MASSIMO, BARETTA, TORRINI ROBERTO, Financial Conditions, Bank Market Structure and Local Economic Growth, Paper in the 37th Congress of European Regional Science Association, Rome 1997.

PERROUX F., Economic Space: Theory and Applications, Quarterly Journal of Economics, 1950.

PLANT MANAGEMENT – Επενδύσεις, ετήσια έκδοση 1998

STILLWELL F.J.B., Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική, Macmillan, Ελληνική Επιμέλεια, Π.Γ. Παυλόπουλου, 1972.

UNIDO, Guide to Practical Project Appraisal: Social Benefit-Cost Analysis in Developing Countries, United Nations, N.York, 1978.

UNIDO, Guidelines for Project Evaluation, United Nations, N.York, 1972

UNIDO, Manual for The Preparation of Industrial Feasibility Studies, United Nations, N.York, 1978.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Λ, ΚΑΒΒΑΔΙΑ Π, ΚΑΤΟΧΙΑΝΟΥ Δ, ΤΟΝΙΚΙΔΟΥ Π., Διαπεριφερειακή Ανάλυση και Πολιτική και Βασικά Στοιχεία κατά Περιφέρεια και Νομό, ΚΕΠΕ,'Εκθεση No. 19, Αθήνα, 1995.

ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Κ.Γ., Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Τόμος Β' , Γ' 'Εκδοση, Αθήνα,1995.

ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Κ.Γ., Τα Χρηματοδοτικά Κίνητρα στο Θεσμικό Πλαίσιο της Περιφερειακής Ανάπτυξης στην Ελλάδα, Γ' 'Εκδοση, Αθήνα,1993.

ΒΑΒΟΥΡΑΣ Ι., Καθιέρωση Κοινών Ευρωπαϊκών Κριτηρίων Επενδύσεων, Αθήνα 1984.

ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ Ι.Δ., Ιστορία της Εθνικής Τράπεζας (1842-1902), Μορφωτικό □δρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα,1988.

ΒΛΙΑΜΟΣ Σ.Ι, ΚΥΡΙΑΖΗΣ Ν., Ευρωπαϊκή Νομισματική Ολοκλήρωση: Η

Αποπεριφερειοποίηση των Εθνικών Τραπεζικών Τομέων, Επίκαιρα Θέματα 14, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, Αθήνα, 1993.

ΓΚΙΟΚΑ Μ., Τράπεζες και Ανάπτυξη, Επιθεώρηση Αποκέντρωσης Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Τεύχος No.14, Αθήνα 1998.

ΔΕΛΤΙΔΗ Γ.,Το Ζήτημα των Τραπεζών (1871-1873), Μελέτες Οικονομικής Ιστορίας, Μορφωτικό □δρυμα Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, Αθήνα 1980.

ΔΡΙΤΣΑ Μ., Βιομηχανία και Τράπεζες στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου, Μελέτες Οικονομικής Ιστορίας, Μορφωτικό □δρυμα Εθνικής Τράπεζας, Αθήνα, 1990.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, Δ/νση Σχεδιασμού και Οικονομικής Ανάλυσης, Ετήσια Οικονομική Επισκόπιση << Ελλάδα 1998-1999>>, Απρίλιος 1999, Τεύχος 2.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, Ετήσια Οικονομική Επισκόπηση, Ελλάδα 1998-1999, Τεύχος 2, Απρίλιος 1999.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, Οικονομικό και Στατιστικό Δελτίο, Τεύχος 1, Απρίλιος 1994.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, Οικονομική Επιθεώρηση, Τεύχος 15, Ιούλιος-Σεπτέμβριος 1998.

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ, ΕΥΡΩ: Οι Προσαρμογές και Επιπτώσεις στον Ελληνικό Τραπεζικό Τομέα από την ΟΝΕ και την Εισαγωγή του Ευρώ, Αθήνα,1998.

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ, Οι Τράπεζες στην Ελλάδα, Αθήνα 1997.

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ, ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΔΕΛΤΙΑ ΕΤΩΝ 1997, 1998

ΕΤΒΑ, Απολογισμός έτους 1996.

ΕΤΒΑ, Απολογισμός έτους 1997.

ΕΤΕΒΑ, Απολογισμός έτους 1997.

ΕΤΕΒΑ, Απολογισμός, έτους 1996.

ΕΤΕπ, Πληροφοριακό Δελτίο, αρ.99, Απρίλιος 1998

ΕΤΕπ, Ετήσια Έκθεση 1997

ΕΤΕπ, Πληροφοριακό Δελτίο, αρ. 98, Μάρτιος 1998

ΕΤΕπ, Πληροφοριακό Δελτίο, αρ.97, Φεβρουάριος 1998.

ΕΤΕπ, Χορηγήσεις και Σανεισμός της ΕΤΕπ κατά τη Μετάβαση στο ΕΥΡΩ, 1998.

ΕΤΕπ, Χορηγήσεις της ΕΤΕπ ανά Χώρα, το 1998

ΕΤΕπ, Χρηματοδοτήσεις στην Ελλάδα, Προώθηση της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης

ΕΤΕπ. Το χρηματοπιστωτικό □ργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 1997.

ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ Σ, Εγχειρίδιο Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων, ΕΤΒΑ, Εκδόσεις

Παπαζήση, Αθήνα, 1985.

ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ Σ., Μέθοδοι Αξιολόγησης και Χρηματοδότησης των Περιφερειακών Προγραμμάτων. Σημειώσεις, από τις παραδόσεις του μαθήματος στο ΙΠΑ, Αθήνα, 1984.

ΚΑΡΑΚΟΣ Α., ΚΟΥΤΡΟΥΜΑΝΙΔΗΣ Θ., ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Α., ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ι, Εφαρμογή της Ανάλυσης Απόκλισης Συμμετοχής, στην άσκηση Περ/κής Πολιτικής, Εισήγηση στο 3ο Εθνικό Συυνέδριο, του Ελλ. Τμήματος της Δ/νούς Εταιρείας Περ/κής Ανάπτυξης, Θεσ/κη, Απρίλιος 1995.

ΚΟΝΣΟΛΑΣ Ν, Ι., Στοιχεία Οικονομικής Γεωγραφίας & Περιφερειακής Αναπτύξεως, Αθήνα, Σάκκουλας, 1994.

ΚΟΝΣΟΛΑΣ Ν. Ι., Μελέτη Αξιοολόγησης και Αναπροσαρμογής του Προγράμματος Χωροθέτησης και Ανάπτυξης των Βιομηχανικών Περιιοχών,ΚΕΠΕ, 1985.

ΚΟΝΣΟΛΑΣ Ν. Ι., Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική: Γενική Θεώρηση, Παπαζήσης 1983.

ΚΟΝΣΟΛΑΣ Ν., Αξιολόγηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων: Μέσα-Μέθοδοι-Τεχνικές, Εισήγηση στο Ομώνυμο Συνέδριο, του Συνδέσμου Ελλήνων Περιφερειολόγων, Αθήνα 1998.

ΚΟΝΣΟΛΑΣ Ν., Νέες στην Περιφερειακή Ανάπτυξη, Εισήγηση του ΙΠΑ, Πάντειο Πανεπιστήμιο, 1995.

ΚΟΝΣΟΛΑΣ Ν., Παρουσίαση των αποτελεσμάτων RIS (Regional Innovation Strategies – Στερεά Ελλάδα), σε Ημερίδα του Παντείου Πανεπιστημίου, Μαϊος 1999.

ΚΟΝΣΟΛΑΣ Ν., Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική, τεύχος α' , Αθήνα, 1979.

ΚΟΝΣΟΛΑΣ Ν., Περιφερειακή Οικονομική Πολιττική, τεύχος β' , Αθήνα, 1980.

ΚΟΝΣΟΛΑΣ Ν., Περιφερειακή Πολιτική, Σημειώσεις από τις παραδόσεις του μαθήματος στο ΙΠΑ., 1984.

ΛΑΓΟΣ Δ., ΛΙΑΝΟΣ Δ, Αξιολόγηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων: Μέσα-Μέθοδοι-Τεχνικές, Εισήγηση στο Ομώνυμο Συνέδριο, του Συνδέσμου Ελλήνων Περιφερειολόγων, Αθήνα 1998.

ΛΕΜΟΝΙΑΣ Ε, Δοκίμιο Νο. 7 << Αναπτυξιακά Κίνητρα στην Ελλάδα και ΕΟΚ >>, Αθήνα 1991.

ΜΑΛΙΝΔΡΕΤΟΥ – ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΗ Β. Π., Χρηματοοικονομική Ανάλυση: Χρηματιστήριο, Παπζήσης, 1998.

ΜΑΛΙΝΔΡΕΤΟΥ Β. Π., Χρηματοοικονομική Ανάλυση ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ, Αθήνα, 1998.

ΜΑΛΙΝΔΡΕΤΟΥ Β.Π., Αξιολόγηση και Έλεγχος Έργων Επιχειρηματικών Επενδύσεων,

Επιθεώρηση Αποκέντρωσης, Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Τεύχος No.9, Αθήνα 1997.

ΜΠΑΛΩΜΕΝΟΥ Χ. Κ., Συγκέντρωση-Αποκέντρωση της Περιφερειακής Πολιτικής στην Ε.Ε., τόσο μεταξύ των Οργάνων της και των Κρατών-Μελών της, όσο και μεταξύ Εθνικών και Περιφερειακών Αρχών, των επιμέρους αυτών Κρατών, Εισήγηση στο Επιστημονικό Συνέδριο του ΣΕΠ, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα 1995 Δημοσιευμένη στο Περιοδικό Τόπος Επιθεώρηση Αστικών και Περιφερειακών Μελετών.

ΜΠΑΛΩΜΕΝΟΥ Χ. Κ., Το Θεσμικό Πλαίσιο και οι Δραστηριότητες της ΕΤΕπ γενικά και ειδικά τα Προγράμματα που χρηματοδοτεί στην Ελλάδα και πως αυτά συμβάλλουν στην Ανάπτυξη της Χώρας και ιδιαίτερα στην Περιφερειακή της Ανάπτυξης, , Διπλωματική Εργασία, στο Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Αθήνα, 1985.

ΜΠΑΛΩΜΕΝΟΥ Χ., Κ.,Η Περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, Εισήγηση στο 3ο Εθνικό Συνέδριο του Ελληνικού Τμήματος της Δ/νούς Εταιρείας Περ/κής Επιστήμης. Θεσ/κη, Απρίλιος 1995.

ΜΠΑΛΩΜΕΝΟΥ Χ.Κ., Ευρωπαϊκή Πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση-Η περίπτωση της ΕΤΕπ, Εισήγηση στο European Summer Institute, Σπέτσες, Ιούλιος 1995.

ΜΠΑΛΩΜΕΝΟΥ Χ.Κ., Προβλήματα και προοπτικές των παραμεθόριων περιοχών, εισήγηση στο Διεθνές Συνέδριο του Συνδέσμου Ελλήνων Περιφερειολόγων με θέμα, Ανάπτυξη Δημιουργία Απασχόλης-Διασυνοριακή Συνεργασία, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα 1995, Δημοσιευμένη στα Πρακτικά του εν λόγω Συνεδρίου, τα οποία δημοσιεύθησαν από τον ΣΕΠ .

ΜΠΟΥΓΑΣ, Αξιολόγηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων: Μέσα-Μέθοδοι-Τεχνικές, Εισήγηση στο Ομώνυμο Συνέδριο, του Συνδέσμου Ελλήνων Περιφερειολόγων, Αθήνα 1998.

ΠΑΠΑΔΑΚΗ – ΓΙΩΤΗ Ο., Η επίδραση της Περιφερειακής Πολιτικής σε Εθνικό και Κοινοτικό Επίπεδο στη διαρθρωτική μεταβολή της οικονομίας των Ελληνικών Περιφερειών, Διδακτ. Διατριβή, Αθήνα 1989.

ΠΑΠΑΔΑΚΗ ΟΛ., Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, περιεχόμενο, συνέπειες, διασπορά, Εισήγηση στο Επιστημονικό Συνέδριο του ΣΕΠ, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα 1995 Δημοσιευμένη στο Περιοδικό Τόπος Επιθεώρηση Αστικών και Περιφερειακών Μελετών.

ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ Α, Αξιολόγηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων: Μέσα-Μέθοδοι-Τεχνικές, Εισήγηση στο Ομώνυμο Συνέδριο, του Συνδέσμου Ελλήνων Περιφερειολόγων, Αθήνα 1998.

ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ Α., Ποσοτική Περιφερειακή Ανάλυση: Βασικές Αρχές και Κατευθύνσεις, Εισήγηση σε ημερίδα του ΙΠΑ, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα 1995

ΠΑΠΑΔΑΣΚΑΛΟΠΠΟΥΛΟΣ Α., Ποσοτική Περιφερειακή Ανάλυση: Βασικές Αρχές και Κατευθύνσεις, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 1995.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΤΗ Β. Α, Εμπόδια στη Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής Βιομηχανίας, Ειδικές Μελέτες , ΙΟΒΕ, Αθήνα 1995.

ΠΑΥΛΑΚΗΣ Δ.Γ, Τραπεζικό Μάρκετινγκ, Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα 1998.

ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ Π.Γ., ΚΟΥΖΕΛΗΣ Α.Κ, Περιφερειακή Ανάπτυξη της Ελλάδος και Τουρισμός, Μελέτη, Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων, Αθήνα, 1998.

ΠΕΤΡΑΚΗ Π., Η Τραπεζική Χρηματοδότηση του Δημοσίου και του Ιδιωτικού Τομέα, στην Ελλάδα (1844-1869), Μελέτες Οικονομικής Ιστορίας, Μορφωτικό □δρυμα Εθνικής Τράπεζας, Αθήνα 1985.

ΠΛΑΣΚΟΒΙΤΗΣ Η., Αξιολόγηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων: Μέσα-Μέθοδοι-Τεχνικές, Εισήγηση στο Ομώνυμο Συνέδριο, του Συνδέσμου Ελλήνων Περιφερειολόγων, Αθήνα 1998.

ΡΑΝΟΣ Κ., Διαπεριφερειακές Ανταλλαγές: Ένα Νεοκλασσικό Υπόδειγμα, Γενικής Ισορροπίας, Image Press, 1996.

ΡΑΝΟΣ Κ., Νομισματικκή Θεωρία & Πολιτική (Σημειώσεις), Πάντειο Πανεπιστήμιο, Τ.Α.& Π.Α., Τομέας Περ/κής Επιστήμης, Αθήνα 1992.

ΡΑΝΟΣ Κ., Οικονομία & Περιβάλλον, από το Economics of National Resources and the Environment, Pearce, D, Tarner K., 1990, Baltimore, Md : The Johns Hopkins University Press (κεφ 1-6), Αθήνα, 1994.

ΡΑΝΟΣ Κ., Οικονομικά Μοντέλα για Περιφερειακή Ανάλυση, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Τ.Α.& Π.Α., Τομέας Περ/κής Επιστήμης, Αθήνα, 1992.

ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ Η, Ε., Ενεργειακή Πολιτική και Περιφερειακός Προγραμματισμός Αναπτύξεως, Διδακτ. Διατριβή, Αθήνα, 1978.

ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ Η., Ε., ΛΑΜΠΡΟΣ Π., ΜΠΙΘΑΣ Κ., Π.Λ.Κ.& .Λ.Ε., Energy Policy Issues in Modern Greece: Two energy management approaches in thw spatial contest, Pantion University , 1998 – Τετράδια Εργασίας.

ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΣ Η., Ο Ρόλος των Αστικών Κέντρων στη Διαμόρφωση των Τάσεων της Περιφερειακής Επιστήμης, Εισήγηση σε Ημερίδα του ΙΠΑ, Πάντειο Πανεπιστήμιο.

ΤΑΜΕΙΟ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΩΝ, Απολογισμός έτους 1996.

ΤΑΜΕΙΟ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΩΝ, Απολογισμός έτους 1997.

ΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Α., Αρχεία και βάσεις Δεδομένων: πληροφοριακά Συστήματα, Έλιξ,

1990.

ΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Α.,Γραμμική Άλγεβρα και μη Γραμμικός Προγραμματισμός, Α.Σταμούλης 1992.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ, Απολογισμός έτους 1997.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ, Απολογισμός έτους 1996.

ΤΕΩΣ ΕΚΤΕ, Απολογισμός έτους 1997.

ΤΡΑΓΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, << Συνεταιριστικές Τράπεζες στην Ελλάδα >>, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή 1996.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, Μηνιαία Στατιστικά Δελτία

ΧΑΡΔΟΥΒΕΛΗΣ Γ. ΣΑΧΙΝΙΔΗΣ Φ.Δ., ΕΥΡΩ ένα Νόμισμα για την Ευρώπη, Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα 1998.